

*Arnould, Kapitein en Ridder in dienst bij de
Graven van Holland en Zeeland.*

Inleiding.

Dit verhaal handelt over een 13e eeuw ridder "Arnould de Cupere" die via de Zeeuwse politiek in contact komt met Graaf Floris V van Holland. Hij treedt bij de Graaf in dienst als aanvoerder van zijn persoonlijke lijfwacht . Vanuit deze positie bezieet hij de handelwijze van Graaf Floris V, voor wat betreft zijn politieke en economische motieven. Na de dood van Floris V, viel Arnould samen met zijn zwagers Jan en Costijn van Renesse via intriges van Zeeuwse edelen in ongenade bij Graaf Jan I.

Arnould hoort van een groot toernooi in Frankrijk en de roem van de dolende ridders zoals je ze alleen in Frankrijk kon tegenkomen. Hij besluit ook naar Frankrijk te gaan en verwerft daar grote roem. De Koning en Koningin van Frankrijk overladen hem met eer.

Zonder het zelf te weten had Arnould zich aangesloten bij de Hertog van Henegouwen Jan van Avesnes die zijn vriend en medestrijder werd op het toernooi. Nadat Graaf Jan I van Holland ziek werd, kwam Jan van Avesnes als regent van Holland en Zeeland naar deze gebieden om het bestuur op zich te nemen.

Dit was voor Arnould het moment om weer legaal zonder te worden opgejaagd terug naar huis te kunnen gaan. Ook de Hollandse edelen zagen in deze komst de kans om zich te ontdoen van de invloedrijke Zeeuw Wolfert van Borsssele

Dit spannende verhaal vol ridder eer, jonkvrouwen, mystiek, veldslagen, wraak, politieke en rivaliserende intriges is gebaseerd op historische feiten. Arnould de Cupere is werkelijk ridder en kapitein geweest in dienst van de Graven van Holland. Een echte en mijns inziens de eerst in romanvorm beschreven Zeeuws / Hollandse held in de voetsporen van Lancelot en Ivanhoe.

Johan Alphons M. de kuijper de auteur van het verhaal.

Uit hobbyisme ben ik zeer geïnteresseerd in de middeleeuwen, ook schrijven vind ik een leuke bezigheid. Enkele jaren geleden 1996, toen ik een bijlage van de Telegraaf over de moord op Floris V zag is bij mij het idee ontstaan "mede vanwege ideeën over mijn voorvader" om over deze tijd een verhaal met een grote hoeveelheid historisch juiste gegevens te maken. Het opzoeken van de gegevens en schrijven nam behoorlijk wat tijd in beslag, maar in 1998 was het gereed.

Ik heb het verhaal van veel beelden voorzien, animatie op het internet werken helaas niet in het Ebook. Ik wens de geïnteresseerden veel leesplezier, omdat ik het verhaal natuurlijk met nog meer documentatie wil en kan ondersteunen, verzoek ik aan iedereen die foto's of documenten weet te vinden op het net mij dit te laten weten via email. Ook ben ik op zoek naar iemand die het verhaal kan redigeren.

Dit verhaal staat geregistreerd bij de inspectie der Registratie & Successie van de rijksbelastingen der Nederlanden.

Onder nummer 4.808227.1

Hoofdstuk 1	pagina	4
Hoofdstuk 2	pagina	13
Hoofdstuk 3	pagina	24
Hoofdstuk 4	pagina	34
Hoofdstuk 5	pagina	39
Hoofdstuk 6	pagina	45
Hoofdstuk 7	pagina	56
Hoofdstuk 8	pagina	61
Hoofdstuk 9	pagina	70
Hoofdstuk 10	pagina	80
Hoofdstuk 11	pagina	85
Hoofdstuk 12	pagina	87
Hoofdstuk 13	pagina	93
Hoofdstuk 14	pagina	104
Hoofdstuk 15	pagina	127
Hoofdstuk 16	pagina	150
Hoofdstuk 17	pagina	170
Hoofdstuk 18	pagina	184
Hoofdstuk 19	pagina	194
Hoofdstuk 20	pagina	196
Hoofdstuk 21	pagina	199
Hoofdstuk 22	pagina	204
Hoofdstuk 23	pagina	208
Verantwoording	pagina	210

*ARNOULD, KAPITEIN EN RIDDER
IN DIENST BIJ DE GRAVEN VAN HOLLAND EN ZEELAND*

Hoofdstuk 1

'Ssst,' zei Arnould tegen Costyn, en hij fluisterde:

'Ik hoor wat achter de struiken.' Costyn pakte zachtjes zijn zwaard, en zag dat Arnould hetzelfde deed. Arnould maakte een omtrekkende beweging met zijn hand tegen wapenbroeder Costyn, zodat deze de struiken vanaf de andere kant ging benaderen.

Plots sprongen er enkele gewapende mannen uit de struiken, en vielen Costyn en Arnould met bijlen, messen en speren aan.

Een bijl zoefde langs Arnould zijn gezicht, hij kon die slag nog net ontwijken. Arnould die de krijgskunst meester was, hanteerde zijn zwaard op haast elegante wijze, en pareerde de bijlslag. Hij zag zijn kans en sloeg met zijn zwaard de bijlsteel doormidden. De overvaller was hierop zo verbouwereerd en verbijsterd, dat die het op een rennen zette. Hij had gedacht makkelijk aan een goede buit te kunnen komen, door twee slapende mannen met zijn kornuiten te overvallen.

Costyn inmiddels had het een stukje moeilijker. Drie mannen met speren en bijlen hadden hem met zijn rug tegen een boom gedreven. Ondanks dat ook Costyn een meesterlijk zwaardvechter was, werden de speren nu toch een serieuze bedreiging voor hem.

Arnould zag de benarde situatie waarin Costyn zich bevond en schoot hem te hulp. Een van de Mannen wilde op Costyn toesteken, waarop Arnould onmiddellijk zijn dolk trok en worp. De dolk boorde zich in de hals van de vagebond en hij zakte geluidloos ineen. Costyn kreeg weer wat meer lucht en ontwapende de derde man, waarbij ook Costyn zijn tegenstander met een zwaardslag in de borst verwondde. De laatste man zag Arnould op zich afkomen, en zag in, dat zijn situatie kansarm was geworden hierop gooide hij zijn wapens neer en smeekte om genade.

Arnould de Cupere en zijn onafscheidelijke vriend Costyn van Renesse beiden van edele afkomst en jonge ridders van de Zeeuwse eilanden, waren ondanks de donkere en vooral gewelddadige tijden, geen moordenaars. Zij gaven de vagebonden na ze eens stevig te hebben toegesproken hun vrijheid terug nadat zij eerst nog hun gewonde tegenstander hadden verzorgd. Het bleek een behoorlijke wond

te zijn maar niet direct dodelijk na ontsmetten kon de wond verbonden worden. In hun opleiding in de krijgskunst, hadden zij ook wondverzorging geleerd. Dit was naast een goede hantering van de wapenen een van de meest veelvuldige taken van een ridder om na de gevechten je mede en tegenstanders en jezelf in leven te houden.

Tenminste als de wonden geneesbaar waren. Dat wil zeggen, dat er een voorwaarde bestond dat besmetting en ontsteking niet de overhand kregen, anders stierven de gewonden een langere en pijnlijker dood dan die in de strijd, en was het humaner om de zwaargewonde te doden op het slagveld dan te verzorgen.

De vagebonden moesten na hun dode te hebben begraven, hun gevluchte makker opzoeken, en zich melden bij de wacht van het kasteel Renesse als lijfeigene. Dit waren mensen die bescherming, eten en een slaapplek kregen tegen wederdiensten binnen de kasteelmuren. Zij konden dan dienst nemen in de kasteelbewaking en eerlijk hun kost verdienen. Ook konden zij dan hun kennelijk favoriete hobby het vechten zo nu en dan eens uitoefenen, want de Zeeuwse eilanden werden regelmatig aangevallen door afwisselend de Vlamingen en de Hollanders en Brabanders.

Arnould en Costyn, waren op weg naar de Graaf van Vlaanderen Gwijde van Dampierre - de schoonvader van de Graaf van Holland Floris V- voor wie zij toekomstig leenridders zouden gaan worden. Dit waren titels van het Feodale stelsel wat in die tijd we schrijven anno 1280 gebruikelijk was. Voor hun ridderdiensten kregen zij in plaats van geldelijke betaling landerijen van de Graaf. Deze landerijen werden weer verpacht aan Hereboeren die op hun beurt weer een gedeelte van de opbrengst van het land aan de leenheren afstonden. Ook verplichtten de hereboeren zichzelf en de pachtboeren - dit waren de mensen die het land bewerkten - te leveren voor de strijd in dienst van de leenheer.

Beiden ridders hadden hun opleiding zojuist voltooid als schildknaap bij de edele Heren van Voorne, feitelijk burens van Arnould en zijn broer Boudewijn die weer bij hen als leenheer in dienst was, en waren op hun twintigste jaar in de bloei van hun leven. Beiden moesten zij ook in het spoor van hun vader treden, en zouden zodoende kasteelheer worden. Ook hadden zij elkander de eed gezworen als een van hen zou sneuvelen zijn familie bescherming te bieden.

De weg naar Biervliet in Vlaanderen was zwaar, de paarden legde het modderige traject moeizaam af. Drie dagen deden ze er over om van het eiland Voorne, naar Biervliet te reizen. Eindelijk kwam het kasteel waar Graaf Gwijde zijn legers verzamelde in zicht. Costyn riep tegen Arnould, 'Ha, nu zullen we mijn broers Jan en Hendrik, ook weer zien.'

Langzaam werden de contouren van het kasteel duidelijker zichtbaar. Ook het schouwspel buiten de muren werd duidelijk. Grote groepen legers hadden daar hun tenten opgezet. Arnould zei, ik zie het banier van Jan sr., je vader. Ook het banier van Arnould zijn oudere broer Boudewijn werd zichtbaar.

'Ze zijn er allemaal met hun legers,' riepen ze opgewonden bij het aanschouwen. Ook Wolfert van Borssele met zijn vader Hendrik. Er ging een grote dreigende kracht uit bij het zien van zoveel manschappen. Alle Zeeuwse leenheren van de Vlaamse Graaf waren met hun legers naar Biervliet gekomen. Arnould en Costyn, gaven hun paarden de sporen, en galoppeerden richting het kasteel.

Vanuit het Kasteel klonk klaroengeschal de leenheren gingen op de muren kijken wie er aankwamen. Boudewijn de Cupere riep, 'het zijn onze twee driftkikkers Costyn en Arnould.' Wolfert van Borselle die de jonge mannen ook kende, riep hen uitnodigend toe, 'hier moet je zijn voor roem, eer en glorie.' Het weerzien van Costyn en Arnould met hun familie en vrienden was aller hartelijkst.

Zij kregen een warm bad en een kwartier toegewezen en konden rusten tot de avondmaaltijd., hierna zou de Graaf zijn krijgsplannen bekend maken. Het avondmaal werd een groots banket. Vlees, fruit, brood, wijn en bier was er in overvloed te eten en drinken. Koks liepen aan en af om de diverse spijzen op de tafels te zetten, De honden liepen er rond om de gevallen resten op te peuzelen, en troubadours zorgden voor gezang en muziek. Danseressen en jongleurs zorgden voor het visuele vertier.

De jonge kameraden Arnould en Costyn, zaten links van de Graaf, zij realiseerden zich dat vandaag eigenlijk hun leven als leenridder is begonnen.

De Graaf maakte een beweging met zijn hand, enkele klaroenen schalden, hierna werd het stil. De bedienden en het vertier werd naar buiten gestuurd. Allen de Graaf en zijn leenheren waren nog aanwezig. Graaf Gwijde nam het Woord; 'Heren, morgen gaan wij gezamenlijk op krijgstoct tegen de Franse Koning Philips IV. Onderweg op deze tocht zullen de Vlaamse leenheren en hun legers zich bij ons voegen.

De Engelsen zullen vanuit zee aanvallen, hierom heb ik een pact gesloten met Koning Edward I van Engeland. Uiteraard is deze krijgstoct in het diepste geheim ontworpen, en ook dit krijgsberaad is hieraan onderworpen. Mijn nobele veldheer Kapitein Boudewijn de Cupere, zal u de krijgsdetails uitleggen.'

Boudewijn, vertelde: 'Het doel is Duinkerken. Wij zullen met als tussenstop Brugge optrekken. Het krijgsterrein is verkend door onze spionnen, en ik heb hier een gedetailleerde kaart. De Vlaamse leenheren vallen de Franse troepen vanuit het zuiden aan, de Zeeuwse leenheren vanuit het westen, en de Engelsen vanuit de zee.

De Fransen zijn een troepenmacht aan het samenbrengen in dat gebied met de intentie Vlaanderen nog dieper binnen te dringen Met een korte verrassingsaanval willen wij hen een gevoelige klap

toebrengen, en hun oorlogstuig vernietigen zodat ze die aanval voorlopig wel even uit hun hoofd kunnen zetten. Verder willen wij Duinkerken weer terug bij Vlaanderen inlijven.'

Hendrik van Borssele de vader van Wolfert, bracht naar voren, 'zijn de Engelsen wel te vertrouwen. In het verleden hebben zij het ook nog wel eens laten afweten.' Boudewijn reageerde hierop, 'het is juist ook is het belang van de Engelsen dat Frankrijk verzwakt wordt. Indien de Fransen Vlaanderen zouden overheersen, is dit een te gevaarlijke bedreigende situatie voor Engeland.'

De leenheren joelden enthousiast, en riepen krijgslustige taal onder het slaan met hun bekers op de tafels. Tevreden liet de Graaf het feest weer doorgaan.

In die tijd waren de Vlamingen, de Zeeuwen en de Hollanders afwisselend bondgenoot van Engeland of van Frankrijk en Duitsland. Eigenlijk waren die stukjes landerijen net datgene wat de sterkte van de drie groten tegenover elkaar bepaalden. Dit gaf de leenheren natuurlijk bepaalde onafhankelijke macht. Ook de Graaf van Vlaanderen was weer een leenheer onder de Rooms Franse Koning Philips IV, maar de Graaf wilde zich onafhankelijker maken tegenover Philips IV. Nu lag dat voor Vlaanderen iets moeilijker dan voor bijvoorbeeld Holland.

Vlaanderen had intern veel meer last van zelf bestuurlijke steden waardoor verdeeldheid optrad in de belangen. Ook was de Franse Koning de directe buurman van Vlaanderen, en Philips IV, wilde geen stukje macht afstaan.

Zo was de Hollandse Graaf Floris V, zoon van de vermoorde Rooms Koning Willem II, weer leenheer onder de Rooms Koningen Rudolf van Habsburg en Adolf van Nassau. Deze Koningen hadden veel minder macht dan de Franse Koning, wegens brandhaarden in het gehele Duitse rijk.

Verder zat het Graafschap Namen - gekocht door Gwijde van Dampierre van Vlaanderen en geregeerd door zijn oudste zoon-, het Hertogdom Brabant en het Bisdom Utrecht er nog tussen. Ook die stonden weer op een hiërarchische lijn met de Graven van Holland en Vlaanderen gelijk. De Koningen vielen weer onder het gezag van het Heilige Roomse Rijk.

Door aansluiting te zoeken met Engeland de aartsvijand van Frankrijk, probeerde de Vlaamse Graaf samen met bevriende Zeeuwse edelen onder het gezag van de Fransen uit te komen.

De volgende ochtend waren jonge ridders Arnould en Costyn vroeg uit de veren want zij moesten helpen om de legers op weg te krijgen. Opdrachten moesten uitgedeeld worden, tenten afgebroken en wagens ingespannen. Dit moest allemaal ordelijk en gedisciplineerd verlopen.

Het voetvolk bestond zoals bekend hoofdzakelijk uit boeren en buitenlui, enkele huurlingen, en wat handwerkslieden van de diverse Gilde's uit de steden. Alleen de ridders hadden een krijgsopleiding gehad, en zij hadden een aantal eigen kasteelsoldaten bij zich voor het overige moest de ervaring komen van het verdedigen van eigen boerderij, haard en huis.

De jonge ridders vervoegden zich bij hun onderdeel, Arnould bij zijn broer, Costyn bij zijn vader en broer Jan. Na de kampementen te hebben opgebroken vertrok de stoet legers richting Brugge. Arnould, voelde zich trots, nu hij direct naast zijn broer Boudewijn, en zijn luitenants optrok aan het hoofd van hun leger. Hier had hij van gedroomd. Dit was wat hij wilde.

Zijn jongste broer Diederik was geen krijger. Die wilde met de wetenschap en chemie werken. Tja dacht Arnould je mag niet verwachten dat alle familieleden zich voor krijgskunst interesseerden.

Het leek wel of Boudewijn voelde wat Arnould dacht. Hij zei, 'weet je Arnould, ik heb van Diederik een van zijn nieuwste vindingen meegekregen.' Hij trok een apparaat klein handzaam vanuit het paardetuig te voorschijn. 'Wat is dat,' vroeg Arnould ? 'Diederik heeft dit een handkruisboog genoemd,' zei Boudewijn. 'Hij heeft het na een reis naar Zwitserland ontworpen en gemaakt.' Ik zal je een demonstratie geven. Kruisbogen waren in Zeeland wel bekend, maar de gangbare exemplaren wogen wel dertig kilo, en moesten met handen en voeten worden gespannen. Hierdoor waren de kruisbogen traag in gebruik ten opzichte van de handbogen.

Boudewijn spande de kruisboog met een beugel, legde een pijl in, en gaf zijn paard de sporen. Hij zag een konijn en reed er met volle vaart achter het dier aan, en schoot het uit de losse hand. Raak. Boudewijn stapte af en hield het konijn omhoog. 'Vanavond hebben wij een lekker maaltje,' riep hij naar Arnould..

Ongeloof en bewondering straalde in Arnould's ogen. 'Heb je er nog een vroeg hij, wat een machtig wapen.' Zijn bewondering voor Diederik en de wetenschap ging met sprongen vooruit. 'Nee' antwoordde Boudewijn, 'maar ik zal je leren ermee om te gaan en dan mag jij hem wel hebben.' Laat tegen de avond kwam de stoet legers aan bij Brugge inmiddels hadden zich ook al wat Vlaamse leenheren met hun legers zich aangesloten.

Na het kamp te hebben opgeslagen, ging Arnould op zoek naar zijn vriend en met z'n tweeën gingen zij Brugge in.

'Laten we afspreken dat we hier niet over ons reisdoel spreken' zei Costyn, juist in een vreemde stad hebben muren oren. Arnould was het hier roerend mee eens. 'We gaan eens even wat lol maken vanavond.' Brugge staat bekend om zijn vermaak en taverne's. 'We gaan naar de havens' riep Costyn.

Een herberg aan de haven zag er voor onze vrienden gezellig uit. Het eten rook lekker en met een stevige pint bier zouden zij zich wel vermaken.

'Herbergier' riep Costyn, 'breng ons je beste eten en bier en zorg voor wat vermaak.' De herbergier trommelde wat mooie jonge vrouwen op, die voor het gezelschap begonnen te dansen en zingen, en schonk heerlijk bier in.

In de hoek van de herberg zaten enkele personen die zich kennelijk aan het schouwspel stoorden. Een van de mannen een boomgrote kerel liep op onze vrienden af en sprak hen aan. 'Kan het allemaal niet wat rustiger,' blafte hij. Arnould antwoordde gevat 'als je rust wil dan ga je maar naar bed man.' Hierop haalde de man met zijn vuist uit naar Arnould, die de slag ontwijkt. Omdat de man wel erg sterk was maar niet zo snel, kon Arnould hem direct enkele slagen terug toedienen die de man kennelijk ook niet zo deerde.

Arnould ontweek behendig ieder slag van de man, en gaf er tegelijk meerdere terug. Toen de man geheel rechtop en klaar stond om nogmaals te slaan, zag Arnould zijn kans schoon. Hij trapte de man hard op zijn tenen, waarop hij begon te hinkelen. Hierna schopte Arnould ook zijn tweede been onder hem weg waarna hij met een doffe klap op de grond viel. 'Arhhh mijn rug,' riep hij, 'ik kan niet meer op.' Arnould bekeek hem een beetje meelijwekkend, en riep hem toe; 'Ik hoop dat je goede vrienden hebt daar. Misschien kunnen die je wel ophelpen. Voortaan kun je misschien het beste maar nog een keer nadenken voor je weer andere mensen gaat bedreigen.' Samen met zijn vrienden droop de man af.

De kameraden gingen nog lekker even door met plezier maken.

Na drie dagen kwamen de legers nu volledig op sterkte aan op de plaats van bestemming. Van de verkenners had Boudewijn de Cupere het bericht ontvangen dat de Franse legers zich op 5 kilometer afstand bevonden en nog steeds op versterkingen wachtten. Een groep ruiters kwam in de verte aanrijden, het zijn de Engelsen riep een wachter. Boudewijn en Graaf Gwijde maakten hun opwachting. De Engelsman welke de leiding van de expeditie had stelde zich voor als Thierry de Clifort, Zeemaarschalk van de Engelse vloot Kapitein van de Marine. Hij vertelde; 'mijn troepen liggen in de duinen klaar voor de aanval.'

Graaf Gwijde, stelde voor dat de Vlaamse, Zeeuwse en Engelse veldheren gezamenlijk de situatie ter plaatse te bespioneren, en hierop het juiste aanvalsplan af te stemmen.

Boudewijn vroeg Wolfert van Borsselle en Jan van Renesse, hem te begeleiden. Ook de Engelse Thierry de Clifort, en de Vlaamse veldmaarschalk Bertrand van Kassel, namen enkele secondanten en herauten mee. Tevens gingen er enkele ridders waaronder onze vrienden Arnould en Costyn, ter bescherming van de legertop mee. Na een uur kwam het militair gezelschap aan bij de rand van het dal waar de Franse troepen waren gelegerd. Alles scheen rustig bij de Franse Lelie.

Wolfert zei; 'Ik stel voor te wachten met de aanval tot vijf uur in de ochtend. Boogschutters kunnen dan hun brandende pijlen op het Franse leger afschieten. Hierop kan de cavalerie van drie kanten het kampement bestormen, waarop het voetvolk het karwei kan afmaken.' De andere heren vonden dit een goed plan, 'Denk erom' zei de Vlaamse veldheer, 'alle wapenen ofwel buitmaken ofwel vernietigen. We mogen niet het risico lopen dat de Fransen zich herstellen. Het voetvolk mag na afloop plunderen.'

Het plunderen was eigenlijk de vergoeding aan de pachters, boeren en buitenlui om hen te motiveren goed te strijden zodat ze er na een overwinning een lekker extraatje aan overhielden.

Mistige sluiers lagen over het dal, het was stil alsof er iets onheilspellends te gebeuren stond. Dieren waren nergens te horen. Normaal zou dit op zich al enigszins vreemd bevonden moeten worden, want het vroege ochtendgloren laat de vogels toch uitgebreid fluiten.

In het Franse kampement sliep iedereen op enkele wachters na die eigenlijk ook meer lagen te soezen dan waakzaam op te letten. Door hun grote aantal en in eigen land voelden de soldaten zich veilig. Wie zou het nu in zijn hoofd halen om zo'n grote troepenmacht van de beruchte Franse Lelie aan te vallen.

Opeens zoefden er allemaal lichtjes door de lucht, het was eigenlijk wel een mooi gezicht. Duizenden lichtjes richting het centrum van het dal van drie kanten. Hierna begon het ijselijke geschreeuw en gekerm van mensen in nood. In het dal zag je door de mist sluiers de vlammen opkomen, daarna bijna direct een vuurzee. Nog een salvo brandende pijlen, en nog een, en nog een. Hierna direct met de laatste salvo, wilde horden paarden. Je zag haast niets maar de geluiden waren zo onheilspellend, dat eenieder wist dat er iets vreselijks gebeurde. Arnould reed naast zijn broeder Boudewijn voorop in de cavalerie. Zijn lans in de hand naar voren. Hiernaast had hij nog zijn zwaard en aan zijn paard een aks - strijdbijl - en zijn kruisboog. De cavalerie reed op het kamp af, en de lansen zaaide dood en verderf. Hierop sloegen zij alles wat zij tegen kwam neer.

Na enkele seconden hadden zij het kamp doorkruist, en gingen zij in dezelfde vaart nogmaals op die manier door het kamp. Ook het voetvolk was onder luid geschreeuw hun opmars begonnen. In feite was het Franse leger na de cavalerie aanval al verslagen, nochtans probeerde de officieren het leger te hergroeperen.

Na het eerste contact van het voetvolk met de Fransen volgde er man tegen man gevechten. Arnould sloeg tegenstander na tegenstander neer. Hij zag de Engelse Thierry in een man tegen man gevecht met een Franse officier te paard. Thierry kreeg plots een pijl in zijn schouder en liet zijn zwaard vallen. De Franse officier wilde inhakken op Thierry.

Arnould bedacht zich geen moment en schoot met zijn kruisboog op de Fransman, die zijn zwaard liet vallen en gewond neerzakte. De Franse officier die er nogal rijk uitzag nam hij gevangen, en snel trok hij Thierry op zijn paard en bracht hem uit de gevechten in veiligheid. 'Thank you sir, I'll owed you one.'

De Fransman bond hij aan een paal vast. Die zou een goed losgeld kunnen opleveren. Arnould ging snel weer terug naar het slagveld, hij zag Jan en Costyn van Renesse en Wolfert van Borssele die de hand aan hun laatste vijanden legden. Dat gaat wel goed dacht hij. Hij zocht zijn broer Boudewijn. De laatste Fransen ridders gaven zich over.

'Totale overwinning voor Vlaanderen' werd er geroepen. 'Vlaanderen, Vlaanderen.' De gewonden onder het voetvolk - het was niet anders in die tijd zoals eerder beschreven - werden afgeslacht. Gewonde edelen konden nog een losgeld opleveren.

Arnould werd gegrepen door een angstig gevoel. Nergens zag hij het blazoen van zijn broer een groen gotisch schild met van onder een accolade met daarover in hermelijn het Heilige Andreaskruis. Plots zag hij zijn broer tussen de doden en gewonden op de grond liggen. Een speer in het midden van zijn rug had hem ernstig verwond. Arnould ging op hem af maar zag dat Boudewijn te ernstig gewond was.

Boudewijn stamelde 'Arnould mijn broeder, hier heb je de eerste veldslag geleverd. Ik zag dat je zelfs de Engelse commandant hebt gered. Ik ben trots om zo te mogen sterven. Jij erft mijn bezittingen samen met je Broer Diederik en zuster Dorothea. Jij zult voortaan de familie moeten beschermen en als hoofd van ons leger rijden. Ik weet dat je het kan.'

Broertje zorg goed voor de fami.....'

Boudewijn was in Arnould zijn armen gestorven, waardig als een veldheer. Ontzet vouwde hij Boudewijn zijn handen samen legde zijn schild eroverheen.

Het zwaard wat Boudewijn droeg was van zijn grootvader geweest en was ook door zijn vader gebruikt. Hij pakte het zwaard op en....verbeelde hij het zich nu, of ging er werkelijk een warmte door zijn lichaam. Arnould voelde een warme lichtgevende gloed door zijn lichaam gaan, en het zwaard werd licht als een veertje.

Het was maar heel even, en hij wist niet eens of het nu werkelijk gebeurde, maar hij voelde zich wel direct één met het zwaard. In het boek Merlijn, had hij wel gelezen dat deze dingen gebeurden, en dat de kracht van de vorige rechtmatige eigenaren die streden in dienst van God, via het zwaard overgingen.

Costyn, Jan en Wolfert zagen op afstand wat er gebeurde. Jan van Renesse, riep een aantal manschappen om een draagbaar te brengen, en Boudewijn in zijn tent op te baren. Jan en Wolfert legden hun hand op Arnould's schouders, Costyn zijn vriend troostte hem, en zonder woorden te spreken liepen zij op gepaste wijze voor een groot veldheer achter de draagbaar aan. Alle edelen gaven blijk van condoléance aan Arnould. Boudewijn was vooral in het Zeeuwse kamp een zeer gewaardeerde heer. Ook de hereboeren en pachters waren zeer tevreden over hem.

Thierry de Clifort stapte op Arnould af, Zijn arm was in een draagdoek. 'Sir de Clifort,' zei Arnould, 'hoe is het met uw schouder?' 'Het komt allemaal wel goed,' zei hij 'voornamelijk dank zij jou hulp Arnould. Ik zou mezelf zeer vereerd voelen als ik me tot je vriend mag rekenen.'

'Ach' zei Arnould, 'ieder ander zal hetzelfde hebben gedaan. Ook ik voel mezelf vereerd en ik accepteer uw vriendschap graag.' Costyn kwam zich in het gesprek mengen met de satirische

opmerking, 'nou, die Fransman had anders heel andere plannen met Sir Thierry.' Hartelijk werd hierom gelachen en zij hieven de bekers wijn en proosten.

Graaf Gwijde, nam Arnould apart en vroeg hem wat zijn verdere plannen waren nu hij als hoofd aan de familie de Cupere stond. Arnould zei; 'Daar heb ik nog niet over nagedacht.'

De Graaf zegde hem toe zijn positie als leenheer niet te betwisten en bevorderde Arnould tot luitenant van zijn leger, en vroeg hem wie er volgens hem het beste in aanmerking kwam voor de functie van Veldheer ? Arnould wist dat dit de broer van Costyn moest worden.

'Heer,' zei Arnould, 'als onbetwiste Zeeuwse veldheer staat heer Jan van Renesse bij mij voorop.' 'Ja,' zei de Graaf, 'die keus dacht ik ook al.' De Graaf maakte een gebaar en klaroen geschal vulde de grote tent. Alle aanwezigen werden stil.

'Ik, Gwijde van Dampierre, Graaf van Vlaanderen, wil een toast uitbrengen op de daverende overwinning, die u allen Vlaanderen heeft bezorgd. Tevens wil ik onze dappere gesneuvelden waaronder onze Zeeuwse Veldheer Boudewijn de Cupere postuum onderscheiden. Boudewijn de Cupere gaat de geschiedenis in als Veldmaarschalk van Vlaanderen.' 'Wegens getoonde moed en het redden van onze bondgenoot heer van Clifort, wordt zijn broeder Arnould bevorderd tot luitenant van het Vlaamse leger en krijgt het kasteeltje Vliethof met landerijen nabij Geervliet en Heenvliet.' Ravenstein.

'Jan van Renesse, word benoemd tot Veldheer van het Vlaamse leger, zijn broer Costyn wordt wegens betoonde moed bevorderd tot luitenant van het Vlaamse leger.'

'Wolfert van Borssele de zoon van mijn goede vriend Hendrik van Borssele wordt wegens betoonde moed bevorderd tot mijn persoonlijke raadgever.' Ook aan Vlaamse en Engelse zijde werden nog loftuitingen en benoemingen gedaan. Tot laat in de nacht ging het overwinningsfeest door. De gevangen Franse ridders zouden een goede buit aan losgeld opleveren. Het leger mocht Duinkerken plunderen

De volgende dagen stootte het leger nog door tot aan de grens bij Calais, tegenstand was er na de grote overwinning bij Duinkerken nauwelijks meer. Vlaanderen had zijn gebied weer terug veroverd.

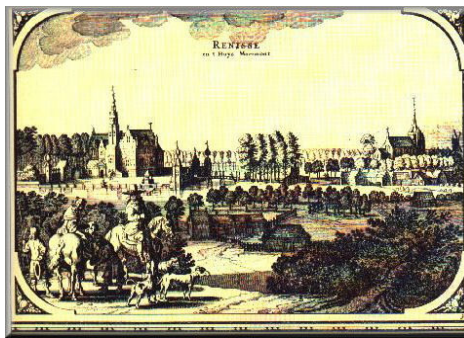
HOOFDSTUK 2

Arnould reed samen met de overige Zeeuwse legers terug naar het Kasteel van Costyn, Jan, Hendrik en hun vader, op het eiland Schouwen. De Zeeuwse edelen hadden afscheid genomen van hun Vlaamse en Engelse bondgenoten Costyn kwam naast hem rijden, en riep, 'Hoe is het met luitenant de Cupere.' 'Ha,' riep Arnould, 'ik heb zin in een warm bad en een lekkere strozak.'

'Nou dat staat in ons huis voor je klaar,' riep Costyn.

'Ik ben ook benieuwd naar je zuster Ida, ze zal wel groot geworden zijn. Als kinderen speelden we altijd met elkaar.'

'Ja ja,' zei Costyn, 'jij ziet wel wat in mijn kleine zusje he, ik zal thuis eens een goed woordje voor je doen misschien worden we nog wel familie.' Arnould begon te blozen.

Na drie dagen kwamen ze aan op de landerijen van Renesse, de Legers werden ontbonden en allen op enkele huurlingen en soldaten na gingen zij weer huiswaarts. De boeren naar hun boerderij, de handwerkslieden naar de steden en dorpen de buitenlui naar hun molens en zagerijen en steengroeven. De soldaten werden aangehouden voor bescherming van de kastelen en landerijen. Ook als de boeren werden bedreigd of aangevallen konden zij rekenen op bescherming van de leenheer. Het dagelijkse leven begon weer.

Ook namen Costyn, Hendrik, Jan, Costyn sr. en Arnould afscheid van Wolfert en zijn vader Hendrik van Borsselle en de andere edelen die naar hun eigen kasteel gingen, en reden zij richting Moermond het kasteel van Renesse.

Vanuit het kasteel klonk het klaroengeschal, en werd er geroepen, 'hoera, heer Costyn sr., ridder Jan, Hendrik en Costyn en zijn vriend ridder Arnould, komen aanrijden en ze zijn ongedeerd.' De kasteelvrouwen maakten blij hun opwachting voor de begroeting, ook de zuster van Jan en Costyn, Ida van Renesse had zich mooi gemaakt. Ze wist dat haar jeugdvriendje Arnould meekwam om te overnachten voor hij zijn reis naar Voorne voortzette.

Inmiddels was Ida een mooie jonge vrouw van zeventien jaar, die altijd een zwak had gehad voor Arnould. Haar moeder had ook al eens langs haar neus weg laten weten dat Arnould een goede huwelijkspartner zou zijn. Voor wie liet zij in het midden, maar Ida wist dat ze haarzelf bedoelde.

De poorten werden geopend en de ophaalbrug werd neer gelaten. De Paarden stormden briesend naar binnen en hielden op het binnenplein bruusk stil.

De mannen stapten met gekletter van hun maliën en wapens af, en begroetten de vrouwen. Arnould begroette eerst de moeder van Jan, daarna ging zijn aandacht naar jonkvrouwe Ida met haar twee onafscheidelijke wolfshonden die haar tegen alles en iedereen beschermden. 'Je bent een mooie vrouw geworden,' zei Arnould tegen Ida, 'een echte jonkvrouwe.' Ida begon te blozen. Ze zei terwijl ze haar best deed de honden in toom te houden; 'Heer Arnould ik ben verheugd u weer gezond terug te zien. Het is lang geleden dat wij elkaar hebben gesproken.'

'Mag ik u uitnodigen vanavond naast mij aan tafel plaats te nemen als mijn tafelheer.' Nu was het de beurt aan Arnould om te blozen. Een beetje hikkend zei hij, 'ik voel me zeer vereerd.' Jan kwam op zijn zuster Ida aflopen, en riep, 'hallo zusje, wat een vent is Arnould geworden hé,' en hij begon de loftrumpet over Arnould's daden en die van Costyn in de veldslag te blazen.

Hierna wees Costyn de slaapkamer van Arnould, ook kreeg hij een bediende toegewezen die voor hem een warm bad maakte. In de avond toen iedereen aanzat voor het avondmaal vroeg de kasteelvrouwe enkele ogenblikken stilte om Arnould zijn broer Boudewijn te gedenken. Hierna begon een feestelijk maal om de behouden thuiskomst van de rest te vieren. Arnould, Jan en Costyn werden gefeliciteerd met hun benoemingen en hun moedige optreden in de strijd.

Ida vroeg Arnould wat later op de avond wat zijn plannen waren voor de toekomst, 'tja' zei, Arnould, 'veel familie heb ik niet meer. Diederik kan voor zichzelf en mijn zuster Dorothea zorgen. Ik kan als huurling gaan vechten in het land, ik kan mezelf ook vestigen op Vliethof wat ik met de strijd heb verdiend.'

'Als je gaat vestigen,' zei Ida, 'dan heb je een kasteelvrouw nodig om de huishouding te regelen.'

'Ja,' zei Arnould, 'daar heb je wel gelijk in. Die heb ik niet.'

'Mijn moeder heeft me verteld dat ze mij graag aan jou zou willen uithuwelijken.'

'O ja,' zei Arnould? 'Zou jij misschien.'..... Het werd stil.

Ida vroeg, 'ja, wat zou ik misschien'?

'Uhh, brp. Uhh, mijn vrouw willen worden.' Ida vloog Arnould om zijn nek, haar honden sprongen op en begonnen heftig te blaffen. Ze Kuste en kuste en kuste hem, en zei, 'dat wil ik dolgraag. Laten we het mijn moeder gaan vertellen.' Arnould antwoordde; 'Dat wil ik wel doen, maar dat kun jij beter alleen doen. Ik moet volgens het protocol eerst je vader om je hand vragen.'

'Oke' zei Ida, 'ik vertel het mijn moeder, dan kun jij morgen aan mijn vader om mijn hand vragen.' Ze knuffelden nog een tijdje door, waarna Ida, met haar honden in het gevolg, haar moeder ging opzoeken. Arnould ging zijn vriend Costyn opzoeken.

Hij vond hem bij de kasteelmonnik, chemicus, magiër en schrijver Swer-Almus. Hij was tevens ingewijde van de geheime Johannieter orde die hun basis op Rhodos en Malta hebben. Dit was een kloosterorde van monniken die zieken en gewonden verzorgden en die magie en scheikunde gezamenlijk beoefende wat dan weer alchemie heette. De christelijke kerk had dat verboden, maar omdat deze orde zeer nuttig was voor de kerk en kruistochten werd oogluikend vergeven. Aan de orde namen ook ridders deel, - Maltezer ridders-

zegel der Grootmeesters Johannieters

Deze Joanieter orde was de tegenhanger van de orde der Tempeliers uit Jeruzalem, die begin 1300 door de Franse Koning Filips IV en de paus werden vervolgd wegens hun enorme rijkdommen. De tempeliers deden eigenlijk exact hetzelfde, hun ridders beschermden pelgrims, maar gingen al te geheimzinnig om in hun orde, waardoor er over hen de wildste verhalen rondgingen. De koning en de paus maakte hiervan gebruik om hen te kunnen vervolgen wegens Godslastering wat uitmondde in martelingen en verbranding van vele van hen en hun Grootmeester Jaques de Molay in 1314. Meerdere malen komen deze ridders zijdelings voor in dit verhaal. De grote schatten van de tempelridders zijn tot op heden nog steeds niet gevonden. Schatzoekers vermoeden dat deze ergens in de Pyreneeën liggen te wachten op de vinder.

'Hé Costyn, je lijkt mijn broer Diederik wel. Heb je ook interesse in de alchemie?'

'Ja Arnould, de wetenschap staat niet stil. Ik leer van Swer-Almus chemische verbindingen die je mogelijk in de strijd van pas kunnen komen.'

Swer-Almus vroeg; 'Hoe het met zijn vroegere leerling Diederik gaat, en of Arnould een geschrift en kruikjes met chemische stoffen voor hem wilde meenemen naar zijn huis.'

Dat wilde Arnould wel, en antwoordde; 'Het laatste wat ik van Diederik heb gehoord was dat alles goed ging. Ik zal hem ook uw groeten overbrengen als ik de goederen ga afgeven.' Hij liet zijn kruisboog zien aan Swer-Almus, 'dit is zijn laatste vinding. Het heeft de Engelse commandant Thierry de Clifort het leven gered.'

'Zeer interessant,' zei Swer-Almus, 'het zit goed doordacht in elkaar. Ik had al vroeg gezien dat Diederik veel talent had.'

'Ik kom eigenlijk vertellen dat ik binnenkort ga trouwen.' 'Gefeliciteerd' zei Swer-Almus 'en welke schone dame is de gelukkige' ? 'Ik denk dat ik dat wel weet,' riep Costyn uitgelaten.

'Ik heb Costyn zijn zuster jonkvrouwe Ida ten huwelijk gevraagd. Ik had gehoopt dat u heer Swer-Almus ons huwelijk zou willen inzegenen als huispater.'

'Dat wil ik graag doen Arnould, ik zie al uit naar de feestelijke dag.'

'Morgen vraag ik de vader om Ida haar hand.'

'Toch nog familie,' zei Costyn, en proosten met zijn beker wijn.

De volgende dag vroeg Arnould om een audiëntie bij de kasteelheer, die natuurlijk al van Ida en zijn vrouw gehoord had wat Arnould zijn vraag zou zijn. Hij was blij met de keuze van zijn dochter. Arnould was een graag geziene jongen, nu dus man in zijn huis.

'Dag Arnould' zei hij, 'wat wilde je me vragen' ?

'Ik wilde graag met uw dochter trouwen' stamelde Arnould.

'Zo, wil je dat ? en wat kan je haar dan bieden' ?

'Nou, zoals u weet, heb ik wegens de veldslag het huis en gebied rond Vliethof van de Graaf van Vlaanderen in leen ontvangen. Ik wilde het huis versterken en laten verbouwen tot een klein kasteel en ons daar vestigen als kasteelheer en vrouw. Het kasteel van mijn broer Boudewijn laat ik graag aan mijn andere broer Diederik en mijn zuster Dorothea.'

'Dat zijn nobele plannen, ik denk dat, indien Ida en haar moeder het er ook mee eens zijn, ik ermee instem.'

'Dank u heer voor uw vertrouwen in mij,' zei Arnould. 'Gefeliciteerd Arnould. Jij wordt nu mijn vierde zoon.' Ida kwam binnenrennen en vloog eerst haar vader en vervolgens Arnould om de nek. Zij was dolgelukkig. De verloving werd gevierd met smakelijk eten en heerlijke wijn en bier. De huwelijksdatum werd ook al vastgesteld.

De volgende dag vertrok Arnould met vijftien soldaten naar Vliethof. Hij had van iedereen afscheid genomen, in het bijzonder van jonkvrouwe Ida, en had haar beloofd om over een maand haar weer te bezoeken. Dit lijkt natuurlijk lang, maar je moet wel bedenken dat reizen in de vroege middeleeuwen een tijdrovende bezigheid was. Zo kon een gemiddelde leenheer alleen op zijn eigen landerijen soms wel vier tot vijf dagen reizen om dit te kunnen overzien.

Aangekomen in Vliethof, - ook dit gebied viel in het district van de heren van Voorne - liet Arnould aan zijn landsgrenzen het Wapen de Cupere aanbrengen, ten teken dat bezoekers op zijn gebied waren, en dat kwaadwilligen zich maar even moesten bedenken voor zij gemene plannen smeden. In de plaatselijke kerk stelde hij zich voor als de nieuwe leenheer en gaf zijn geloofsbrieven van de Graaf van Vlaanderen af aan de plaatselijke prior.

In die periode liepen inschrijving en optekening van eigendomsrechten via de Roomse Kerk en waren de mensen ook heel erg gelovig. Ook het feit dat eigenlijk hoofdzakelijk de kerkvorsten en edelen konden lezen en schrijven was er de reden van. Ook hielden de paters geboorteakten bij van edelen en tekenden zij huwelijken en andere gebeurtenissen op. De Kerk bewaarde alle gegevens uit die tijden. Soms werd er wel eens een kerk verwoest door rovers, of brand en andere natuurrampen. Dan gingen de gegevens jammerlijk verloren.

De prior die Arnould zijn geloofsbrieven in ontvangst nam, waarschuwde hem voor enkele hereboeren, die niet zo blij zouden zijn met zijn komst. Arnould zei; 'Zij die te goeder trouw waren hadden van hem niets te vrezen hadden, maar wee hen ongelukkige die kwaadwillend waren.'

Inmiddels waren de soldaten van Arnould, de grens schilden op de bomen aan timmeren. Zij zagen twee ruiters en wat voetvolk op hen afkomen. De sergeant Guyt genaamd, riep zijn mannen bijeen.

'Er komt daar een groep mannen aan, en ik geloof niet dat die veel goeds in de zin hebben. We gaan te paard maar laten onze wapens nog even rusten.' De groep kwam tegenover de soldaten van Arnould te staan. 'Ik ben Jan van dirken,' riep een vadsige man op paard. 'Dit is mijn land en ik wil dat jullie ervan af gaan.'

'Dat zal niet gaan,' zei sergeant Guyt, 'wij hangen hier in opdracht van onze heer luitenant en ridder Arnould de Cupere grensschilden aan van zijn gebied. Indien u zijn rechten wilt betwisten zult u hem, en de heren van Voorne, daarvoor moeten aanspreken.'

'Ik heb niets te maken met jullie luitenant,' zei Jan van Dirken. 'Onze familie woont al jaren op dit land en heeft het ons eigendom gemaakt. Mannen val dat soldatengespuis aan.'

Sergeant Guyt had wel vaker met onwillige hereboeren te maken gehad, en deze reactie voorzien. Nochtans was de overmacht van de aanvallende partij te groot. Hoe hij en zijn mannen ook zijn wapens hanteerde er kwamen steeds drie man tegelijk op hen af. Guyt riep tegen zijn mannen; 'Terugtrekken ze zijn te sterk in het voordeel.'

De paarden schopten wild om zich heen, en keerden om. Een paard stortte hierbij tegen de grond en zijn berijder werd overvallen en bruuut vermoord. Toen Sergeant Guyt weer bij de kerk aankwam ontstak Arnould in woede. Niet eens om de twist, maar omdat ze de soldaat koelbloedig en kansloos hadden vermoord.

'Ze hadden hem toch ook gevangen kunnen nemen.' Arnould vroeg aan de pater, 'wat is dat voor een man die Jan van Dirken?'

'Dit is een van de hereboeren waarvoor ik u al wilde waarschuwen. Eigengereid en bang hun macht te moeten opgeven. Hij zit trouwens in uw kasteel twee kilometer naar het oosten verschanst met 3 vazallen.'

Arnould, zei tegen zijn soldaten, 'mannen we gaan het terrein verkennen waar die moordenaars zich verschanst houden. Pater, wilt u een boodschapper sturen naar mijn broer in Rockanje, om versterkingen te zenden?' Arnould trok zijn maliënkolder en bewapening aan, en zijn soldaten deden hetzelfde. De groep van vijftien ruiters reed met hoge snelheid richting het oosten alwaar het kasteel na een half uur in zicht kwam. Zij kwamen weer een groepje voetvolk en een ruiter tegen.

Arnould stelde zich voor als eigenaar van dit gebied en vroeg de ruiter: 'Wie bent u, en wat doet u op mijn gebieden met gewapend volk.' De man verbleekte hij wist dat ondanks hij een kleine overmacht van manschappen had, deze strijd een verloren zaak was tegenover de geoefende ridder en zijn soldaten. Hij begon te liegen, 'Heer, ik ben Free de Boer een hereboer op uw land, ik heb gehoord dat Jan van Dirken uw eigendomsrechten bestrijd, ik wilde met deze mannen mij bij u aansluiten.'

'Waar bevind uw boerderij zich,' vroeg Arnould, 'waar woont u?'

Free de Boer stamelde, 'daar achter heer.'

'Ik geloof u niet,' antwoordde Arnould, 'ik heb gehoord dat u zich samen met Jan van Dirken in dat kasteel daar achter verschanst.'

Free trok een mes en wilde naar Arnould werpen. Deze had echter zijn kruisboog al schietklaar tegen zijn paard aangehouden en hij schoot Free in zijn arm met het mes in de hand. Brullend liet Free het mes vallen.

Arnould zei tegen hem, 'trek uw zwaard en vecht als een man voor u gaat sterven.' Arnould gaf zijn paard de sporen en met een behendige Zwaardhouw onthoofde hij Free. Het voetvolk gaf zich onmiddellijk over en begon om genade te schreeuwen. 'Genade heer wij zijn maar gedwongen boeren en werklui.'

Arnould riep hen toe: 'Als leenheer op deze landerijen ben ik uw heer en meester en Baljuw - rechter - . Eenieder die zich heeft schuldig gemaakt aan vrijwillig volgen van deze zwarte ridders zal na diepgaand onderzoek vervolgd worden zij die onder dwang deze vazallen hebben gevolgd hebben niets te vrezen.' Het voetvolk zweerde massaal trouw, en Arnould ging samen met sergeant Guyt het terrein rond het kasteel onderzoeken.

Arnould zag dat het kasteel zeer slecht verdedigd was, niet met betrekking tot manschappen maar meer met de toevoer van goederen en drinkwater. De water voorziening was namelijk geregeld via een stromend heldere ondiepe beek wat rond de kasteelmuur omliep.

'Als we die beek aan twee zijden afdammen,' zei hij tegen sergeant Guyt, 'dan zullen ze daarbinnen snel zonder vers water komen. Door de dorst komen ze van zelf naar buiten.'

De sergeant begreep meteen wat Arnould zijn idee was. 'Als we dat stel voetvolk nog wat banger maken dan gaan ze wel voor ons aan het werk,' zei de sergeant. Zo gezegd zo gedaan. Zij gingen terug naar de manschappen en ze brachten het voetvolk tot buiten pijlschots afstand van het kasteel en zette hen aan het werk.

Arnould zette zijn helm op hield zijn schild met wapentekens duidelijk zichtbaar voor zich en pakte het hoofd van Free aan zijn haren op. Het bloed droop er uit. Arnould reed tot vlak voor de kasteelmuren en spietste het hoofd op een speer. Hij riep: 'Jan van Dirken en vazal moordenaars.'

Ik ben ridder Arnould de Cupere, luitenant in dienst van de Graaf van Vlaanderen. Leenheer van de gebieden rond Vliethof onder de Heren van Voorne, en uw baljuw. U kunt nu naar buiten komen en uw straf en strafmaat na onderzoek ondergaan, indien u dit weigert zult u hetzelfde lot ondergaan, als uw vazal Free de Boer. Ik heb jullie watervoorziening inmiddels geblokkeerd. Over enkele uren zal ik het laatste waar jullie over beschikken vergiften met rottende karkassen uit het bos.'

Heenvliet

Binnen de kasteelmuren maakte angst zich meester op afstand zagen ze diverse mannen aan het graven en voor de poort die dreigende ridder en het afgehakte hoofd. Niemand binnen de kasteelmuren wist met hoeveel de belegeraars waren. Hun enige contact met buiten was van Free en die was daar opgespietst.

Veel mannen waren niet binnen, de boeren die als voetvolk dienden moesten afwisselend dienstdoend als voetsoldaten en werken op hun boerderij.

Zij werden gedwongen onder doodsbedreigingen van de herenboeren hen te volgen. Ook Jan van Dirken wist dat als het op vechten aan zou komen hij niet meer op de boeren kon rekenen. De boeren zouden hun kans waarnemen en massaal overlopen. Hij had ze lekker kunnen uitknijpen en misbruiken.

Hij zou samen met de twee andere herenboeren en enkele betaalde huurlingen, - als die tenminste ook niet vluchten - alleen staan. Met drie tegen de ridder zou misschien nog wel gaan, maar de ridder had ook soldaten en dat werd te sterk. Ook wist hij niet hoeveel soldaten en voetvolk er bij de ridder waren. De andere herenboeren zagen ook hun uitzichtloze situatie in.

'Stomme runderkop,' Zeiden ze tegen Jan van Dirken, 'Waarom moest je nu gelijk die soldaat vermoorden. Je kon toch weten dat zoiets moeilijkheden ging geven.'

'Dit land is van mij,' brieste Jan van Dirken, 'niemand waagt het om het mij af te pakken.'

'Gaat dat dan maar buiten tegen die ridder vertellen,' briesten de andere twee terug. Woest schonk Jan zich een beker bier in, 'we moeten een plan bedenken om hier heelhuids uit te komen,' zei hij. 'Kunnen jullie misschien zoiets bedenken in plaats van verwijten te komen maken. Jullie kop zit net zo los als vast op je romp als de mijne hoor.!!'

'Oké, rustig ,' zei Gerrit de Brabander de kleinste van de drie. 'Als we hier ruzie gaan maken dan zijn we verloren.' Ook hij schonk voor zichzelf en de derde hereboer Pieter van Ostade een kroes bier in.

'Met ons allen kunnen we die luitenant en zijn soldaten toch wel pakken?' vroeg Gerrit zich af.

'Goed,' zei Jan van Dirken, 'wat hebben we. Wij zijn met drie, we hebben vijf man waarop we misschien kunnen bouwen, en dan dat stel boeren en werklui, maar die lopen als ze de kans krijgen direct weg.'

'Allen die ridder pakt er al vier van ons,' zei Pieter van Ostade, 'Free die was toch niet voor een kleintje vervaard, maar hangt daar nu wel opgespietst.'

'Ja,' zei Jan, 'onze vijf huurlingen zullen inmiddels ook wel tot deze conclusie zijn gekomen. Ik hoop trouwen dat ze die boeren nog onder de duim houden.'

Inmiddels waren de boeren en buitenlui ook hun kansen aan het bekijken. Ze mochten van de huurlingen niet samengeschoold staan maar verspreid over de kasteelwallen. Toch konden ze nog enigszins van man tot man fluisteren . Jan de Molenaar, en Todt de steenhouwer fluisterden naar elkaar; 'Wat kunnen we doen ? Als we niet naar buiten gaan hakt de ridder ons kop eraf. Als we naar buiten gaan doen die vuile schurken het. Als we niets doen gaan we langzaam dood aan vergif.'

Todt zei, 'toch is dit onze kans om met ons gezin heelhuids onder het juk van dat boeren gespuis af te komen. Vroeger was het onder de leenheren ook niet alles, maar je werd tenminste beschermd. Deze kerels willen alles van je. Je oogst, je leven, en dat je voor ze moord. Als je het niet doet wordt jezelf en je gezin vermoord. Als je kans ziet te vluchten worden je huis en bezittingen verbrand.'

'We moeten proberen nu allemaal op een lijn te komen en met z'n allen naar buiten te vluchten. We moeten het touw van de ophaalbrug kappen en ons achter de leenheer scharen.'

'Zeg het zachtjes man voor man voort.'" Mouterij".

Arnould had inmiddels een lekker Maaltje bij elkaar gejaagd en braadde het boven het kampvuur. Onder het eten hielden de mannen kriegsberaad. Sergeant Guyt had van de boeren en buitenlui een schatting ontvangen van hoe de situatie in het kasteel was en dat alle werklui onder dwang aan de smerige spelletjes van de herenboeren moesten meewerken. Ook de prior was met enkele

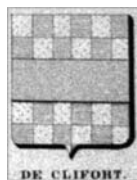
dorpsgenoten gekomen om eventuele bijstand te verlenen En hen te zegenen voor de Strijd. Arnould was zeer gelovig.

Zijn grootvader was onder Richard Leeuwenhart de zoon van de Engelse Koning Hendrik II, tijdens de derde kruistochten gesneuveld. Ook Arnould zijn vader had in het heilige land gevochten, maar leefde nu als monnik in een klooster. Ridders gaan namelijk in tegen het zesde gebod, gij zult niet doden. Indien zij dus naast het gevecht veel bidden en godvruchtig leven, hopen zij alsnog in de hemel te komen. Rijkere ridders schonken om die reden ook veel kostbaarheden aan de kerk. Dit heette de tienden belasting. Hiermee kon je aflaten kopen

Vandaar ook de kruistochten. Vele ridders gingen op pelgrimstochten naar het heilige land. Daar echter werden ze steeds vaker overvallen door moslims toen Moren genoemd. Om dit te voorkomen werd Jeruzalem, Rhodos en Malta veroverd, en waren de orden der Joanieters opgericht met verzorgende taak en de Tempeliers met een beschermende taak.

Plots werd het gezelschap opgeschrikt door het gerommel van aanstormende paarden. In de verte werd een stofwolk zichtbaar, en het geluid werd steeds angstaanjagender.

Arnould en zijn mannen sprongen op hun paard, wat de beste manier was van verdedigen, de pater, dorpelingen en werklui verschansten zich achter de bomen. Toen de groep van geschat 30 ruiters dichterbij kwam, herkende Arnould het banier van Thierry de Clifort.

Arnould schoof zijn helm open en begroette zijn nieuwe vriend. 'Thierry mijn overzeese vriend, wat doe jij hier nu?'

'Hallo Arnould, dat is eigenlijk niet zo snel verteld, maar zo te zien heb je wel even tijd voor een verhaal.'

'Mannen,' riep Thierry tegen zijn gevolg, 'zet de tenten op en breng een vat wijn. Dat zal wel smaken bij dat heerlijke gebrad.' Thierry vertelde dat zijn schip averij had opgelopen en nu in de haven van Hellevoetsluis werd gerepareerd. Daar zag hij een man lopen die dringend met een boot naar Rockanje moest. Naar het kasteel van familie de Cupere. Ik vroeg hem of ik hem kon helpen en dat Arnould de Cupere mijn vriend was. Zo vertelde de man welke avonturen jij hier alweer beleefde en trommelde ik mijn manschappen uit de tavernen, hebben bij de plaatselijke smid wat paarden geronseld en hier zijn we.

'En hoe is de situatie hier,' vroeg Thierry ? 'Met jullie als hulp een stuk rooskleuriger.' Arnould vertelde.

Ook binnen de kasteelmuren was de ruiterhorde hen niet ontgaan. Jan van Dirken waggelde met zijn vadsige lijf moeizaam de kantelen op en bekeek het schouwspel. Ook de huurlingen en andere hereboeren waren op de kantelen geklommen. 'Allemachtig, onze uren zijn geteld. Wat een overmacht.' 'We zijn er geweest,' riep een ander. 'Wij moeten ons overgeven,' riep weer een ander. 'Ben je gek geworden ze slaan gelijk je kop van je romp,' riep Jan van Dirken.

De boeren en buitenlui, zagen nu hun kans.

'Nu,' riep Todt de steenhouwer. Alle boeren en werklui sprongen van de kantelen. Todt sloeg met zijn bijl het touw van de ophaalbrug doormidden en deze stortte met donderend geraas naar beneden. Jan de Molenaar riep de anderen toe, 'ren voor je leven,' en ze renden via de ophaalbrug naar buiten.

'Potvr. Potvr' tierde Jan van Dirken, 'schiet die vuile overlopers neer,' riep hij naar zijn huurlingen. Maar deze hadden iets heel anders in gedachten. 'Doe dat zelf maar vette koe wij geven ons gewonnen.'

'Misschien mogen we onze kop zo nog even houden.' De huurlingen liepen naar buiten en gooiden hun wapen neer. 'Spaar ons heer,' riepen ze Arnould toe. 'Wij geven ons over.'

In het kamp van Arnould hoorden ze het lawaai waarmee de ophaalburg van het kasteel neerstortte. 'Wat zullen we nu hebben,' riep sergeant Guyt, 'een uitval!'. de mannen in het kamp sprongen op hun paarden en trokken hun zwaarden uit de schede. Ze zagen de horde mannen uit het kasteel komen rennen. Lopende mannen tegen een grote groep geoefende ruiters.

'Dat klopt niet,' dacht Arnould hardop. Thierry had de zelfde gedachten. Hij riep snel tegen zijn mannen; 'Wacht nog even met aanvallen. Ik geloof dat de boeren en werklui aan hun terroristen zijn ontsnapt.' De ruiters lieten de mannen in een fuik van paarden lopen, en zagen dat het ongewapende mannen waren.

Todt de steenhouwer, riep de ruiters toe; 'Spaar ons, genade heren, wij zijn slecht arme en boeren en werklieden. Wij hebben nooit kwaad in de zin gehad maar werden gedwongen.' Arnould zei tegen sergeant Guyt, 'zet ze gevangen en houdt ze met enkele mannen in de gaten.'

Nog even later kwamen er vijf huurlingen uit het kasteel lopen met hun armen boven hun hoofd ten teken van de overgave. Thierry gaf zijn luitenant de opdracht die mannen te arresteren en uit te horen over wie zich nu nog in het kasteel bevonden. Thierry liet Arnould weten dat alleen de drie herenboeren zich nog in het kasteel bevonden. Zij hadden geen bondgenoten meer.

Arnould zei tegen Thierry, 'het is onze man die de schurken hebben vermoord. Zijn makkers mogen hem wreken en hun ter dood veroordeling ten uitvoer brengen.' Arnould riep zijn soldaten te paard, en reed met hen de kasteelpoort tegemoet.

Jan, Gerrit en Pieter, zagen de mannen dreigend naar de kasteelpoort rijden. Op de binnenplaats ontmoeten de mannen elkaar.

Arnould riep de herenboeren toe; 'Jan van Dirken, Gerrit de Brabander en Pieter van Ostade, jullie hebben je misdragen als waren jullie zwarte ridder Breunis Saunce Pité - Een ridder met kwalijke faam -. Jullie positie als herenboer daarbij misbruikend en je ondergeschikten `getiranniseerd'. Wij zullen jullie hiervoor doden in een gevecht, of als jullie niet vechten word je zonder meer geëxecuteerd.'

De mannen stapten van hun paarden en liepen op de drie herenboeren af. Arnould had Jan van Dirken op de korrel. Hij sloeg met een slag zijn zwaard uit de handen en met de volgende houw vloog zijn kop door de lucht. De soldaten hadden Gerrit en Pieter op de knieën gedwongen. Ook zij werden door de sergeant met de mededeling, 'Dit is voor mijn soldaat en onze vriend,' onthoofd. Hierna wenkte Arnould, Thierry, dat de strijd was gestreden.

Hij liet het kasteel doorzoeken In de verblijven werden nog een aantal vrouwen en hun kinderen gevonden die in het kasteel werkten. Een paar gevonden vaten bier, liet hij openslaan voor de mannen die hem hadden geholpen. De vrouwen en kinderen werden ongemoeid gelaten en bleven huisvesting van hem krijgen in ruil voor hun diensten De boeren en buitenlui werden nadat hun naam waren genoteerd naar huis gezonden. Zij mochten hun land en huizen betrekken onder de normale feodale voorwaarden van die tijd.

Arnould liet weten, 'ik moet in ieder geval het kasteel voor mij en mijn toekomstige bruid wat opknappen en wij kunnen hier wonen.' Arnould vertelde van zijn trouwplannen aan Thierry, en deze feliciteerde hem. 'Ik geloof dat jij je wel red in dit land Arnould.'

De pater wist nog enkele betrouwbare potige kerels om het kasteel op te knappen en zo nodig te beschermen. Als Arnould dat wilde kon hij ze morgen nog optrommelen. De doden werden op een kar geladen en buiten het kasteel gezet. De drinkwater voorziening werd weer hersteld, en alle getrouwen kregen een slaapplek in het kasteel. Thierry bood aan enkele van zijn mannen op wacht te zetten en iedereen ging slapen.

De volgende ochtend liet Arnould de doden tegen de grens van zijn land naast Heenvliet ondersteboven ophangen in de bomen. Ook de hoofden van de vier werden gespietst. Dit lijkt wreed, maar het was in die tijd een duidelijk teken tegen kwaadwilligen dat dit je stond te gebeuren als je de leenheer wilde bevechten.

Thierry, die in Engeland ook bij de bouw van diverse kastelen en vestingen was betrokken, had enkele tips ter versterking van de kasteel verdediging.

In Engeland waren de kastelen in de 13^e eeuw onder de Koningen Hendrik II, zijn zoon Richard Leeuwenhart, diens opvolger Jan, zijn zoon Hendrik III, en de huidige Koning Eduard I Plantagenet, ook de krijgskoning genoemd, door de eeuwenlange strijd met de Fransen uitgegroeid tot ware versterkte vestingen.

'Als je nu dat beekje welke nu langs je kasteel loopt omleid tot een diepe brede gracht enkele meters voor de kasteelmuren, dan heb je altijd een constante watervoorziening indien je binnen een put slaat, de eventuele vijand kan het kasteel moeilijk belegeren met ladders en stormrammen en zullen eerst met vlotten moeten oversteken. Die vlotten zijn weer een gemakkelijk doelwit voor je boogschutters en vuur en stenen.'

'Dat is een uitstekend idee,' zei Arnould. 'Dat moeten we maar verder uitwerken.' Zo kwam het dat er weer een stukje Engelse bouwkunst in Zeeland werd toegepast.

In de middag kwam de pater terug met een groep werklieden. Job, een boom van een vent werd door de pater voorgesteld als de voorman met technisch inzicht en betrouwbaar als ware het zijn eigen zoon. Arnould stelde zichzelf aan Job, en zijn werklui voor en vertelde in grote lijnen wat er moest gebeuren 'In het kasteel moest alles op orde worden gebracht en de gracht moest worden gegraven. De ophaalbrug verplaatst etc. ect.'

Job werd rentmeester en kreeg de huisleiding en sergeant Guyt had de militaire leiding tijdens zijn afwezigheid. Arnould vroeg Guyt, 'kun je het redden met dertien soldaten?' Waarop de sergeant antwoordde, 'ik heb zeventien stevige kerels erbij, als ik die iedere dag een uurtje exerceer dan heb ik dertig soldaten. Zolang er geen heel leger komt zal het dus wel lukken. De wapens van die schurken kunnen hier mooi hun diensten bewijzen.'

'Ik had ook niets anders van je verwacht sergeant,' lachte Arnould.

De volgende dag vertrokken Arnould, Thierry en zijn manschappen naar Hellevoetsluis.

De reis verliep spoedig en in de haven zag Thierry zijn schip liggen. De meester timmerman vertelde Thierry dat de laatste hand aan het schip werd gelegd, en dat hij met het tij kon uitvaren.

Thierry zei tegen Arnould, 'als je wilt kan ik je bij Den Briel afzetten waarna ik doorvaar naar Engeland.'

'Dat aanbod neem ik graag aan. Je mag me dan met een sloep aan land zetten.' De soldaten brachten de gehuurde paarden terug naar de smidse en betaalden de smid. Hierna zorgden ze voor vers drinkwater en fruit overig proviand was nog voldoende aan boord van het schip. Het schip voer met het tij richting Brielle en de twee vrienden namen afscheid van elkaar. 'Als ik in de gelegenheid ben kom ik op je bruiloft,' riep Thierry hem toe, toen Arnould met zijn paard in een grote sloep aan land werd gezet. 'Altijd welkom,' riep Arnould terug.

Vanaf de kade van Brielle keek Arnould het schip na welke langzaam aan de horizon als een stipje verdween. 'Zo mijn trouwe viervoeter we zijn weer op elkaar aangewezen. Nu richting huis.' Arnould zag de contouren van zijn ouderlijk kasteel in de verte opdoemen nabij Rockanje op het eiland Voorne. Vanuit het kasteel hoorde hij klaroengeschal ten teken van naderde mensen.

Hij zag zijn broer op de kasteelwal staan en zwaaide. Diederik had hem al aan zijn blazen met wapen kenmerken herkend. Het wapen de Cupere, een schitterend ontwerp van zijn voorvaderen., wat altijd met eer en trots werd gevoerd door de familie. De poort zwaaide open en Arnould reed naar binnen. Zijn zuster Dorothea had haar opwachting gemaakt op de binnenplaats.

'Welkom,' zei ze tegen Arnould. 'Ik ben blij dat je weer veilig thuis bent.' Dorothea en Diederik waren al direct na de slag bij Duinkerken op de hoogte gebracht van het sneuvelen hun broer Boudewijn.

De poorten sloten zich weer, en Diederik kwam ook zijn broer omhelzen. Gedrieën liepen zij naar de grote zaal. 'Ik heb Boudewijn nabij Duinkerken laten begraven, en de plaatselijke steenhouwer opdracht gegeven een mooie grafsteen met zijn wapen te maken. Hij is gesneuveld op een manier waar iedere ridder trots op kan zijn eervol op het slagveld. Hij is postuum bevorderd tot veldmaarschalk van Vlaanderen.' Zij hieven hun bekers met wijn, en brachten een toast uit op hun gesneuvelde broer en familie oudste.

'Zo Arnould,' vroeg Diederik, 'en wat zijn je verdere plannen met een veelbelovende blik.' Hij had inmiddels ook al geruchten gehoord over zijn broers trouwplannen. Arnould liet hen weten, dat hij Ida van Renesse, had gevraagd om met hem te trouwen en dat ook haar vader toestemming had gegeven. 'Gefeliciteerd' riep Dorothea uitgelaten en omhelsde hem, ook Diederik wenste hem met een stevige handdruk en schouderklop veel succes toe. 'En wanneer kunnen we het feest verwachten,' vroeg Dorothea ?

'Dat zal over vijftien maanden zijn. Ik heb Ida beloofd een kasteel te laten bouwen, maar dat heb ik op mijn landerijen van Vliethof al buitgemaakt.' Arnould vertelde het hele verhaal. 'Ik heb voor Diederik nog enkele brieven en brouwseltjes van Swer-Almus meegenomen.'

'Hoe gaat het met mijn vrienden Jan van Renesse en Wolfert van Borssele?' vroeg Diederik. 'Het zit volgens mij niet zo lekker tussen die twee. Ze proberen elkaar een beetje de loef af te steken het zijn beiden strebers.'

'Het zal mij niet verbazen,' dacht Diederik hardop, 'dat Jan van Renesse, en Wolfert van Borssele, rivalen worden in de strijd om hun politieke invloed en macht te doen gelden. 'Tja,' zei Arnould. 'Politiek ligt bij hen beter dan mij. Ik ben soldaat en daar houd ik het bij. Ik neem voorlopig even een weekje rust en ga lekker met mijn broer jagen. Over twee weken zie ik Ida weer, en zal ik Costyn eens vragen naar zijn toekomstplannen. Daarbij kan ik ook Jan van Renesse wel gaan bezoeken en horen wat hij wil. Daar ze weten dat ik mijzelf toch niet in de politiek wil mengen zal ik wel het een en ander van ze horen.'

'Ik zou het overigens stil houden dat je kunt lezen en schrijven. Onwetendheid kan in je voordeel zijn,' zei Diederik tegen Arnould.

HOOFDSTUK 3

Vijftien maanden later, juli 1281 kwam de Familie de Cupere met gevolg weer aan bij kasteel van Renesse. Dit voor het huwelijk tussen Ida en Arnould. Het kasteel was geheel in het teken van het huwelijk. Naast dat Ida en Arnould van elkaar hielden, was het ook dynastiek een goed huwelijk om de Cupere te verenigen met de Renesse. Het was voor die tijd ook een goede gewoonte dat edelen door huwelijken hun banden met elkaar versterkten.

Van geboorte uit was Arnould van adel, maar wel als laagste in rangorde. Door zijn huwelijk ging hij een stapje hoger op de adellijke maatschappelijke ladder. De familie van Renesse had zeer veel invloed en macht in Zeeland en Gouda

Costyn Hendrik en Jan wachtten het gevolg op, en verwelkomden hen. Arnould had zijn greep in de afgelopen maanden in Vliethof en omstreken goed versterkt. Het kasteel was klaar voor bewoning, hij en jonkvrouwe Ida konden dus op hun landgoed gaan wonen.

Jan van Renesse, was inmiddels uitgegroeid tot de grote leider van de midden Zeeuwse edelen, hij verwelkomde het gevolg en begroette Arnould als zijn zwager.

Ook Costyn was natuurlijk blij Arnould weer te zien. 'Mijn goede vriend,' zei hij, 'ben je in stemming om mijn zwager te worden?' vroeg hij. Arnould antwoordde dat hij eigenlijk niet kon wachten en dat de ceremonie maar snel moest. Beginnen.

'Nog een nacht alleen slapen Arnould,' zei Jan, 'daarna zullen je nachten vermoeiender worden dan je dagen,' lachte hij.

Ook Diederik en Dorothea werden vriendelijk onthaald, Diederik ging uiteraard direct na de ontvangst met Swer-Almus mee naar zijn werkkamer om de laatste technische snufjes te bespreken, en Dorothea, ging met de Kasteelvrouwe en haar hofdames mee om de laatste mode te bespreken en te handwerken. Jan nam Arnould en Costyn even apart in de raadszaal, en schonk wijn in.

'Jullie weten dat Zeeland zich wat onafhankelijker wil opstellen tegenover de omringende gebieden als Vlaanderen en Holland en Brabant,' begon Jan. 'Als leider van de Zeeuwse edelen wil ik een strategie ontwikkelen die ons neutraal zal maken en wanneer Vlaanderen Zeeland aanvalt wij op steun van de Hollanders moeten kunnen rekenen en andersom ook. Hierom wil ik dat jullie na de huwelijk voltrekking, met Swer-Almus meegaan naar Delft.'

'Swer-Almus zal daar zijn collega Melis Stoke ontmoeten. Dit is voor ons natuurlijk niet zo interessant, maar wel dat Graaf Floris V van Holland daar ook aanwezig zal zijn. Waar Floris gaat is Melis Stoke. Jullie zullen als Zeeuwse edelen door Graaf Floris V, ongetwijfeld gepolst worden omtrent jullie positie ten opzichte van Holland en Vlaanderen. Vooral Arnould natuurlijk die dicht tegen de grens van Holland zijn leenbezit heeft. Omdat mijn rivaal Wolfert van Borssele partij heeft getrokken voor de Graaf van Vlaanderen, moet Zeeland zich enigszins gaan opsplitsen met een onafhankelijk centrum. Hierom moeten jullie je gaan aansluiten met nog wat andere Zeeuwse edelen bij de Hollandse Graaf.'

'Holland heeft een pact gesloten met Eduard I van Engeland, Graaf Floris maakt zelfs kans op de Schotse kroon, en zijn Zoon Jan studeert in Engeland. Gwijde van Dampierre, daarentegen heeft zich weer wat verzoend met de Franse Koning.

Engeland wil daarentegen ook geen ruzie met Vlaanderen, dus zal Floris Zeeuwse steun van harte toejuichen.'

'Zo te horen ben je goed op de hoogte van de buitenlandse politiek,' bevestigde Arnould. 'Nou als je denkt dat wij onze steun aan Holland moeten betuigen voor een onafhankelijk Zeeland, ben ik daar wel toe bereid. Als het maar niet wordt gezien als verraad tegenover de overige Zeeuwse edelen.'

'Nee, de edelen van het Zeeuws centrum zijn op de hoogte en ermee eens. De edelen ten westen van de Schelde, weten hier uiteraard niets van want die staan aan Vlaamse zijde.' 'Oké,' zei Costyn. 'Ik doe ook mee.'

'Ik zou Ida na je Huwelijk maar in Vliethof laten wonen, omdat dat gebied dicht bij Holland en zijn bescherming zal staan en het Zeeuws centrum staat onder mijn gezag,' zei Jan. 'Zij is dan in ieder geval veilig met een goede kasteelbewaking.'

'Mijn sergeant Guyt zal voor haar bescherming instaan,' zei Arnould. 'Goed dan gaan we nu naar de feestzaal waar we de andere Zeeuwse edelen zullen ontmoeten. Uiteraard is dit gesprek topgeheim en de West Zeeuwen waaronder Wolfert van Borssele zullen ook op je huwelijksfeest aanwezig zijn. Je mede Zeeuwen zullen jullie in Holland wel ontmoeten, maar je kunt natuurlijk wel een beetje raden wie dat zijn.'

De volgende dag werd het Huwelijk tussen Arnould en Ida gesloten Swer-Almus, voerde de plechtigheid uit als een huispater in de kerk van het dorp Renesse. Zelfs de Vlaamse Graaf Gwijde van Dampierre was aanwezig bij de plechtigheid. De verbintenis van het huis van Renesse aan dat van de Cupere, trok belangstelling van alle Zeeuwse edelen. Het werd dan ook een groot feest ter ere van het bruidspaar. Ida straalde van geluk.

Eindelijk was het zover en ging zij trouwen met haar jeugdvriendje en grote geliefde Arnould, haar ridder. Ook Arnould zijn Engelse vriend Thierry de Clifort was gekomen. Na de plechtigheid, ging het gevolg terug naar het Kasteel van Renesse, en werd er wel drie dagen feest gevierd.

Ook de Vlaamse Graaf, kwam Arnould polsen over diens politiek standpunt. Arnould antwoordde hem eigenlijk heel diplomatiek; 'Ach heer, u weet dat ik mezelf niet met politiek inlaat. Ik volg mijn zwager als Zeeuws leenheer in de strijd ook al weet ik politiek niets van de zaken af. Ik ben militair en zal dat blijven.'

'Juist ja,' antwoordde de Graaf, 'denkende hier wordt ik ook niets wijzer van.'

Na het huwelijksfeest, gingen Ida, Arnould, Costyn en Swer-Almus, met een grote escorte richting Vliethof. Daar aangekomen ging Ida zich trots als kasteelvrouw installeren. Zij en haar hofdames die zij had meegenomen - vriendinnen - werden rondgeleid door Arnould. Sergeant Guyt werd

voorgesteld aan de Dames, en hij kreeg de opdracht Ida met zijn leven te beschermen tijdens zijn afwezigheid..

Ook Job werd voorgesteld als rentmeester van het kasteel en inmiddels ook inner van de belastingen onder de pachters.

Ida was in haar nopjes net achttien jaar en al kasteelvrouwe. Nochtans was Ida ondanks haar jonge leeftijd geen katje om zonder handschoenen aan te pakken, en wist zij donders goed wat zij wilde en hoe ze iets voor elkaar kreeg. Zij zou zichzelf ontwikkelen als zeer strenge maar rechtvaardige dame. Na de overnachting nam Arnould afscheid van Ida, en zijn getrouwen. Ook Costyn nam afscheid van zijn zuster. Swer-Almus zegende haar en het kasteel en het gezelschap vertrok weer met de escorte in het diepste geheim richting Holland.

Swer-Almus had een vrijgeleide ontvangen van Melis Stoke, die ervoor zou zorgen dat zij zonder militaire problemen in Delft konden aankomen.

Via Den Briel gingen zij met de boot naar Maassluis, waar een groep Hollandse militairen hen opwachten. 'Bent u Swer-Almus,' vroeg de aanvoerder. 'Inderdaad' antwoordde hij. 'Deze mensen zijn mijn begeleiders, hier ziet u mijn vrijbrief van Melis Stoke, door wie ik ben uitgenodigd.'

'Wij zijn door hem gestuurd om u te begeleiden naar Delft. U kunt in de haven taverne een verfrissing nuttigen, waarna wij zullen vertrekken naar Delft.'

'Erg vriendelijk van u,' antwoordde Swer-Almus. De reis verliep spoedig, en bij het avondschemer arriveerde ons gezelschap in Delft.

'Dat gebouw heet Abdij Koningsveld, het is gesticht door Ricardis van Holland, een oudtante van Graaf Floris V,. Dit was de Zuster van Floris IV, de vader van Koning Willem II.'

'Daar zult u door Melis Stoke worden ontvangen. Wij zullen uw paarden verzorgen en op stal zetten. U bent zeer behulpzaam,' zei Arnould. 'Wij danken u.' Het gezelschap ging naar binnen, en in de hal zag Swer-Almus zijn vriend en collega Melis Stoke, die hen welkom heette. 'Kom binnen,' zei Melis Stoke, 'dat is lang geleden dat ik jou heb gezien. Ook je vrienden heet ik van harte welkom.'

'We zullen gezamenlijk een beker wijn drinken, waarna jullie je slaapvertrekken krijgen toegewezen.'

Arnould en Costyn stelde zich voor en Melis Stoke zei; 'Uw beider reputatie is u vooruitgegaan, er zijn hier ook nog wat wederzijdse vrienden aanwezig.' Melis Stoke rinkelde een bel en een bediende kwam binnen. 'Ja heer,' vroeg hij! 'Wil je zo goed zijn onze gasten een beker wijn te schenken, en onze Engelse vriend laten weten dat ons bezoek is gearriveerd.'

'Jawel heer,' en de bediende deed zijn werk. Tegen Costyn zei Melis Stoke, 'je broer Jan, is op het ogenblik een machtig man geworden in Zeeland. Je mag trots op hem zijn.'

'Dat ben ik zeker heer Stoke,' antwoordde hij. Op dat moment kwam..... Thierry de Clifort binnenlopen. 'Thierry,' riep Arnould verbaasd uit !!! 'Jij bent de laatste die ik hier zou verwachten,'

'Hallo Arnould en Costyn,' zei Thierry tegen hen. 'Dag heer, zeer vereerd u weer te mogen ontmoeten,' zei Thierry tegen Swer-Almus. 'Ik zal je uitleggen waarom ik hier ben.'

Graaf Floris V, heeft een vriendschapsverdrag gesloten met Engeland. Mijn Koning, Eduard I, heeft mij aan de staf van Graaf Floris toegevoegd vanwege mijn militair bouwkundige kennis. De Graaf heeft heel wat bouwkundige plannen vooral naar Friesland toe. Bijna tien jaar terug heeft hij tegen de west Friezen een fiasco behaald, en dit wil hij nu wel voorkomen.

Morgenmiddag wil Graaf Floris V, jullie ontvangen voor een vriendschappelijk gesprek. Morgenochtend wil ik jullie samen met heer Stoke rondleiden in de stad Delft.'

'Ik denk dat jullie wel moe zullen zijn van de reis, ik stel dus voor dat we ons nu zullen terugtrekken naar onze slaapvertrekken en gaan rusten,' zei Melis Stoke. Op de hun slaapvertrek lagen Arnould en Costyn samen nog even de gebeurtenissen te evalueren. 'Is dit nu toeval dat we precies Thierry hier moeten tegenkomen, vroeg Costyn zich af?'

'Tja,' antwoordde Arnould, 'ik denk dat het een slimme zet is van Graaf Floris V om onze vriend hier in te zetten om ons over de streep te halen om in zijn kamp te komen. Hij weet gewoon dat wij Thierry volledig vertrouwen.'

'Ja ik denk ook dat het zo wel ongeveer zal zitten.' Arnould zei; 'Ik moet toegeven dat de Graaf slim is. Ons met een vertrouwenspersoon over de streep trekken en tegelijk een mastodont op het gebied van bouwkunde in huis halen. Thierry is ook de regisseur van de beveiliging van mijn eigen kasteel geweest.'

De volgende dag ging het gezelschap na het ontbijt wandelen door Delft. De stad was nog eigenlijk in wording. Hooguit Duizend inwoners. Als je dat afzet tegen steden als Milaan en Venetië met rond de honderdduizend inwoners in een en hetzelfde Roomse rijk en dezelfde periode, kun je zien dat Holland echt een stukje land was waar eigenlijk niemand zich druk om maakte, behalve de omringende landen uit strategisch oogpunt. Steden als Leiden en Dordrecht twee a drieduizend inwoners, tegenover Lombardije de stad die alleen al 1355 kerken bezat. Dit legde Thierry uit tijdens de rondwandeling.

Arnould en Costyn Duizelden bij het horen van zulke aantallen. Zij konden zulke grote hoeveelheden mensen in een stad niet voorstellen. Brugge was voor hen de grootste stad die zij ooit hadden gezien. Na de rondleiding ging het gezelschap terug naar Koningsveld waar zij na het middagmaal door Graaf Floris V zouden worden ontvangen. Swer-Almus ging na het middagmaal met zijn collega Melis Stoke naar de studiezaal, Arnould en Costyn werden naar een werkkamer gebracht.

Arnould zag daar in een kast enkele handgeschreven boekwerken. Hij las de titels voor zich "Lansloot van der Haghedochte" Dit was een Vlaamse vertaling van de beroemde Franse roman Lancelot, wist hij, omdat hij hieruit les had gekregen van zijn broer Diederik. Verder las hij titels als Torec, en Tristan, ook ridderromans en een Latijns boek.

Secretum secretorum, wat voor zover hij van Latijn wist betekende Heimelijkheid der heimelikheden,

pagina van het voormeldde boek K.B.

Arnould had van Diederik en zijn leermeesters van Voorne redelijk Latijn geleerd, zodat hij wel begreep waarover de boeken gingen. Als laatste bleef zijn aandacht gericht op een boek van een hem bekende schrijver Maerlant. Op dit boek stond de titel; Joseph van Arimathea -Merlijn-. Opgedragen aan twee veelbelovende Jonkers, Floris van Holland en Albert van Voorne.

'Wat zul je nou hebben,' dacht hij? 'Graaf Floris en zijn leermeester hebben samen hun opleiding gevolgd en les gehad van Maerlant.' Deze schrijver kende hij van het huis Voorne. Hij was daar een soort koster / intellectueel, toen hij en Costyn hun opleiding kregen. Plots werd hij gestoord in zijn overpeinzing de deur zwaaide open. Een statige man met scherpe gelaatstreken baard en snor stapte binnen. 'Graaf Floris V,' wist hij meteen, zonder de Graaf ooit te hebben ontmoet.

De man Stelde zich voor als Floris van Holland. Arnould en Costyn maakte uit respect een diepe buiging en stelden zichzelf voor.

'Ik zal gelijk met de deur in huis vallen,' zei de Graaf. 'Ik heb u tweeën vanaf uw opleiding al laten gadeslaan. Ik heb respect voor moed, en die hebben jullie getoond. Ik heb Jan van Renesse, jullie broer en zwager speciaal gevraagd als begeleiders van Swer-Almus.' De reden is de volgende; 'Ik ben een regerend vorst in Holland, en kan alleen de veiligheid in mijn land garanderen als ik de West Friezen onderwerp. Hiervoor ben ik op zoek naar betrouwbare leenheren. De heren van Voorne hebben mij verzekerd dat jullie betrouwbare militairen zijn zonder politieke ambities. Ook moet ik altijd waakzaam zijn voor verraad vooral die van binnen de eigen gelederen. De Friezen zijn mijn openlijke tegenstanders, die ken je en dus eigenlijk niet eens meer zo gevaarlijk als de tegenstander waarvan je niet weet waar en wie hij is en wanneer hij toeslaat.'

'-Julius Cesar is zelfs door zijn eigen zoon in de rug gestoken, dus ik wil rugdekking hebben. Jullie kunnen de taak van mijn rugdekking krijgen als jullie dat willen.-'

'Ik bied jullie een goede positie in mijn het leger en een zetel in mijn raad van bestuur. Dit laatste meer als aanwezig in de zin van beschermer. Dus zonder inspraak. Verder bescherming van jullie bezittingen en uitbreiding van uw leengronden. Jan zal ongetwijfeld ook de politieke beslissing van uw aanwezigheid hier hebben uitgelegd,' waarop Arnould en Costyn bevestigend knikten.

'Om misverstanden te voorkomen zal ik het nog eens in het kort vertellen. Zeeland als onafhankelijk gebied is wegens ambities van mijn schoonvader Gwijde van Dampierre, en ikzelf, enigszins verdeeld wat krachten betreft. Bewesten de Schelde zijn ze Vlaanderen trouw, het midden onder leiding van Jan van Renesse onafhankelijk, en het noorden neigende naar Holland.

Niet gek bekeken van Jan. Als een van de buurlanden hem aanvalt kan hij altijd op steun rekenen van de ander. Holland is onafhankelijk. De Roomskoning Rudolf van Habsburg, en de Bisschop in Utrecht hebben in mijn land nauwelijks invloed. Ik regeer streng maar rechtvaardig. Indien u mij juist dient zult u goed beloond worden. Mijn tactiek is hard onderwerpen en onderworpen houden van mijn tegenstanders. Hierna ben ik vergevingsgezind en geef ik privileges aan het volk. De belangrijkste voormannen sla ik tot ridder.

Ik heb hiermee de bijnaam „Der Keerlen God“, verworven - de God van het volk

Ik geef u nu enkele dagen bedenktijd om op mijn aanbod in te gaan. Laten we afspreken dat u tot vrijdag mijn gasten blijft, en dat ik u vrijdagochtend weer spreek voor uw antwoord.' Graaf Floris verdween weer net zo spontaan als dat hij was gekomen, en de beide vrienden moesten de informatie even laten bezinken.

Costyn vroeg zich hardop af, 'hoe de Graaf zoveel wist van hen?' Arnould vroeg hem, 'kijk eens naar deze boeken?' Costyn vroeg, 'hoe kom je daar nu zo ineens bij ? Dit is een roman met ridderlijke omgangsvormen, dat is een opvoedkundig boek, en dat is.... Hé, dat is interessant, Arnould , dat is het!!!' 'Dit boek is geschreven door Maerlant de koster van, het huis van Voorne, en opgedragen aan zijn leerlingen Floris van Holland en Albert van Voorne. Onze leermeester en Graaf Floris hebben samen net als wij hun opleiding gevolgd. Dus kennen ze elkaar zeer goed. Ik denk zelfs dat tot onze opleiding toe, alles is bewerkstelligd dat wij voor de Graaf van Holland gaan werken. Ook onze broers en mijn vader hebben dit mijns inziens van te voren geweten.'

'Nu je het zegt lijkt mij dat ook,' zei Arnould. 'We krijgen wel bedenktijd, maar nee zullen wij vast niet hoeven te verkopen.'

'Nou ja, ik vind het ook zonder vooropgezet Zeeuws / Hollands plan wel een heel aantrekkelijk aanbod.'

'Laten we een pintje bier gaan pakken in de stad en lekker gaan eten,' zei Arnould, 'dat hebben we nu wel verdiend.'

In de vroege middeleeuwen werd er door de edelen hoofdzakelijk bier en wijn gedronken, omdat het water eigenlijk zo vol met ziekmakende bacteriën zat dat het bijna ondrinkbaar was. Melk werd soms genoemd in de nog bekende huishoudelijke rekeningen, maar bier en wijn waren favoriet. Het bier kwam meestal uit Duitsland Hamburg, Duisburg, Zutphen en Vlaanderen, maar ook in eigen omgeving werden van kloosters bier betrokken.

Wijn was meestal rijnwijn, maar ook een niet nader bekende wijn, „Sint Jan", werd in die tijd veel genoemd. Veel vlees en vis gerechten werden ook in wijn gekookt

De ketel werd met diverse gerechten gevuld zodat ze allen tegelijk werden klaargemaakt Vis was het menu op woensdag en vrijdag, omdat de kerk dit nu eenmaal voorstond als vlees loze dagen. Ook boter kaas en eieren werden, maar sporadisch in de nu nog bekende rekeningen genoemd. Mogelijk is ook dat binnen de kasteelmuren in deze behoefte werd voorzien Brood was een hoofdgerecht. Per maaltijd werd er wel een heel brood per persoon gegeten. Brood werd gebakken in een ronde platte vorm.

De volgende vrijdag ochtend, werden Arnould en Costyn in de raadzaal ontboden. Een mooie grote zaal met een lange tafel met mooie bewerkte stoelen eromheen. Weer waren zij even alleen. De deur ging open en Graaf Floris liep samen met Melis Stoke de raadzaal binnen. Arnould en Costyn toonden weer hun respect met een buiging voor de Graaf, waarop deze hen een kroes met bier aanbood.

'Hebben jullie over mijn voorstel nagedacht,' vroeg de Graaf. 'Dat hebben wij,' antwoorden Arnould, 'maar wij hebben ook een aantal vraagtekens aan ons eerste gesprek overgehouden.'

'U stelt mij daar zeker niet mee teleur,' antwoordde de Graaf. 'Stel uw vragen maar.' Costyn vroeg de Graaf naar het boek Merlijn, geschreven door koster Maerlant en opgedragen aan Floris van Holland en Albert van Voorne?

'Ik moet jullie complimenteren met uw opmerking vermogen. Dat is nu precies wat ik zoek. Opmerkelijke betrouwbare mannen met een loyale instelling naar hun vorst. U zult gezien hebben dat het boek is opgedragen aan Albert van Voorne en mijzelf. Wij hebben samen onze opleiding van Maerlant ontvangen en zijn ook ondanks soms tegenstrijdige politieke belangen altijd goede vrienden gebleven. Albert heeft jullie dan ook aanbevolen, en gezien de positie van Zeeland hebben jullie broers ermee ingestemd.'

'Dus alles was al vanaf onze opleiding voorbestemd,' vroeg Arnould ? 'Als je het zo wilt bekijken, ja,' antwoordde de Graaf. 'Het zij zo,' zei Arnould. 'Uw aanbod is zeer aantrekkelijk voor ons, wij hebben samen besloten uw aanbod te aanvaarden.' Costyn knikte instemmend. 'Ik ben blij dit te horen. Ik wil dan ook een toast uitbrengen op een langdurige vriendschappelijke samenwerking. Vanmiddag zult u uw eerste raadsvergadering binnen de raad van Holland bijwonen. Wij zien elkaar dan weer. Ik stel voor dat Costyn, als eerste mijn persoonlijke beschermer word. Arnould heeft een vrouw waarmee hij pas is getrouwd, ik zie dus graag dat hij Swer-Almus begeleid naar Voorne samen met mijn vriend Albert van Voorne die jullie vanmiddag in de raad ontmoeten. Jullie krijgen de leiding over een selectief aantal betrouwbare mannen die mij ter diensten zijn'

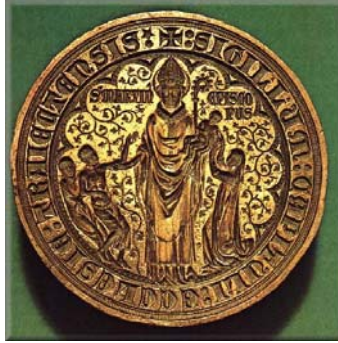
Arnould vroeg de Graaf of hij het boek van Maerlant mocht lezen? 'Ik wil u met deze kleine dienst graag tegemoet komen,' antwoordde Graaf Floris.

Graaf Floris vertrok, en onze vrienden bleven samen met Melis Stoke, die hen enkele details en achtergronden van de Graaf van Holland en het Graafschap ging vertellen.

'Graaf Floris was de zoon van de Rooms-koning Willem II. Floris raakte al jong zijn vader kwijt in een gevecht in het jaar 1256 tegen de West Friezen. (Willem II, werd volgens een kroniek uit 1293/4, in 1251 genoemd als 91e keizer na Augustus die het Roomse rijk mocht ontvangen.) Verder is in het Wapen van de Graven van Holland een directe lijn te trekken naar het wapen van Alexander de Grote. Het Graafschap Holland loopt vanaf de Waddeneilanden langs de West Friese grens. Het beslaat Kennemerland, Waterland, en loopt langs de grens van Amstelland en Woerden tot aan Brabant en Zeeland.

Graaf Floris heeft in 1272 een ondoordachte poging gedaan zijn vader te wreken, maar dat liep uit op een fiasco. De kennemer boeren zagen in de jonge Graaf Floris enigszins een zwakkeling, en kwamen met hulp van de waterlanders en de West Friezen tegen de Graaf in opstand. Zo wilden zij zich ontdoen van de hoge belastingen die de baljuw van Graaf Floris, Wouter van Egmond hen oplegde.

Aanvankelijk rukten de opstandelingen onder een spoor van verwoestingen op naar Haarlem en Amstelland. Gijsbrecht van Amstel ziet zijn kans schoon en sluit zich aan. Onder zijn leiding vallen de opstandelingen het Bisdom Utrecht aan in de hoop dat Gijsbrecht dit land kan inlijven.

Graaf Floris was misschien wel jong, maar zeker niet dom. Hij dacht als ik ze niet kan overwinnen dan zal ik ze aan me lijmen. Dit was misschien zijn slimste zet tot nu toe. Hij ging de belangrijkste hereboeren onder de opstandelingen kopen, gaf ze privileges en sloeg ze tot ridder. Hiermee bond hij ze weer aan zijn zijde.

Nu de rust in zijn eigen gebied weer is teruggekeerd, stookte hij Gijsbrecht van Amstel die land bezit ten zuiden van Amsterdam op, om het bisdom te blijven bevechten. Ook Herman van Woerden die weer aan de andere kant van het bisdom zijn land heeft, laat hij onder mooie beloften het bisdom aanvallen.

Intussen leent Graaf Floris de Bisschop Jan van Nassau (een verre oudoom van huidig Koningin Beatrix) die in fikse geldnood was gekomen, flinke sommen geld in ruil voor alle inkomsten uit het Utrechtse sticht (bisdom). Hierdoor werd de Graaf in 1279 feitelijk heer en meester in het grootste gedeelte van het bisdom. De bisschop Failliet en overgeleverd aan de financiën van Floris V.

Arnould en Costyn luisterde geboeid en merkten op dat dit wel een hele slimme zet was. Melis Stoke vervolgd zijn relaas, ja maar, dit is nog niet alles. Zodra hij vaste voet had in het Utrechtse sticht en zijn gezag had doen gelden, trekt hij tegen de oude bondgenoten Gijsbrecht van Amstel en Herman van Woerden ten strijde. Hij overwint hen en neemt hen gevangen. Al hun bezittingen worden ingelijfd bij Holland. De verslagen heren worden gevangen gezet.

We zijn nu twee jaar verder. Vervolgd Melis Stoke. De Graaf is voornemens van Amstel en van Woerden Gratie te verlenen in hun gebieden niet in eigendom maar in leen terug te geven.'

'Daar zullen ze niet zo blij mee zijn,' merkte Arnould op. 'Dat denk ik ook niet,' zei Melis Stoke, 'maar het gevaarlijkste komt nog. De Graaf wil die twee tot adviseurs benoemen en hen een beperkte raadszetel zonder stemrecht geven.'

'Dat lijkt me nou niet zo'n beste zet,' zei Costyn, 'dan mag je inderdaad wel een stevige rugdekking inbouwen, want bij de eerste de beste gelegenheid moffelen ze er een mes in.'

'Ja, daar ben ik ook bang voor,' antwoordde Melis Stoke. 'Maar de Graaf is vastbesloten. Of hij is geniaal, of hij maakt de grootste fout van zijn leven. De Graaf laat zich in deze in ieder geval niet ompraten. Zelfs naar mij, zijn oudste raadsman en beste vriend luistert hij niet. Zodoende zijn jullie niet de enige die binnenkort de raad komen versterken. Ik wil jullie dan ook verzoeken, probeer de rugdekking van de Graaf te zijn.'

'Wij zullen doen wat in ons vermogen ligt. Wie zijn de andere raadslieden, en hebt u daar wel vertrouwen in heer Stoke,' vroeg Arnould ?

'Jullie leermeester Albert van Voorne, Dirk van Teylingen Wouter en Willem van Egmond, Filips van Wassenaar, Gerard van Velzen, Jan van Cuyk, Jan van Heusden, , jullie twee en de twee waarover ik net vertelde. Verder is de Zeeuw Nicolaas van Cats, de succesvolle Veldmaarschalk van de Graaf natuurlijk ook aanwezig De eerste vier zijn mijn inziens het meest betrouwbaar. Jullie twee hebben nog geen politieke ambities, en ook nog niets verloren en zijn daardoor loyaal tegenover de Graaf. De ander mannen zijn hoofdzakelijk uit lijfsbehoud bij de Graaf aangesloten en als ze beter kunnen zullen ze dat denk ik niet nalaten.'

'Goed, ik stel voor dat we een maaltijd gaan nuttigen,' zei Melis Stoke. 'Vanmiddag hebben jullie je eerste raadsvergadering. Laten we onze vriend Swer-Almus gezelschap gaan houden in de eetzaal.'

De middag kwamen alle raadsleden in de raadszaal, als laatste kwam Graaf Floris binnen. 'Heren ik heet u allen welkom. Ik wil u aan onze nieuwe raadsleden voorstellen: Gijsbregt van Amstel, Herman van Woerden, Arnould de Cupere, en Costyn van Renesse.' De nieuwe leden werden hartelijk ontvangen, ook al hadden enkele ook hun bedenkingen bij de gratie van de eerste twee, maar in die tijd kreeg je nu eenmaal net zo makkelijk gratie als dat je werd verbannen.

'Heren,' zei de Graaf. 'Ik ben voornemens nogmaals tegen de West Friezen te gaan optrekken. Ik heb hiertoe een pact gesloten met de Graaf van Gelre, en de Hertog Jan van Kleef. Tevens komt Edward I van Engeland militair hierbij te hulp.'

Ik heb ook van Engeland een groep bouwkundigen onder leiding van maarschalk Thierry de Clifort ontvangen. Zij zijn onder leiding van Wouter van Egmond's leger versterkte forten aan het bouwen bij Alkmaar. Ook in dat gebied zal Wouter van Egmond de Kennermers en waterlanders aanvoeren. Gijsbrecht van Amstel en Filips van Wassenaar zullen gezamenlijk met Gelre zee kiezen. De Brabanders voegen zich toe aan het leger van Wouter. De rest van u en uw legers gaat met mij vanuit Muidenberg zee kiezen.'

'En denkt u nu wel resultaat te behalen,' vroeg Gerard van Velzen ? 'Uw vorige onderneming koste u zowat uw Graafschap.'

'De vorige onderneming was inderdaad wat slecht voorbereid,' antwoordde Graaf Floris. 'Ik was toen eigenlijk meer met wraak dan met een militair verantwoordde expeditie bezig. Dit keer ben ik heel wat beter voorbereid, en zullen de West Friezen nu voor eens en voor altijd in het stof bijten.'

'Heren,' besloot Graaf Floris; 'U heeft een drie maanden om uw legers te mobiliseren.'

'Het voorjaar 1282 zal Holland zijn uitgebreid met West Friesland. Wij houden contact.'

Na een hartelijk afscheid van de overige heren gingen Heer Albert, Arnould en Swer-Almus weer richting het eiland Voorne. Albert van Voorne vroeg zijn vroegere pupil: 'En Arnould, hoe ervaar je deze bliksem carrière.' Dit zag Arnould wel zitten. "Het was wel spannend allemaal.'

De oudere broer van Albert van Voorne, Hendrik was de grootvader van Costyn en Burggraaf van Zeeland. Op het eiland Voorne ging Swer-Almus met heer Albert mee naar zijn kasteel. Bij het afscheid met Arnould riep die hem toe; 'Doe de groeten van mij aan Ida, en zeg haar dat ik gauw weer op bezoek kom.' Arnould gaf zijn paard de sporen en galoppeerde naar Vliethof.

Hoofdstuk 4

Ida was blij Arnould weer te zien. Toen zij samen waren, vertelde Arnould wat hij had meegemaakt, over het voorstel van Graaf Floris. Zijn plannen om Friesland aan te vallen hield hij geheim, niet dat zijn vrouw dit niet mocht weten, maar om het feit dat er altijd iemand iets kan opvangen. Militaire informatie hoe klein ook was voor verraders altijd een goede bron van inkomsten geweest. Het enige wat hij losliet dat er binnenkort samen met de heren van Voorne een militaire operatie op komst was, en dat hij daarvoor een leger moest ronselen in hun gebied.

Ida wist dat als Arnould haar niet meer uit zichzelf vertelde, zij er niet naar om dezelfde reden moest vragen, zo had zij als jonkvrouw weer geleerd. Zij liet Arnould een lekker ontspannen bad nemen, en verzorgde haar man en minnaar op een speelse manier. Arnould liet het over zich heen komen en genoot van het spel. Hij pakte Ida vast en trok haar in het bad en voor Ida kon tegenspartelen, kuste hij haar lang en intens. Zij bedreven samen de liefde tot diep in de nacht, waarna Arnould in slaap viel met Ida in zijn armen.

De volgende dag na het ontbijt, gaf Arnould aan sergeant Guyt opdracht, de boeren en buitenlui en wat huurlingen te ronselen en een leger voor over drie maanden klaar te hebben staan. Ook de huurlingen in dienst van de zwarte ridders onder leiding van Jan van Dirken, die alweer een poosje in de kerker hadden mogen zuchten, kregen een keuze voorstel. Onvoorwaardelijke trouw, of levenslange - en dat was doorgaans in die tijd en onder die zware omstandigheden nooit erg lang - gevangenisstraf.

Ze kozen unaniem voor het eerste, en werden in het tenue van "de Cupere" gestoken. Sergeant Guyt liet de mannen nog eens fijntjes weten dat hij geen muiterij wenste en dat dit direct met de dood werd afgestraft. Arnould ging met Ida over de binnenplaats van het kasteel wandelen, ook alle ruimtes binnen de kasteelmuren werden geïnspecteerd op ordelijk en netheid. Ziektes binnen de kasteelmuren waren meestal funest voor het grootste deel van de aanwezige bevolking. Ook de voorraden, drinkwater voorziening en de keuken werden grondig nagekeken.

Nadat Ida enkele aanwijzingen had gegeven, zij was immers kasteelvrouwe, ging Arnould naar de bestuursruimte en Ida ging naar haar hofdames om te handwerken. Arnould ontbood Job de rentmeester en vroeg hem de financiële situatie voor te leggen. Job legde uit: 'De financiële situatie is niet slecht, maar er zijn altijd wel enkele pachters waren die de pacht niet kunnen afdragen wegens armoede en tegenslag.' Arnould liet aan Job weten: 'Zolang de boekhouding niet negatief is, mogen deze pachters nog wel wat respijt krijgen, mits zij zich niet ook nog aan de krijgsleen probeerden te onttrekken, want dan is er sprake van onwil.' Met de krijgsleen konden de pachters hun welwillendheid laten zien. Dit ook afgehandeld zijnde, pakte Arnould het boek van Maerlant, en begon te lezen

Het was geschreven in de voor die tijd meest gangbare schrifttaal Latijn, hierbij opgemerkt dat Melis Stoke, het Oudhollands schrift hanteerde, wat vermoedelijk wijst op een volkslezerspubliek.

Het boek handelde over de roemruchte periode van Koning Arthur, en de getrouwe bijna even beroemde geleerde Joseph van Arimathea, ofwel "Merlijn". Het boek handelde enigszins over de lotgevallen van een Koning en zijn raadgevers, zoals ook de Torec (niet verwarren met de Thora, het Joodse boek) een boek wat uit de oudheid als leidraad voor vorsten en edelen werd gelezen. Het is eigenlijk een roman in de vorm van een quest spel zoals nu voor computers wordt geschreven, en laat de hoofdpersoon - de lezer - allerlei vragen oplossen en handelingen verrichten. De Torec is thans alleen in vermoedelijk sterk verkorte versie nog als bijlage van de Franse roman Lancelot te vinden.

Naarmate de tijd verstreek naar het samenkomen voor de strijd tegen de Friezen, had Arnould ook het boek uitgelezen. Hij probeerde de handelingen uit het boek te vergelijken met de hem vertelde politieke zetten van Graaf Floris, zodat Arnould een beeld kreeg van de handelwijze van de Graaf, voor zover je natuurlijk via een leerboek en voorgaande handelingen iemand kan begrijpen, maar voor zijn idee had Arnould nu een toch wat overzichtelijker beeld. Verder had Arnould zich beziggehouden met de dagelijkse gang van zaken, en speelde hij graag schaak met zijn mede bewoners.

Geschillen in zijn leen werden door hem met bindend advies als baljuw beslist, en hij was blij dat hij weer een tijdje zijn mooie kleding kon dragen. Arnould had zijn mooiste gewaad aan getrokken, een karmozijnrood gewaad van Fluweel en satijn, met daarover heen een riem van gouddraad en edelstenen. Kleding voor edelen was vaak van zijde en Fluweel, bestikt met goud en zilver. Het was in die tijd trouwens verboden bij wet voor gewone mensen dit soort kleding te dragen.

Sergeant Guyt had inmiddels een klein leger van 90 mannen enkele wagens en verschillende wapens bij elkaar geronseld. Het avonturiergevoel begon bij Arnould weer te kriebelen bij het idee dat ze weer met een samengebalde krachten van tientallen legers, de meeste veel groter dan hij had bijeengebracht voor de goede zaak konden vechten. Hij had immers geen ridder opleiding genoten om rustig thuis te blijven zitten. Hij was militair, en dat was toen hoofdzakelijk een vechtend bestaan. Er was inmiddels afgesproken dat hij met zijn leger naar den Briel zou gaan waar hij ook het leger van Albert van Voorne zou ontmoeten.

In Den Briel gingen zij inschepen, en vervolgens via Katwijk de Rijn opvaren, via Leiden zou dan bij Sassenheim een tussenstop worden ingelast, waar Graaf Floris in Slot Teylingen de tot en met Leiden verzamelde legerleiders zou vergasten op een feestmaal. Slot Teylingen stond onder beheer van Dirk van Teylingen, maar had een bedongen gastvrijheid voor de Graven van Holland. Vanuit Sassenheim zou de vloot verder varen over de Kaag en het meer van Haarlem, via het IJ naar het Muijderslot, van waaruit de invasie zou plaatsvinden. Hiervoor was bijna alles in het Graafschap Holland, wat kon drijven

gemobiliseerd voor het leger. In het slot Teylingen, zag Arnould zijn vrienden Costyn van Renesse en Thierry de Clifort, weer terug.

maquette

Teylingen

Het weerzien was aller hartelijkst. Costyn stelde Arnould voor aan de speciale bewakingseenheid bestaande uit vijftien mannen waaraan beide de leiding afwisselend geven. Thierry zou weliswaar niet met de strijd meedoen maar was ook uitgenodigd wegens zijn speciale bouwopdrachten die hem toch nauw bij de operatie betrokken. Hij had overigens wel een verdedigende taak binnen de versterkte vestingen rond de Alkmaarse dijken. Verder ging hij in de achterhoede van het invasieleger mee om in de veroverde gebieden vestingen op te trekken met een grote groep handwerkslieden. Ook Graaf Floris was blij Arnould weer terug te zien. Beiden ontmoeten elkaar weer op de binnenplaats van slot Teylingen. Eerder al had de Graaf zijn Hollandse troepen verzameld in Nuwewic - Beverwijk - en deze met schepen naar Muiden laten verplaatsen.

Tijdens de feestelijkheden liet Graaf Floris weten aan zijn leenheren dat de Egmonds, de Kennemers en de Waterlanders klaar waren voor de verdediging en mogelijke doorstoot vanuit Alkmaar. De West Friezen hebben deze troepenbewegingen opgemerkt en hun troepenmacht daar ook versterkt. Wouter van Egmond heeft daar een zodanig grote troepenmacht, dat deze als verdediging vanuit de forten veel te sterk is voor aanvallende Friezen. De vestingen nabij de smalle dijken zijn versterkt door onze Engelse vrienden onder leiding van Thierry de Clifort.

Een aanval vanuit zee zal hun dus de verrassing van hun leven blijken. Morgen zal deze vloot doorvaren naar Muiden en aansluiting zoeken bij de legers van Utrecht, Gelre en van Kleef. Overmorgen zal dan een invasie aanvangen, die in de Hollandse geschiedenis nog nooit vertoond is. De vaarroute en plaats van de invasie zult u allen morgen op zee van mij vernemen. Heren ik proost op Holland en de overwinning op de west Friezen. Krijgsgejoel en wapen gekletter was het antwoord en zo kwamen de leenheren in stemming. Het Feest duurde nog tot laat voort, de vaartijd van de Kaag naar Muiden was ongeveer acht uur dus echt vroeg hoefde de vloot niet te vertrekken. Tijdens het feest vroeg Graaf Floris, aan Arnould: 'Wil jij een boodschapper begeleiden naar de het stenen huis van Dirk van Teylingen te Warmond. Het is op een snel paard een rit van een kwartier, maar het is erg belangrijk dat Dirk van Teylingen het bericht zou ontvangen.' Arnould antwoordde: 'Dat wil ik graag voor u doen heer.' Hij en de Boodschapper spoedde zich richting Warmond.

Aangekomen bij de Burcht, riep een wachter van de burchtwal; 'Halt, maak u bekend of ik laat pijlen afschieten.' Arnould maakte zich bekend, en dat hij samen met een boodschapper van Graaf Floris V, kwam voor Dirk van Teylingen. Toen ze vanuit de burcht hadden gezien dat ze inderdaad maar met twee waren, zwaaide de poort open, en konden ze de burcht in. Op de binnenplaats werden ze opgewacht door enkele soldaten, en een edelman die zich voorstelde als Dirk van Teylingen.

'Komen jullie even mee naar de raadzaal, dan zal ik uw bericht lezen. Ik had al een bericht verwacht.' In de Raadzaal las heer Dirk de boodschap en knikte instemmend. 'Zo heer Arnould, u bent dus een van de speciale beschermers van de Graaf. Dan zullen wij elkaar ongetwijfeld wel vaker zien. Graaf Floris en ik zijn goede vrienden en wij ontmoeten elkaar ook vaak onofficieel. Ik ben in zijn jeugdijaren een soort voogd over de jonge Graaf geweest, omdat zijn oma Aleid van Avesnes, hier niets van terecht bracht.

Zij wilde Holland laten regeren door Zeeuwse edelen, nu ben jij toevallig een Zeeuw, en ik heb ook niets tegen Zeeuwen en Zeeland, maar Holland diende te worden bestuurd door zijn eigen edelen.'

'Ik ben blij met u te mogen kennismaken,' antwoordde Arnould. 'Het genoeg is ook geheel van mijn zijde,' antwoordde heer Dirk terwijl hij Arnould een beker wijn aanbood. De deur ging open en een ridder kwam binnen, 'ik lust er ook wel een vader, zij de krachtig uitziende ridder.'

'Ha,' zei Dirk, 'dat is mijn zoon Willem,' en stelde hem en Arnould aan elkaar voor. 'Ik heb hier een belangrijke boodschap van Graaf Floris ontvangen in verband met de invasie,' zei Dirk. 'Ik zal over drie kwartier met mijn eenheid vertrekken om mijn instructies uit te voeren, dat kunt u Graaf Floris terug rapporteren.'

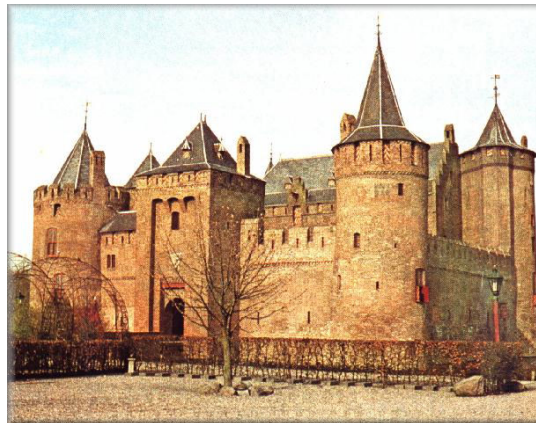
Arnould keek nog even rond in de burcht, waarbij hij dacht wat een machtig en sterk gebouw, vooral de woontoren met zijn bijna twee meter dikke stenen muren. Hij vroeg Heer Dirk, 'Tijdens mijn opleiding heb ik een oorkonde gelezen, waarbij u deze woning schenkt aan Floris van Henegouwen, maar u woont er schijnbaar toch zelf?' 'Dat zal ik je uitleggen. Je hebt overigens wel opgelet tijdens je opleiding.'

'Floris van Henegouwen, is een neef van onze leen Graaf Floris V van Holland. Ik heb met Floris van Henegouwen mijn opleiding genoten, en ook hij is mijn vriend geworden. Tijdens de bouw van mijn versterkte stenen huis in 1276 heb ik het idee gekregen om mijn respect naar hem te betuigen, en mijn woning aan hem opgedragen. Ik heb het dus voor mezelf en gezin gebouwd, en het alleen maar aan Floris van Henegouwen opgedragen.' Na deze uitleg vertrok Arnould weer met de boodschapper richting het slot Teylingen nabij Sassenheim.

Arnould had het commando over het leger wat door hem was geronseld overgedragen aan Albert van Voorne, en was samen met Costyn en hun speciale eenheid bij de Graaf en de veldmaarschalk Nicolaas van Cats aan boord gegaan .

Langzaam naderde de vloot Muiden waar zij op vijf mei 1282 tegen de avond aankwamen.

Omdat Arnould ging waar Graaf Floris ging kwam hij zodoende ook in het Muiderslot, het kasteel van de Graaf, en kreeg een slaapkamer in de nabijheid van de Graaf aangewezen.

De volgende dag was het een drukte van jewelste in Muiden, binnen en buiten de haven krioelde het er van de kleine en grotere schepen. Alle legers waren verzameld. Arnould keek vanaf het Muiderslot vanuit zijn slaapkamer naar het havenzicht. Na het ontbijt reed hij gezamenlijk met Graaf Floris, Costyn en de bewakingseenheid richting de haven van Muiden.

Het is zeventien mei 1282 en om een uur in de middag zou de vloot met het tij uitvaren richting Zuiderzee en Noordzee. Aan boord van de schepen was het een krioelende drukte. Voor dat alles en iedereen aan boord was. Eindelijk was het zover, het vertreksein werd gegeven door Graaf Floris. Op alle schepen werd door middel van vlaggen het vertrek doorgeseind. Langzaam zette de grote vloot zich in beweging. Het vlaggeschip waarop Graaf Floris en Arnould zich bevonden vaarde voorop en loodste de rest met zich mee. Tot op heden had Graaf Floris de bestemming nog steeds geheim gehouden

Hoofdstuk 5

Het is achttien mei 1282 en vier uur in de ochtend. De Vloot ligt voor anker op de Zuiderzee. Plots worden de soldaten gewekt door hun officieren en zij moeten zich gevechtssklaar maken. Op het vlaggenschip word aandachtig door wachters de kustlijn afgespeurd. Het was natuurlijk aardedonker tijdens deze maanloze nacht midden op zee. Je zag bijna geen hand voor ogen.

Plots riep een wacht: 'Daar is het. Het baken op de kust.' De Graaf Spoedde zich richting de wacht, en inderdaad ontwaarde hij een flauw licht, hierop volgden nog drie lichtjes. 'Dit is het teken. Daar begint de invasie. Heren onze eenheid onder leiding van Dirk van Teylingen, heeft zich met zijn zoon en eenheid in Friesland geïnfilteerd, en in Wijdenes landingstekens aangelegd en aangestoken.'

De platbodems gaan nu richting het strand en zetten de soldaten, de paarden, de wagens en de blijde - grote katapult - af. 'Wijdenes is ons eerste doel. Vandaar zullen wij optrekken tot Hoogwoud, alwaar wij ons leger zullen verenigen met dat van Wouter en Willem van Egmond,' riep Nicolaas van Cats.

In Wijdenes had niemand ook maar iets in de gaten en iedereen sliep daar. De dorpswachter was door de eenheid van Dirk van Teylingen, uitgeschakeld. Het ruizen van de branding overstelpte ieder ander geluid, en de vuren waren achter een hoog duin gemaakt. Alleen de vuurgloed die ver uitstraalde kon iets van de invasie verraden, maar ook dat werd niet opgemerkt, zodat het leger van Graaf Floris zonder tegenstand Wijdenes kon binnentrekken.

Plots brak de hel los in het kleine dorpje Wijdenes. Deuren werden ingetrapt door woeste zwaar bewapende kerels. Iedereen werd van het bed gelicht, bij verzet werden de mannen direct afgeslacht.

Het invasieleger verspreidde zich over het west Friese land. Kastelen en burchten werden met enkele tegelijk door de verscheidene veldheren omsingeld met een grote overmacht. De keuze onderwerpen aan Graaf Floris V van Holland, of de dood.

De West Friezen waren totaal overrompelt door de invasie. Soms werd er verzet gepleegd indien een aantal Friezen zich kon hergroeperen zoals bij Schellinkhout. Daar werd er fel verzet gepleegd, maar over het algemeen was de overmacht zo groot dat dit geen enkele zin had. Kastelen van onwillende edelen werden in brand gestoken, en de edelen voor straf en als voorbeeld geradbraakt.

Arnould was eigenlijk tijdens de strijd keer op keer verbaast geweest hoe makkelijk de strijd verliep. Heel anders dan de slag in Duinkerken tegen de Fransen. Hij had ook de belegering van een kasteel meegemaakt van een verzet plegende Friese Edelman.

Hij kon niet ontkennen dat deze man als strijder zijn respect verdiende. Hij vocht als een leeuw voor zijn gezin en bewoners, maar de overmacht was te groot.

Het kasteel van Arnould had een zelfde militaire bezetting, voldoende om plundersaars en ander gespuis te weren, maar zeker ontoereikend om een invasie te kunnen overleven.

De kasteelmuren werden zodanig ondermijnt met ondergrondse gangen die met houten balken werden gestut.

Nadat de ondermijnende gangen gereed waren, werden de houten stutten verbrand, waardoor gang en

muur instortten. Hierna was de verdediging zo goed als verslagen. Arnould die steeds in het bijzijn van Nicolaas van Cats vertoefde, zag in hem een groot veldheer die alles tot in de puntjes had georganiseerd. Alle verzet werd keihard beantwoord, waarbij geen enkele krijger gespaard bleef.

Alleen onvoorwaardelijke overgave, kon gratie opleveren. Niet altijd, want zoals we weten was deze invasie tevens een straf expeditie als wraak voor de dood van Koning Willem II, de vader van Graaf Floris V.

Indien er ook maar een zweem van een relatie van Hoogwoud 1256 werd vermoed, hield dat onverbiddelijke executie in.

Een der gevangenen liet na ondervraging en marteling weten dat hij bij de gevechten in 1256 bij Hoogwoud nabij de moord aanwezig was.

Hij had gezien hoe het lijk van Koning Willem II naar een boerenhoeve werd vervoerd en daar onder de haard werd begraven.

Na de plaats te hebben aangewezen werd de man als dank geradbraakt.

Na zevenentwintig dagen was driekwart van west Friesland onderworpen en kwam het leger aan bij Hoogwoud.

Hoogwoud werd hard aangepakt, vanuit Alkmaar viel Wouter van Egmond aan, en vanuit Friesland zelf door Nicolaas van Cats.

Alles en iedereen die ook maar een klein beetje werd verdacht van de moordpartij op Koning Willem II, werd onthoofd of geradbraakt, velen werden gemarteld.

Het aangewezen boerenhuis wat als begraafplaats zou dienen van de Koning werd geheel afgegraven.

Uiteindelijk werden de beenderen van Koning Willem II gevonden onder de schouw van de woning.

Het boerenhuis werd in brand gestoken, en de bewoners na een martelgang onthoofd.

Graaf Floris V, van Holland, had zijn vader gewroken.

Het laatste verzet in West Friesland werd gebroken. Arnould had het net als de andere leenheren druk met oorlogsbaljuw werkzaamheden voor de Graaf .

Edelen werden verhoord. De meeste werden schuldig bevonden aan oproer en verzet. Naar mate de ernst werden zij tot gevangenisstraf veroordeelt of gedood.

Arnould heeft ook executies moeten uitvoeren, zo was dat nu eenmaal als ridder en militair in de strijd.

Dirk van Teylingen, heer van Voorhout, Warmond, Lisse, Waddinxveen, Alblas etc. etc, was in een hinderlaag gelopen en tijdens een gevecht op 7 november 1282 gesneuveld.

Tijdens zijn leven heeft hij wel vijfenzeventig - waaronder zeer belangrijke - leengebieden bestuurd.

Deze gingen over op zijn zoon Willem, die twee maanden later ook sneuvelde. Hierna verviel alles weer aan de grafelijkheid Holland omdat er geen erfopvolger was.

Belangrijke herenboeren, die zich onderworpen werden door Graaf Floris tot ridder in dienst van Holland geslagen en kregen de landerijen en kastelen van gedode edelen in leen. Die opgewaardeerde herenboeren konden dan weer andere de positie van herenboer aanbieden. Zo bond de Graaf het volk aan zich. Zij kregen dezelfde rechten als de Kennemerlanders.

Tot het gebied weer wat stabiliseerde bleef Arnould en de Graaf in Hoogwoud. Costyn had de groep wegens verlof verlaten, en zou Arnould in Middelburg weer aflossen.

Hierna gingen zij in 1283 met een stoet van vijftig ruiters en enkele wagens richting Zeeland. Het gebeente van Koning Willem II werd vervoerd naar de abdij van Middelburg alwaar het opnieuw werd begraven.

De Graaf had van de Zeeuwse edelen toestemming gekregen om zijn vader daar bij te zetten.

De Friese edelen hadden inmiddels al een poosje in de kerken mogen verblijven, voor het vertrek, had de Graaf hen gratie verleend en hun bezittingen ook weer in leen en niet in eigendom teruggegeven. Desondanks bleven er in West Friesland verzetshaarden de kop opsteken waardoor Graaf Floris een aanzienlijke troepenmacht daar gestationeerd moest houden.

Tijdens de reis werden er diverse kastelen aangedaan waaronder ook het kasteel Croonenburg van Gerard van Velzen. Nabij het dorp Velzen. Graaf Floris V, was na zijn daverende overwinning op de west Friezen zeer populair onder het volk geworden, maar dat bracht hem ook wel een zekere hoogmoed.

Arnould had dezelfde trekjes ook al bij de Graaf van Vlaanderen gemerkt.

Denkende dat ze nu alles konden doen zonder hiervoor verantwoording af te leggen. Boven de wet verheven voelen.

Op Croonenburg was Gerard van Velzen hun gastheer, en hij stelde de Graaf voor aan zijn vrouw. Een mooie klassieke schoonheid, slank maar toch gevuld lange goudblonde haren en een stralende lach. Graaf Floris, die al een tijd geen vrouw had gehad, dacht bij zichzelf, die vrouw moet ik bezitten.

Hij zei tegen Arnould, dat hij met die jonkvrouw nader wilde kennismaken. Arnould, die niet wist welke bedoelingen de Graaf had, moest zorgen dat de jonkvrouw samen met de Graaf voor een staatsonderhoud een gesprek konden hebben waar niemand hen kon afluisteren.

Gerard van Velzen mocht hiervan niet op de hoogte zijn. 'Laat haar maar weten dat het de prestaties en bevordering van haar man betreft' zei Graaf Floris.

In de avond ging Arnould naar de bovenkamer van het Kasteel. Dit was de kamer waar de dames handwerkten en de edelen zaten te schaken, dammen of lezen.

Dit was een van de weinige kamers in een kasteel die glazen ruiten hadden, en waar het vuur het lekker behaaglijk kon maken. Glas was in die tijd heel erg duur, en zodoende zeer spaarzaam toegepast.

In de bovenkamer trof Arnould jonkvrouwe Aleidis van Velzen, Zij begroette Arnould vriendelijk met haar stralende glimlach. Arnould bracht haar de boodschap van de Graaf over.

Hij liet haar er echter met enige bezorgdheid bij weten dat hij een niet zo goed gevoel had omtrent deze afspraak. Jonkvrouwe Aleidis, voelde zich vereerd met de audiëntie bij Graaf Floris, en woof de

bezorgdheid van Arnould van de hand. ‘Het betreft de bevordering van mijn man Gerard, dat kan toch geen kwaad.’

Zei ze. ‘De Graaf staat bekend als een eerbaar man, dus ik geloof niet dat ik ook maar iets te vrezen heb. Heer Arnould, u kunt Graaf Floris laten weten dat ik hem om negen uur vanavond wil ontmoeten in de raadzaal.’

‘Ik zal uw boodschap overbrengen mevrouw.’

Om negen uur die avond stapte Graaf Floris de raadzaal van het kasteel binnen. Hij zag de mooie blonde Aleidis van Velzen staan, liep op haar toe. Aleidis maakte een dames buiging voor de Graaf, ten teken van respect, waarop de Graaf haar hand kustte.

‘U wilde mij spreken om mijn man Gerard van Velzen had ik van uw luitenant vernomen?’ vroeg Aleidis. ‘Dat is juist,’ antwoordde de Graaf, ‘maar eerst wil ik graag even van uw aanwezigheid genieten.’ Aleidis schonk wijn in voor de Graaf en haarzelf.

‘Dit is niet geheel volgens de etiquette van omgangsnormen,’ antwoordde Aleidis, ‘u mag best naar mij kijken en met mij in het openbaar spreken.’

‘Ja dat weet ik,’ antwoordde de Graaf, ‘maar ik heb dan ook enige dingen te bespreken die in het openbaar niet kunnen.’ Hij liep op Aleidis af, en zei, ‘laat mij mijn gang gaan, en u heeft niets te vrezen.’

Hij pakte Aleidis vast, en graaide onder haar rokken. Aleidis wist nu wel wat Arnould bedoelde met zijn voor gevoel.

Losrukken had geen zin voor Aleidis.

Verzet tegen de regerend vorst, kon haar alleen maar de dood van haar en haar man opleveren.

Het enige wat zij kon doen was de Graaf te smeken op te houden, maar dat was hij niet van plan.

Hij scheurde haar rokken af, en vergreep zich aan haar als een beest.

Na afloop verliet de Graaf de raadzaal, Aleidis snikkend met haar schande achterlatend. Zij vluchtte naar het slaapvertrek van haar hofdame Lydia, en vertelde haar het gebeurde, en dat de luitenant haar nog probeerde te waarschuwen.

Aleidis was zo ontdaan met deze schande dat zij haar man Gerard van Velzen niet meer onder ogen kon komen.

Na haar verhaal te hebben gedaan werd zij getroost door Lydia en ging alleen huilend de nacht in.

Zij kon niet leven met de schande, en in een roes van angst, onbegrip en verdriet, liep zij naar de kasteel kantelen en stortte zich de diepte in.

De volgende morgen, aan het ontbijt, kwam een bediende Gerard van Velden, hem het trieste bericht van zijn jonkvrouw brengen. Haar lichaam was buiten het kasteel levenloos aangetroffen. Gerard schreeuwde het uit van verdriet en ongeloof. ‘Wat heeft haar bezielt, wij hadden het toch fijn samen.’

Zijn mooie Aleidis, had alles mee in haar leven, en nu plotseling dit. ‘Waarom,’ zo vroeg hij zich verdrietig af? Graaf Floris, deed net of er niets gebeurd was de vorige avond, hij had wel wat spijt, want deze afloop had hij niet verwacht of gewild. Hij zat er eigenlijk wel een beetje mee, maar uit de reactie van Gerard viel op te maken, dat Aleidis zijn daad niet aan de grote klok gehangen. Dus omdat alleen zij twee wisten wat er was gebeurd, heeft dat voor hem in ieder geval geen verdere consequenties, en daar is hij eigenlijk wel blij om.

Arnould voelde natuurlijk wel nattigheid. Hij kon en wilde niet zijn Graaf beschuldigen zonder keiharde bewijzen. Zelfs denken in die richting kon hem zelf zijn kop kosten, maar het beeld van Graaf Floris was vandaag voor hem wel veranderd. De Graaf Condoleerde Gerard van Velzen, en liet hem weten dat hij op zijn kasteel moest blijven om de begrafenis en kasteelzaken te regelen. Gerard wilde de Graaf blijven begeleiden, maar om begrijpelijke redenen wilde Floris hem een poosje niet in zijn buurt hebben. Want zo wist hij, Gerard van Velzen was een boom van een vent, met een kracht van een olifant. Als hij achter het gebeurde kwam, zou hij zeker niet nalaten Graaf Floris te doden.

Ook al wist hij dat dit zelf zijn dood betekende. Ja, de Graaf wist dat hij er als het uitkwam een gevaarlijke vijand bijhad. Maar zo dacht de Graaf, ik ben nu de enige die het weet. Het is mijn geheim. Hij wist echter niet, dat Aleidis in haar verdriet alles had verteld aan haar hofdame Lydia.

Arnould, probeerde bij de Graaf te vissen wat er die avond in de raadzaal was gebeurd, waarop Graaf Floris, nogal kortaf reageerde. ‘Niets gewoon een gesprek over Gerard en zijn daden in Friesland, en dat wanneer hij hier nog eens naar informeerde, dit als een beschuldiging naar zijn vorst toe werd beschouwd.’

Noodgedwongen moest Arnould met dit onbevredigende antwoord genoegen nemen, en sloot het voor zichzelf maar af.

Ook hij had een kasteel en een jonkvrouw, die hij moest beschermen. Zelfs er met iemand over praten was gevaarlijk wist hij.

Een ding wist hij wel; Hij zou zonder noodzaak de Graaf niet op zijn kasteel uitnodigen.

De eerstvolgende slaapplek was weer slot Teylingen nabij Sassenheim. De volgende dag ging Graaf Floris met enkele andere raadsleden waaronder Arnould en zijn lijfwachteenheid richting de Leidse Burcht. Dit was het centrum van waaruit het Graafschap Holland werd bestuurd. Leiden was na Brugge, de grootste stad waar Arnould was geweest. Zelfs Middelburg was toch aanzienlijk dichterbij in de buurt van Voorne lag had Arnould nog nooit gezien. Het bleef dus iedere keer weer een grootse ervaring de steden te kunnen bezichtigen

Inmiddels in kasteel Crooneburg probeerde Gerard van Velzen na de begrafenis van zijn vrouw, te achterhalen wat Aleidis was overkomen en had doen besluiten haar leven te beëindigen. Een ongeluk werd uitgesloten omdat de kantelen bijna driekwart van haar lengte in hoogte besloegen. Er overheen vallen was zo goed als onmogelijk. Ook kwam hij zo met zijn vragen bij hofdame Lydia.

Lydia die natuurlijk wist dat een beschuldiging naar Graaf Floris V, met keiharde bewijzen moest worden gestaafd, durfde niets te zeggen. ‘Genade heer Gerard,’ smeekte zij. ‘Als ik u vertel wat ik weet, ben ik mijn leven niet meer zeker.

Ik zal zeker vermoord worden.’ Gerard zei haar, ‘ik zal je nooit verraden, dat zweer ik, maar als je niet zegt wat ik wil weten, zul je door mijn hand sterven.’ Lydia vertelde alles wat Aleidis haar die avond had verteld, ook dat luitenant de Cupere, haar nog tot voorzichtigheid had gemaand met zijn voorgevoel.

Gerard hoorde het verhaal met tranen van woede aan.

Na afloop toen hij wist hij alles was gegaan, ging hij naar de kapel.

Hij bad voor kracht, om zich niet als een dolle stier op de Graaf te storten, want zo wist hij, dan zou hij onmiddellijk worden gedood. Hij zou zijn vrouw Aleidis wreken, maar op een tijdstip dat hem zou uitkomen.

Hiermee had de Graaf een geduchte onzichtbare vijand, die niet politiek of militair herkenbaar was. De gevaarlijkste vijanden zijn die op gebied van relaties.

Inmiddels was Arnould samen met Graaf Floris, en de beveiligingseenheid aangekomen in de Burcht van Leiden. Een groot rond gebouw, van waar uit het Graafschap Holland feitelijk werd bestuurd. Het is gebouwd op een kunstmatige heuvel, met daarin diverse vertrekken, dus eigenlijk een ondergrondse bunker met daarboven een kantelen muur.

Binnenlandse politiek kwam aan de orde. Filips van Wassenaar, laat weten; ‘Er is een schavuit die gebieden bij Warmond, Sassenheim en Oegstgeest en Voorhout onveilig maakt.’ ‘Hij noemt zich

Adriaan de Groene, en houdt zich voornamelijk schuil in het woud. Te pas en te onpas, houdt hij edelen en kooplieden op doorreis staande en maakt hen geld en goederen afhandig.’

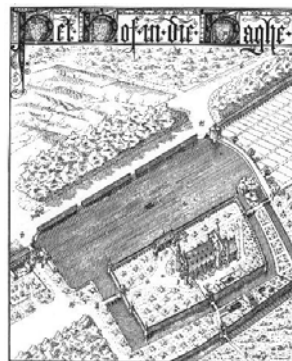
‘Vanwege de uitgestrektheid van de wouden in dit gebied, is het voor een lokale leenheer onmogelijk deze schavuit, die leider van het dievengilde is, in de kraag te vatten.’ Filips wilde hier dus een overheidstaak van maken. Graaf Floris had al eens vernomen van deze Adriaan de Groene. Hij benoemde Jan van Heusden tot baljuw in deze zaak en hij mocht dit met zijn leger van uit slot Teylingen bestrijden. Jan van Heusden was een heer die een stad in het vroege Brabant en land in eigendom bezat, dus net als Gijsbrecht van Amstel en Herman van Woerden voor hun gevangenschap.

‘Verder worden er rond dit gebied heksen rituelen gesignaleerd. Dit was absoluut in strijd met de Roomse wetten,’ vertelde Filips van Wassenaar nog. Graaf Floris zou dit probleem opnemen met de bisschop van Utrecht. Na nog enkele vraagstukken te hebben besproken, wilde de Graaf nog enkele dagen bidden in de abdij van Rijsenburg, waar ook zijn vroege voorouders lagen begraven. Het was echter de wens van RoomsKoning Willem II, om in Middelburg te worden begraven. Floris ging dan met Arnould en enkele van zijn lijfwachten richting Rijsenburg. De Abdis, Clementia van Maelstede heette hem hartelijk welkom. Ook Arnould kende Clementia uit haar jeugd omdat ook zij bij de

familie van Voorne was opgeleid tot dame. Daarna was zij kloosterlinge geworden. Het was in die tijd niet eenvoudig om non of pater te worden. Eerste voorwaarde was al dat alle vier de grootouders van adellijke afkomst waren. Alleen de oudste zoon, kon titels erven van zijn vader, hierom volgden de volgende zonen vaak een kerkelijke opleiding, zie ook Jan van Nassau bisschop van Utrecht en jongere broer van Adolf toekomstig RoomsKoning van Duitsland

Na een verblijf van enkele dagen kwam het gevolg naar Rijsenburg, waarop de Graaf en zijn lijfwachten weer aansloot. Vervolgens ging de stoet weer verder op zijn tocht naar Middelburg. Na overnachtingen in Delft en Voorne, kwamen zij op hun bestemming de abdij. In de abdij werd de volgende dag een begrafenisplechtigheid voorgedragen en werd het gebeente van Willem II in zijn tombe bijgezet. Hierna ging Graaf Floris naar zijn jachtverblijf het hof in ‘s-Gravenhage om van een verdiende rust te genieten.

De bouw van het hof was aangevangen tussen 1230 en 1240 door zijn grootvader Floris IV, en diende als grafelijk woonhuis. Zijn zoon Willem II heeft nadat hij tot Rooms-koning was gekroond, het gebouw een Koninklijke status willen geven, maar kon dit wegens zijn plotselinge dood in Friesland niet afmaken. Floris V heeft dit voltooid, en gebruikte het daarna tot zijn jachtresidentie. De jacht was een van Floris V zijn favoriete bezigheden

Hoofdstuk 6

Costyn kwam Arnould weer aflossen in zijn taak, zodat Arnould weer drie maanden naar zijn kasteel in Vliethof kon terugkeren. Beide vrienden begroeten elkaar hartelijk, en voordat Arnould terugkeerde naar huis gingen zij nog een avond op stap in Delft. Het werd een feestelijke avond.

De volgende dag reisde Arnould af naar het eiland Voorne.

Twee dagen duurde de reis naar Vliethof, maar daarna zag hij de contouren van zijn kasteel voor zich opdoemen.

Met klaroengeschal werd hij ontvangen de heer van Vliethof.

Binnen werd hij opgewacht door zijn vrouw Ida, en Swer Almus deze had een baby op zijn arm.

‘Mag ik je aan je zoon Casper voorstellen,’ zei zijn vrouwe Ida !

Arnould was blij verrast. Hij was vader geworden.

‘Wij gaan feest vieren,’ riep hij uit. Ook zijn broer en zuster kwamen nu de binnenplaats oplopen. Diederik en Dorothea feliciteerden hem met zijn nieuwe taak van vader.

Diederik nam Arnould even apart.

‘Ik ben hier met een andere reden dan alleen jou te feliciteren. Vorige maand heeft Ida een boodschapper naar ons gestuurd om soldaten te sturen.’

‘Het gebied word vanuit de hoekse waard bedreigd door grote groepen plundersaars.

Zo is de grote woontoren van Heenvliet „Ravenstein” ook al aangevallen. Je buurman Nicolaas van Putten heeft de aanval kunnen afslaan maar jou kasteel is minder goed te verdedigen, ondanks de versterkingen die je hebt aangebracht.

Zodoende ben ik hierheen gekomen met vijftientwintig soldaten en een aantal boogschutters en Dorothea wilde ook mee omdat ze je zoon wilde zien en zij ook haar mannetje kan staan op de kantelen.’

In de middeleeuwen werden de kasteelvrouwen ook vaak belast met de verdediging indien de heer van huis was.

Diverse vrouwen werden genoemd als geduchte tegenstanders.

Zo werd de Gravin van Buchan in haar verdediging van het kasteel Berwick tegen de Engelse Koning Eduard I, zo Fel, dat zij na afloop, na te zijn overwonnen, in een kooi aan de kasteelmuren werd gehangen om af te koelen.

Arnould vroeg: ‘Is het aantal van de plundersaars bekend?’ Diederik antwoordde: ‘Er zijn meerdere groepen die rondlopen en die verenigden zich wel eens.’

‘Is er genoeg proviand aanwezig om een belegering te doorstaan,’ vroeg Arnould ? ‘We hebben het meeste vee en de boeren in het kasteel. Ook graan is er voorlopig wel genoeg. Stookhout en bier is er ook voldoende. Wijn wordt nog steeds aangevoerd. We hebben een waterput extra gegraven, dus het kasteel is wel klaar voor een langdurig beleg.’

‘Ik ga met sergeant Guyt, en een kleine groep soldaten op verkenning,’ zei Arnould. ‘Ik wil weten waar die lui zijn en met welke tegenstand ik te maken heb. Ze zullen snel weten met wie ze te maken hebben.’ Arnould gaf Sergeant Guyt de opdracht een groep soldaten te selecteren die het sterkst waren in guerrilla en hinderlagen.

Hij wilde de vijand prikkelen en uitdagen zodat ze bij de belegering van zijn kasteel misschien door woede fouten gingen maken in het voordeel van de verdediging.

Hij vroeg Diederik: ‘Wil jij scherpe stokken in de slotgracht te laten plaatsen zodat oversteken zou worden bemoeilijkt.’

Stenen, pek, olie, Grieks vuur en pijlen moesten voldoende op de kasteelwallen in voorraad zijn.

Arnould reed met zijn guerrilla groep het kasteel uit op zoek naar de vijand.

Zij reden door het bos en langs de gebiedsgrenzen. Aan de rand van het bos zagen zij een leger met onbekende banieren bivakkeren.

Arnould zag dat dit leger onder goede militaire leiding groot genoeg is, minstens tweehonderd man om

zijn kasteel te veroveren.

Ze zagen dat er een groep van vijftien soldaten een verkenningstocht gingen maken. Sergeant Guyt zei, 'die moeten we in en hinderlaag laten lopen en te pakken nemen.'

Arnould was het daarmee eens en snel maakte de groep een omtrekkende beweging.

Langs het bospad had Arnould zijn soldaten in de bomen laten plaatsnemen zodat zij met pijl en boog op zijn teken de vijandelijke verkenners konden bestoken.

De leider wilde hij levend.

Arnould zat op zijn paard en stond alleen op het bospad toen de verkenners aankwamen. 'Halt,' riep hij tegen de groep. 'Wat doet u zonder mijn toestemming gewapend op mijn land' ?

De leider van de verkenners, een sergeant grinnikte en antwoordde: Wij zullen jou doden en alles plunderden wat er meegenomen kon worden.'

'En onder wiens leiding gaat dat dan wel gebeuren,' vroeg Arnould ?

'Onze leiders zijn leenheer onder Pierre van Voeren, en wij komen uit Claeswaal,' hierop liet de sergeant zijn verkenners aanvallen.

Arnould gaf het teken, waarop een tiental pijlen de helft van de groep uitschakelde.

Hij gaf zijn paard de sporen en reed met zijn goedendag in de hand op de verkenners in. De eerste die met zijn wapen kennismaakte was de sergeant. Hij kreeg een klap op zijn schouder waarop die prompt uiteenspatte en een vreemde stand innam, direct daarop was een soldaat aan de beurt die een slag op het hoofd kreeg en dood neerviel.

Inmiddels kwamen de soldaten van Arnould uit de bomen gesprongen en sloegen de nog overlevende tegenstanders dood.

De Sergeant kermde van pijn en genade, Arnould stapte op de man af en vroeg hem onder martelingen uit naar de plannen van zijn meesters.

'Weet je,' zei Arnould, 'jij bent al de zoveelste die mij gaat doden,' terwijl hij dat zei, zoefde zijn zwaard door de lucht en onthoofde hij de sergeant.

'En het is weer eens niet gelukt,' voegde hij eraan toe.

Arnould gaf de opdracht de wapenrokken van de vijand aan te trekken, zodat ze ongemerkt rond het kamp konden trekken en er zelfs in.

Hij wilde in de avond schemer het kamp in om de blijde en ballisto te saboteren.

Hij had van Diederik een paar zakjes met zwart poeder meegekregen, die hij tussen de houtverbindingen moest proppen indien hij in het kamp kon komen.

'Echt goed vast proppen,' had Diederik gezegd, dan kun je het misschien later laten ontploffen.

Het was een uitvinding uit China, en werd Chinese sneeuw - buskruit - genoemd.

Met hun vermomming konden zij nog enkele groepen verkenners uitschakelen, en in de avondschemer gingen zij onherkenbaar het legerkamp binnen.

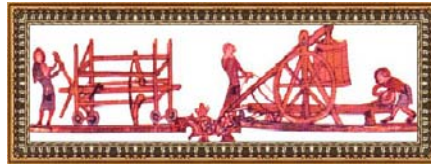
Ze waren nu in het hol van de leeuw. Een wachter vroeg "Van welk onderdeel zijn jullie,' en Arnould blufte:

'We hebben slag moeten leveren, en als verkenners dringend rapport moesten uitbrengen bij hun veldheer.'

Hun wapen rokken zaten onder de bloedvlekken, dus kwam dat wel geloofwaardig over.

Ze mochten door.

Via een omtrek liepen ze naar de grote aanvalswapens, de blijde en ballisto, en saboteerden deze machines.

Ongemerkt konden ze het legerkamp weer verlaten, en reed de groep terug in de nacht naar Vliethof.

In Vliethof aangekomen deed Arnould verslag aan Diederik.

Hij liet weten dat de machines waren gesaboteerd en dat de zakjes Chinese sneeuw, tussen de scharnieren van de wapens waren gepropt. "Goed", zei Diederik, "als alles goed gaat kunnen we met brandende pijlen deze machines uitschakelen en tevens een slagveld onder de vijand veroorzaken."

'Hoe dan,' vroeg Arnould? 'Dat zul je wel zien als het zover is,' zei Diederik. 'Blijf in ieder geval uit de buurt van hun leger tot dat de machines het hebben begeven.'

Ik stel voor dat jij met je groep in de kleding van de vijand buiten het kasteel blijft opereren.' Zei Diederik. 'Zo kun je in de verwarring die zal ontstaan hun achterste linies te grazen nemen zonder dat ze weten wie dit veroorzaakt.'

'Oké, dat word dus weer onder de blote hemel slapen.' Hij riep zijn groep weer bijeen namen wat proviand mee en vertrokken naar het bos voor een beschutte slaapplek.

'Twee man tegelijk om beurten op wacht,' beval de sergeant. 'We mogen niet worden verrast.'

De rest ging na het eten slapen. Ze hadden de vijand alleen vandaag al gevoelig aangepakt, maar het zou nog zwaar worden.

De volgende dag zagen ze dat het vijandige leger optrok richting Vliethof wat Arnould ook verwachtte.

Via het bospad vorderde het leger maar traag.

Buiten het bospad liep Arnould zijn groep ongemerkt achter het leger aan.

Indien er achterblijvers in het leger bleven steken met kapotte wagens bijvoorbeeld werden deze uitgeschakeld. In de middag kwam het leger aan bij Vliethof.

Arnould zag zijn broer en zuster op de kantelen staan. Het banier "de Cupere" wapperde trots.

De ophaalbrug was omhoog.

De vijand maakte zich bekend. 'Ik ben Pierre van Voeren, en ik kom het eiland Voorne veroveren. Geef u over en u zult gespaard blijven, zo niet dan zal iedereen gedood worden.'

Diederik riep terug, 'dit is Vliethof, het Kasteel van Arnould de Cupere, ridder in dienst van Graaf Floris V van Holland. Je zult van goede huize moeten komen om dit te veroveren.'

Hierop draaide hij zich om en liet zijn broek zakken en wees op zijn achterste om de vijand uit te dagen.

De belegeraars waren hierdoor ernstig beledigd en kwam het leger brullend in beweging.

Met vlotten trachten ze de slotgracht over te steken, maar kwamen vast te zitten in de puntige palen.

Hierdoor waren de vlotten en manschappen erop een makkelijk doelwit voor de kasteel boogschutters die hen met brandende pijlen bestookten. De vlotten en de bijbehorende dakbescherming vatte snel vlam waarop de overlevenden gillend in de slotgracht tevergeefs probeerden terug te zwemmen. Alles en iedereen werd geraakt door de pijlenregen.

De eerste slag was een daalder waard, en was voor de verdediging.

De aanvallers lieten het echter niet zitten en de blijde en balisto werden in stelling gebracht.

De beide machines werden geladen met stenen.

Diederik liet brandende pijlen vanaf de kasteelmuren op de machines afschieten, maar de apparaten stonden te ver weg.

Arnould zag dat de reikwijdte van de boogschutters te kort was.

Hij moest ondanks dat hij daarmee zijn verdeckte positie opgaf vanaf de achterhoede op de machines gaan schieten.

De eerste ladingen werden op het kasteel afgeschoten, en veroorzaakten al direct veel schade en gewonden. Ook Diederik werd licht gewond aan zijn voorhoofd. Dorothea verbond hem.

Ook Ida en haar hofdames zorgden voor de gewonden er waren enkele boeren en boogschutters gedood.

Arnould ging met zijn groep zodanig in positie zitten dat de machines zoveel mogelijk geraakt konden worden.

Zij staken de pijlen met Grieks vuur - een soort petroleum - in brand en schoten een salvo af.

Beide machines werden geraakt. Nog een salvo.

Daar na moesten ze vluchten want de vijand kwam in grote getale op hen af.

Na bijna een minuut vulde de lucht zich met explosies. De opzet van Diederik was gelukt.

De machines knalde uit elkaar. Hun ladingen spreidde zich uit over het vijandelijke leger en zaaide dood en verderf.

Hier waren geen kasteelmuren om het grootste gedeelte op te vangen en waarachter beschutting kon worden gezocht.

Nee, alle stenen waren raak, ook de brokstukken houtspinters van de machines vlogen door de lucht en dode alles in hun vlucht.

Arnould en zijn mannen doken op de grond en achter de bomen voor beschutting. Ook een van zijn soldaten werd door een grote houtsplinter doorboort en gedood.

Hun achtervolgers kregen ook de volle lading van hout en stenen over zich heen.

Nadat er niets meer uit de lucht viel, hergroepeerde Arnould en zijn mannen zich, en vielen hun verbouwereerde achtervolgers aan.

En hakten hen in de pan.

Hierna gingen ze te paard en voerden ze een charges uit op het tentenkamp van de vijand, die dit in hun paniek al helemaal niet verwachten, zaaide hierbij dood en verderf, en verdwenen weer in de onzichtbaarheid van het bos.

Woest was hij, Pierre van Voeren.

Bij twee acties had hij een derde van zijn leger verloren.

Hij liet wat er nog over was hergroeperen, en hier kwam zijn fout uit kwaadheid, liet nogmaals de slotgracht met alles wat hij had oversteken.

Weer kwamen de vlotten vast te zitten en in brand geschoten.

Door de grote hoeveelheid aanvallen kwamen ze tenslotte toch over de slotgracht. Bij de muren werden ladders omhoog gezet, en klommen er kerels naar boven. Stenen, Pek en kokende olie werd naar beneden gegooid over de aanvallers heen. De ladders werden van de muren afgeduwd.

Plots, kwam ook Nicolaas van Putten met zijn soldaten te paard aanrijden, en begon ook met charges op het vijandelijke leger in te slaan

De vijand had zo'n grote verliezen dat er nog maar een kwart van de manschappen over was. Hiervan sloeg een groot gedeelte op de vlucht en deserteerde. De vijand was verslagen.

Arnould voerde vanuit de achterhoede voortdurend charges uit op de vijand en had hierbij enkele soldaten verloren.

De schade die zij bij deze charges uitdeelden was echter zo aanzienlijk dat ze op een gegeven moment bijna in contact kwamen met de vijandelijke bevelvoerders. Nadat het leger op de vlucht was geslagen, ging de ophaalbrug van het kasteel naar beneden, en voerden de belegerden een uitvalcharge uit.

Ook Arnould voegde zich hierbij en konden ze de legertop gevangen nemen.

Pierre van Voeren en zijn leenheren werden beschaamd afgevoerd. Voor hen zat er een proces in Voorne te wachten en verbeurd verklaringen van hun landerijen en schadevergoedingen. Nicolaas van Putten en zijn mannen werden uitgenodigd voor een feestmaal.

De verslagen vijanden werden in de kerker gezet tot hun uitlevering aan de burggraaf van Zeeland Hendrik van Voorne.

In het kasteel werd feest gevierd tot diep in de nacht.

Tot de aflossing van Costyn hield Arnould zich bezig met de kasteel beheerszaken en de jacht. Samen met broer, vrouw en zuster ging Arnould jagen in de bossen. Diederik en Dorothea zouden blijven tot Arnould naar Kasteel Voorne zou gaan. Dus een maandje konden ze het er lekker even allemaal van nemen.

Het was inmiddels november 1283. Arnould, Diederik en Dorothea waren klaar voor vertrek. De gevangenen gingen onder begeleiding van vijftien soldaten in een kooi op een kar die door twee paarden werd getrokken. De stoet kon vertrekken. Er werd afscheid genomen van Ida en Casper. Arnould wilde voor de winter weer in Holland aankomen om Costyn af te lossen. De heren van Voorne waren al door een boodschapper in kennis gesteld van de verijdelde invasie dus ze wisten dat Arnould met welke gevangenen zou komen.

Bij aankomst werd Arnould hartelijk ontvangen, Ook zijn buurman Nicolaas van Putten, die ook leenheer onder de heren van Voorne is, was aanwezig. Ook Nicolaas dankte hem nogmaals voor de overwinning, want zo wist hij, als het kasteel van Arnould was veroverd, zou de vijand zeker zijn woonburcht hebben belegerd en uitgehongerd. Dat duurt over het algemeen toch wel enkele weken tot maanden, en daar had Pierre van Voeren in eerste instantie geen tijd voor.

De gevangenen werden overgedragen aan Albert van Voorne, en direct berecht. Een gevangenis straf van enkele jaren, en een zeer aanzienlijke losprijs in de vorm van geld en landerijen werd hun straf. De losprijs kwam ten goede aan Arnould, die daarvan direct weer een tiende aan de kerk schonk, dit waren giften om god gunstig te stemmen, een soort kerkelijke belasting. Tevens kon de kerk dan ook druk uitoefenen dat de losprijs ook werd betaald. Mede omdat Arnould, Voorne heeft behoeft van een invasie, mocht Albert van Voorne hem uit naam van Graaf Floris V, bevorderen tot kapitein in dienst van de Graven van Holland.

Rond Kersttijd kwam Arnould aan in de Koningsabdij te Delft. Daar kenden ze hem nog van zijn eerdere ontmoetingen met Graaf Floris V aldaar.

Het sneeuwde en hij werd uitgenodigd om te blijven tot het weer wat beter werd om door te reizen. Toen hij in de kapel aan het bidden was, kwam er een oude monnik op hem af. De kap verborg half zijn gezicht.

"Een bekend zwaard draagt u daar heer ridder, ik herken het uit duizenden". Arnould keek op, die stem

herkende hij, 'vader zei hij, bent u het?'

'Ja Arnould,' zei de Monnik, 'ik ben door de abt van Egmond voor kerkelijke zaken tijdelijk uitgeleend aan de abdij te Delft.'

Ook Arnould zijn vader was via een boodschapper op de hoogte gesteld van Boudewijn zijn dood.

'Boudewijn dient nu hogere doelen,' zei zijn vader.

'Ik ben blij dat hij met eer is gesneuveld. Maak je gebed af dan zie ik je straks in de studiezaal dan zullen wij verder praten.'

In de studiezaal vroeg Arnould zijn vader naar het warme gevoel wat hij kreeg toen hij het zwaard van Boudewijn overnam. Als kind had hij het zwaard ook wel eens heimelijk vastgepakt maar hij kon zich niet herinneren dat zoiets toen ook gebeurde.

'De sage van het zwaard gaat al twee eeuwen terug,' zei zijn vader 'Het verhaal in de familie gaat, dat een dwerg het zwaard eens heeft gesmeed voor een van je voorouders, en deze smeedde met hamerslagen waar de bliksem van af schoot. Hierdoor kon de rechtmatige eigenaar rotsblokken doorklieven waarbij ook weer bliksemflitsen vrij kwamen.'

'Je grootvader en ik, en bij mijn weten ook Boudewijn hebben dit verhaal als een leuke anekdote aangenomen, maar nooit de neiging gehad om het zwaard op een rotsblok kapot te slaan.'

'Maar ik kan me ook wel dat gevoel herinneren toen Koning Richard van Leeuwenhart mij het zwaard van je grootvader liet bezorgen nadat hij in het heilige land was gesneuveld.'

'Vertel me eens hoe het met je gaat, en met Diederik en Dorothea.'

Arnould vertelde zijn avonturen, en de uitvindingen van Diederik en hoe hij nu werkte voor Graaf Floris V.

'Zo jongen dus jij maakt wel een aardige carrière zo te horen. Kapitein van de Graven van Holland is niet niks, en nog een flinke lap grond met kasteel. Ik ben trots op je. Maar het meest nog wel omdat de erfopvolging via Casper al geregeld is.'

'Morgen is het kerstmis,' zei de vader, 'het feest van de bezinning en verlichting.'

Ik hoop dat je bij ons blijft logeren tot na de feestdagen.'

Twee januari 1284 nam Arnould afscheid van zijn vader en de andere monniken, en vertrok hij naar Teylingen alwaar hij zich weer bij de Graaf zou aansluiten. Het was snijdend koud maar de grond was hard en droog, zodat zijn paard lekker kon door galopperen. Na enkele dagen kwam Arnould aan in de bossen van Warmond nabij Teylingen. Hij herinnerde zich de ontmoeting met Dirk van Teylingen en zijn zoon Willem.

Allebei vlak na elkaar gesneuveld waarna hun bezittingen weer aan het Graafschap vervielen omdat er geen erfopvolging was.

Plots werd hij gestoord in zijn overpeinzing, een aantal in groen gestoken mannen stonden op het bospad en versperden hem de doorgang.

'Hallo' ridder, 'riep hun leider uw doorgang zal u geld gaan kosten. Wij vragen tolgeld en anders geen doorgang.'

'Maak u bekend man,' riep Arnould, 'wie wil mij Arnould de Cupere, mijn doorgang beletten.'

'Ik ben Adriaan de Groene, heer van het Woud.'

'U bent die schooier waarop Jan van Heusden jaagt,' riep Arnould, en trok zijn zwaard.

Plots zoefde er iets vanuit de boom over zijn hoofd, en het werd zwart voor zijn ogen.

Toen Arnould weer bijkwam, was hij geboeid en zat hij in een hut. Hij begon te schreeuwen dat hij losgemaakt wilde worden. Hierop kwam Adriaan de hut binnenstappen.

'Waarom heb je me niet gedood,' vroeg Arnould, 'wil je soms losgeld voor mij vragen?'

'Nee,' zei Adriaan. 'Toen ik je naam hoorde, wist ik dat je een vriend was van Dirk van Teylingen en zijn zoon. Toen hij nog leefde had niemand een probleem met ons. Wij leefden in het bos en jaagde op wild.'

Af en toe als er eens een rijke stinkerd langs wilde vroeg en wij tolgeld. Alles oogluikend toegestaan door Dirk van Teylingen. Die mijn vader was.

Hij kon mij alleen niet wettelijk erkennen. Ook mijn broer wist dit. Nu beiden gesneuveld zijn valt dit gebied onder het Graafschap en wordt bestuurd door Leiden. Klachten uit Leiden hebben ervoor gezorgd dat Jan van Heusden hier vanuit slot Teylingen een waar schrikbewind kon voeren over de bewoners, en dat er nu een prijs op ons hoofd staat.'

'Van Heusden heeft zelfs het Prima Nocta recht voor hemzelf ingesteld, dit houdt in dat hij met alle vrouwen die gaan trouwen, de nacht mag doorbrengen om van de eerste bijslaap te kunnen profiteren.

Wat van Heusden van de bevolking pikt, halen wij weer terug met rente.'

'Ik hoop dat u Graaf Floris V, over onze positie kunt inlichten zodat wij gratie en enige verworven rechten kunnen terugkrijgen.'

'Ik kan u daaromtrent niets beloven,' zei Arnould, 'ik wil uw verhaal toch ook wel willen verifiëren. Is er nog iemand die uw verhaal kan bevestigen?'

'Vermoedelijk heeft Dirk van Teylingen gebiecht bij de abdis van Rijnsburg. Mogelijk kan zij het verhaal bevestigen.'

'Zij heeft natuurlijk wel het biechtgeheim, maar ik wil het wel informeren,' zei Arnould. Adriaan sneed het touw los, en liet Arnould vrij.

'Sorry voor de stoot tegen uw hoofd, maar anders had er ten onrechte bloed gevloeid.'

'Ja, ja,' mopperde Arnould.

'Ik zal u een gastvrije maaltijd aanbieden en zal u daarna geblinddoekt naar de rand van het bos richting Teylingen brengen zodat u onze schuilplaats niet kent.'

'Goed,' antwoordde Arnould, 'maar eerst nog even dit': Hij trok zijn zwaard en beval Adriaan hetzelfde te doen. Hierop daagde hij Adriaan uit voor een duel.

Adriaan was een goed zwaardvechter, tijdens het duel vertelde hij dat hij de techniek van zijn vader had geleerd. Nochtans moest hij tijdens het gevecht zijn meerdere in Arnould bekennen.

Na een stevig duel, zag Arnould zijn kans en ontwapende Adriaan met enkele behendige slagen.

Hierop gaf hij Adriaan een dreun die klonk als een klok.

'Ziezo' zei hij, 'nu hebben we in ieder geval beiden koppijn.' Gelach weerklonk in de groep het ijs was gebroken en de vrede weer gesloten.

De blinddoek ging af en Arnould stond aan de rand van het bos het zg. Voorhout.

'Klinkenberg werd dit gebied genoemd,' zei Adriaan. 'Zie je daar in de verte die kleine nederzetting, dat is Sassenheim en daarachter ligt slot Teylingen.'

Arnould ging richting het slot na afscheid te hebben genomen van Adriaan de Groene in 't woud.

In het slot ontmoette hij Costyn ze vertelden elkaars avonturen, en zo was Arnould ook gelijk op de hoogte van de stand van zaken rond de Graaf. Ook rond het verhaal van Adriaan de Groene vroeg Arnould aan Costyn zijn mening.

Die zei: 'Het verhaal moet gewoon door een onafhankelijk iemand bevestigd worden. De abdis zou hiervoor een prima partij kunnen zijn.'

Van Costyn hoorde Arnould dat ook Graaf Floris een zoon had gekregen. Jan I van Holland werd hij genoemd.

Bij het eerste weerzien met de Graaf feliciteerde Arnould hem met de geboorte van zijn zoon.

Graaf Floris lachte en zei, 'je kunt me ook gelijk feliciteren met zijn verloving. Direct na zijn geboorte is hij al uitgehuwelijkt aan de Engelse prinses... dochter van Koning Eduard I.'

'Dat is inderdaad een felicitatie waard, een verbintenis op goede stand,' antwoordde Arnould. 'Maar hoe komt het dat dit zo vroeg is geregeld?'

Graaf Floris antwoordde: 'Mijn dochter Margaretha, is uitgehuwelijkt aan de tweede zoon van Eduard I, prins Alphons. Deze is echter ziek geworden, en zal niet lang meer te leven hebben. Om nu toch een familie verbinding in stand te houden is deze verloving tot stand gebracht.'

Arnould liet de Graaf het verhaal van Adriaan de Groene weten, en het schrikbewind wat Jan van Heusden voerde.

‘Dit is inderdaad een probleem wat nader onderzoek behoeft.

Prima Nocta of Droit d’Aubaine, is in Holland en de meeste andere landen verboden en eigenlijk een hele oude wet,’ zei de Graaf.

‘Ik zal dit als de beschermer van het volk niet toestaan. De edelen van de oude adel hebben toch al teveel privileges, indien die Adriaan de Groene de waarheid spreekt, kan ik dit misbruik echt niet dulden.’

De Graaf beval: "Ik geef jou Arnould, de opdracht te onderzoeken of dat Prima Nocta recht is toegepast, zo ja door wie en bij wie.

Uiteraard moeten er harde bewijzen op tafel komen, want met verhaaltjes en vermoedens kan ik geen invloedrijke edelman beschuldigen. Tevens moet je ook dat verhaal van Adriaan de Groene natrekken. Indien dit waar is, zal ik hem gratie verlenen en het tolrecht van het bos laten behouden.’

‘Indien hij gelogen heeft zoeken we de hoogste boom van dat bos op en zullen hem daarin laten hangen tot het vlees van zijn karkas is afgerot.’

‘Hou deze onderzoeken stil tot je meer weet en kom dan verslag bij mij uitbrengen.’

Arnould dankte de Graaf voor zijn vertrouwen, en vertrok.

Hij had een goed gevoel omtrent deze toch nobele opdracht om recht te doen gelden waar het recht was beschaamd.

De Volgende dag reed Arnould met vier lijfwachten van de Graaf richting Rijsenburg. Hij wilde de abdis spreken over wat zij wist van het bloedverwantschap tussen Dirk van Teylingen en Adriaan de Groene.

Indien er alleen tijdens de biecht over was gesproken, dan was er een groot probleem. Want zo wist hij kon de abdis dit niet schenden.

Bij de Abdij van Rijsenburg aangekomen vroeg hij een gesprek uit naam van Graaf Floris van Holland met de Abdis aan.

Clementia van Maelstede, de Abdis en vroegere vriendin van Arnould, begroette hem hartelijk.

‘Kapitein Arnould de Cupere, wat een onverwacht genoeg u weer te mogen begroeten, maar ik hoor dat u voor officiële zaken hier bent klopt dat?’

‘In zekere zin wel mevrouw,’ antwoordde Arnould. ‘Kan ik u ergens onder vier ogen spreken.’

‘Natuurlijk, volgt u mij naar mijn werkkamer.’

In de werkkamer aangekomen, vervolgde ze , ‘zo Arnould hier kun je me gerust vertellen wat er aan de hand is.’

Arnould vertelde haar het vertrouwelijke verhaal en zijn opdracht. De abdis vertelde: ‘Omtrent het recht van Prima Nocta, heb ik het een en ander vernomen uit biecht en boete doening van jonge vrouwen. Ik kan je daarom verder niets vertellen over het wie en wanneer. Ik kan wel enkele personen laten weten dat ze contact met jou moeten opnemen, als ze hun verhaal kwijt willen en recht willen behalen.’

‘Verder heb ik met Dirk van Teylingen, vaak gesproken buiten de biecht om. Hij biechtte niet bij mij maar bij diverse novices. Enkele hiervan zijn inmiddels overgeplaatst naar de abdijen van Egmond, Middelburg en Delft.’

‘Ik zal in ieder geval mijn best doen om een en ander te achterhalen. Indien ik gesprekspartners in beide zaken voor je heb, zal ik het je via een boodschapper laten weten.’

‘Zo vertel me nu maar eens hoe je leven na kasteel Voorne eruit ziet vroeg Clementia

vriendschappelijk

'Arnould vertelde van zijn avonturen, zijn huwelijk met Ida en zijn zoon Casper.

'Dat klink heel goed zei de abdis.'

Arnould vertrok weer naar slot Teylingen, hij was nog niet veel wijzer geworden, maar het werd wel steeds duidelijker dat de oude wet van Prima Nocta was misbruikt tegen de wens van de Graaf en de Hollandse wetgeving in.

Een maand later ging Arnould samen met de lijfwacht en Graaf Floris en zijn zoon en dochter naar Engeland. Zijn aanstaande schoonzoon Prins Alphons van Engeland was overleden.

Bij Maassluis zouden zij inschepen waar een Engels schip klaar zou liggen. Thierry de Clifort, die nog steeds voor de Graaf vestingen bouwde, maar nu richting het Utrechtse sticht, Muiden en Amstelland ging ook mee naar zijn vaderland.

Het was inmiddels voorjaar 1284 en prima reisweer. De stoet vorderde snel, en na enkele dagen kwamen zij aan in Maassluis.

Als Zeeuw was Arnould wel gewend aan varen, maar steeds korte stukken met de kust in zicht. Nu zou hij het kanaal oversteken naar het Engelse koninkrijk.

Op de boot merkte Thierry toch zijn bezorgdheid en stelde zijn vriend gerust. 'Met en stevige wind uit de goede hoek zijn we binnen een dag het kanaal overgestoken, en wandelen we morgenavond al in Wales.' Kasteel Flint in Noord Wales, was het einddoel van de reis.

'Dit kasteel is gebouwd door mijn leermeester en goede vriend Jacobus van St. George, de bouwmeester van de Koninklijke werken.'

'Kijk eens wat een kracht er vanuit gaat.'

Ze keken inderdaad tegen een zeer indrukwekkend en machtig gebouw aan. Arnould zou zich als militair wel twee keer bedenken voor hij zo'n kasteel ging aanvallen. In het kasteel werd Graaf Floris V met zijn gevolg ontvangen door de Koning en zijn zoon.

De Engelse Koning Eduard I was een man van formaat. Deze zou niet over zich heen laten lopen. Die moet je niet tegen je hebben wist hij direct toen hij de Koning zag.

Zijn oudste zoon Eduard II, was een beetje een watje een achterbaks kereltje wat de hele dag tot vervelends toe bij zijn vader liep te slijmen. Ook weer tot diens grote ergernis. Eduard II was uitgehuwelijkt aan Isabella prinses van Frankrijk, dochter van Filips IV de Schone De prinses waar Graaf Floris zijn zoon Jan I mee zou gaan trouwen was nog een baby.

Koning Eduard I, liet behoudens zijn zoon, Graaf Floris en zijn kapitein Arnould, iedereen wegsturen omdat hij staatszaken wilde bespreken met de Graaf.

'Heer van Holland, zei de Koning, het is mijn wens dat u op goede voet blijft staan met uw schoonvader Heer van Dampierre van Vlaanderen. Hier is mij veel aan gelegen. Mijn zoon hier naast mij gaat binnenkort trouwen met Isabella van Frankrijk, waarmee ik een belangrijke binding met Frankrijk verwerf.

Nochtans, zullen de Fransen op het vaste land te sterk worden als mijn Vlaamse en Hollandse bondgenoten onderling gaan ruziën. Indien u gebiedsuitbreiding wenst, kunt u dat beter richting Duitsland verwezenlijken. Als dank hiervoor wil ik u belonen met wat economische voordelen ten

gunste van Holland.'

Graaf Floris V, kaartte hierop direct de schotse kwestie aan.

'Sire, u weet dat mijn achteroom David I, Koning van Schotland ziek is. Binnenkort zal hij vermoedelijk niet meer onder ons zijn en hij heeft geen kinderen.

Ik kom dan als een van zijn bloedverwanten in aanmerking voor deze troon. Graag wil ik u uw steun in deze vragen.'

Eduard antwoordde;

'In Schotland is het op het ogenblik erg rumoerig. De diverse clans onder leiding van Baliol en de Bruce bevechten elkaar om de troon. Verder zijn er nog diverse opstandelingen bezig, die Engelse troepen aldaar bestrijden. Die opstandelingen worden door Hertog de Bruce en een pachter William Wallace verenigd en kunnen een serieus probleem worden.

Indien ik u nu op de troon zou plaatsen, zou u in een gigantische burgeroorlog terechtkomen. Ik noteer uw claim op dit moment, maar kan daarover nu nog geen toezeggingen doen.'

'Mijn zoon leidt mijn troepen tegen de opstandelingen in deze kwestie.

Ik wil uw zoon Jan indien hij de pajeleeftijd heeft bereikt uitnodigen om in Engeland aan het hof te studeren, zodat hij de Engelse gewoonten en leefwijze leert kennen alvorens met mijn dochter te huwen.'

'Ik voel mij zeer vereerd,' liet Graaf Floris weten.

De Koning maakte een gebaar ten einde van het onderhoud, Arnould en de Graaf verlieten eerbiedig het staatsvertrek.

Graaf Floris drukte Arnould op het hart dat deze gesprekken geheim moesten blijven en dat dit onder geen voorwaarde mocht uitlekken. 'Staatsgeheim.' Als de edelen richting Brabant, Utrecht en Gelre lucht kregen van deze Hollandse aangelegenheid zouden zij direct tegen hem een pact vormen en in opstand komen.

De volgende dag was de begrafenis van Prins Alphons van Engeland, de prins die Holland en Engeland via een huwelijk moest verbinden.

Een bonte stoet van edelen en ridders uit binnen en buitenland waren vertegenwoordigd.

Terug in Holland, Leiden, huis Lokhorst, de Grafelijke woning, kreeg Arnould van de Abdis van Rijnsburg een boodschap;

'Gaarne willen enkele personen je spreken. Kom vanavond naar de herberg van Voorhout.'

Na het avondeten, ging Arnould met vier van zijn mannen richting Voorhout. In de herberg aangekomen zag hij enkele boeren en boerinnen. Arnould bestelde bier voor hem en zijn mannen.

Na een half uur ging de deur open en kwam Adriaan de Groene binnen. Hij begroette Arnould en zijn mannen en ging bij hen zitten.

'Heer Arnould,' zei hij. 'Ik heb u via de abdis uitgenodigd om deze arme mensen daarachter in de herberg aan te horen. Ik heb hen met moeite kunnen overtuigen dat ze hun verhaal aan u kunnen vertellen, en eerlijk behandeld zullen worden. Zoals u kunt vermoeden zijn ze nogal schuw tegenover edelen en ridders.

De abdis heeft ook een novice bereid gevonden mijn geboorterecht te bevestigen. Zij heeft dit opgetekend, en heeft dit buiten de biecht om van mijn vader vernomen.'

'Mooi zo,' zei Arnould, 'ik zal dat document aan Graaf Floris laten lezen. Nu luisteren we maar eens naar de boeren en hun vrouwen.'

Arnould kreeg wel zeven verklaringen waarin Jan van Heusden werd beschuldigd van het gebruik van Prima Nocta recht. Alleen jammer genoeg geen harde bewijzen.

De volgende dag ging Arnould bij Graaf Floris verslag uitbrengen. De Graaf liet weten dat Adriaan de Groene zijn tolrechten kreeg in Warmond en de bossen. Erkennen als zijnde zoon van Dirk van

Teylingen, kon niet, omdat Dirk dat zelf ook niet kon. De naam van de tolrecht houder luidde dan ook; "Adriaan de Groene in 't woud".

Wat betreft Jan van Heusden, was het jammer dat er geen harde bewijzen waren, maar de man maakte nog wel eens een fout, en dan kreeg hij dubbel zijn straf. Voorlopig kon de bevolking opgelucht ademen. De Jacht op Adriaan was voorbij, dus de taak van Jan van Heusden in dit gebied ook.

‘Misschien kunnen we hem een dezer dagen in de val laten lopen,’ vroeg Arnould hardop denkend zich af.

‘Ik heb van de boeren vernomen dat er binnen enkele dagen weer een zeer mooi jong meisje gaat trouwen. Jan van Heusden weet vermoedelijk niets van mijn onderzoek, en zal indien wij weer weg zijn, het Prima Nocta recht gaan opeisen.’

‘Wij zullen bij de boeren aanwezig zijn,’ zei de Graaf. ‘Bij het opeisen van zijn recht, zullen wij hem ermee confronteren. Ik vind dat een prima idee,’ antwoordde Graaf Floris.

‘Ook politiek zal dit stuntje als een lopend vuurtje door het land gaan, waarbij ik het volk nog sterker aan mij zal binden.’

Enkele dagen later vertrok de Graaf met zijn lijfwacht van slot Teylingen op weg naar Leiden. Onderweg werd het gezelschap opgevangen door Adriaan de Groene en een aantal Boeren. Gastvrij werden zij opgenomen in de woning van de boer wiens dochter ging trouwen.

Zij kregen de slaapplekken van de bewoners aangeboden die zelf in de schuur gingen slapen. De volgende dag kwam er een groep ruiters aanrijden. Jan van Heusden eiste zijn recht van Prima Nocta op. Het boeren meisje werd op een paard getrokken en de stoet wilde weer vertrekken.

Plots kwam Arnould naar buiten met enkele van de lijfwachten. ‘Halt,’ riep hij; ‘In naam van Graaf Floris V van Holland, arresteer ik u wegens toepassen van een verboden wet.’

Het meisje werd op de grond gegooid, Jan van Heusden riep Arnould toe het eens te bewijzen. Hierop kwam Graaf Floris met de overige lijfwachten tevoorschijn, en antwoordde; "Dat heeft u zojuist zelf al gedaan.’ De soldaten van Jan van Heusden toonden zich direct onderdanig aan de Graaf en stegen van hun paarden af, zij namen Jan van Heusden gevangen.

‘Mannen,’ riep de Graaf, ‘voer deze man af naar Leiden, en sluit hem op in de kerker van het Gravensteen.’

De Boeren familie was uitzinnig van vreugde, en nodigde de Graaf en zijn gevolg uit voor de bruiloft, zo maakte Graaf Floris en Arnould een boerenbruiloft mee die ze niet zouden vergeten.

En inderdaad, de grafelijke actie ging als een lopend vuurtje door het land. Wederom had Graaf FlorisV, zijn bijnaam *der Keerlen God*. Waargemaakt.

Hoofdstuk 7

Oktober 1288, de Zoon van Arnould, Casper, is inmiddels page geworden bij de heren van Voorne. De zoon van Albert van Voorne, Gerard, is page geworden bij Graaf Floris V, en diens zoon Jan I, is aan het Engelse hof. De Schotse Koning David I is ernstig ziek, en het land word verscheurd door tweedracht en intriges. De Engelse prins Eduard II is gehuwd met Isabella van Frankrijk.

Hij heeft het respect van zijn vader geheel verloren nu hij gevoelige verliezen heeft geleden in Schotland. Zijn vader ziet meer politieke kracht in zijn schoondochter dan in zijn zoon. Hij stuurt Isabella dan ook met een politieke missie naar Schotland, om de edelen aan Engelse zijde te krijgen.

Koning Eduard I, moest wegens weinig animo van zijn leenheren na dit debacle een betaald leger samenstellen. Hiermee werd voor het eerst ook de soldij geïntroduceerd. De Koning werd wel wat lichtzinniger met zijn manschappen, want een gesneuvelde soldaat behoefde immers niet meer te worden betaald.

Graaf Floris, probeert ook wat nadrukkelijker via politieke kanalen aanwezig te zijn bij de Engelse Koning rond de Schotse kwestie.

Engeland heeft de Graaf door zijn zoon Jan I eigenlijk te gebruiken als gijzelaar in zijn macht. Koning Eduard I wil Graaf Floris als bondgenoot op het vaste land en niet als concurrent in zijn eigen regio.

Hij geeft de Graaf dan ook allerlei antwoorden die uitstel van de beslissing rechtvaardigen.

Inmiddels zijn de versterkingen naar Amstelland, Woerden en het Utrechtse sticht afgerond en is dit gebied geheel onder controle van Holland gekomen.

Arnould heeft zich in dienst van de Graaf bewezen als een uitstekend veldheer, en hij krijgt dan ook de opdracht om met een leger onder zijn leiding en enkele leenheren naar west Friesland te trekken, omdat daar weer opstandige edelen zijn signaleerd.

Arnould gaat samen met zijn broer Diederik en sergeant Guyt, die inmiddels is benoemd tot adjudant en nog wat soldaten richting Kennemerland en Waterland, waar een leger zou klaarstaan. Diederik

ging voornamelijk mee als adviseur, want het was Arnould nu wel heel duidelijk, zonder de wetenschap was een veldslag al bij voorbaat verloren.

Na de vereniging met het leger en de leiding gingen zij naar het Kasteel bij Wijdenes. Na daar te zijn geïnstalleerd, kwam er een delegatie van de opstandelingen met een witte vlag.

om de plaats en tijd van de slag te bepalen. - In vroegere tijden werden vaak veldslagen van te voren bepaalt, omdat de legers elkaar anders niet eens konden vinden -.

De plaats werd bepaalt in een groot open veld nabij Wijdenes. Waarna de delegatie weer vertrok.

Diederik liet Arnould weten: 'Je moet lange spietsen laten maken van loofbomen. Drie keer zo lang als een manlengte.'

'Honderden spietsen.' Deze tactiek was uitgedacht in Zwitserland. Hij had daar gezien dat Cavalerie geheel vernietigd werd door deze spietsen.

Hierom moest je de vijand het idee geven geen of veel te weinig cavalerie te bezitten, waarop zij hun cavalerie direct na enkele aanvallen van de boogschutters zouden inzetten.

Er moesten dus grote schilden gemaakt worden die pijlen met stalen punten konden tegenhouden.

Zoveel dat het hele leger onder deze schilden kon schuilen voor de pijlenregen. Na deze pijlen aanval moest het leger de tegenpartij gaan uitdagen via beledigingen.

Maak ze maar zo kwaad dat ze ondoordachte dingen gaan doen. Bij gebrek aan cavalerie van ons, zal de vijand zeker hun cavalerie inzetten. Indien de paarden enkele meters voor de spietsen zijn genaderd, worden alle punten tegelijk opgetild. Het gevolg is dat de paarden op de spietspunten afstormen, en de cavalerie zichzelf vernietigt.

De gevallen ridders zijn dan door hun zware harnas kansloos of worden door de paarden verpletterd en konden makkelijk worden overwonnen.

Arnould was razend enthousiast, maar wist ook dat dit ook onherroepelijk het einde van de ridders in de huidige vorm zou inluiden indien Diederik zijn plan zou lukken. De kracht van de ridder in harnas was in het gevecht te paard. De veldslag zou over drie dagen plaatsvinden. De mannen moesten dus snel zijn met het vervaardigen van de schilden en Spietsen.

Adjutant Guyt was druk doende het leger te instrueren. Niemand mocht zijn spiets optillen voor het sein van Arnould. Cavalerie werd achtergehouden. Het voetvolk moest overtuigd worden van de juiste beslissing, want als het mislukte zouden zij worden verpletterd onder de paarden hoeven.

Toen kwam de dag van de veldslag. De eerste die Arnould zelfstandig leidde.

Het voetvolk werd in stelling gebracht, de spietsen werden gewikkeld in doeken aangevoerd van achter de linies naar voren, zodat de opzet niet geraden werd door een oplettende vijand.

De helft van de cavalerie werd opzij gehouden, zodat het leek of er veel te weinig was, de rest werd achter het voetvolk gereed gehouden. Arnould jutte het leger op waardoor zij in gevechtstemming kwamen, en met hun wapens op hun schilden onder luid krijgsgejoel gingen slaan.

De vijandelijke commandant, zag dit eigenlijk een beetje meewarig aan, omdat hij zich met zijn leger en overmachtige cavalerie de sterkste waande.

Hij gaf het bevel de boogschutters te laten aantreden, en een salvo af te schieten op de vijand.

Toen Arnould de pijlenregen zag aankomen, gaf hij het bevel de grote schilden boven de mannen te houden. Iedereen hurkte om een zo klein mogelijk doelwit te worden en de schilden bedekte hun lichamen.

Plots sloegen de pijlen in sommige gingen langs en door de schilden heen. Hierdoor vielen er enkele gewonden. Een volgende en derde pijlenregen volgde, nadat het leger van Arnould de vijand weer uitjouwden.

De Friese commandant raakte hierdoor toch wel een beetje geïrriteerd, en gaf het bevel, precies zoals Diederik voorzien had, om de cavalerie te laten aanvallen.

Tijdens de aanval liet Arnould zijn gedeeltelijke cavalerie terugtrekken. Grijnzend werd dit door de Friese legertop gadeslagen. Ze gaan op de loop riep een adjudant. De paarden van de vijandelijke cavalerie naderden angstaanjagend met donderend geraas.

Arnould en de overige legertop moesten alles bijzetten om het voetvolk achter de spietsen te houden en deze niet te vroeg op te tillen. 'Wachten, wachten, nog enkele meters, Wachten,,, NUUUU.....!!!!!!.....' Luidde de order van Arnould.

Toen de paarden nog een vijftal meters van de spietsen verwijderd waren, kwamen de stokken schuin met hun punten, bijna gelijktijdig, naar voren omhoog.

De volgende secondes spatte het bloed in liters door de lucht. De paarden vlogen op de spietsen en werden doorboord. Ridders werden vertrapt door de in nood verkerende dieren. Zij die hieraan konden ontsnappen werden met bijlen en goedendag doodgeslagen. In enkele seconden was de vijandelijke cavalerie vernietigd.

De Friese legertop zag deze nederlaag knarsetandend aan, ze gaven het voetvolk opdracht aan te vallen, maar deze gingen muitend op de vlucht toen zij de volledige cavalerie van Holland op zich af zagen komen stormen. De opstandige legerleiding werd gevangen genomen door Arnould, en het opstandige voetvolk werd verjaagd. Terug naar hun boerderijen, deze lieten zich gewillig verjagen, want dat was beter dan voor een verloren zaak vechten. Plannen om te hergroeperen had niemand meer.

Arnould liet een boodschapper het bericht van de overwinning en einde van deze opstand aan Graaf Floris overbrengen. Hij vroeg tevens orders aan de Graaf hoe verder te handelen in Friesland. In afwachting daarvan verbleef hij in het kasteel bij Wijdenes.

Twee weken later ontving hij bericht van de Graaf.

'Kom naar de abdij van Egmond, daar zal ik u ontmoeten. Laat het leger onder deskundige leiding in Friesland om voorlopig de orde te handhaven.'

Arnould riep zijn legerleiding bijeen, en liet hun weten dat hij en Diederik naar Egmond vertrokken. Adjudant Guyt, kreeg het bevel over het achterblijvende leger om de orde te handhaven. Guyt was natuurlijk zo trots als een aap. Van sergeant tot bevelvoerder van een orde bewarend leger. Wie had dat kunnen denken. Hij dankte Arnould voor het vertrouwen. Arnould gaf zijn adjudant nog enkele uitgebreide instructies, en vertrok twee dagen later naar de abdij van Egmond.

Langzaam voorderde de twee ruiters met een stoet soldaten en twee wagens met gevangenen.. Het was inmiddels februari 1289 en er lag een dik pak sneeuw. Eindelijk zagen ze in de verte de stad Egmond opdoemen. De abdij zag er groot en donker uit, Arnould klopte aan en na enige ogenblikken opende een monnik de deur. Arnould maakte zich bekend als kapitein van de Graaf van Holland en werd binnengelaten.

De gevangenen werden in cellen geplaatst de soldaten kregen een warme maaltijd in de eetzaal, Arnould en Diederik werden voor een maaltijd met Graaf Floris en de abt uitgenodigd.

Graaf Floris liet weten erg blij te zijn met de overwinning die Arnould had behaald, hij dankte ook Diederik voor zijn grandioze ideeën die hebben bijgedragen aan de overwinning. De Graaf was in Egmond om te bidden voor zielerust, en had een gift meegenomen in de vorm van een met schitterende edelstenen ingelegd altaar. De abt en de monniken waren hier uiteraard erg blij mee. De Graaf nodigde Arnould en Diederik uit enkele dagen te blijven in de abdij, daarna kon Arnould met verlof naar huis.

Na het diner, ontmoette Arnould en Diederik weer hun vader, de ontmoeting was aller hartelijkst, vooral voor Diederik die zijn vader al langere tijd niet meer had ontmoet. 'Ik word uitgezonden naar de abdij van Middelburg,' zei hun vader. 'Ik wil graag met jullie meereizen en Ida, Casper en Dorothea ontmoeten als dat voor jullie geen bezwaar is?'

'Natuurlijk niet,' antwoordde Arnould, 'jij en Diederik komen een paar dagen bij mij logeren, en gaan dan naar het huis van Diederik. Daar zul je Dorothea weer eens zien. Ik wil afspreken dat ik dan twee weken later ook naar toe kom, waarna we dan samen naar Middelburg reizen.' 'Ik zal daar Graaf Floris weer ontmoeten.'

'Hebben jullie het nieuwe altaar al gezien wat de Graaf aan de abdij heeft geschonken? Dan moeten jullie eens meekomen.' Ze volgden hun vader naar de hoofdkapel, en daar stond het. Een schitterend mooi afgewerkt altaar, belegd met edelstenen en mooi houtsnijwerk. Het was een groot juweel. 'Indien dit naar de buitenwereld bekend wordt, zal dat wel ketters en ander ongelovig gespuis aantrekken die het willen roven,' zei Arnould. 'Ja,' zei zijn vader, 'het is maar goed dat de abdij beschermd wordt door Rome.'

Enkele dagen later nadat de sneeuw en vorst weer waren verdwenen, vertrok het drietal richting Vliethof, Hierbij deden ze diverse steden zoals Alkmaar, heemstede en Delft aan. Tevens gingen ze nog even door het bos van Warmond, om te zien hoe het met de boeren en Adriaan de Groene verliep. Plots zagen ze door het bos een vrouw tussen de bomen voor hen wegvlugten. Daar wil ik meer van weten zei Arnould, en hij gaf zijn paard de sporen achter de vrouw aan.

'Halt,' riep hij tegen haar, 'heeft u een kwaad geweten dat u ons ontvlucht?'

'Nee heer, ik ben Willemijntje de bosvrouw, en ik meng kruiden om de boeren bij ziekte te genezen, en ik maak liefdes dranken.' Diederik kwam erbij, 'ik wil die drankjes en medicijnen wel eens zien zei hij. Waar staat dat huisje van je breng ons erheen.' De oude vrouw wilde dit niet doen, maar zag in dat tegen een aantal mannen, waaronder een ridder zij geen kans op vluchten had. Onwillig liep ze met de mannen door het bos. Na enkele minuten kwamen ze bij het huisje.

Diederik en zijn vader traden binnen, en roken aan de kruiden. Sommige waren inderdaad geneeskrachtig, maar anderen waren zeker ook dodelijk. 'Het is een gifmengster,' Zei Diederik tegen zijn vader. 'Ja,' antwoordde die, 'het is een heks. We moeten haar verbranden.' 'Nee,' antwoordde Arnould.

'Ze zal ongetwijfeld slechte dingen hebben gedaan, maar ik voel ook aan dat ze goede dingen heeft gedaan.'

Hij vertelde van de boerenbruiloft en dat de bruid hem had gezegd dat zij met een gebed op een speciale plaats in het bos had gevraagd om hulp tegen de Prima Nocta wet. De Heks had dit vermoedelijk gehoord en ritueel uitgevoerd waarmee de wet zou worden beëindigd. Het is ook inderdaad beëindigd, door mijn toedoen, en ik voel dat zij hier de hand in heeft gehad.

'U heeft het juist heer,' zei de vrouw.

'Ik heb met mijn ritueel iemand gestuurd, wie wist ik ook niet, maar ik wist dat er iemand kwam om aan dat onrecht een einde te maken.'

Ook ik ben slachtoffer geweest van die wet vroeger, hierdoor werd er een kind geboren, waardoor ik verstoten werd door mijn echtgenoot.

Daarom ben ik als kluizenaar in het bos gaan wonen met mijn zoon, en heb mijzelf de kruidenleer en magie eigen gemaakt.

De man die me dit had aangedaan, heb ik zodanig met mijn magie beïnvloed, dat hij in ieder geval een relatie onderhield met zijn zoon.'

Bij Arnould begon het nu wel erg te duizelen, en hij vroeg , 'is die zoon soms Adriaan de Groene?'

Plots rende Willemijntje weg, tussen de bomen, en was ineens verdwenen.

Alleen haar gelach was nog met een afstervende echo te horen. De mannen zochten nog even verwonderd waar ze nu ineens kon zijn, waarna Arnould besloot weer verder te gaan naar de boerderij waar hij de bruiloft had meegevierd. Daar vroeg hij de pas gehuwde vrouw;

'heb jij Willemijntje voor het ritueel gevraagd?'

'Dat kan ik niet zo bevestigen heer. Ik heb alleen op een speciale plek in het bos volgens de oude rituelen gevraagd mij te helpen.'

Op de boerderij ging alles weer heel erg goed en iedereen was weer tevreden. Arnould was in ieder geval blij dat te horen, en liet de zaak maar rusten. Hij wist vanuit een gevoel dat hij Willemijntje nog wel eens in een andere situatie zou ontmoeten.

Hij vroeg de anderen om deze gebeurtenis maar stil te houden, en net te doen of het niet was gebeurd omdat ze anders enkel maar lastige vragen van de kerk zouden krijgen. Zijn vader als lid van de kerk, had wel meer met dit bijltje gehakt, en hij vroeg zich daarop zogenaamd af, 'wat is er gebeurd dan?'

Na een reis van twee weken kwamen ze aan in Maassluis, waar ze met de boot overstaken naar Geervliet, nabij Vliethof. Voor het duister zouden zij bij Vliethof aankomen.

Jonkvrouwe Ida was bezig op het binnenplein. Zij ontving hen na het klaroengeschal van de kantelen, hartelijk. Casper liep al rond en speelde op de binnenplaats. Grootvader pakte hem op en bekeek hem eens goed. De erfopvolger van de familie de Cupere. Hij was trots met zijn kleinzoon

Hoofdstuk 8

Arnould was op weg van Vliethof naar zijn Broer en Zuster, alwaar hij zich weer met zijn vader zou samenvoegen voor de reis naar Middelburg.

Na de overnachting in het kasteel van Dorothea en Diederik, gingen de twee mannen na afscheid te hebben genomen op weg naar Middelburg. Het werd inmiddels alweer een beetje voorjaar en met een zonnetje reist het wat lekkerder dus ze konden goed opschieten.. Ze namen in Den Briel de boot naar Walcheren, een frisse bries liet de Zeilen bol staan waardoor het schip flinke vaart maakte. Enkele uren later meerde het schip af in de haven van Souburg. Van hier uit gingen de mannen te paard verder naar Middelburg.

Arnould ontmoette Graaf Floris weer in het klooster van de abdij. Costyn was er en ook zijn broer Jan. Ook Wolfert van Borssele is aanwezig. 'Hallo Arnould,' begroette ze hem, 'goede reis gehad.' 'Ja,' antwoordde hij verheugd het gezelschap te zien, 'ik heb zelfs met mijn vader samen gereisd, die aan Middelburg is uitgeleend.'

'Mooi,' zei Graaf Floris, 'wij zijn op het moment bezig de Zeeuwse vereniging met Holland aan het bespreken.' Jan en Wolfert die het woord voerden voor de meerderheid der Zeeuwse adel, waren het op enkele punten oneens met Graaf Floris.

'Wij willen toch graag het erfrecht anders geregeld zien, het is in Zeeland een goede gewoonte dat als er geen oudste zoon is, ook de oudste dochter erft. Ook de opsplitsing van de leengoederen zint ons niet zo.'

'Ik geloof niet dat we er vandaag uit zullen komen,' antwoordde Graaf Floris, 'maar voor alles is een oplossing.'

De oplossing die Graaf Floris voor ogen stond was niet die van de Zeeuwen, want nog binnen het jaar trokken de Zeeuwse edelen tegen hem op in een opstand gesteund door zijn schoonvader en aartsrivaal Graaf Gwijde Dampierre.

Ook Arnould en Costyn bevinden zich nu in een netelige situatie, ze hebben weliswaar nog niet tegen de Zeeuwse adel hoeven te vechten, maar toch was de situatie gespannen.

Om deze Zeeuwse kwestie goed te kunnen begrijpen, gaan we even een stukje terug in de tijd.

In 1283 brak de Limburgse successieoorlog uit, die uiteindelijk in 1288 door de slag bij Woeringen beslecht werd.

Gelre Keulen en Luxemburg, dolven het onderspit tegen Hertog Jan I van Brabant. Holland had hier niet zo heel veel bemoeienis in, maar voor de beslissende slag had Floris V, zijn steun aan Brabant gegeven.

Hiermee kreeg hij gedaan dat het leenheerschap aanspraken over zuid Holland door Hertog Jan I, aan Graaf Floris V werd gegeven.

Tevens vochten er enkele Zeeuwse en Hollandse ridders, waaronder Jan van Renesse sr. vader van Ida, Jan en Costijn- en Albert van Voorne in de strijd mee.

Albert sneuvelde hierin. Een half jaar eerder werd op 24 maart 1287, de hofdag in Würzburg, besloten dat de overeenkomst die de Voogd van Floris V, ten Nadele van de leenhoogheid Floris V, omtrent de leenheerschappij van Zeeland ten westen van de Schelde ongedaan te maken. Zijn toenmalige voogd had Vlaanderen erkend als leenhoogheid over dat gebied.

Met beide zaken, en beheer in het Utrechtse sticht, kwam Graaf Floris V als leenhoogheid een stuk sterker te staan tegenover Vlaanderen. Koning Rudolf van Habsburg, had geen enkele reden om in te grijpen. Hij had er zelfs een belang bij de Zeeuwse kwestie juridisch onbeslist te houden, door vast te houden aan de Zeeuwse aanspraken van het rijk. En alle territoriale afspraken als ongeldig te verklaren.

We schrijven het jaar 1290.

Op 31 mei geeft Graaf Floris V, gratie aan Jan van Heusden, en het land en Stad terug aan hem in leen. 'Ik wil tijdens deze raad ook gratie verlenen aan Jan van Heusden,' zei de Graaf. 'Ik heb hier een document waarin hij accoord gaat met een - gedwongen - leenverhouding tot Holland van de stad Heusden en bijbehorende landerijen.'

Jan van Heusden werd geheel vermagerd door zijn gevangenschap binnengebracht door twee soldaten. 'Heer Stoke' riep de Graaf. 'Wilt u het document voorlezen aan heer van Heusden en hem verzoeken dit te bekrachtigen met zijn zegel en handtekening.'

Van Heusden had geen keus. Indien hij niet zou tekenen verdween hij voorgoed en erg lang zou dat niet meer zijn in de kerkers. Alleen zijn eigendommen afstaan ten gunste van Holland en deze in leen weer terug te ontvangen kon hem het leven redden, net als enkele jaren terug de heren van Amstel en van Woerden hadden ondergaan.

Je bleef in leven maar de vernedering voor genoemde -vrije- edelen was zo groot dat zij de Graaf zijn bloed wel konden drinken. Een complot kon niet lang meer uitblijven. Na het tekenen van het document werd Jan van Heusden vrijgelaten. Hij kreeg nieuwe kleding een goede maaltijd en werd toegelaten tot de raad van Holland. Arnould en Costyn zagen dit als hoofd van de grafelijke lijfwacht met lede ogen aan.

Was dit nu de duivel uitdagen door hoogmoed, of was dit een grove onderschatting van de situatie. Dit was echt gevaarlijk om al je overwonnen vijanden te vergeven en als leenheren in de bestuursraad te benoemen. Na het raadsoverleg ging Costyn met zijn vader terug naar Zeeland om zijn broer te informeren.

Tegen Arnould zei Costyn, 'hou van Heusden van Amstel en van Woerden in de gaten, want ik vertrouw die lui voor geen stuiver.'

Arnould wist dat hij nog wel een paar vijanden kon opnoemen. Ook al wist hij niet wat er in kasteel van Gerard van Velsen was gebeurd, wel wist hij dat het bezoek van de Graaf te maken had met de dood van vrouwe Aleidis van Velsen. Hij sloot absoluut niet uit dat ook Gerard van Velsen dit inmiddels wist.

Graaf Floris, en Arnould gaan hierna met de lijfwacht op weg naar Biervliet om een politieke oplossing te bepleiten met de Zeeuwse edelen. Inplaats van de Heren Wolfert van Borssele en Jan van Renesse te ontmoeten, werden zij in Biervliet aan gekomen, omsingeld door manschappen van Vlaanderen.

'Stop' riep de Vlaamse kapitein, 'in naam van Gwijde van Dampierre, neem ik u gevangen.' Arnould trok zijn zwaard en kruisboog, en reed op de vijand in gevolgd door de lijfwachten. Ze vochten zeer

moedig, maar de overmacht was te groot. 'Stop met vechten,' riep Graaf Floris. 'Ik geef mij gewonnen, spaar mijn lijfwacht, en ik zal u belonen.'

Hierop werd het gevecht beëindigd. Arnould ging enkele gewonde lijfwachten verbinden, en hielp hen op een kar. Hierna werden zij naar het kasteel van Biervliet gebracht Hetzelfde kasteel waar Arnould zich bij het leger van zijn broer had gevoegd, voor zijn eerste slag bij Duinkerken.

De lijfwachten werden in een kerker opgesloten, Arnould mocht bij Graaf Floris blijven en zij werden ondergebracht in een toren met slaap en werkruimtes. Voor de toren werden enkele soldaten gepost en de buitendeur ging op slot.

De Graaf was woest, 'was hij nu verraden door de Zeeuwse edelen, of was het een truc van de Vlaamse Graaf?' vroeg hij zich af. Ook Arnould was kwaad, mede omdat hij de Graaf niet afdoende had kunnen beschermen. 'De overmacht was veel te groot,' liet Graaf Floris weten, 'zelfs een heel leger had het hiertegen moeilijk gehad, laat staan enkele lijfwachten. Nee, we hadden neutraal terrein moeten kiezen voor die ontmoeting, dan was dit niet gebeurd.'

Plots hoorden ze de grendel wegschuiven, de deur ging open en Gwijde van Dampierre kwam binnen. 'Hallo mijn schoonzoon,' zei hij, 'ik ben blij je als mijn gast hier te mogen verwelkomen.'

'Als gast,' brieste Floris, 'als je gevangene bedoel je. Wat is hiervan de bedoeling?'

'Nou, nou,' antwoordde Gwijde, en hij gaf zijn gevangenen een glas wijn. 'Ik heb je hier laten brengen omdat we eens en voor altijd die Zeeuwse kwestie behoren te regelen.'

'Vanavond zal ik je aan de maaltijd uitleggen wat mijn plannen zijn. Ook je kapitein is hierbij uitgenodigd. Het is overigens lang geleden dat wij elkaar hebben gezien Arnould. Ik had je graag in mijn leendienst gehouden, maar je koos voor Holland. Jammer. Ik zie jullie vanavond weer.' Hierna vertrok hij en de grendel schoof weer voor de deur.

'Ik denk dat we tot het avondmaal maar beter wat kunnen rusten,' zei Graaf Floris, waarop hij zich in zijn slaapkamer terugtrok.

Na het avondmaal kwam de Graaf van Vlaanderen ter zake.

'Ik wil dat u, Floris V van Holland, Vlaanderen erkend als rechtmatig leenhoogheid van Zeeland bewesten de Schelde. Verder verwacht ik van u een losgeld, passende bij een Grafelijkheid. U mag daar zelf een invulling aan geven naar rato voor wat u zelf voor iemand in uw positie zou vragen. Dit document, waarin staat dat u uw rechten ten gunste van Vlaanderen betreffende Zeeland bewesten de Schelde opgeeft, verwacht ik van u voorzien van uw zegel retour. Na ontvangst van losgeld en

document bent u weer geheel vrij om te gaan en staan waar u wilt. Ook in Vlaanderen bent u altijd van harte welkom.'

Graaf Floris, zag zijn hopeloze situatie in. Inwendig ontplofte hij zowat van woede, maar hij behield zijn waardigheid. 'U heeft mij een werkkamer verleent, zei hij tegen Gwijde van Dampierre, ik zal mij over het document en de losprijs beraden samen met kapitein de Cupere. Voor het losgeld hier arriveert, zal het nog enkele dagen duren, ik kan dus mijn situatie ruim overdenken.'

'Ik hoop dat we morgen weer samen het avondmaal zullen nuttigen. Ik trek me nu terug naar de slaapvertrekken, en dank u voor de gastvrijheid.'

Graaf Floris siste van woede in de slaapvertrekken. 'Hoe kan ik hieruit komen?' vroeg hij zichzelf af.

Arnould opperde een idee. 'U weet dat Koning Rudolf van Habsburg, een paar jaar terug territoriale afspraken omtrent Zeeland ongeldig verklaarde. Als we nu een mogelijkheid zien om de Koning hiervan in kennis te stellen, is het misschien mogelijk dat hij de overeenkomst ongeldig verklaart. Het losgeld dat zal betaald moeten worden, dat zullen we wel kwijt zijn. Maar ook voor dit zien we in de toekomst wel weer een kans om te verrekenen

Graaf Floris dacht hierover na. 'Ja,' dacht hij hardop, 'dit is heel goed mogelijk. Koning Rudolf van Habsburg is hier niet eens zo ver vandaan. Hij bevindt zich in Erfurt, en zal daar zeker tot het eind van het jaar blijven. Arnould, wil jij een brief schrijven naar de Koning waarin hem de situatie wordt uitgelegd. Ik zal hem dan met mijn zegel bekrachtigen.'

De Graaf verzocht de wacht om ganzenveer, inkt, perkament en dat was om een verzoek tot losgeld aan zijn raad te richten. Hij ontving het onmiddellijk.

Arnould, die in drukke administratieve tijden wel meer insprong voor de kanselarij had al vele oorkonden geschreven. Omdat hij het leuk werk vond, en zijn vaardigheden van lezen en schrijven hiermee op peil hield. Zijn werk als lijfwacht en persoonlijk adviseur, gaf hem uitstekend de gelegenheid voor dit bijbaantje. Deze brief wilde hij dus wel schrijven. Hij nam de ganzenveer ter hand, en schreef op wat de Graaf dicteerde. Het werk duurde tot diep in de nacht, maar toen hadden ze een mooie oorkonde bekrachtigd door het zegel van Graaf Floris. Ook het verzoek tot betaling van een grote som aan losgeld was geschreven aan de raad van Holland.

Graaf Floris liet weten aan Arnould, 'ik verzoek morgen aan Gwijde van Dampierre, of jij met de lijfwachten kan vertrekken naar Holland met het verzoek om losgeld. Ik wil dat jullie allemaal vertrekken, mij doen ze niets want ik ben te kostbaar voor ze.

Onderweg instrueer jij de wacht om verder te gaan naar Leiden, en daar te vragen naar Filips van Wassenaar. Jij gaat je met twee of drie man afsplitsen en gaat richting Erfurt in Duitsland en je brengt Koning Rudolf op de hoogte.

Filips van Wassenaar, weet wat hem te doen staat om verder te handelen betreffende het losgeld. Die zal mij op korte termijn hieruit halen. Vanuit Duitsland kom je dus niet hier terug maar ga je direct naar Leiden, we zullen elkaar daar weer ontmoeten.'

'Ik weet dat je in Biervliet je leven voor mij wilde geven toen ik je zo zag vechten, je bent mijn vertrouwen meer dan waard, en ik kan me geen betere lijfwacht indenken,' gaf de Graaf als compliment mee. 'Nu gaan we slapen en morgen handelen we verder.'

Arnould kreeg toestemming om met zijn garde te vertrekken, ook al was het na enig gemorrel. De Vlamingen wilde enkele mannen als gijzelaar achterhouden, maar Graaf Floris stond erop dat zijn mannen veilig in Holland aankwamen. 'Jullie hebben mij als gijzelaar, als dat niet voldoende is, dan wordt er ook niets geregeld,' eiste hij.

Hiervoor zwichtte de Vlaamse Graaf, en liet de gehele garde inclusief de gewonden op een wagen meegaan. Tevens kregen zij proviand en voldoende reisgeld mee. Het losgeld zou dat alles wel goedmaken, zo dachten de Vlamingen.

Na enkele kilometers splitste de groep op, Arnould ging met twee man richting Erfult, en de rest van de groep ging richting Leiden. Zij hadden een vrijgeleide voor de kortste weg naar Holland. Arnould had dit niet, en moest nog een flink stuk over Vlaams grondgebied. Voor iedere militaire patrouille, moesten zij zich verbergen en eenmaal kwamen zij tot een handgemeen.

Nabij de Vlaamse grens met Brabant. Zij stuiten op een groep van 6 infanterie soldaten. Arnould en zijn mannen trokken hun zwaarden, en vochten als leeuwen. Zij mochten niet gegrepen worden anders waren de plannen van de Graaf verloren.

Arnould had ook zijn kruisboog in de aanslag, en schoot een van zijn belagers neer, direct begon de ander op hem in te slaan met zijn zwaard, maar Arnould pareerde behendig. Ook zijn tweede belager sloeg hij levensgevaarlijk gewond neer.

Direct ging hij zijn mannen ontzetten, een van hen zat nog op zijn paard, maar de tweede daarvan was zijn paard neergehaald. Hij lag op de grond, en een van zijn belagers wilde hem doorboren met zijn speer.

Arnould wierp zijn zwaard en trof de Vlaming vol in de rug. Nog een Vlaming kwam op Arnould af. Hij had alleen zijn dolk nog, en tegen een slagzwaard was dit niet veel waard. Hij moest de slagen ontwijken, de Vlaming zwaaide met het zwaard als of het een lichte roede betrof. Arnould zag zijn kans toen de man het zwaard boven zijn hoofd hief om hem te doorklieven. Arnould rolde over zijn schouder onder het zwaard door, richting de Vlaming en sneed tijdens zijn koprol de man zijn beenpees door. Hij zakte door zijn been, en Arnould dode hem. Ook de ander tegenstanders werden gedood. Dit lijkt brutaal, maar je moet bedenken, dat zwaargewonden in die tijd anders een langzame dood door koudvuur of bloedvergiftiging zouden sterven.

De reis werd vervolgd door Brabant, daar Holland op redelijk goed voet met Brabant stond, werden hier geen problemen ondervonden. Arnould werd wel diverse malen in het land aangehouden, maar na zichzelf en het reisdoel te hebben bekend gemaakt, kon de groep doorgaans direct weer verder reizen. Na veertien dagen onafgebroken reizen, kwam Arnould in Erfurt aan. Hier ging hij op zoek naar de koninklijke verblijven.

Aangekomen in het kasteel van de Koning, meldde Arnould zich als afgezant van Graaf Floris V van Holland. De volgende dag kreeg hij een audientie van de Koning.

'Kapitein de Cupere, wat is er zo belangrijk, dat Graaf Floris V, een afgezant laat sturen naar mij?' vroeg Koning Rudolf van Habsburg. Arnould knielde voor de koning en gaf hem het verzegelde document, waarop de Koning het zegel verbrak en las. Na enkel minuten vroeg de Koning aan Arnould. 'Bent u op de hoogte van de inhoud van dit document?' waarop Arnould bevestigend antwoordde, 'ik heb het zelf geschreven Sire.' 'Mooi' antwoordde de Koning, 'dan kunt u mij ongetwijfeld het gehele verslag van de gevangenneming vertellen.'

Nadat Arnould had verteld hoe zij in de val van de Vlaamse Graaf waren gelopen, het gevecht en de overgave van Graaf Floris en de voorwaarden van vrijlating, zei Koning Rudolf; 'Ik het geheel begrepen.'

'Ik zal over een en ander nadenken, en een document laten uitvaardigen, dat hij de afspraken van Biervliet omtrent Zeeland niet zou erkennen als rechtsgeldig.' Hiermee beëindigde hij de audiëntie met

Arnould, die zichzelf zeer trots voelde een audiëntie gehad te hebben bij Koning Rudolf van Habsburg, van het grote Duitse rijk waaronder ook Holland en Zeeland behoorde.

Op acht juli 1290 ontving Arnould enkele exemplaren van het document wat Koning Rudolf had toegezegd met betrekking tot het ongeldig verklaren van de Biervliet afspraken van een klerk. Hiermee vertrok Arnould weer richting Holland

De terugreis naar Holland verliep zeer voorspoedig en eind juli kwam Arnould weer aan in Leiden.

Graaf Floris bevond zich in zijn geboortewoning huis Lokhorst te Leiden.

Hij was na betaling van het losgeld en zijn politieke verklaring omtrent Zeeland weer vrijgelaten. Met genoegen nam hij kennis van Arnould zijn resultaten in Erfurt bij Rudolf van Habsburg. Helemaal in zijn nopjes was hij met de nietigverklaring van zijn gedwongen afspraken in Biervliet.

Graaf Floris belegde direct een raadsvergadering. Hij wilde een oplossing omtrent het Zeeuwse conflict. 'Wat wij eerst eens gaan doen is de verklaring van Rudolf van Habsburg, verspreiden onder de Zeeuwse en Vlaamse edelen. De officiële stukken worden bezorgd bij de Vlaamse Graaf Gwijde van Dampierre, Wolfert van Borssele, en Jan van Renesse.

Hierop gaan wij afwachten tot er een reactie volgt, die wij dan weer passend kunnen beantwoorden. Ik wil mijn Zeeuwse getrouwen hier aanwezig in dit conflict zoveel mogelijk afzijdig houden zodat zij niet te veel problemen hiervan ondervinden. Indien er militair moet worden ingegrepen zullen zij niet deelnemen.

Diplomatiek zijn zij natuurlijk bij uitstek geschikt, om gezamenlijk met de Zeeuwen een oplossing te zoeken die voor Holland acceptabel is.' Hiermee werden Nicolaas Cats, Costyn van Renesse en Arnould de Cupere dus een soort diplomatieke ambassadeurs van Holland in de Zeeuwse kwestie. De eerste kon wegens zijn hoge positie in Zeeland behoorlijk veel politieke invloed uitoefenen. Hij had ook veel Zeeuwse edelen aan zijn zijde, maar of dat genoeg was om het pact te breken wat Wolfert van Borssele en Jan van Renesse hadden gesloten met Vlaanderen viel nog te bezien.

Wederom ging Graaf Floris met Arnould naar Engeland, om drie zaken te regelen. De Schotse troon was nu daadwerkelijk vacant geworden, hij wilde Engeland als bondgenoot tegen de Vlamingen, en hij bezocht zijn zoon. Dit laatste gaf hij als reden van zijn bezoek.

Vanuit Leiden gingen zij per schip via de Rijn naar Katwijk, waarna het kanaal werd overgestoken. Via de Theems werd Londen bereikt alwaar zij Jan I zouden ontmoeten. Hij stond zijn vader al op te wachten op de kade.

Jan I was zwakke jongen die nogal vaak ziek was, net als de oudste zoon van Koning Eduard I. In beide gevallen was de zoon een zwakke afspiegeling van hun vader. De ontmoeting tussen vader en zoon was meer formeel dan hartelijk. Het gezelschap begaf zich naar het Tower kasteel waar Jan I zijn opleiding volgde.

Floris vroeg zijn zoon Jan; 'Kan jij een ontmoeting regelen met Koning Eduard I. Ik moet hem dringend spreken omtrent onze rechten op de schotse kroon.' Jan vertelde zijn vader dat de Koning volgende week naar Londen komt, en dat een ontmoeting dan niet is uitgesloten. Tot die tijd moesten ze zich maar bezig houden met het bezichtigen van Londen.

De volgende dag stond Arnould over de kade te kijken naar de Theems, de grote rivier die Londen met de zee verbind. Het was een druk bevaren rivier, schepen kwamen af en aan. Plots kreeg Arnould een vriendschappelijke klap op zijn schouder, en hij keek in het gezicht van Thierry de Clifort. 'Thierry wat een verrassing, hoe wist je dat ik hier was?' 'Och,' antwoordde Thierry, 'als admiraal van de zeestrijdkrachten ontgaat het me niet als de Hollandse Graaf met een schip aankomt. En meestal waar hij gaat ben jij ook. Zodoende ben ik maar eens komen kijken.'

'Zo,' zei Arnould, 'weer een flinke bevordering.' 'Ja,' zei Thierry, 'maar ik denk dat ik nu wel aan mijn top zit. Maar je weet nooit hé, hoe een Engelsman een verdwaalde Franse vloot de zeebodem laat zien. Kom dan laat ik je mijn favoriete taverne in Londen zien.' Graaf Floris was toch de gehele dag samen met zijn zoon, de vorderingen van zijn opvoeding aan het bespreken, dus kon Arnould wel een middagje weg.

In de taverne vertelde Thierry aan Arnould: 'Ik kan niemand in eigen land vertrouwen in mijn positie. Overall waren spionnen en intriges. Ik heb behoefte aan een vertrouweling. Jij bent een buitenstaander en een vriend.'

De Engelse politiek van deze tijd, is er een van valse beschuldigingen over en weer. Het land raakt enigszins onstabiel, de Koning is ziek, zijn zoon kan geen beslissingen nemen, de Fransen zijn voortdurend alert op zwakte in de verdediging. Ook Holland wordt met chantage tot een bondgenootschap gedwongen.' 'Hoe dan,' vroeg Arnould ?

'Simpel,' zei Thierry, 'de zoon van de Hollandse Graaf is hier in Engeland, zogenaamd om te studeren. In werkelijkheid is hij een gijzelaar, die onze Koning in staat stelt de Hollandse Graaf zodanig te beïnvloeden dat die doet wat goed voor Engeland is. Verder word jullie Graaf Floris aan het lijntje gehouden met een optie op de Schotse troon. In werkelijkheid zal Engeland nooit dulden dat het vaste land van het Roomse Rijk hier op het eiland invloed via een Koningschap krijgt.'

Ik wil je vragen of jij een document wil overhandigen aan de Hertogin van Luxemburg. Hier in Engeland kan ik gewoonweg niemand in vertrouwen nemen. Het document is een puur private aangelegenheid, en staat in geen enkel verband met Hollandse zaken. Dus kan jou ook geen schade berokkenen. Het is van belang dat dit document alleen persoonlijk aan haar word overhandigd, en mag absoluut niet in handen van de Hertog komen. Er is enige spoed bij gewenst, dus als het kan, direct als je in Holland komt dit bericht bezorgen.'

'Voor privé zaken wil ik je best helpen,' zei Arnould, 'daar heb je vrienden voor. Geef dat document maar, ik zal er persoonlijk voor zorgen dat het bij je Hertogin aankomt.'

'Ik zal het document voor je weer naar Holland afvaart geven, zodat mijn vijanden het niet in hun bezit kunnen krijgen. Verder krijg je ook een broche mee die je dan gelijk aan haar moet afgeven.'

'Ben je soms op vrijers voeten met getrouwde vrouwen,' informeerde Arnould schalks ? 'Nee,' antwoordde Thierry, 'was het maar waar.'

Het betreft hier een delicate kwestie van onze prinses van Franse afkomst Isabella. Het is beter voor jou dat je er zo min mogelijk vanaf weet.

Zij heeft mij in vertrouwen genomen, en ik op mijn beurt neem jou in vertrouwen als mijn vriend.'

'Ik zal verder niets meer vragen, alleen nog maar eten en drinken, toen hij de waard met enkele heerlijke gerechten zag aankomen.'

Een week later verliet het Hollandse schip Londen weer, Graaf Floris had de toezegging van de Engelse steun, maar niet tegen Vlaanderen. Engeland had hem duidelijk te verstaan gegeven dat het een oorlog tussen beide bondgenoten niet duldde. Als blijk van waardering had de Engelse Koning Dordrecht handelsrechten met Engelse handelaren toegezegd.

Een economisch vooruitgang voor Holland. De Graaf was er wel blij mee want Dordrecht moest economisch meetellen in de wereld, om de plannen voor Holland van de Graaf te verwezenlijken. De Graaf wist ook dat de toekomst van Holland via zijn zoon en zijn huwelijk feitelijk in handen van de Engelse Koning lag, wat hem absoluut niet lekker zat.

De kaarten waren op dat moment zo geschat, en hij vond nog wel een manier om een draai aan deze situatie te geven.

Het schip voerde naar Den Briel op het eiland Voorne, Arnould ging met oorlof van Graaf Floris aan wal, en Costyn loste hem daar af.

Hij nam voor drie maanden Afscheid van Graaf Floris V. Zij spraken af elkaar in Delft weer te ontmoeten. Costyn vroeg Arnould de groeten van hem te doen aan zijn zuster Ida.

Het weerzien tussen Arnould en Costyn was kort, want het schip voerde direct door naar Maassluis.

Arnould reed met zijn paard richting het kasteel van de heren van Voorne, hij ging zijn zoon Casper bezoeken.

Bij aankomst werd hij ontvangen door Burggravin Katharina van Voorne. Na het bijpraten wist Arnould ook dat de Zeeuwse kwestie nog muurvast zat, en dat een gewapend treffen niet uit te sluiten was.

Katharina die de weduwe van Hendrik was vertelde; 'Ik ga in het huwelijk treden met Wolfert van Borssele.'

'Gefeliciteerd,' zei Arnould. 'Hoe komen jullie zo samen?'

'Wolfert heeft mij gevraagd omdat hij van me houdt, en wil zo tevens Zeeland verenigen.'

Arnould vertelde van zijn avonturen in Biervliet, Erfurt en Londen, en stond er eigenlijk zelf van te kijken hoe bereist hij de laatste tijd was.

Ook nadat hij enkele dagen thuis was geweest ging de reis weer naar Luxemburg. Hij nam zich voor Ida mee te vragen, en er een soort vakantie van te maken zodat ze ook nog eens samen waren.

Casper was al een hele man geworden. Hij daagde zijn vader uit om te laten zien hoe goed hij al kon zwaard vechten. Arnould had inderdaad al een beetje moeite om de jongen te bedwingen.

Na afloop vertelde Arnould dat hij met zijn moeder op vakantie ging naar Luxemburg. Mag ik ook mee vader, ik zie hier alleen maar de kasteelmuren en boeken. Ik wil ook wel eens een reis maken en lekker jagen.

Ik zal het eens aan je leermeester Wilbur vragen beloofde Arnould. Wilbur had geen bezwaar en wenste hen goede reis toe. De volgende dag gingen vader en zoon richting Vliethof waar zij Ida weer zagen. Het weerzien was hartelijk en ook Ida zag de reis naar Luxemburg wel als een leuk verzetje. Zij zat ook altijd maar in kasteel Vliethof met af en toe een uitje naar Heenvliet of Geervliet

Na enkele dagen vertrok de familie met enkele kasteelwachten naar Luxemburg Via Brabant en Limburg, werden alle herbergen en tavernen aangedaan als rustpunt. De reis naar het Hertogdom Luxemburg duurde drie weken. Arnould ging eerst richting het Hertogelijk kasteel alwaar hij een audiëntie vroeg met de Hertogin, toen bekend was dat hij met een boodschap van Prinses Isabella kwam, werd zijn verzoek direct ingewilligd.

De Hertogin was een mooie blonde vrouw, die eigenlijk wel een beetje leek op de vrouw van Gerard van Velzen, die enkele jaren terug zichzelf van het leven beroofde. 'Kapitein Arnould de Cupere, u heeft een bericht van Prinses Isabella voor mij. Hoe is uw contact met haar dan?' vroeg zij zich af. 'Ik ken haar nauwelijks, ik heb haar een keer gezien bij de begrafenis van prins Alfons van Engeland. Mijn vriend admiraal Thierry de Clifort, heeft mij wegens allerlei intriges in eigen land verzocht de boodschap en broche hier af te leveren.' 'Ach, zo zit dat. Ik zal het document lezen. Blijft u even hier ik kom zo weer terug.' Na enige tijd ging de deur weer open en kwam de Hertogin weer de ontvangst zaal in.

'Ik ben blij dat dit bericht mij heeft mogen bereiken. Ik ben u hier zeer dankbaar voor. Ik heb vernomen dat u hier met uw gezin bent voor een vakantie. Ik wil u uitnodigen hier op het kasteel als mijn gasten te verblijven. U krijgt van mij een gids en lijfwacht ter beschikking zodat u zonder problemen de steden en bossen kunt bezichtigen.'

'Dat is zeer vriendelijk van u mevrouw.' De Hertogin trok aan een schelkoord waarop een bediende binnenkwam. Hij ontving zijn orders van de Hertogin. Hierop vertrok zij weer met de mededeling; 'Verenig u weer met uw gezin ik heb nu dringende zaken te regelen. Nogmaals mijn dank voor het bezorgen van deze boodschap.'

De bediende liet weten tot Arnould zijn beschikking te staan. 'Ik zal uw vertrekken wijzen waar u en uw gezin verblijven, wilt u mij alstublieft volgen.' Arnould volgde de man naar een toren. 'Deze toren staat geheel tot uw beschikking. Vanavond wordt u een uitgebreide maaltijd gebracht.

Vijf soldaten zullen u op uw tochten begeleiden en ikzelf blijf tijdens uw verblijf tot uw dienst.'

'Wat is je naam,' vroeg Arnould ? 'Noemt u mij maar Johan heer.'

'Johan, wil je mijn familie en lijfwachten vragen om bij deze toren te komen, dan kunnen we de paarden op stal zetten en een rustpauze nemen na de lange reis.' 'Dat zal ik doen heer.' Arnould bekeek de toren, deze was voorzien van, onder een eet en ontvangstkamer, midden diverse slaapvertrekken voor zijn gezin en lijfwachten, bovenin een werkkamer met diverse boeken, bordspelen, een spinnewiel, borduurgarnituur en gekleurd vensterglas. Een open haard, diverse kaarsverlichtingen en mooi uitzicht over de omgeving maakten het daar aangenaam verblijven.

Arnould liet Ida en Casper de toren zien, en zei;

'We hebben in ieder geval hier beter logies dan bij de beste herbergen.' Ook Ida en Casper waren blij verrast met de huisvesting. Het werden enkele heerlijke weken van gezellig en ontspannen samenzijn.

Hoofdstuk 9

Het is inmiddels 1292, Arnould is weer bij Graaf Floris, die nu ook Gerard van Voorne begeleid bij zijn studie tot ridder. Beide hebben elkaar leren waarderen en er was een vriendschap ontstaan. Ook Arnould mocht Gerard wel, die hem eigenlijk aan zijn eigen zoon Casper deed denken. Casper was in studie bij de moeder van Gerard, Katharina van Voorne, en Gerard was bij hem en Graaf Floris. Arnould, dacht dat de Graaf ook graag zijn zoon Jan wilde zien in Gerard.

Graaf Floris V was een soort défeodaal stelsel begonnen te creëren, door ambtenaren aan te stellen die een salaris kregen in de vorm van geld en goederen. Ook Arnould kreeg een salaris in geld en goederen voor zijn diensten. Het leen wat hij had behield hij, maar er kwamen geen nieuwe landerijen bij.

De Baljuwschappen werden gecreëerd. Ook een vorm van bestuurlijke ambtenaren die een salariëring ontvingen..Hierdoor maakte Graaf Floris V zijn eigen macht groter, dit alles hield in dat de leenheren steeds minder te vertellen kregen.

De oppositie tegen zijn beleid werd dus ook steeds groter. John Baliol werd door Koning Eduard van Engeland gekroond tot Koning van Schotland. Floris V, was hierover zo verbolgen, dat hij het bondgenootschap met Engeland niet meer zag zitten.

Hij had er zelf zo goed als niets aan. Geen steun tegen Vlaanderen, geen schotse Kroon, alleen economische zoethoudertjes. Hij had bewezen dat hij op eigen kracht kon regeren en expanderen, west Friesland, Utrecht, Amstelland en zuid Holland waren daarvan het bewijs.

Een ommezwaai naar Franse zijde, dacht hij, wat kon dat voor Holland opleveren. Hij werd in zijn overpeinzingen gestoord door een boodschapper van de Hertog van Brabant..

Adolf van Nassau zou in mei 1292 worden gekroond tot Rooms-koning van het groot Duitse rijk, waaronder Holland nog steeds viel. Communicatie met het rijk verliep voornamelijk via Brabant. Graaf Floris kon onmogelijk zijn land verlaten om bij de kroning aanwezig te zijn. De Zeeuwen zouden onmiddellijk van zijn afwezigheid gebruik maken om Holland gevoelige verliezen te laten leiden 'Wie kon hij uit zijn naam sturen, zijn leenheren waren hem niet echt trouw. Die kon hij niet uit zijn naam een zo'n belangrijke vertegenwoordiging laten uitvoeren. De betrouwbare leenheren had hij te hard nodig voor de strijd om Zeeland Gerard van Voorne en Arnould de Cupere dacht hij. Zij konden uit zijn naam de Hertog van Brabant escorteren die voor de nodige status en aanzien kon zorgen.'

Hij liet zijn Klerk Melis Stoke een document opstellen voor de Hertog van Brabant wat zijn afwezigheid verklaarde, en die zijn afvaardiging rechtvaardigde. Hij gaf het document aan de Brabantse boodschapper mee. Tevens stelde hij zijn twee vertrouwelingen op de hoogte. Arnould en Gerard voelden zich natuurlijk zeer vereerd om de Graaf te vertegenwoordigen in zo een belangrijke kroning.

In de laatste week van April reisden Arnould en Gerard met een gevolg af naar Brabant om zich te voegen bij het gezelschap van Hertog Jan I van Brabant. De relatie tussen Holland en Brabant was relatief goed te noemen. Zo had Floris V van Hertog Jan I, de Zuid-Hollandse rechten verkregen na

zijn steun tegen de Limburgers, en had Hertog Jan I weer bemiddeld in de Zeeland kwestie in 1290 tussen Vlaanderen en Holland. Zonder het beoogde resultaat voor Holland zoals we weten.

Ook Brabant had zijn conflicten met Vlaanderen rond de soevereiniteit van de Schelde, maar de Hertog slaagde er in door de juiste huwelijkspolitiek redelijk op goede voet te blijven staan. Ook hij was gehuwd met afstammeling van het Vlaamse Gravenhuis Margaretha van Dampierre. Hertog Jan I, is ook bekend om zijn moed, krijgskunde, en tweekamper op tournooien, maar tevens van lyrische dichtwerk als een van de eerste dichters in de Nederlandse taal, waarin heldenmoed van ridders centraal stond.

Arnould en Gerard zouden de Hertog en Hertogin met gevolg ontmoeten bij Woeringen, waar de Hertog op 5 juni 1288 de Limburgers en hun bondgenoten had verslagen. In deze slag had de oom van Ida de Cupere, Jan van Renesse sr. Aan de zijde van de Hertog van Brabant meegevochten. Deze had zich ook verzoend met Graaf Floris V in 1291, ondanks dat hij nog steeds leenheer was voor Vlaanderen. Hij had zich samen met Dirk van Brederode verzoend met de burggravin van Zeeland Katharina van Voorne. Hiervoor hadden zij het zogenaamde zoenoffer gebracht.

Zij werden hartelijk ontvangen door de Brabanders, Waarna de stoet richting Duitsland ging. Voor de Kroning waren alle vorsten uit het Duitse rijk aanwezig. Adolf van Nassau, een oom van Jan van Nassau, de bisschop van Utrecht, was door zijn bondgenoten gekozen als Roomskoning van het Duitse rijk, maar had alleen die macht die diezelfde bondgenoten hem wenste te geven.

Arnould en Gerard liepen tussen al die vorsten door, en ook de Hertogin van Luxemburg ontmoette Arnould terloops weer even. De Hertogin herkende hem ondanks dat zij zeer veel mensen ontmoette direct. 'Ridder Arnould,' zei ze, 'wat leuk dat ik u hier weer ontmoet.' 'Het zijn gelukkig alleen goede zaken waarin we elkaar ontmoeten,' antwoordde hij. Hij vertelde hoe hij nu weer bij de kroning aanwezig was.

De volgende dag was de kroning in de Dom van Keulen. Adel en Kerkvorsten waren in alle lagen vertegenwoordigd, en de plechtigheid was omgeven met praal en pracht. Ook ving Arnould een glimp op van Philips IV Koning van Frankrijk, waarmee hij later nog veelvuldig contact krijgt. De Bisschop van Keulen voerde de plechtigheid uit en Kroonde Adolf van Nassau tot Roomskoning van Duitsland. Na de plechtigheid werd er nog dagen feest gevierd, waarna Arnould en Gerard weer richting Holland vertrokken.

Tot 1294 kon Graaf Floris V zijn binnenlandse politieke zaken regelen zonder noemenswaardig verzet. De Zeeuwse opstand bestond nog steeds, en eigenlijk was er een soort patstelling ontstaan tot er een boodschapper kwam van Adolf van Nassau. De Graaf las in een document, dat de Koning hem wilde spreken in Erfurt.

Het was midden zomer 1294, toen Graaf Floris en zijn getrouwen Arnould, Costyn en Gerard met lijfwachten afreisden naar Erfurt. Arnould had de reis al eens eerder gemaakt en wist redelijk de weg waardoor de reis voorspoedig verliep. In Erfurt, ontmoette het gezelschap Koning Adolf van Nassau.

'Ik heb u laten komen omdat ik u wil benoemen als mijn onderhandelaar met Eduard I van Engeland. Indien u hiertoe bereid bent, ontvangt u van mij en Koning Eduard I alle volmachten, waardoor u een zeer invloedrijke positie krijgt. Ook Duitsland staat een bondgenootschap met Engeland voor. Mede zult u onderhandelaar worden in de aankoop van het Graafschap Thüringen, wat voor mij een machtsbasis zal gaan vormen om in vrijheid van mijn leenheren te gaan handelen. Met de steun van Engeland zal ik dan meer invloed in mijn rijk kunnen uitoefenen en mijn positie versterken.'

Graaf Floris wist eigenlijk niet zo direct wat hij met deze positie aan moest, en zei; 'Graag wilde ik alvorens te antwoorden overleg plegen met mijn getrouwen.' Arnould zag in de positie wel voordelen

en zei: 'Als de Graaf het goed speelde zou er voor Holland een positieve wending uit kunnen komen wat betreft Zeeland. Dit gebied was ondanks betwist nog steeds in handen van het Duitse rijk. De Graaf kon dit gebied als beloning vragen.

Ook de Engelse Koning kon dit dan niet meer betwisten waardoor Vlaanderen Engeland als bondgenoot in die Kwestie kwijt zou raken. De beide Koningen zouden ongetwijfeld tijdens het verloop van de onderhandelingen stimulatie aanbiedingen doen aan de Graaf.' 'Je hebt denk ik wel gelijk,' antwoordde Graaf Floris.

'Ik krijg een positie die Vlaanderen niet lekker zal zitten. Ik accepteer de opdracht.' Bij terugkomst van Koning Adolf, liet Graaf Floris weten; 'Ik voel mij vereerd en wil de opdracht wel aanvaarden.'

'Dank u,' zei de Koning. 'Het is de bedoeling dat je met volmachten van mij en Engeland als een soort tussenpersoon onderhandelingen gaat voeren omtrent de voorwaarden rond het bondgenootschap en de aankoop van het Graafschap Thüringen. Morgen zal ik u mijn voorwaarden bekendmaken, die ik zal stellen aan Engeland voor een bondgenootschap.' Met de onderhandelingsvoorwaarden op zak ging Graaf Floris met gevolg weer richting Holland.

Engeland zou in Dordrecht hun voorwaarden laten weten, waarna de Graaf zijn onderhandelingsopdracht kon voltooien.

Adolf van Nassau zou nogmaals nadrukkelijk onderstrepen, de afspraken rond Zeeland die waren gemaakt niet te accepteren en het Zeeuwse beleid ten gunste van Holland uit te voeren. Dit als tastbaar dankbetoon voor de onderhandeling positie.

In Dordrecht aangekomen nam Graaf Floris met zijn gevolg intrek in huis Scharlaken, wat hij als woon/werk ruimte in gebruik nam voor de onderhandelingen.

In de haven van Dordrecht zagen zij al een Engels schip liggen, bij navraag was dit schip van een Engelse onderhandelingsdelegatie.

Melis Stoke, Kwam bij de Graaf binnen en kondigde het bezoek van de delegatie aan. De leiding van de delegatie had admiraal Thierry de Clifort, een goede bekende van de Graaf vanwege de kastelenbouw, en natuurlijk persoonlijke vriend van Arnould.

'Heer Graaf Floris V,' begroette Thierry hem. 'Ik mag u de Engelse voorwaarden voor het bondgenootschap met Duitsland overhandigen. Tevens wil mijn Koning Eduard I, als blijk van waardering de wolstapel van Brugge naar Dordrecht verplaatsen en een filiaal van het Tresoriersambt hier openen.'

Dit zijn economische vooruitgangen die Dordrecht in een klap tot een handelscentrum maakte, en uiteraard weer een aantasting van Vlaanderen. Zo dacht de Graaf. 'Ik accepteer deze gestes zeer gaarne,' zei Graaf Floris.

'Graag verneem ik de Engelse voorwaarden van u.'

Na afloop van het overleg liet de Graaf de raad van Holland bijeenroepen voor overleg, met name van de Zeeuwse getrouwen wilde hij weten hoe de positie was ten opzichte van de Zeeuwse rebellen nu hij een internationale positie bekleedde.

Binnen een week waren alle raadsleden in Dordrecht gearriveerd, en werd er verslag gedaan. Ook Jan van Renesse sr. was met Nicolaas Cats en meegekomen.

Jan van Renesse sr. liet weten; 'Zoals u weet is mijn zoon de leider van de centrum Zeeuwse edelen. Deze staan niet onwelwillend tegen een vrede met Holland en een vergaande samenwerking. Het probleem is alleen dat de edelen bewester de Schelde worden aangevoerd door Wolfert van Borssele. Deze wil echter niet van een bestand of samenwerking weten. Hij zal dus eerst een gevoelige nederlaag moeten ondergaan voor hij voor Hollandse rede vatbaar is.'

'Ik wil op korte termijn van uw zoon Jan weten hoe zijn positie ten opzichte van Holland is, en of hij bereid is samen met mijn strijdkrachten Wolfert van Borssele te verslaan. Mijn positie is sinds ik

internationaal onderhandel tussen Duitsland en Engeland een stuk sterker geworden. Nationaal heb ik de touwtjes strak in handen, en mijn buitenlandse betrekkingen met de buurlanden is goed. Alleen Vlaanderen is een doorn in mijn oog. Ik wil koste wat het kost de Zeeuwse kwestie op korte termijn beslist hebben, en wel ten voordele van Holland.'

Delft, januari 1295.

In de Abdij Koningsveld het was druk met edelen uit Holland en Zeeland. Graaf Floris had hier samen met Filips van wassenaar en de broers van Egmond kerstmis gevierd. Arnould was als hoofd van de lijfwacht bij de Graaf aanwezig.

Jan van Renesse sr. en zijn zoons Jan en Costyn waren aanwezig in hoedanigheid van Zeeuwse afvaardiging samen met nog enkele edelmannen waaronder Hugo van Baerland. Arnould kende hem niet, maar hij scheen in Zeeland naast Jan van Renesse een voorname plaats in te nemen.

'Heren,' opende Graaf Floris het overleg. 'We zijn hier bijeen om te beslissen hoe het verder moet met Zeeland.'

Jan van Renesse, u staat niet onwelwillend tegenover Holland. Indien u met mij samen de legers van Wolfert van Borssele verslaat, en Zeeland wordt ingelijfd bij Holland, kan ik u het hoogste ambt in Zeeland aanbieden.'

"Het baljuwschap."

Dit houdt feitelijk in dat u het bestuurlijk beheer over geheel Zeeland in uw handen krijgt, waarbij u zelf aan uw getrouwen functies en taken kunt overdragen'

Zo'n genereus aanbod hadden de Zeeuwse edelen niet verwacht, toch hadden zij nog steeds het probleem met de splitsbaarheid van de lenen en de erfelijkheid van vrouwen die Holland voorstond af te schaffen.

'Laten we voor die kleine details maar een extra clause opmaken ,' antwoordde de Graaf. 'Voorop staat het belang van een verenigd Zeeland en Holland.'

De Zeeuwse delegatie stemde toe, en er werd een datum vastgesteld om tegen Wolfert van Borssele op te trekken.

De beslissende slag om Zeeland zou op Walcheren worden uitgevochten. Het leger van de Vlamingen en Wolfert van Borssele stonden samen. Het leger van Jan van Renesse stond samen het leger van de Hollanders tegenover hen. Het doel was het Vlaamse leger zodanig te pakken dat deze in paniek op de vlucht zouden slaan. Voor de slag zou Jan van Renesse met zijn getrouwen en legers overlopen naar Holland. Hierop zouden de overige Zeeuwen zich vermoedelijk overgeven en mochten vluchten. Wolfert van Borssele zou gevangen worden genomen, en de Vlamingen zouden mogen worden afgeslacht. De algehele leiding van het Hollandse leger was in handen van Nicolaas van Cats, de veldmaarschalk van Graaf Floris V.

Het Hollandse leger begon pijlen af te schieten op de Vlamingen en deze raakten in paniek. Wolfert van Borssele was woest omdat Jan van Renesse aan Hollandse zijde vocht. Ook de rest van zijn leger zag in het verdeelde Zeeuwse kamp geen overwinningskracht.

De Hollandse cavalerie, galoppeerde op het Vlaamse leger af en hakte het in de pan. Jan van Renesse sr. nam ook deel aan deze slag, zijn paard kwam ten val, en hij vond de dood onder het gewicht van het paard.

Het Vlaamse leger werd uiteengedreven en verjaagd. Wolfert van Borssele vluchtte zodat hij niet gevangen kon worden genomen.

'Het geeft niet,' antwoordde Graaf Floris, tevreden met het uiteindelijke resultaat.

Met Zeeland werd een bondgenootschap gesloten. Jan van Renesse werd Baljuw van Zeeland en Katharina van Voorne bleef Burggravin de meeste edelen sloten zich bij hem aan. Wolfert zijn landerijen vervallen aan Holland en hij wordt samen met de overige afvalligen, die zich niet verzoenen met Katharina van Voorne en Jan van Renesse verbannen. Hiermee werd ook het huwelijk tussen Wolfert en Katharina tijdelijk uitgesteld.

Een giganten overwinning voor Holland.

Inmiddels was er een bloeiende economie in Holland opgekomen, dit ter ongenoegen van Vlaanderen en Engeland. Het verbond tussen Engeland en Duitsland was tot stand gekomen, en Adolf van Nassau had een eigen machtsbasis kunnen creëren van waaruit hij de stabiliteit in eigen land kan bewerkstelligen met behulp van Engeland. Ook had Eduard I grote sommen geld aan Floris V gegeven om het Graafschap Thüringen aan te kopen voor de Duitse Koning.

Ondanks dat de wolstapel in Dordrecht bloeide, was het voor Engeland een minder winstgevende zaak geworden. Door het vele geld dat Engeland aan Duitsland had besteed, zocht Eduard I naar mogelijkheden om zijn economie weer op peil te brengen. Omdat Vlaanderen een belangrijkere bondgenoot was voor Engeland en de wolstapel daar meer opbracht, besloot Eduard I, deze weer over te plaatsen naar Mechelen en even later naar Antwerpen. Ook de standplaats van de Trezoriërs werd weer opgeheven in Dordrecht.

Hierop kwam Graaf Floris V weer in de verleiding zijn Engelse bondgenoot te vervuilen voor een Frans/Hollands verdrag. Want zo dacht hij, Engeland wil mij niet helpen bij de Schotse troon, niet tegen Vlaanderen, economisch pakt het Holland zijn ruggegraat weer af.

Wat heb ik aan zo'n bondgenoot? Frankrijk zal mij in ieder geval steunen tegen de afvallige staat Vlaanderen, hierdoor zal Engeland inzien, dat het zonder bondgenoot in de lage landen het moet afleggen tegen Frankrijk. Bondgenoot Duitsland had het veel te druk met interne brandhaarden.

Mijn neef Jan I van Avesnes, Graaf van Henegouwen. Die staat aan de Franse kant. Hij kan bemiddelen in een verbond met Frankrijk.

wapen van Avesnes

Graaf Floris V zette zijn gedachte om in daad. Op 9 januari 1296 sluit hij in het diepste geheim een verdrag met aartsvijand van Engeland en Vlaanderen Philips IV van Frankrijk. Philips IV doet Graaf Floris enkele steun beloften tegen Vlaanderen, en Floris V wordt voor het eerst in de Franse geschiedschrijving vermeld als Frans bondgenoot. Dit bondgenootschap kon natuurlijk niet lang geheim blijven.

Via Jan van Cuyk een Hollandse leenheer die nauwe banden had met Engeland, vernam Eduard I van deze ommezwaai van Holland. Eduard I nam dit verraad niet. Hij dacht dat Jan I van Holland aan zijn

hof voldoende was om Graaf Floris V in het gareel te houden. Hij wist natuurlijk ook wel dat de zoethoudertjes die hij naar Holland weggaf en weer had teruggenomen een reactie kon opleveren, maar een ommezwaai naar Frankrijk, daar had hij Floris V niet toe in staat geacht.

Jan van Cuyk werd tot agent van Engeland in Holland gemaakt. 'Heer van Cuyk,' zei Eduard I, 'u moet een oppositie tegen Graaf Floris V gaan voeren samen met zijn rivalen. Iedere vorst maakt vijanden en rivalen, dus ook Graaf Floris V.'

'Ik kan al enkele gedupeerden opnoemen, die zijn bloed wel kunnen drinken, antwoordde Jan van Cuyk. Zo zijn Gijsbrecht van Amstel, Herman van Woerden en Jan van Heusden zo bereid mee te werken als we hen hun oude rechten en hun leen weer terug in eigendom geven. Ook in Zeeland zal ik Wolfert van Borssele om dezelfde reden bereid kunnen vinden. Zijn rivaal Jan van Renesse, zal misschien niet mee, maar zeker ook niet tegenwerken aan de val van Graaf Floris V.'

'Ik stel voor dat we een plan ontwikkelen om Graaf Floris V gevangen te nemen en hem te ontvoeren naar Engeland. Hier in Engeland kan hij dan afstand doen van zijn troon in Holland, ten gunste van zijn zoon Jan I, die dan direct daarop met mijn dochter trouwt, waardoor ik weer heer en meester in Holland ben.' Redeneerde Eduard I hardop. 'Floris V kan dan in een klooster boete doen en vergeving vragen voor zijn zielerust.' Uiteraard werd ook dit plan in het diepste geheim gesmeed.

Jan van Cuyk werd met zijn opdracht naar Holland gezonden en ging eerst zijn aangetrouwde familieleden Gijsbrecht van Amstel en Herman van Woerden polsen of zij met Engeland wilde meewerken aan de coup. Met de belofte dat deze hun bezittingen weer terug zouden krijgen waren ze snel overgehaald om mee te doen. Ook Jan van Heusden werd benaderd en ook hij ging na enkele beloftes overstag.

'Nu heb ik nog een Zwager, die een bloedwraak over Floris V heeft uitgesproken,' zei Jan van Cuyk tegen de andere samenzweerders. 'Ik vraag me af of het verstandig is om hem er bij te halen.'

'Wat is zijn motief dan,' vroeg Gijsbrecht van Amstel? 'Zijn vrouw heeft zelfmoord gepleegd nadat zij was verkracht door Floris V.'

Hij heeft het verhaal vernomen van een hofdame.'

'Wat een smeerlap is die Floris eigenlijk,' zo liepen ze elkaar op te hitsen. 'Voor mij mag hij meedoen, als hij achter onze zaak staat. Hij mag Floris niet doden, maar als hij zijn kans schoon ziet, zou ik er niet echt rouwig om zijn,' liet Herman van Woerden weten.

Gerard van Velzen werd benaderd. Hij zag zijn kans op wraak, en hapte direct toe.

De samenzweerders reisden af naar Middelburg om Jan van Renesse te polsen.

Diens positie als Baljuw in Zeeland vond hij te mooi om in de waagschaal te stellen, maar als hij kon helpen om van Graaf Floris af te komen wilde hij wel enkele personen naar voren schuiven.

Onder de zwakke Graaf Jan I, zou zich weer de mogelijkheid voordoen als een onafhankelijk Zeeland op te treden. Zelf hield hij zich afzijdig van de coup.

Toen zij informeerden naar Wolfert van Borssele, en waar ze hem konden vinden, hield Jan van Renesse zich bewust onwetend. Het kwam hem niet goed uit als deze actief bij de coup betrokken was indien het lukte.

Inmiddels had de verbannen Wolfert, omdat zij een zekere vriendschapsband hadden, contact opgenomen met Arnould de Cupere.

Arnould was daarom afgereisd van Leiden naar, een geheime plaats in Katwijk het kasteel Zandsteen van de heren van Leiden.

Hier was Wolfert voor de onderhandelingen ondergedoken. Arnould werd vriendschappelijk ontvangen door Wolfert en de andere verbanden Zeeuwse edelen. Wolfert viel direct met de deur in huis.

'Wij willen gratie en willen hiervoor in ruil onze diensten aanbieden.

Wij kunnen Graaf Floris V veel informatie omtrent Vlaanderen verstrekken, maar we willen natuurlijk wel onze goederen en landerijen terug.

Ook onze leendiensten zullen in dat gebied waardevol zijn voor de Graaf zo vlak bij Vlaanderen. Onze gratie en eerherstel kost de Graaf wel wat, maar hij kan ons beter als bondgenoot hebben dan als oppositie vanuit Vlaanderen.

Wij hebben jou Arnould, als mede Zeeuw en kapitein van Floris zijn lijfwacht en vertrouweling uitgezocht om voor ons te bemiddelen.

Ik hoop dat je dat voor ons wilt doen' ? vroeg Wolfert.

'Dat wil ik wel doen,' antwoordde Arnould. 'Ik zie niets liever dan een verzoening van alle Zeeuwen met Holland zonder verder bloedvergieten.' 'Ik heb ons gratieverzoek op papier geschreven ik zou graag zien dat jij dit wilt overbrengen met onze blijk van goede wil naar Graaf Floris V van Holland.' Zei Wolfert van Borssele.

Arnould vertrok weer, hij ging ook langs Adriaan de Groene om te kijken hoe het met hem ging. In het bos van warmond werd hij overvallen door een aantal kerels die het op zijn geld en leven hadden gemunt, Arnould sloeg enkele kerels de kop in tweeën maar kon niet voorkomen dat een pijl, zijn schouder doorboorde. Nu heb ik het gehad dacht hij ik ben verloren. Plots zag hijvuur en bliksem schichten....., diverse kerels vlogen na geraakt te zijn door de bliksem door de lucht en vielen verkoold neer, andere vluchten als een speer nadat zij zagen wat hun kornuiten overkwam. In een waas zag hij een vurige verschijning te paard.

'Ha, ha, ha, ha,' hoorde hij schril lachen. Hij herkende die lach van Willemijntje de bosvrouw. 'Zo jochie,' zei ze tegen hem. 'Daar sta je dan vleugellam. Ha, ha, ha, nu ben je dan in mijn handen.'

'Als je me wilt doden dan moet je het meteen doen,' liet Arnould haar weten.

'Nou, nou,' zei ze. 'Ik kom je van dat gespuis redden en dan begin je zo tegen mij. Nee, heer Arnould. Ik zal je niet doden, ik zal zelfs je schouder weer laten genezen omdat dit niet de pijl was die jou dood veroorzaakt.' 'En wat voor tegenprestatie verwacht je dan van mij,' vroeg Arnould ? 'Niets,' zei ze. 'Je prestatie heb je al bewezen, door je in te zetten voor de goede zaak tegen Jan van Heusden. Hierdoor heb je in dit gebied meer prestige gekregen dan welke edelman in een slot met soldaten ook.'

Willemijntje gooide een drankje over de wond en Arnould verging van pijn, maar wonderlijk genoeg verdween de pijn als sneeuw voor de zon. Ze brak de pijl af en drukte de punt door de rug naar buiten en trok de pijl uit de wond. Hierna verzorgde ze de wond met zalf en bandage, en hielp ze Arnould naar haar huisje. Daar kreeg hij een bed en nog een drankje te drinken en viel hij in slaap.

Toen Arnould wakker werd, was hij in het bos bij Adriaan de Groene.

'Hoe kom ik hier,' vroeg Arnould zich af. Adriaan zei, 'dat hij op zijn paard lag te slapen met die bandage om, bij hun het kamp binnenkwam. Je hebt sindsdien wel 4 dagen geslapen.' 'Zo lang,' vroeg hij ?

hij kon zich vaag iets met Willemijntje herinneren, maar wat er was gebeurd was hij even kwijt. Toen hij iets beter bij zijn positieven was kwam de herinnering weer langzaam terug. Dat hij was aangevallen, de bliksemschichten en Willemijntje. Hij vroeg aan Adriaan: 'Ken jij je moeder?'

'Nauwelijks,' antwoordde Adriaan, 'toen ik klein was waren wij samen. Hierna werd zij opgejaagd door zogenaamde kerkzuiveraars omdat ze werd verdacht van hekserij, en heeft ze mij bij een pleeggezin onder gebracht. Ik heb haar daarna nooit meer gezien.' 'Ken je Willemijntje de bosvrouw,' vroeg hij Adriaan ?

'Ik heb er wel eens van gehoord maar of zij echt bestaat weet ik niet.'

'Zij heeft mij gered van een stel schurken, en heeft gezorgd dat ik hier kwam, na mijn wond te hebben verzorgd. Het gaat trouwens al een stuk beter met mijn schouder. De jonge boerenmeisjes weten vermoedelijk ook van haar af. Dat meisje wat toen is getrouwd, vertelde oude rituelen te hebben uitgevoerd. Ik vermoed dat Willemijntje hier ook een rol in speelt,' zei Arnould.

'Ik zal binnenkort weer afreizen naar Leiden, want ik heb een dringende boodschap voor Graaf Floris V bij me.'

zegel Beatrijs van Holland van Dampierre

Inmiddels was de Gravin Beatrijs van Holland van Dampierre op 23 maart 1296 overleden. Graaf Floris was diepbedroefd.

In Leiden trof Arnould Graaf Floris in zijn woonhuis Lokhorst. Hij condoleerde Graaf Floris met zijn verlies. Ook vertelde wat hij had meegemaakt in het bos, en deed zijn verhaal van Katwijk en wat hij had vernomen van Wolfert van Borssele en de overige verbannen edelen. Hij gaf het document van Wolfert.

Graaf Floris V dacht diep na, weet je Arnould, dit komt mij wel redelijk goed uit. Althans als ik echt op die Zeeuwen kan bouwen. Vorige week vrijdag na hemelvaart, toen jij dus gewond in het bos was, kwam er een kapelaan met een gezegelde oorkonde van Jan van Cuyk. Per brief deelde hij mede, dat hij zijn leenmanschap met mij opzegde en de Engelse Koning Eduard I wilde dienen.

Die kapelaan die schrok nogal toen hij hoorde welke boodschap hij had moeten overbrengen. Die dacht vast dat overleef ik niet. Ik ben niet de persoon die wraak neemt op dienstbodes, dus heb ik hem een maaltijd en vrije aftocht met bescherming aangeboden. Het is eigenlijk een directe oorlog verklaring aan mij. Ik maakte er nog een grapje over omdat het mij eigenlijk niet zo kon deren, maar

vier dagen later, zegde ook Jan van Heusden zijn leenmanschap met mij op. Hij is overgelopen naar de Graaf van Kleef.

Het zal wel komen door mijn droefenis, maar het lijkt allemaal op een soort samenspannen. Heb jij misschien iets in die richting gemerkt of vernomen?

Nee, antwoordde Arnould, maar ik zal nu in ieder geval mijn oren en ogen open houden en alert zijn op zulke tekenen.

Ik kan vertrouwen op mijn volk, zij zullen mij nooit iets aandoen. Alles wat ze hebben danken ze aan mij.

Het volk draagt u inderdaad een warm hart toe, maar sommige edelen hebben echter flink wat veren moeten laten. Ik denk toch niet dat ze daar blij mee zijn, waarschuwde Arnould.

Ook uw kroniekschrijver en vriend Melis Stoke is deze mening toegedaan zo vervolgde hij.

Toch geloof ik niet dat ze zonder mij beter af zouden zijn, zei Graaf Floris. Ze zouden elkaar bestrijden om de macht en zodanig verzwakken, dat ze waarschijnlijk direct door Vlaanderen of Brabant zonder al te veel slag kunnen worden ingelijfd.

Goed, als je kan schrijven met die arm, mag je een document schrijven, waarin ik Wolfert van Borssele en de andere verbannen edelen schadeloos stel. Ik zal dat royaal doen zodat ze zich naderhand niet beklagen.

In ruil daarvoor verwacht ik hun ongedeelde steunbetuigingen aan Holland. Ik zal dat document eerst aan de raad van Holland voorleggen, indien deze bij meerderheid er mee eens is, mag je het overbrengen naar Wolfert van Borssele.

Filips van Wasseenaar, stemde eerst als raadsvoorzitter, voor het eerherstel van de verbannen Zeeuwse edelen, waarna de grootste meerderheid volgde. Hierop werd het document bekrachtigd op 26 maart 1296 met het grafelijk zegel. Arnould kreeg toestemming om het document naar Katwijk te brengen, waarna twee weken later de heren in Leiden werden verwacht voor eerherstel.

In Katwijk werd Arnould feestelijk onthaald. Zoveel vergoeding had geen van de edelen kunnen durven verwachten. Arnould werd uitgenodigd om bij hen te blijven en gezamenlijk naar Leiden te reizen om het eerherstel en de vergoedingen in ontvangst te nemen.

De reis was met de grote stoet van edelen en gevolg imposant. Wolfert van Borssele was immers een groot krijgsman in Zeeland, en deze verzoening met Graaf Floris V van Holland, was dan ook een belangrijke politieke daad. De Leidse burch was feestelijk versierd, en klaraengeschal klonk over Leiden.

Ook Katharina van Voorne was als Burggravin aanwezig om de door Voorne geconfisqueerde bezittingen terug te geven. Het werd een bond spektakel van krachtvertoon en verwantschap alsof er nooit oorlog tussen beide was geweest.

Jan van Renesse was als Baljuw van Zeeland aanwezig, en bekrachtigde het einde van de ballingschap. Hij feliciteerde zijn rivaal Wolfert van Borssele met zijn behaalde succes.

Ook Costyn en Arnould konden eindelijk weer eens uitgebreid bijpraten, en zij namen van de feestelijkheden dan ook gebruik om hun band te versterken. Ze hadden dezelfde functie, allen losten ze elkaar af, en zagen elkaar daarom maanden en soms een jaar niet of nauwelijks. Het was een baan waarbij je overal in het land verwacht werd, maar ook een waarin je nogal wat meemaakte. Ook Costyn maakte natuurlijk weer de meest spannende situaties mee, en werd ingezet voor weer andere diplomatieke zaken.

Nu waren ze in ieder geval een aantal dagen samen, en dat werd gevierd samen met hun mannen van de speciale lijfwacht hadden ze een paar dagen verlof om feest te vieren.

Hoofdstuk 10

Inmiddels waren de samenzweeiders versterkt met Gerard van Velzen, de Zeeuw Hugo van Baerland, en Gijsbrecht van IJsselstein. Ook waren er enkele schildknappen van de heren bij aanwezig. Zij hadden ook een schrijver de Zuid Nederlandse Lodewijk van Velthem benaderd om in het diepste geheim hun verhaal op te schrijven voor het nageslacht.

Zij wisten natuurlijk dat hun operatie een zeer riskante was, en als hun opzet zou mislukken zij onherroepelijk de doodstraf kregen. Nochtans was het hen waard om hun eer en het politieke noodlot waarin zij Holland zagen verzinken te wijzigen. De plaats en tijdstip van de ontvoering werd bepaald. In juni neemt Graaf Floris V een korte vakantie, nadat hij in Utrecht tussen de stichtse heren zal bemiddelend hebben in hun ruzie. In deze vakantie zal veel gejaagd worden, en zijn lijfwacht zal minder nadrukkelijk aanwezig zijn, liet Herman van Woerden weten. Als wij dan klaar zijn zullen we de Graaf uitnodigen voor een jachtpartij, en nemen hem gevangen.

Gijsbrecht van Amstel liet weten, er mogen geen doden of gewonden bij vallen. Als we de Graaf hebben is hij onze gijzelaar tegen de eventueel aanwezige lijfwacht. We weten allemaal dat Arnould met zijn zwaard flink kan huishouden onder ons indien hij de kans krijgt om zijn Graaf te beschermen. Dit moeten we absoluut zien te voorkomen.

Dus voor alles, Graaf Floris moeten we met een slag kunnen doden indien de lijfwacht tussenbeide wil komen.

Lodewijk van Velthem, probeerde de motieven van de samenzweeiders een voor een te omschrijven. Geld en rijkdom was het in ieder niet.

Alle mannen hadden een goede positie en voldoende rijkdom die ze door deze actie eigenlijk alleen maar konden verliezen.

Eerherstel en Wraak waren de voornaamste motieven. Onafhankelijkheid en macht kwamen op de tweede plaats, vervolgens in de laatste plaats het landsbelang. Zo schatte Lodewijk het in.

Dit verhaal handelt over een 13e eeuw ridder "Arnould de Cupere" die via de Zeeuwse politiek in contact komt met Graaf Floris V van Holland. Hij treedt bij de Graaf in dienst als aanvoerder van zijn persoonlijke lijfwacht. Vanuit deze positie bezielt hij de handelwijze van Graaf Floris V, voor wat betreft zijn politieke en economische motieven. Na de dood van Floris V, viel Arnould samen met zijn zwagers Jan en Costijn van Renesse via intriges van Zeeuwse edelen in ongenade bij Graaf Jan I.

begin juni 1296 vertrok Graaf Floris met enkele raadsleden, waaronder Filips van Wassenaar, Gijsbregt van Amstel en Herman van Woerden, richting Utrecht om te bemiddelen in de geschillen van de stichtse edelen.

Gerard van Voorne ging mee als vriend en schilddrager van Graaf Floris, Arnould als vertrouwenspersoon, klerk en hoofd van zijn lijfwacht. Melis Stoke was erbij als kroniekschrijver van de Graaf.

Na een reis van enkele dagen kwam de stad Utrecht in zicht. Enkele weken duurde het bemiddelen, waarna een akkoord kon worden bereikt. Op 23 juni werden alle betrokkenen aan de maaltijd verenigd en zat het werk erop.

‘Eindelijk een weekje rust,’ dacht Graaf Floris, en liet Arnould weten dat hij even ging slapen. Dit werd op gevangen door Herman van Woerden, die direct, Gijsbrecht van Amstel in kennis bracht.

‘Jij gaat straks de Graaf wakker maken, en herinnert hem aan zijn jachtpartij die we hebben afgesproken.’

‘We hebben toch geen jachtpartij afgesproken,’ vroeg Gijsbrecht ?

‘Nee dat weet ik ook wel, maar je moet net doen alsof. Dan zal hij denken dat hij de afspraak is vergeten. Zeg maar dat hij zich moet haasten en dat zijn gevolg al lang klaar staat buiten in het bos.

Zorg dat hij geen lijfwachten waarschuwt. Laat maar weten dat er geen tijd meer voor is. Ik zorg dat onze bondgenoten buiten de stad met mij klaar staan om jullie gewapend op te vangen. Maak de Graaf over een half uurtje wakker en kom buiten de stad richting het bos wij staan dan klaar,' zei Herman van Woerden.

Zo nam Gijsbrecht van Amstel de beroemdste verraderstaak op zich uit de Hollandse geschiedenis. Hij wekte de Graaf en herinnerde hem aan het "vederspel" de valkenjacht.

Graaf Floris had eenmaal wakker niet veel aansporing nodig om zijn favoriete bezigheid uit te oefenen. Hij nam een glas wijn en gaf Gijsbrecht er ook een. Onderwijl kleeft hij zich aan. 'Ik zal mijn gevolg waarschuwen,' zei Floris, waarop Gijsbrecht antwoordde; 'Die komen later zouden anders was het spel al begonnen.' Hierop snelden de twee op hun paarden de stad uit.

Arnould zag vanuit de stal waar hij samen met Gerard van Voorne hun paarden verzorgde de Graaf vertrekken met Gijsbrecht van Amstel. Hij en Gerard zadelden hun paard en gingen er achteraan. 'Waarom ging de Graaf nu zo plotseling weg,' vroeg Arnould zich af? Buiten de stad zagen Arnould en Gerard waarom, en ze trokken hun zwaarden.

Graaf Floris V, reed samen met Gijsbrecht van Amstel in een hinderlaag van gewapende mannen.

Herman van Woerden had zijn Zwaard in zijn hand en pakte met zijn andere de teugels van Floris zijn Paard vast. 'Uw hoge sprongen zijn gedaan, gij moet bij ons blijven als onze gevangene.' Eerst dacht de Graaf nog aan een grap. 'Wat is dit voor een grap,' vroeg Floris?

Maar toen ook zijn valk hem werd afgenomen, begon de ernst van de zaak hem door te dringen. De valk was het symbool van een vrij man. 'Dit is verraad,' riep hij. Graaf Floris wilde zijn zwaard trekken, maar Gerard van Velzen deed hetzelfde sneller, en zei: 'Als u dat doet kloof ik uw schedel tot aan uw tanden.'

Hierop zag hij zijn hopeloze situatie in en gaf de Graaf zich over. Hij zag Arnould en Gerard met hun zwaarden in hun handen aankomen, en riep hen toe. 'Vlucht en waarschuw de raad. Als jullie aanvallen zullen ze mij doden.' Hierop maakte Arnould en Gerard rechtsomkeer terug naar Utrecht.

Althans dat dachten de samenzweerders. Arnould stopte ongezien achter een bomengroep en ging hen volgen. Hij moest weten waar ze de Graaf naar toe voerden. Hij zei tot Gerard: 'Rij door naar de raad van Holland en maak bekend wat er gebeurd is. Laat eenieder weten dat onzer aller Graaf gegijzeld is door die verraders.'

Gerard reed door naar Utrecht en waarschuwde Filips van Wassenaar. Deze sloeg onmiddellijk na het

vernemen van de onheilstijding het zegel van Floris V kapot, zodat deze niet misbruikt kon worden in verkeerde handen.

Dit verhaal handelt over een 13e eeuw ridder "Arnould de Cupere" die via de Zeeuwse politiek in contact komt met Graaf Floris V van Holland. Hij treedt bij de Graaf in dienst als aanvoerder van zijn persoonlijke lijfwacht . Vanuit deze positie beziet hij de handelwijze van Graaf Floris V, voor wat betreft zijn politieke en economische motieven. Na de dood van Floris V, viel Arnould samen met zijn zwagers Jan en Costijn van Renesse via intriges van Zeeuwse edelen in ongenade bij Graaf Jan I.

Door het hele land wekte het bericht van de ontvoering allerlei reacties los, en liep het volk te hoop. Wolfert van Borssele, liet in Dordrecht aan de bevolking weten dat hij naar Zeeland moest, omdat hij een inval van Vlaanderen vreesde en de verdediging moest gaan organiseren. Zelf de kennemers, de Friezen en Waterlanders die eerder nog zo hard tegen hem hadden gevochten, wilden hem gaan bevrijden. Niemand kon ontkennen dat het gehele land had geprofiteerd van de bloei onder Graaf Floris zijn bewind, en de vrede die de vereniging van de verdeelde gebieden had gebracht.

Ondertussen was Arnould de groep samenzweerders gevolgd, en had hij aan de hand van de wapenrokken een redelijk beeld kunnen krijgen van de voornaamste deelnemers. Wat ze de Graaf ook zouden aandoen, hun straf zouden zij niet ontlopen. De rit ging naar de Graaf zijn eigen kasteel het Muijderslot.

Arnould wist voorlopig genoeg hij reed richting het Gooi om hulp te halen om de Graaf te bevrijden. De Gooilanders wilden hun Graaf wel bevrijden, en sloten zich direct bij Arnould aan. In het Muijderslot waren de ontvoerders in gesprek hoe ze nu verder moesten handelen.

Gijsbrecht zei: 'We kunnen hier niet blijven. Zodra het uitlekt dat we ons hier verbergen zullen ze onmiddellijk het slot belegeren.' Herman van Woerden antwoordde: 'We moeten hem zo snel mogelijk naar Engeland verschepen.' Op 27 juni verlieten de ontvoerders het Muijderslot, maar ze kwamen niet ver. Bij Muiderberg liepen ze tegen Arnould en de Gooilanders.

Gerard van Velzen riep hen toe:

'Wat willen Jullie.' Waarop Arnould terugriep; 'Precies datgene wat jullie daar bij je hebt. Wij willen Floris V vrij.'

Gerard van Velzen haastte zich terug naar zijn medeplichtigen, die de Graaf geboeid met zijn handen op zijn rug, en een handschoen in zijn mond om hem het roepen te beletten, met zich meevoerden. Op dat ogenblik veranderden de ontvoering in moord, Gerard van Velzen trok zijn zwaard en begon op de buik van Graaf Floris in te steken.

Deze riep; 'Ach, vermaledijde, hoe kun je dit verantwoorden met je eer als ridder.' Floris V trok uit reflex zijn knieën op om zijn buik te beschermen, en probeerde zijn paard in een sloot te laten vluchten.

Het paard kwam ten val, en Gerard stapte van zijn paard af, wat de spanning aanvoelde en op de loop ging.

'Dit is voor wat u mijn vrouwe hebt aangedaan, die u zo smadelijk hebt vernederd. Dit is mijn wraak op u.'

riep hij de graaf toe. Gerard hakte op de Graaf in. Ook de anderen begonnen nu op de Graaf in te steken die ter plaatse overleed.

Arnould en de Gooilanders zagen op afstand deze moord gebeuren, en snelden toe. Arnould riep betraand: 'O mijn heer, wat hebben zij u aangedaan,' toen hij het levenloze lichaam van de Graaf zag. De samenzweerders konden allen ontvluchten, alleen een schilddrager van Gerard van Velzen niet. Deze kon niet weggkomen omdat hij zijn paard aan zijn meester had afgestaan en het weggelopen paard zocht. Arnould, die woedend was over deze lage moord riep: 'Grijp die man die daar loopt.'

De jongen moest de woede van de groep Gooilanders over zich heen laten gaan en voor dat Arnould kon zien dat het nog maar een jongeling was, waren de Gooilanders hun woede al op hem aan het koelen. Hij werd op een rots gelegd en met stokken en stenen werden al zijn botten geradbraakt. Het lijk van Graaf Floris V, word opgebaard en weggevoerd naar Alkmaar en daar begraven.

Arnould ging verslagen Filips van Wassenaar, informeren. De raadsvoorzitter, en plaatsvervanger van de Graaf bij diens afwezigheid, hoorde het relaas bedroefd aan.

Hij vertelde wie hij had onderscheiden bij de ontvoering en moord. Er werd vernomen dat Gerard van Velzen naar zijn kasteel Cronenburg was gevlucht en zich daar had verschanst. Melis Stoke had dit

nooit verwacht van zijn vriend Gerard: en sprak:

‘Wat een laaghartig verraad is er vanuit de raadsheren gepleegd. Dat juist Gerard van Velzen die volop mijn vertrouwen genoot hieraan heeft meegewerkt.’

De verontwaardigde plaatselijke bevolking had een beleg rond kasteel Croonenburg georganiseerd.

‘Dood aan de verraders,’ werd er geroepen.

‘Steek dat kasteel in brand, rook dat gespuis uit,’ riepen weer anderen waardoor de gemoederen steeds meer verhit werden.

Vrienden en familie deden nog een mislukte poging om Gerard van Velzen te redden, maar hij viel toch in handen van zijn felle belagers.

Gerard werd gevangen naar Leiden gevoerd, en moest voor de raad van Holland verschijnen. De trouwe raadsleden van Floris V, hadden natuurlijk geen goed woord over voor zijn handelen. Filips van Wassenaar zei:

‘Heer van Velzen, voor deze laffe moord op onze vorst zullen wij u ter dood veroordelen. U kunt nu nog voor een milde dood kiezen als u berouw toont.’

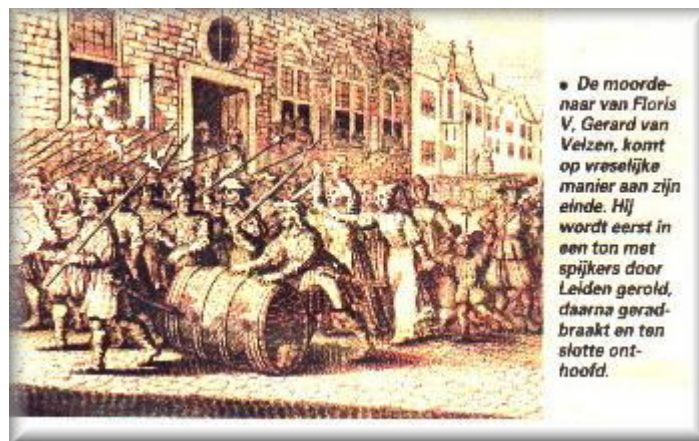
‘Berouw zal ik nooit tonen,’ riep Gerard fel. ‘Hij heeft mijn vrouwe vernederd, zodanig dat zij de dood boven leven met de schande verkoos. Hierom zou ik het onmiddellijk weer doen als dit nodig mocht blijken.’

‘Zo zij het,’ zei Filips.

‘Ik veroordeel u tot een schande rondgang door Leiden in een ton met spijkers. Daarin zult u worden rond gerold in de stad. Hierna zullen uw botten gebroken worden en uw lichaam zal met vier paarden uit elkaar worden getrokken.’

En zo geschiedde de straf van Gerard van Velzen.

Zonder nog om genade te hebben gesmeekt, werd hij in de ton met spijkers door de stad gerold. Hierna werd de bijna dode Gerard geradbraakt en tenslotte werd zijn lichaam gevierendeeld.

Arnould zag deze straf aan, en had eigenlijk medelijden met hem. Hij had gehandeld uit wraak voor zijn vrouwe, wat in principe iedere man voor zijn vrouwe zou doen.

Het was voorbij.

Graaf Floris dood, zijn moordenaar dood. De andere samenzweerders werden gezocht.

Er werd gesproken dat zij naar het buitenland zouden zijn gevlucht. Gijsbrecht van Amstel naar Vlaanderen, en Jan van Cuyk naar Engeland, de anderen mogelijk met de eerste twee mee.

Hoofdstuk 11

Op 29 juni schreven de edelen uit de Hollandse raad een brief aan de Engelse Koning Eduard I. Hierin lieten zij weten dat Graaf Floris V op meelijwekkende wijze was vermoord door zijn onderdanen. Zij smeekten de Koning met tranen in hun ogen, of hij Floris zijn zoon, Graaf Jan I, onverwijld naar de lage landen wilde sturen. Ook de Zeeuwse edelen waaronder Jan van Renesse en Wolfert van Borssele, stuurden Koning Eduard I op 9 augustus een brief om hem te vragen bij Graaf Jan I, aan te dringen om het door de Zeeuwse adel en de Vlaamse Graaf gesloten overeenkomst te handhaven.

De Engelse Koning stuurde weer een brief aan de Duitse Roomskoning, gedateerd 26 juni 1296, waarin hij zich beklagt dat Graaf Floris zich ondankbaar had getoond tegenover hem. Hij probeerde eigenlijk de ontvoering in deze brief goed te praten en de steun hiervoor van de Roomskoning te verwerven. Toen was er van moord echter nog geen sprake. In dit schrijven werd de suggestie gedaan Floris V te laten hertrouwen, of hem op te nemen als kloosterling zodat hij kon boetedoen, en de titel op zijn zoon Jan I over te doen

Koning Eduard was best wel in zijn nopjes met dit resultaat. Eigenlijk had hij het liefst Graaf Floris levend in Engeland gehad, maar ja, waar gehakt wordt vallen spaanders zo redeneerde hij.

‘Ze willen zo graag de zoon in Holland, ze kunnen hem krijgen, maar nu nog niet dacht Eduard I. Eerst een huwelijk met mijn dochter Elizabeth, zodat ik de feitelijke macht daar krijg.’

‘Toch,’ dacht hij hardop, ‘als ik Jan I, zonder behoorlijke bescherming naar Holland stuur, zal hij zijn leven niet zeker zijn.

Hij zou het nog geen week overleven. Dat zou voor zijn verlies niet zo erg zijn, maar ik ben dan weer mijn invloed in de lage landen kwijt. Iedereen daar heeft wel een of andere reden om hem uit de weg te ruimen.

Voorals ze daar weten wat voor zwakkeling het is, zullen de sterken hem gebruiken om voor hun karretje te spannen.

Jan I van Avesnes de Hertog van Henegouwen, zal als neef van Floris V het regentschap willen opeisen. Die spant weer samen met Philips IV van Frankrijk Wat kan ik doen hiertegen? Wie kan ik hiervoor aanstellen?

Wacht eens,.....die kapitein, de lijfwacht van Floris V,..... hoe heette hij ook alweer?

Mijn admiraal Thierry de Clifort is een vriend van hem. Ik laat hem hier ontbieden.

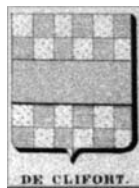
Zeeuwse bescherming voor een Hollandse Graaf. Engelse, Zeeuwse en Hollandse raadgevers. Dat zal mijn antwoord zijn.’

Arnould was op zijn kasteel Vliethof, ook zijn trouwe adjudant Guyt was daar weer teruggekeerd. Beide waren ze eigenlijk na de moord weer zonder opdracht. Overal was chaos in het land, iedereen vocht weer voor zijn eigen stukje land. De raad van Holland onder leiding van Filips van Wassenaar deed zijn best om de eenheid te bewaren, maar echte leiding was er niet. Ook de Zeeuwen vochten onder elkaar Jan van Renesse was heer en meester op het eiland schouwen, en Wolfert van Borsssele was in andere Zeeuwse streken aan het vechten om de macht.

Arnould werd wakker gemaakt door de kasteelwacht. 'Er komt een groep ruiters aan gegaloppeerd.' Arnould spoedde zich naar de kantelen om te kijken wie er aankwam. In de verte zag hij alleen Engelse vlaggen en banieren. Toen de stoet dichterbij kwam, kon Arnould de wapenrok van de aanvoerder onderscheiden. Thierry de Clifort.

Arnould spoedde zich naar de binnenplaats om zijn vriend te begroeten. Het kasteel van Arnould was sinds de moord en de chaos in constante staat van paraatheid. Boeren en buitenlui hadden hun buitenleven verruimd voor de bescherming van de kasteelmuren. Thierry riep Arnould, 'wat een verrassing dat je langs komt.'

'Ik ben hier met een opdracht Arnould, bij een kroes wijn en een maaltijd vertel ik je alles.' Thierry ging eerst vrouwe Ida en zoon Casper begroeten. Adjudant Guyt werd ook vriendschappelijk begroet. Tijdens het middagmaal vertelde Thierry, dat Koning Eduard I hem had gestuurd met twee verzoeken.

'Ten eerste word je uitgenodigd door de Koning om bij het huwelijk van Graaf Jan I, en zijn dochter Elizabeth aanwezig te zijn. Ten tweede, Graaf Jan I, te begeleiden in zijn terugkeer naar Holland, en zijn kapitein van de lijfwacht te worden.' Arnould zou dan in Engelse dienst komen, zodat hij niet gehinderd werd door invloedrijke Hollanders en Zeeuwen die uiteraard de kersverse Graaf Jan I zeer zeker zouden proberen te beïnvloeden. Hij moest de taak zien als beschermer van een koninklijk Engels familielid, net zoals hij dat bij Floris V had gedaan.

'Tja, zei Arnould, bij Graaf Floris V was het ook niet allemaal zo goed afgelopen.' 'Kom dat was overmacht, jij hebt in dat geval meer dan je plicht gedaan, en tegen een overmacht en gijzeling kan niemand wat doen,' antwoordde Thierry. 'Verder zit ik met de verdediging van het kasteel, als Casper, Ida en ik nu weg gaan, zijn de mensen die hier bescherming hebben gezocht te kwetsbaar.'

'Ik kan hier twintig tot vijftig soldaten achterlaten onder leiding van je adjudant,' zei Thierry. 'Als ik jou was zou ik deze kans aanpakken. Mijn Koning heeft er heel wat voor over als Graaf Jan I vertrouwd beschermt word.'

'Waarom ook niet ik doe het,' antwoordde Arnould, 'we gaan weer naar Engeland.'

Hoofdstuk 12

Voor het huwelijk van Graaf Jan I en Elizabeth van Engeland waren velen genodigden van hoge afkomst aanwezig. Een groot feest in Londen. Arnould was er met Ida zijn vrouw en zoon Casper. Ook Thierry de Clifort was aanwezig en hield Arnould en zijn gezin gezelschap.

Na de plechtigheid, was Arnould bij Koning Eduard I ontboden.

‘Heer de Cupere,’ begon de Koning, ‘Mijn admiraal heeft u in kennis gesteld van de opdracht waarmee ik u wil belasten.’

‘Ja dat heeft hij Sire, ik voel mij zeer vereerd dat ik uw vertrouwen geniet.’

‘Het zal u niet ontgaan zijn dat mijn schoonzoon Jan van Holland, niet een van de sterksten is. Nochtans is hij de rechtmatige opvolger van het Graafschap Holland en Zeeland, en dient hij bescherming te genieten.’

In Holland hebben teveel partijen belang bij de gunsten van Graaf Jan I. Hierom wil ik dat u die personen die van zijn diensten gebruik willen maken naar mijn adviseur door verwijst.

Hiervoor blijft ook mijn admiraal Thierry de Clifort in Holland zodat u met hem ook kan overleggen.

In principe zal hij de raadgever van Graaf Jan I zijn, en u zijn kapitein der lijfwachten.’

‘Ik heb het begrepen Sire, ik zal met uw admiraal in ieder geval prima kunnen samenwerken.’

‘Ik had jullie als team ook zo voorgesteld heer de Cupere, ik zie u weer bij de avondmaaltijd,’ zei de Koning.

‘O ja, drie bekenden van u krijgen de taak van raadgever, ik heb vernomen dat u ook met de andere personen goed overweg kunt.’

U hoort nog wie dat zijn.’

Arnould maakte een buiging, en vertrok weer. Buiten trof hij Thierry en zijn gezin weer aan.

Hij pakte enkele kroezen wijn van een bediende, en Proosten. ‘Op onze samenwerking,’ riep hij tegen Thierry, en die riep terug; ‘Dat die nog lang mag duren.’

Ook Jan van Renesse was in Engeland op het feest, hij kwam naar Arnould, zijn zuster Ida, en neef toe. ‘Gefeliciteerd Arnould met je nieuwe taak. We staan gelukkig weer in hetzelfde kamp.’

Ik ben benoemt door Koning Eduard als raadgever van Graaf Jan I, en zodoende zullen we ook nauw gaan samenwerken.’

Arnould was blij verrast, en stelde Thierry voor.

‘Je kent hem misschien nog wel van de slag bij Duinkerken. Hij is mede raadgever vanuit Engelse zijde.’

‘Ja natuurlijk ken ik hem nog,’ zei hij.

Ze stonden beiden elkaar natuurlijk in de weg wat betreft hun beider belangen, maar waren professioneel diplomaat genoeg om vriendschappelijk tegenover elkaar te blijven.

Nog wat later kwam ook Filips van Wassenaar, bij het gezelschap zich voorstellen als Hollandse raadgever van Graaf Jan I, aangesteld door Koning Eduard I.

Zo was de opzet van de Koning gelukt, dat beslissingen unaniem door de drie voornaamste raadgevers uit Holland, Zeeland en Engeland, werden gesteund, zodat er geen onderons zaakjes zouden worden gesloten.

Januari 1297 gingen drie Engelse schepen richting Zeeland. Aan boord de Hollandse Graaf Jan I, met zijn drie voornaamste raadgevers en zijn lijfwacht onder leiding van kapitein Arnould de Cupere. Zierikzee was de bestemming. Jan van Renesse was hier heer en meester, en waren de Engels gezinde edelen in de meerderheid.

Van hieruit zou Holland en Zeeland bestuurd worden. Vrouwe Elizabeth van Graaf Jan I, bleef achter in Engeland.

Jan van Renesse deed zijn best om als plaatsvervanger te worden gezien van Graaf Jan I, die totaal niet in staat was zelf te regeren.

De twee andere raadsleden floten hem steeds weer terug als Jan van Renesse weer eens te ver ging. Inmiddels had zijn rivaal Wolfert van Borssele het eiland Walcheren geheel veroverd, en noemde hij zich heer van Veere.

Gerard van Voorne, de schildknaap van zijn vader, was inmiddels tot ridder geslagen, en sloot vriendschap met Graaf Jan I, zoals dat ook al was met zijn vader Floris V.

De eerste maanden moest vooral de lijfwacht van Graaf Jan I op hun hoede zijn.

Arnould vond het maar niets dat iedereen uit het land zogenaamd even met de jonge Graaf kennis moest komen maken en ondertussen zijn of haar wensen kenbaar maakten. Evenmin wist hij natuurlijk wat de ware bedoelingen waren. Iedereen kon een potentieel moordenaar zijn.

Na enkele maanden werd het wat rustiger, en werd het duidelijk dat niemand echt belang had bij een dode Graaf.

Een van de eerste bestuurszaken waren de inlijving van de goederen en landerijen van de moordenaars van zijn vader. Tevens werden de ontsnapte moordenaars bij verstek met de dood veroordeeld.

Hierdoor was het hen onmogelijk gemaakt om nog in Holland en Zeeland terug te keren.

Wolfert van Borssele kreeg een deel van de Zeeuwse adel op zijn hand, en bood zich aan om voor Graaf Jan I onder leiding van Jan van Renesse tegen de West Friezen op te trekken.

Tijdens deze gevechten werd Jan van Renesse met de Hollanders bij Vronen in maart 1297 omsingeld door de West Friezen. Ze vochten als leeuwen maar de overmacht was te groot.

Wolfert van Borssele die leiding gaf aan het Zeeuwse leger, trok hij zich verraderlijk terug met de Zeeuwse edelen.

Hij liet Jan van Renesse in de steek. In Zierikzee was dit verraad natuurlijk niet bekend, waarop de bevelhebber Jan van Renesse de schuld kreeg van deze nederlaag.

Hij viel in ongenade en werd naar Zeeland verbannen.

Iets later behaalde Wolfert van Borssele de overwinning op de West Friezen. En behaalde daarmee alle eer. Kort daarop werd Wolfert van Borssele in verband met dit succes benoemd tot de nieuwe Zeeuwse raadgever van Graaf Jan I.

Arnould, ziet dit spel toch wel allemaal als te toevallig, en besluit zijn vriend Costyn van Renesse op te zoeken.

Costyn is blij zijn vriend weer eens te ontmoeten. Als het gesprek op Jan van Renesse komt en zijn grote nederlaag ontsteekt Costyn in woede. 'Ik heb aan de zijde van mijn broer gevochten, we zijn verraden.'

Die smeerlappen trokken zich terug in plaats van de aanval te kiezen.

We hadden die Friezen in ons broekzak, maar Wolfert van Borssele pleegde verraad.'

'Wat een rotstreek,' antwoordde Arnould. 'Als we dat nu eens kunnen bewijzen.'

'Ja als we dat kunnen,' zei Costyn, 'dat kan niet. Er zijn hoogstens enkele mensen die de manoeuvre van Wolfert kunnen bevestigen.'

'Nou als dat al kan, dan probeer ik de Graaf te overtuigen dat de nederlaag niet de schuld van je broer was, maar een samenloop van omstandigheden.'

Ik kan niet Wolfert aanklagen voor verraad dat niet bewijsbaar is, maar als je broer voorlopig maar weer in ere hersteld is, dan kan hij weer voor zichzelf opkomen.'

Hierop gingen beide ridders op zoek naar mannen die de manouvre van Wolfert van Borssele konden bevestigen.

Zowel bij Hollanders als bij Zeeuwen

Na de getuigenissen te hebben gehoord over de nederlaag bij Vronen, ging Arnould overtuigd van de onschuld van Jan van Renesse pleiten bij Thierry de Clifort en Filips van Wassenaar.

Na Arnould zijn verhaal te hebben aangehoord, vonden ook zij dat Jan van Renesse te zwaar was gestraft.

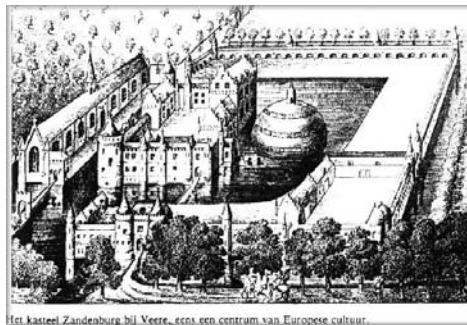
‘We zullen het met Graaf Jan I en Wolfert van Borssele bespreken,’ zei Filips.

Na de Feiten over de slag bij Vronen te hebben vernomen zei Graaf Jan I tegen Wolfert;

‘De situatie toch wat anders was dan dat hij had verteld.’

‘Wolfert, jij mag Jan van Renesse weer in ere herstellen en hem een nieuwe goede positie aanbieden.

Ik denk aan Baljuw in Zuid Holland,’ zei Filips van Wassenaar. ‘Ik hoop dat jullie zo je geschillen kunnen bijleggen.’

het kasteel Zandenburg bij Veere, een centrum van Europese cultuur.

Jan en zijn broer Costyn kwamen naar Veere, waar Graaf Jan I zijn nieuwe bestuursraad vanuit kasteel Zandenburg had gemaakt, uiteraard niet geheel zonder invloed van Wolfert van Borssele, die steeds meer macht over de zwakke Graaf kreeg.

Jan werd quasi hartelijk onthaald door Wolfert van Borssele, die hem eerherstel gaf en het ambt van baljuw in Zuid Holland.

Arnould kwam Jan en zijn broer Costyn begroeten en feliciteren.

Wolfert zat inmiddels al weer op nieuwe kansen te broeden, die zijn invloed en macht vergroten. De spanning onder de Zeeuws/Vlaamse en Zeeuws/Engelse gelieerde edelen was weer even verminderd.

Toch had Wolfert van Borssele nu de jonge Graaf zodanig geïmponeerd, dat deze hem van alles op de mouw kon spelden.

Arnould werd gewekt door Wolfert: ‘Maak je klaar met je mannen Arnould, we gaan een rondrit maken door het Graafschap.’

Arnould vroeg: ‘Wanneer gaan we weg dan?’ ‘Over een uur wil ik vertrokken zijn,’ antwoordde Wolfert.

Zodoende ging de stoet van Graaf Jan I, onder leiding van Wolfert van Borssele met lijfwacht weg.

De andere raadsleden onwetend achterlatend, zodat er eigenlijk meer sprake was van ontvoering. Ook Gerard van Voorne ging mee, want anders wilde Graaf Jan I niet mee.

Wolfert ontpopte zich als een geboren organisator, maakt zich populair bij het volk en regelt het binnenlands bestuur zodanig dat zijn invloed niet meer weg te denken is.

Arnould zend een van zijn lijfwachten met een boodschap voor Thierry de Clifort en Filips van Wassenaar naar Veere. De man wordt enkele kilometers van de stoet ingehaald door drie ruiters en koelbloedig vermoord. De boodschap wordt verbrand.

‘Zo,’ zei een der ruiters, ‘Wolfert kan tevreden zijn.’

Wolfert van Borssele had bemerkt dat een van de lijfwachten een andere kant opreed, en had direct zijn mensen de achtervolging laten inzetten. Hij kon zich niet permitteren dat anderen van zijn plannen

op de hoogte werden gebracht. Arnould had al een tijd niets van zijn man vernomen, en maakte zich bezorgd. Hij sprak erover met Gerard van Voorne, die nog veel in de omgang met de Graaf zelf was.

De omgang met de Graaf werd door Wolfert zoveel mogelijk vermeden, om zijn eigen invloed niet kwijt te raken.

Gerard liet weten dat hij ook bij de Hollandse adel, zou informeren of en hoe de raadgevers Filips van Wassenaar en Thierry de Clifort zijn geïnformeerd over de rondrit door het Graafschap.

Gerard kwam erachter dat vanuit Veere gesproken werd van regelrechte ontvoering van de jonge Graaf door Wolfert van Borssele.

Ook Wolfert zag in dat Gerard van Voorne als vriend van de Graaf een invloed had die hij voor zich moest winnen.

Hij had altijd al huwelijkse banden gehad met het huis van Voorne, en was zelf voor de tweede maal gehuwd met Katharina van Voorne Burggravin van Zeeland en moeder van Gerard, en stelde Gerard voor om met zijn dochter uit zijn eerste huwelijk Heylwijf te trouwen.

Gerard wist dat Heylwijf een mooie jonge vrouw was, met lang goudblond haar, en dat het huwelijk een grotere invloed in Walcheren zou betekenen voor het huis van Voorne, en stemde dus toe.

Na de uitgebreide rondrit van enkele weken, kwam de stoet weer terug in Veere aan. Een verklaring gevraagd door Filips en Thierry werd door Wolfert afgedaan als zijnde: 'Hij is vrijwillig meegaan, en hij vond het leuk.'

Het huwelijk tussen Heylwijf en Gerard werd voltrokken in de abdij van Middelburg. Arnould, Ida en Casper waren ook uitgenodigd, evenals Jan en Costyn van Renesse. Tijdens het feest werd Jan van Renesse door de raad van Holland en Zeeland benaderd.

Hij kreeg de leiding om te bemiddelen in een conflict met Hertog Jan I van Brabant. Bergen op Zoom werd het doel van de reis.

Wolfert van Borssele had ervoor gezorgd dat Jan van Renesse de opdracht kreeg, en tevens had hij ervoor gezorgd dat Arnould met hem mee ging.

Ook Costyn werd door zijn broer meegevraagd. Zo gingen de drie vrienden na enkele dagen van voorbereiding met hun gevolg op weg naar Brabant.

Nog voor zij Zeeland hadden verlaten, liepen ze al in een hinderlaag.

Tien mannen beschoten de drie ervaren ridders. Arnould nam direct zijn zwaard en sloeg zijn eerste aanvaller zijn hersenpan in.

Ook Jan en Costyn hadden al een aanvaller te grazen genomen, zodat er nog maar zes man overbleven. Deze gingen zich hergroeperen, zodat ook onze drie vrienden de tijd kregen om de situatie te overzien.

Arnould laadde snel zijn boog, Jan en Costyn paktten hun aks.

Nu gingen zij zelf in de aanval, Arnould velde met zijn boog een man, nogmaals sloegen alle drie een tegenstander tegen de grond.

Het paard van Costyn werd dodelijk geraakt door een speer.

De laatste twee tegenstanders vluchten het bos in. Jan wilde geen achtervolging inzetten, hij zei: 'Laat ze maar gaan, ik vermoed dat we op onze reis nog wel meer verrassingen zullen krijgen. We moeten op onze hoede zijn.'

De zwaargewonden werden gedood, er was een lichtgewonde en die werd verzorgd.

Hierna werd hij verhoord.

Eerst wilde hij niets zeggen maar na enkele uren ondersteboven aan een boom te hebben gehangen terwijl de vrienden bij een kampvuur hun magen vulden, kwam zijn tong toch nog los.

'Ze waren gestuurd door Wolfert van Borssele, met de opdracht hun doel te saboteren en hen eventueel uit de weg te ruimen,' vertelde hij.

‘Zie je wel,’ zei Jan, ‘ik voelde al op mijn klompen dat Wolfert erachter zit. Hij doet alles om zijn macht te vergroten.

Ook jij zit hem in de weg Arnould, jij bent hem te onafhankelijk, en dat zint hem gewoon niet. Hij wil over iedereen in zijn omgeving een machtsfactor bezitten zodat hij via chantage of financiële druk iedereen naar zijn pijpen kan laten dansen.’

Arnould antwoordde; ‘Maar ik ben in dienst van de Koning van Engeland. Hoe kan hij mij dan van mijn positie beroven?’

‘Juist daarom,’ antwoordde Jan, ‘omdat hij geheel af wil van buitenlandse inmengingen, zorgt hij dat het jonge Graafje afhankelijk word van hem.

Hierop kan hij de Graaf zich laten afzetten tegen zijn andere raadgevers Filips en Thierry, en daarmee van Engeland en Vlaanderen.

Eerst gebruik hij Vlaanderen om vaste voet in Zeeland te krijgen, daarna de Engelse invloed, om ze vervolgens in te ruilen, voor een bondgenoot die hem een onafhankelijke positie geeft.’

Na de nacht gingen de vrienden met hun gevangene verder. De paarden van hun tegenstanders en hun wapens werden onderweg verkocht.

Voor alle zekerheid reisden ze met een omweg naar bergen op Zoom, hierdoor hadden ze geen last meer van overvallers

Te meer bleek dat Jan van Renesse gelijk kreeg, want Wolfert vertelde de jonge Graaf Jan I, dat Jan van Renesse een complot met de Hertog van Brabant smeedde om hem Graaf Jan I, te gijzelen.

Dit om de invloed van Brabant, in Holland en Zeeland te versterken. De naïeve Graaf Jan I geloofde hem.

Tijdens zijn bezoek in Brabant, vernam Jan van Renesse, dit laatste van Hertog Jan I. De vrienden gingen naar slot Moermond, het kasteel van Jan van Renesse om zich te beraden over de verdere stappen.

Costyn riep, ‘wat een rotstreek is dat !! Ga je voor die lui naar Brabant, en dan word je zo verraden.’

Arnould zei; ‘Ik denk dat we onofficieel contact moeten opnemen met mijn vriend Thierry om te informeren hoe de zaken in Veere staan.’

Jan was het daarmee eens.

Ze ontmoeten Thierry de Clifort in Middelburg. Thierry zei dat de situatie ernstig was. ‘Ikzelf kan niets doen,’ zei Thierry.

‘Dit zijn binnenlandse zaken waar ik geen invloed op kan uitoefenen. Ik heb wel vernomen dat ze Jan willen dagvaarden om hem over zijn rol te horen. Ik ben alleen bang dat je daar niet levend vandaan komt.

Wolfert zal de feiten zodanig draaien dat wat je ook zegt, je altijd schuldig zult worden bevonden. De hoorzitting wordt bijgewoond door hoofdzakelijk getrouwen van Wolfert.’

‘Wat kunnen we dan doen,’ vroeg Arnould ? Thierry antwoordde;

‘Ik zei al dat de zaak ernstig was. Als Jan naar Veere komt zal hij schuldig worden verklaart, en daarmee vermoedelijk ter dood worden veroordeeld, als Jan vlucht, zal dat worden gezien als schuldig en zal je worden verbannen en je goederen en landerijen zullen worden verbeurt verklaart.

Arnould en Costyn zijn door Graaf Jan I in ongenade vervallen wegens verzaken van jullie plichten omdat jullie Jan niet hebben gearresteerd. Jullie kunnen maar beter een poosje je heil in het buitenland zoeken.

Jullie goederen blijven gewoon aan jullie familie toevertrouwd. maar Jan is het doelwit van Wolfert geworden, en kan beter vluchten.

Oh ja, liet Thierry nog weten. Jullie vrienden, Nicolaas Cats en Jan van Schenge zijn gegijzeld door Wolfert.

Hiermee zal hij Jan proberen te dwingen te verschijnen in Veere. Alleen heeft hij dan toch de overige Zeeuwse en een groot deel van de Hollandse adel tegen zich als hij hen iets aandoet., en dat weet hij donders goed.'

Bij terugkomst op zijn slot Moermond, ontving Jan van Renesse inderdaad de dagvaarding, waarop hij besloot niet in te gaan.

Hij adviseerde Arnould en Costyn weg te gaan naar Vliethof, en daar de gebeurtenissen af te wachten. Alle overige familie van Jan en Costyn alsmede Swer-Almus, gingen mee.

Ik blijf hier met mijn getrouwen van de kasteelwachten om Moermond te verdedigen. Indien de tegenstander te sterk blijkt zijn, zal ik het slot in brand steken, en naar mijn vrienden in Vlaanderen vluchten.

Arnould, Costyn, en hun gevolg reisden af naar Vliethof, waar zij de gebeurtenissen zouden afwachten. Ida ontving haar familie hartelijk en was blij dat iedereen ongedeerd was aangekomen. Vooral de vrouw van Jan en zijn dochter Margaretha, waren blij onderdak bij Ida te vinden. In november kwam er een boodschapper van het eiland Schouwen met nieuws.

Eind oktober 1297 was slot Moermond gevallen en verwoest. Jan van Renesse was ontkomen met de meesten van zijn getrouwen en veilig in Vlaanderen. Iedereen was opgelucht dat het voorbij was. Jan had kunnen ontkomen, en daarbij was het slot niet in handen van Wolfert gekomen. Nog een dag later kwam er een boodschapper vanuit Holland. Een document met het grafelijk zegel werd bezorgd. Wat ieder al vreesde werd werkelijkheid. Arnould en Costyn waren in ongenade gevallen en in de ban, en zouden in Holland en Zeeland worden gevangen gezet als ze zich daar zouden vertonen.

Costyn ging de familiedocumenten naar het huis van de Heren van Voorne brengen zodat deze veilig waren opgeborgen voor het nageslacht. Hierna vertrok hij naar andere oorden. Hij had altijd het heilige land al eens willen zien.

De vrouw van Jan van Renesse en zijn dochter Margaretha bleven alsook Swer-Almus bij vrouwe Ida en Casper wonen.

Arnould ging terug naar Middelburg, maar eerst ging hij zijn broeder Diederik om raad en daad vragen.

De invloed die Wolfert op de jonge Graaf Jan I afdwong, zette in Holland en Zeeland inmiddels veel kwaad bloed. Hollandse edelen vonden het maar niets dat een Zeeuw de dienst in hun land uitmaakte, en nog minder omdat hij goede contacten had met Gwijde van Dampierre de Vlaamse Graaf.

Om deze reden werd vanuit Holland, Hertog Jan I van Henegouwen gevraagd om zich over zijn achterneef te ontfermen, want zo dachten ze, beter Henegouwen met Franse invloed, dan Zeeuws Vlaamse invloed, waarbij dan ook nog naar de pijpen van Engeland kon worden gedanst.

De Henegouwse Hertog vond de situatie niet ernstig genoeg om zelf te komen en zond zijn broer. Wolfert had zich in het bezit weten te stellen van de landgoederen van, van Amstel, van Woerden en van Velzen. De goederen van Gijsbrecht van Ysselstein kwamen in handen van zijn vrouw Katharina van Voorne.

Einde deel I

Deel II

In dit verhaal wordt gewag gemaakt van de dolende ridders, hoewel "dolen" niet het juiste woord is, want eigenlijk zouden we moeten spreken van naar eer rondzoekende ridders.

Dolen verwijst naar het Franse woord erre en dat betekent weg, en errer betekent dus in feite "lopen," of beter "zij huns weegs gaan."

Ik wens echter in het voetspoor te treden van die Hollandse en Zeeuwse vertalers die de boeken van Merlijn, Torec en Lancelot uit het Frans hebben vertaald en altijd spraken over "dolende ridders," omdat in dit geval het woord "dolen" de betekenis heeft van "rondzwerven" of "rondtrekken," en daar zijn ze nooit van afgeweken en ze bleven dit woord omwille van ik weet niet welke regel gebruiken.

In navolging van mijn voorgangers zal ik dus proberen hun taalgebruik te benaderen en zal ik "dolende" gebruiken in de betekenis van "rondtrekkende," ook al is dat niet het geëigende woord.

Het doel van dolende ridders was een lans te breken op het schild van een andere ridder, wat voor beiden een begroeting was en een grote eer.

Hoofdstuk 13

Arnould, had zijn Broer Diederik gevraagd hem te vergezellen Middelburg, waar hem iedere dag en uit alle windstreken nieuws bereikte over de heldendaden die de dolende ridders verrichtten in tal van andere contreien. En hij begon zich te schamen omdat hij zich nog altijd niet op weg had begeven.

Daarom zei hij tot Diederik: 'Mijn broeder, je hebt zeker al gehoord over de heldendaden van die ridders die dagelijks de ronde doen. Ik voel het aan als een grote blaam dat ik mij hier nog ophoud zonder ook maar iets uit te voeren.

Ik ben zonder opdracht, en ik ben vanuit Holland in ongenade vervallen. Waarschijnlijk zal ik in mijn hele leven de gelegenheid niet meer krijgen om mij in zulke eervolle kringen te meten met een schare ridders.

Ook de Hertog van Brabant heeft zich in Bergen op Zoom lyrisch uitgelaten over het toernooi in Gisors. Zou jij zo goed willen zijn om vrouwe Ida te laten weten dat ik de roem in Frankrijk ga zoeken.'

Diederik ging naar Ida toe en vertelde haar wat Arnould hem had gezegd. Waarop de gebeurtenissen in verband met Floris V weer in haar herinnering opdoken, die zij nog niet vergeten had, en zij ontstak in hevige woede en antwoordde erg verward, als iemand die zijn verstand kwijt is van verdriet:

'Zeg hem dat hij, toen hij met zijn Graaf Floris rondreisde, mijn raad ook niet nodig had, en dus hoeft hij mij die ook nu niet te vragen.

Hij doet maar wat hem belijft, want over zijn reizen maak ik mij niet meer druk.'

De achtenswaardige Diederik bleef in gedachten verzonken en na zich te hebben beraden zei hij: 'Vrouwe, u verbaast mij ten zeerste. Waarom toch windt u zich zo op over wat Arnould toen deed? U kunt zich er zowel aan ergeren als de hand aan uzelf slaan. Als edele en mooie jonkvrouw en als meest begunstigde van uw familie kunt u best zonder hem. Maar de liefde die hij u toedraagt, is zo groot dat zonder u niets ter wereld zijn waardering nog zou wekken, Daarom vraag ik u zo goed te willen zijn mij de gunst te verlenen om met hem te praten en hem te zeggen op welke wijze het u zou behagen dat hij zijn handel en wandel aan u verantwoord, want tenslotte staat hij slechts onder uw gebod. Op dit moment is Arnould wegens verraad door de Hollandse vorst net als uw broers in ongenade en in de ban. Floris V heeft hij altijd trouw kunnen dienen, en hiervoor heeft hij het respect van zeer veel edelen in binnen en buitenland gekregen. Nu is hij op een punt dat hij eer en glorie op toernooien wil verwerven. Door de ban kan hij toch niets anders ondernemen.

Ida antwoordde: 'ik wens noch met jou, noch met hem erover te discussiëren, en eigenlijk kan ik niet nu met hem in gesprek komen. Maar omdat jij hem zo erg mag, kom je straks maar even bij mij terug en dan zal ik er wel over nagedacht hebben en je kunnen zeggen wat ik meen dat hem te doen staat.'

Ida

Margaretha aleidis

Diederik hield zich zolang bezig met andere zaken, en toen hij de tijd gekomen achtte om bij zijn schoonzus zijn opwachting te maken, ging hij erheen en trof haar aan in gezelschap van haar nicht Margaretha en haar broer Costyn, en trad met haar in gesprek.

Hij begon onmiddellijk over het toernooi in Frankrijk, waarop Ida zei: 'Diederik, zeg Arnould dat hij met Gods zegen mag vertrekken als hij daar zin in heeft. je voorziet hem van al wat hij denkt nodig te hebben.

Echter mijn wens is dat jij Diederik en mijn nicht Margaretha hem zullen vergezellen.

Het is voor margaretha veiliger in Frankrijk dan hier. Zeg hem echter ook dat hij mij van al zijn wapenfeiten op de hoogte moet houden afgezien of deze in zijn voordeel of nadeel zullen uitvallen.

Houd mij geregeld op de hoogte van al wat je ziet, laat Arnould mij schrijven. Tracht zoveel mogelijk gedaan te krijgen dat Arnould, zodra je op plaats van het toernooi bent aangekomen, zonder jouw bijzijn geen stap meer zet. En zo mogelijk probeer je opvoeding te geven aan Margaretha, om te zorgen dat zij zich gedraagt, en of zij bescheiden is. Ik vermoed dat zij ernaar zal streven zich beter voor te doen dan goed voor haar is. Ga nu met Gods zegen.' Tegen Margaretha, zei Ida, 'de hele reis lang zul je Aleidis heten, dat is de naam die ik je graag wil zien voeren.' En nadat ze elkaar hadden gekust, nam Margaretha afscheid van Ida en Costyn.

Bij het vallen van de avond ging Arnould in vermomming naar Ida toe. Zij riep verschrikt zachtjes Arnould je mag hier helemaal niet komen, als de spionnen van Wolfert van Borssele er achter komen dan word je in de kerkers geworpen.

'Ssst'. Zij hij, 'ik kom je bedanken voor je steun in mijn besluiten ik zal goed op Diederik en Margaretha passen. Hierna bedreef hij de liefde met haar'. Arnould, zei Ida toen ze bij elkaar uitgeput in elkaars armen lagen. 'Wil je voor je veiligheid een leeg groen schild dragen. Op het Toernooi kun je het dan aanvullen met het hermelijnen Andreaskruis, en voor mij de leeuw van Renesse op je mantelgesp.' Arnould schreef een gedicht voor haar wat luidde;

*"Ik ben de kapitein van mijn ziel,
en zo bevaar ik vrij als een boekanier,
de zeeën van mijn geest."*

Arnould begaf zich de volgende dag naar de Burggravin Katharina van Voorne, en onder voorwendsel dat hij naar andere oorden moest om een en ander te beredderen, nam hij afscheid. Nog voor de dag aanbrak, ging hij op weg in gezelschap van Margaretha, Diederik en een schildknaap, en met achterlating van heel zijn gevestigde leven richting Frankrijk het land van de "dolende" ridders.

Zo vervolgden ze hun weg en op een dag kwamen ze tussen middag en avond aan ten huize van een leenheer. Deze was met Arnould in gesprek toen een jonkvrouw in galop op een paard kwam aangereden, die met opengereten gelaat en loshangend haar huilend en luidkeels uitriep: 'Wee mij, want dit is mijn einde!'

De oude leenheer onderbrak het gesprek met Arnould en zei: 'Wat is er aan de hand?'

Heer antwoordde zij, 'twee laaghartige ridders die mij wilden ontvoeren van mijn broer, een eervol ridder, die ik vergezelde naar het toernooi, hebben hem overvallen en, naar ik vrees, omgebracht.

Heer, neem mijn verdediging op u zodat ze mij, na hem, ook niet om het leven brengen.

De leenheer, die een achtenswaardig en hoogbejaard man was, keek Arnould in de ogen en zei: 'Wel, ridder, ... die een jonkvrouw begeleidt, sta maar eens op en stel je omwille van haar te weer. Want ik verzeker u dat die beide ridders, of beter die duivels, als u ze zo wilt noemen, er al acht hebben buitgemaakt de laatste twintig dagen.

Ze overvallen en ontwapenen de ridders en doen hun de grootste vernederingen ondergaan die ze maar kunnen bedenken. Laat dus maar eens zien wat je daartegen gaat doen, want wees ervan verzekerd dat wat zij heeft meegemaakt, ook de uwe te beurt kan vallen.

Zonder dralen stond Arnould op en gordde de wapens om, koos een stoer en uitgelezen paard uit en wilde weggrijpen. Maar Margaretha gilte: 'Laat mij hier niet alleen achter.'

Ze stegen dus te paard en wilden uitrijden, maar toen zagen ze de beide ridders die achter de jonkvrouw aan zaten, komen aanrijden.

Die dachten haar ten huize van de leenheer aan te treffen, en toen ze Arnould ontwaarden in gezelschap van een jonkvrouw waarvan ze meenden dat het degene was die ze zochten, wendden ze hun paard naar haar toe, maar Arnould riep:

'Laat haar met rust, plicht vergeten ridders, want de jonkvrouw heeft iemand die haar beschermt en verdedigt!'

Ze antwoordden echter: 'Hoezo? Verdedigt u haar?'

'Heel zeker,' zei Arnould.

Waarop hij met een zware, stevige lans in de hand gezwind op een van beide broers inreed en hem zo hard raakte dat hij hem van het paard afstak. De klap kwam zo zwaar aan dat Arnould zijn tegenstander helemaal versuft bleef liggen en er blijkbaar niet aan dacht overeind te komen.

En nu wendt Arnould zijn paard en rijdt in op de ander, die kookte van woede en op hem inreed. Ze botsten beiden zo heftig op elkaar dat de ridder zijn lans stukbrak op het schild van Arnould, die echter rechtop in het zadel bleef.

Maar nu was het de beurt aan Arnould, die hem zo onstuimig in het midden van diens schild trof, dat de lans er dwars doorheen ging en de speerpunt langs zijn rug eruit kwam. Totaal gefnuikt smakte de ridder tegen de grond, zijn ogen bedekten zich met een waas, hij verloor het bewustzijn en vervaagde van deze wereld zonder nog bij kennis te komen.

Hierop steeg Arnould van zijn paard, liep op de eerste toe, die aanstalten maakte om op te staan, en Hij zette zijn voet op diens borst en zei: 'Ha zo, wreedaardige en snode ridder, en jij en je trawant wilden dus de vuige bedoening van Breunis Saunce Pité terug in het leven roepen?'

Breunis saunce pité was de benaming van een als zeer kwalijk bekend staande zwarte ridder. Deze benaming word regelmatig in de beroemde romans, Lancelot, Tristan, en Merlijn genoemd.

Hup, komaan! Sta maar eens vlug op en lever mij de jonkvrouwen uit die je hebt veroverd, alsook de paarden en harnassen van de ridders die je hebt vernederd. En zweer nu bovendien nooit meer terug te zullen vallen in dit soort schofterige streken, of het zal verdraaid je kop kosten.

De ridder zei: 'Heer ridder, het is zo dat mijn broer en ik de gelofte hadden afgelegd om ons met de dolende ridders te meten, maar zonder twijfel hebben wij nooit een ridder op verraderlijke wijze aangevallen, doch alleen man tegen man bevochten.

Ik wil u echter wel alles overmaken wat wij hebben buitgemaakt. Onze gelofte was immers slechts geldig tot wij een ridder zouden ontmoeten die ons versloeg en aan wie wij dus al wat wij hadden buitgemaakt moesten overdragen. Vooruit dan maar,' zei Arnould. Waarop hij de ridder de hand reikte en hem overeind hielp.

Toen hij echter zijn broer daar op de grond zag liggen zonder teken van leven, en zag hoe de lans in de borst was gedrongen en de speerpunt er van achteren uitstak, schreeuwde hij het luidkeels uit:

'Ach, broeder toch, wat is er van je geworden? Waarop hij zich weer tegen Arnould keerde, zijn zwaard trok en op hem afstevende en zei: 'Nu hij er niet meer is, wil ik evenmin nog langer leven.

Er rest mij alleen nog te sterven of mijn broer te wreken.'

En meteen begon hij met zijn zwaard toe te slaan op Arnould schild. Deze kon de klappen van de ridder alleen maar een hele poos weerstaan door zich gedekt op te stellen. Hierdoor werd de ridder hoe langer hoe grimmiger en hij sloeg telkens zo hard als hij kon toe.

Arnould beschermde zich slechts met zijn schild en onthield zich ervan om zelf tot de aanval over te gaan en weigerde de ridder aan te pakken, teneinde hem niet van het leven te benemen zoals hij met diens broer had gedaan.

De ridder stelde nu alles in het werk en hakte zo hard op Arnould zijn schild in dat hij op den duur uitgeput raakte, zonder dat Arnould hem ook maar eenmaal had teruggeslagen.

Omdat hij voelde dat hij verzwakte, begon hij zich terug te trekken om op adem en op krachten te komen. Arnould van zijn kant verroerde geen vin en bleef ter plaatse staan. Toen de ridder voor zichzelf had uitgemaakt dat hij lang genoeg had gerust, wilde hij opnieuw tegen Arnould optrekken, en zei: 'Ridder, u ziet dat ik het gevecht andermaal wil opnemen met de bedoeling te overwinnen of te sterven. Daarom verzoek ik u te zeggen hoe u heet zodat ik tenminste weet wie mijn broer uit deze wereld heeft geholpen, en mij voor het geval ik er het leven bij zou inschieten.'

Arnould antwoordde: 'je broer is uit deze wereld door het grote onrecht en het geweld geholpen die jullie de dolende ridders hebben aangedaan, alsook door de snode en zinloze gebruiken waarmee jullie opnieuw een aanvang hebben gemaakt, en zelfs al was ik hier niet toevallig langsgeslagen, dan nog zouden jullie dat niet lang hebben volgehouden. Mijn naam mag ik jullie voor het ogenblik niet medelen, en ik zie je ook niet in staat om hem van mij met geweld los te krijgen. Daarom vraag ik je het leven meer lief te hebben dan je nu doet, want anders zal ik mij verplicht voelen om tegen mijn wil in het voordeel van je af te dwingen dat jij van mij wilde behalen.'

Toen de ridder Arnould zo hoorde spreken, keek hij hem onderzoekend aan en kreeg het benauwd om het hart. Maar ondanks zijn angst hield hij niet op tegen Arnould in te gaan en uit alle macht toe te slaan op het schild waarmee Arnould zich op bewonderenswaardige wijze indekte.

Arnould bedacht bij zichzelf dat de ridder weliswaar kloek genoeg was, maar dat zijn lichaamskracht toch niet evenredig was aan zijn stouthartige inborst. Hij merkte dat de slagen niet meer van dien aard waren dat ze hem nog veel schade konden berokkenen, aangezien ze werden toegebracht door een slappe en vermoeide arm en dan ook

voortdurend in kracht afnamen, maar ook nu wachtte hij zich ervoor om aan te vallen, en dat bracht de andere ridder erg in verwarring.

Degenen die op het gevecht toekeken waren hierover ook verbaasd en ze konden zich maar niet inbeelden waarom Arnould ervan afzag terug te slaan.

Maar toen dat zo een hele tijd bezig was en de ridder het niet langer uithield, trok deze zich, door afmatting gedwongen, terug, liet zijn schild op de grond achter en tilde het vizier van zijn helm op om adem te scheppen en een frisse neus te halen.

Hiertegenover gaf Arnould al geen krimp, maar bleef nog steeds onverstoort.

Aleidis -Margaretha- echter liep op hem toe en zei: 'Arnould, ben je soms behekst, of wat ben je aan het doen?

Zie je niet dat die ridder niet ophoudt je aan te vallen met al zijn krachten en, als hij er in slaagt, het tot het uiterste zal drijven?

Als je echt niet om je eigen leven geeft, heb dan tenminste medelijden met die jonkvrouw daar en met mij.

Als de wreedaardigheid van die ridder het zover krijgt dat hij je overwint, wat God verhoede, blijft haar en mij niets anders over dan een wrange dood te sterven of een zielig leven te slijten in langdurige slavernij en hun bijslaap te zijn.

Daartoe werd ik jou echter niet toevertrouwd, en je hebt dat ook beloofd toen je de verantwoordelijkheid op je nam mij voor alle tegenspoed te behoeden met inzet van al je vermogens, en nu moet ik vaststellen dat je precies alles in het werk stelt om mij niet te verdedigen.

Ik dring er dus op aan uit je droom te ontwaken en te denken aan vrouwe Ida die mij aan jou heeft toevertrouwd.'

Arnould lachte achter zijn vizier en zei plagend: 'jonkvrouw, keer terug naar je plaats, want van één ding mag je verzekerd zijn, dat ze je niet om het leven zullen brengen, zelfs al raak je gevangen.

En bekommer je maar niet om mijn leven, want langer dan God heeft beschikt zal ik toch niet op deze aarde toeven.

Bedenk dat ik op dit ogenblik niet tot meer in staat ben, want anders zou ik dat al getoond hebben.

Margaretha die hieruit afleidde dat Arnould zijn krachten had opgebruikt, verontrustte zich hierover ten zeerste en hoopte dat er nu gauw een einde aan de strijd zou komen. Terwijl dit alles zich afspeelt, zie je twee schildknapen

komen aanrijden, en er was een jongen bij die een uitgelezen paard bij de teugel voerde op welks zadel de uitrusting van een ridder was vastgebonden.

Toen ze naderbij kwamen en het gezelschap hadden begroet, ontwaarden ze de ridder die hun heer bleek te zijn en die daar op de grond stond met het zwaard in de hand, en ze zagen ook zijn broer, die dood ter aarde lag, en ze begonnen hartverscheurend te jammeren.

Even later kwam er, te voet en slechts gekleed in een hemd, een man aanstappen, en toen deze op de plaats bereikte van het gevecht en de dode ridder daar zag liggen, knielde hij neer voor Arnould en zei:

'Heer ridder, ik bid tot God het uur te zegenen dat u hier bent gekomen want u stelt een einde aan het ergerlijkste dat ooit onder dolende ridders in dit koninkrijk heeft bestaan. Kijk hoe ik er nu bijsta.

Ik ben een ridder uit Duitsland en was toevallig onderweg naar het toernooi te Gisors, samen met een jonkvrouw die mijn zuster is, en die ridders daar vielen om de beurt op ons aan, en als de een vermoeid raakte van het vechten, nam de ander de strijd over en begon met hernieuwde krachten aan de vechtpartij.

Zo hebben ze mij tenslotte overwonnen, en hebben ze mij gegrepen en bestolen om mij in deze toestand achter te laten die u nu kunt vaststellen.

Over degene die ik daar zie liggen en waarvan ik denk dat hij niet meer tot de levenden behoort, zeg ik maar niets, maar die ander daar, die nog leeft, is nog de ergste en snoodste zwarte ridder die u ooit te zien kreeg, en daarom verzoek ik u zo goed te willen zijn zich van hem te ontdoen, zodat zulke ontiege zeden uit deze contreien gebannen worden.

De jonkvrouw, die dus de zuster van de ridder was, liep op de schildknapen toe en zei: 'Geef die wapens en het paard maar eens af, laaghartig gespuis.

Hier met de kleren van de ridder, want dit is zonder twijfel de dag dat er een einde komt aan het verfoeilijkste gebruik dat onbetrouwbare ridders hadden ingevoerd. De wet van Prima Nocta.

Hierop werden de kleren meteen afgenomen, zodat de ridder zich weer kon aankleden en wapenen, en daarna pakte hij het paard bij de teugels en wachtte op wat er zou worden van de beide andere ridders.

Arnould had dit alles gevolgd en zei tot zijn tegenstander: 'Wat denk je met dit gevecht te doen?

Denk je eraan het op te geven? Maar dan wel op voorwaarde dat je mij de jonkvrouwen uitlevert die je gevangen had gemaakt, alsook de wapenrustingen en de paarden van de ridders die je hebt overvallen, en je zweert niet meer terug te zullen vallen in deze gewoonten.

Of dacht je er misschien aan het verder te beslechten? Want zelfs al sla ik met mijn zwaard niet op jou in, toch zie ik dat je jezelf nog zult verslaan eer de avond valt.

Maar denk eraan dat, mocht de nacht ons overvallen, jij geen meester zult worden van het strijdperk.

Ik verzeker je integendeel dat er tot jouw grote schade en schande een eind zal komen aan dit laaghartige gebruik.'

De ridder antwoordde: 'Zeg mij dan nu uw naam ridder, daarna voer ik uit wat u van mij verlangt.' Arnould zei hem: 'Voorlopig krijg jij noch een ander mijn naam te weten. Maak het beste van je leven en gebruik je gezond verstand zolang je nog kunt, en maak van de nood een deugd.'

Enerzijds verlangde de ridder, die daar zijn broer dood zag liggen, dat ook aan zijn leven een einde kwam, maar anderzijds voelde hij zich de meest vernederde ridder ter wereld, omdat hij moest bekennen dat de ander hem had overwonnen zonder ook maar een slag naar hem uit te halen en, wat nog het ergste was van al, dat verder strijden hem niet zou baten. Hij kwam dus maar niet tot een besluit.

Waarop de leenheer, die een hoogbejaard en wijs ridder was, op Arnould toestapte en hem, zei:

'Ach ridder, toon in godsnaam, genade! Verlang nu niet dat deze ridder na al het kwaad dat over hem en zijn broer is gekomen door hun dwaasheid, de woorden zou uitspreken die je van hem vraagt. Kijk, hier ben ik, en in zijn plaats geef ik mij over aan jou, zo dat er een einde komt aan deze zaak.'

Meteen wendde hij zich tot de ander en verzocht hem zijn zwaard terug in de schede te steken en niet verder te gaan met de strijd. De ridder ging daar onmiddellijk op in.

Hierna nam hij de ridders mee naar zijn eigen woning, waar hij hun ieder een vertrek toewees en hen liet ontwapenen. Nadat hij hen van schone kleren had voorzien, gelastte hij hun ieder in zijn kamer het avondmaal te brengen. En tussendoor zei hij de jonkvrouwen, de wapenrustingen en de paarden van de ridders, die beiden hadden buitgemaakt, te gaan ophalen.

Na de dode ridder van het strijdtoneel te hebben weggehaald en ontdaan van zijn wapenrusting, leverde hij hem over aan de twee laatst aangekomen schildknapen, en die namen hem mee om hem in een kerk van een kasteel dat hem had toebehoord, en onder grote verslagenheid van zijn vazallen op waardige wijze te begraven.

Toen de ochtend aanbrak, kwamen de gevangen jonkvrouwen aan en werden wapens en paarden van de overwonnen ridders gesmaad. De ridders hoorden gezamenlijk de mis, waarbij de verslagene plechtig zwoer zich niet meer te bezondigen aan dat schandelijke gebruik om ridders te overvallen die daar langskwamen en hun jonkvrouwen te misbruiken voor hun eerste bijslaap.

Arnould drong bij de oude ridder aan om de jonkvrouwen te willen vergezellen naar het toernooi, de paarden mee te voeren, en de wapenrustingen van de vernederde ridders, en hij zei ook dat het haast onmogelijk was dat ze hun vroegere begeleiders, verwanten of vrienden niet tegen het lijf zouden lopen die hen dan naar hun land konden terugbrengen.

Mocht dit echter mislopen, dan zou de Koning ongetwijfeld tussenbeide komen. De leenheer stemde ermee in en zelfs de verslagen ridder bood met genoegen aan om hen desnoods mee te vergezellen.

Maar ze gingen tenslotte ieder hun weg, want de overwonnen ridder ging toch maar naar zijn kasteel terug.

Arnould steeg eveneens te paard en hij wilde die dag niet langer blijven, hoe de leenheer ook aandrong. Maar hij zei:

'Van nu af is het nodig gewapend de reis voort te zetten want we zijn nu 'n het gebied waar dolende ridders plegen rond te trekken.'

Waarop hij afsteeg, zich naar behoren wapende en weer in het zadel steeg, en na lans en schild aan zijn schildknaap te hebben overgereikt, nam hij afscheid van de oude leenheer. Deze besteeg een statig paard, reed met hen een eind mee en zei nog:

'Heer ridder, heb ik je niet naar behoren gediend of geëerd zoals mijn plicht was te doen en zoals je heldhaftigheid verdient?

Ik verzoek je echter mij lankmoedig te willen bejegenen, en als er een ridder is aan wie het je geoorloofd is je naam toe te vertrouwen, doe dit dan aan mij, en ik beveel je hiermee mijn beide zonen aan, nog jonge ridders, die ook uitgereden zijn om zich naar het toernooi te begeven, vandaag vijftientig dagen geleden, en als dolende ridders onderweg zijn.

Arnould hoorde de ridder aan, hield in en antwoordde: 'Mijn beste gastheer, als ik ook maar aan één ridder mijn naam mocht zeggen, zou ik die graag aan jou toevertrouwen vanwege de goedheid en de eer die ik in jou heb aangetroffen.

Maar het is mij helaas niet geoorloofd hem hoe dan ook bekend te maken. Daarom bid ik je niet langer aan te dringen.

Wat echter je zonen betreft kun je er zeker van zijn dat het hun aan mijn hulp niet zal ontbreken waar die hun ten goede kan komen, want ik ben je ten zeerste erkentelijk. voor wat je voor mij gastvrij onder jouw dak hebt gedaan.'

De oude man antwoordde: 'Welaan, heer ridder, zeg je dan nu nog je naam niet ? 'Nee,' zei Arnould, 'nu nog niet.'

'Het komt mij voor dat je helemaal niet tot het soort ridders behoort die, als ze nog maar ter bedevaart trekken of van de ene plaats naar de andere gaan, op de deuren waar ze halt houden, opschriften en platen met hun geschilderde wapens, of hun naam met helm, die ze misschien nooit opzetten, achterlaten, of die zich welk wapen ook nooit ten nutte weten te maken, tenzij aan tafel tijdens het etensuur een mes misschien,' zei de oude man.

'En jij, die een echte ridder bent, zoals je gisteren liet blijken, verzwijgt je naam. Je zult ongetwijfeld goede redenen hebben? Ga met Gods zegen en hij zal je gids zijn, want ik moet bekennen dat je op ridderlijkheid meer kan bogen dan de faam eraan verbonden.

Ik zal daarom niet nalaten je de eer aan te doen, waar je ook gaat.' En zo nam Arnould afscheid van de ridder en ging zijn weg.

Toen hij langs de burcht van de gesneuvelde ridder reed, begonnen de klokken te luiden, en de bewoners maakten aanstalten om tegen hem op te trekken. Maar de ridder die het gevecht had overleefd, hield hen tegen en liet niet toe dat ook maar iemand naar buiten reed of liep, en beval hun onder geen beding het kasteel te verlaten of de eed te schenden die hij had afgelegd.

Arnould wist echter niet van wie die burcht was, en begon zijn paard in te houden om te zien wat al die heibel te betekenen had. Waarop een hoofdman uit de burcht kwam, zich naar hem begaf en zei:

'Ridder, vervolg uw weg maar. Deze burcht behoorde een ridder toe die gisteravond werd geveld door een lans en waardoor hij het leven liet.

Er wordt gezegd dat het door uw hand geschiedde en nu staat de hele burcht op stelten om u te lijf te gaan.

Ik verzoek u dus het niet te betreuren om hiervandaan te gaan voor u het ergste overkomt, want het zou immers een groot verlies betekenen als zulk een onvervaard ridder, zoals men u noemt, om het leven zou komen of vernederd worden op de manier die men u zou aandoen als u zich hier te lang ophield.'

Margaretha, die dit alles had gehoord gaf Arnould geen kans te antwoorden, en zei: 'Kom, ridder, laten we gaan en onze weg vervolgen. Naar ik vermoed is dit de burcht waar men jonkvrouwen vasthoud en ridders vernederd.

Ik smeeek je dus om verder te gaan en de raad aan te nemen van deze achtenswaardige man want misschien wil de

ridder die vandaag nog dat laaghartige gebruik heeft afgezworen, met behulp van de zijnen wraak nemen op degene die hem heeft verslagen en schade toegebracht.'

Arnould, die wel doorhad dat Margaretha in angst zat, lachte even maar gaf geen antwoord, nam lans en schild ter hand en zei toen:

'Edele heer, het is inderdaad zo dat wij deze weg volgen als iedere andere dolende ridder, en wij doen of berokkenen niemand kwaad. Maar het zou weleens kunnen dat van allen die uit de burcht komen er nog weinigen zouden terugkeren,

'Ach, ridder,' antwoordde de achtenswaardige man, 'wat zou u tegen acht hier aanwezige ridders aanvangen, en al die anderen die hun hulp zouden bieden?'

'God sta mij bij,' zei Arnould, 'maar ik zou willen dat ze naar buiten kwamen en het gevecht aangaan zoals dolende ridders plegen te doen, en dan zou het wel eens kunnen dat ze voortaan de ridders die hun weg vervolgen met rust lieten.'

Terwijl ze zo aan het praten waren, zie je een ridder langs de weg naderbij komen, lans in de hand, schild aan de arm, en toen die Arnould in het oog kreeg, zei hij: 'Ridder, weiger niet een tweegevecht aan te gaan, want dit is in dit koninkrijk heden ten dage gebruikelijk.'

Arnould hoorde dit en draaide zich naar hem om, en nu rijden ze woest op elkaar in en de ridder raakt Arnould in het midden van diens schild zodat de lans aan stukken springt. Arnould, die heel wat sterker bleek, trof de ander bij die aanval zo hard op het schild dat hij hem uit het zadel lichtte en hem, evenwel zonder schadelijke gevolgen, tegen de grond keilde, wat voor de tegenstander een meevaller was, aangezien hij geen andere schade opliep dan de klap die hij kreeg door de val. Arnould keek niet meer naar hem om.

Waarop Margaretha zei:

'Arnould, we zijn hier lang genoeg geweest. Laten we in godsnaam gaan hiervandaan gaan, nu ze in die burcht niet meer kunnen zeggen dat wij uit vrees voor hen op de vlucht slaan.'

Arnould wendde de blik in de richting van het kasteel en stelde vast dat niemand naar buiten kwam.

Hij nam afscheid van de hoofdman en reed stapvoets weg.

De hoofdman hielp het paard grijpen van de ridder die uiteindelijk overleed, en gaf het hem meteen terug. Nauwelijks zat de ridder in het zadel en wilde hij Arnould achterna, of acht ridders reden in weerwil van de burchtheer naar buiten.

Arnould, die zijn paard stapvoets liet lopen, ziet hen op de ridder toerijden, en hoewel hij zeer dierst en dapper was, vallen ze met zijn allen op hem aan en vellen hem ter aarde, ontwapenen hem, nemen hem zijn paard af en beginnen hem smadelijk naar de burcht te slepen. Arnould, die daar nog niet ver vandaan was en die de schurkenstreek had

zien gebeuren, reed spoorlags op hen toe en schreeuwde:

'Ha, laaghartig tuig! Jullie hebben zeker nog nooit geleerd wat riddereer betekent!'

Waarop hij er een die hij bij deze aanval trof, meteen van het paard afstak en hem tegen de grond smakte, zich naar een ander wendde en ook die op dezelfde wijze velde.

Wat zal ik jullie daarover nog meer vertellen?

Met diezelfde lans versloeg hij nog vier ridders, en nadat ze bij de vierde brak, trok hij zijn kruisboog en schoot er een neer.

Vervolgens trok hij zijn zwaard en begon op die zwarte ridders zo krachtig in te slaan dat de een na de ander werd neergemaaid, waarvan er drie zwaargewond bleven liggen.

Alle slotbewoners keken op het gebeuren toe en hitsten de kasteelheer op om hun te hulp te snellen, maar deze zei:

'Het zou God zeker niet behagen als ik mijn gegeven woord brak.

Ik had hen trouwens verwittigd, ook al waren ze met z' n achten, want zelfs al waren het er honderd geweest, dan nog zou hij met hen één voor één hetzelfde gedaan hebben.'

De slotbewoners waren over dit alles een en al verbazing en de onbekende ridder steeg zozeer in hun achting dat menigeen hem wel als zijn heer had gewild. Arnould maakte wapenrusting en paard buit, stelde de ridder in vrijheid, liet hem wapenen en te paard stijgen. Hij riep de ridder van de burcht bij zich, die gezworen had af te zien van dit kwalijke gebruik, en na ook de slotbeheerders naar buiten te hebben geroepen zei hij in aller bijzijn:

Ridder had je mij niet vandaag nog niet gezworen af te zien van deze afschuwelijke en verderfelijke zede? Ik beloof en zweer op de schoonheid van deze jonkvrouw die tot mijn gevolg behoort, dat ik niet jou wat graag zou doen wat ik gisteravond niet ten uitvoer heb willen brengen, en ik weet niet welke God mij ervan weerhoudt je kop van je schouders te slaan.

Want wees ervan overtuigd dat dit kwalijke gedoe niet langer geduld wordt.' De ridder verontschuldigde zich zo goed hij kon en vertelde dat ze tegen zijn bevel in toch waren uitgereden. En hij liet dit door zijn slotbeheerders bevestigen.

Toen riep Arnould: 'O, mijn God! Dit is toch iets wat men in dit land niet zou mogen gedogen!'

En hij wendde zich tot de slotbeheerders en zei hun:

'Ga nu maar. Ik beloof en zweer echter dat jullie deze laaghartige gebruiken niet langer in stand zullen houden zonder dat Jullie in de kortste keren aan een ellendig einde zullen komen.'

En allen beloofden dat ze zich er zeker niet meer schuldig aan zouden maken, en ze verzochten Arnould mee naar binnen te komen om zich te verfrissen, maar zonder dralen antwoordde de jonkvrouw: 'God beware mij van zo'n verfrissing. Laten we hier vandaan gaan, ik bid je.'

Waarop Arnould en de andere ridder hen de rug keerden en wegrede.

Hoofdstuk 14

Ze waren nog niet ver opgeschoten toen ze een ridder in volle uitrusting tegenkwamen die helemaal alleen was en zonder enig gevolg.

Toen hij de ridders en de jonkvrouw in zicht kreeg, hield hij in en zei: 'Jonkvrouw, uit hoofde van het gebruik dat onlangs in zwang werd gebracht in dit koninkrijk, leg ik de hand op u.'

Arnould hield in en wachtte af wat Aleidis zou zeggen en doen. Zij antwoordde: 'Heer, wat heb ik u misdaan dat u de hand op mij moet leggen?'

De ridder zei: 'U hebt mij niets misdaan, maar het is onder dolende ridders gebruikelijk dat, als zich een jonkvrouw of vrouwe in hun gevolg bevindt, deze in beslag wordt genomen als er niemand met de kracht der wapens haar verdediging op zich neemt.'

'En als hij op haar beslag legt,' zei Margaretha, 'wat is dan het vervolg?' De ridder antwoordde, 'dat hij haar in zijn gevolg opneemt tot een andere ridder haar op zijn beurt verovert.' 'En als er niemand is om haar van hem af te pakken,' vroeg zij, 'wat dan?'

'Kom,' zei hij, 'dat zal ik u dan laten zien. Verspil daar maar niet zo veel woorden aan.'

'Ga weg,' zei Margaretha, 'u hebt mij niet nodig. U hebt vannacht waarschijnlijk van iets gedroomd.'

Waarop de ridder boos werd en zei: 'Op mijn woord, nu zult u goedschiks of kwaadschiks met mij meekomen.'

En hij stak zijn hand uit, greep haar paard bij de teugels en begon haar zo mee te trekken. Margaretha echter gilde: 'Laat mij los want u kent de ridder nog niet die mij begeleidt. Hebt u zich vanmorgen toen u opstond misschien nog niet bekruiest?'

Toen zei de ridder: 'Deze keer zult u met mij meekomen, en we zullen wel eens zien wie die duivel is tegen wie men zich moet bekruisen.' Arnould zei nog altijd niets. Waarop Margaretha zich van het paard liet glijden en zei: 'Ik ga in geen geval met u mee, of eerst zult u deze ridder hier moeten verslaan.'

'In godsnaam,' zei de ridder, 'er is niemand die zich om u bekommert, want anders zouden ze mij van antwoord gediend hebben om te verhinderen dat ik u mee zou nemen. Ik geloof eerder dat ze weinig om u geven, ofwel zijn het geen ridders om jonkvrouwen te vergezellen. Stijg dus maar gauw op uw paard, zo niet beloof ik u op mijn woord dat ik uw eer met geweld te na zal komen.'

Hierover moest Arnould, die wel zag dat ze hoe langer hoe grimmiger werden, hard lachen. Waarop de ridder die met Arnould meereide, zei: 'Ridder, ik zou al tussenbeide gekomen zijn om deze jonkvrouw te verdedigen, maar ik wilde

u niet ontstemmen. Daarom verzoek ik u mij toe te staan haar verdediging op mij te nemen, en ik breng u hulde voor alle eer die u ons vandaag reeds hebt bewezen.' Arnould antwoordde dat hij ermee kon instemmen. Waarop de ridder een paar stappen naar voren kwam en zei: 'Ridder, laat de jonkvrouw met rust. Bedenk dat het van een grote verwaandheid getuigt haar van twee hier aanwezige ridders te willen afpakken.'

De ridder antwoordde: 'Van wel duizend zou ik ze afpakken als ze de verdediging toch niet op zich nemen. Ik denk op de jonkvrouw net zo veel recht te hebben als u beiden en dus zullen we wel eens zien wie zij zal toebehoren.'

Waarop de ridders op elkaar beginnen toe te rijden en elkaar bij die stormloop zo hard troffen dat de lans van de verdediger door de schok helemaal stuksloeg, maar het baatte hem niet, want de ander gaf op hem zo erg af met zijn schild dat hij hem smadelijk van zijn paard wierp.

Vervolgens wendde hij zich tot de jonkvrouw en zei: 'En nu zult u meekomen, hoe zwaar het u ook mag vallen.'

Arnould, die tot dan toe zich in het hele gebeuren had verlustigd, riep luidkeels:

'Infame ridder, u kunt ervan op aan dat ik u wat graag je hand zou afhakken voor de gemene streek die u daar bezig bent uit te halen.'

En hij reed op hem toe, terwijl de ander zich ook tegen Arnould richtte, maar deze gaf hem een dreun met zo veel geweld dat hij hem van het paard af slingerde, zodat hij tegen de grond smakte.

Nu steeg hij af en liep in allerijl op de ander toe, die overeind probeerde te komen. Hij pakte hem echter vast bij zijn helm en gaf hem zulk een klap dat hij weer neerviel. Hij rukte de helm van zijn hoofd, greep hem bij zijn haar en zei:

'Zwarte ridder, neemt u jonkvrouwen bij hun vlechten mee?

Wat blijft er Breunis Saunce Pité dan nog over om met hen te doen?

Ik geloof niet dat er ter wereld een ridder te vinden is die zich zo on hoffelijk als u zou gedragen als je daartoe de macht had.

Ik weet niet wie mij ervan weerhoudt om u van het leven te beroven omwille van die ongehoorde brutaliteit waarvan u blijk hebt gegeven.'

De ridder was zo uit het veld geslagen dat hij niet wist wat te zeggen, maar niettemin bracht hij uit:

'Ridder, ik heb niets gedaan wat een dolende ridder niet gehouden is te doen, want zich meester maken van een jonkvrouw die in het gevolg van dolende ridders meereist, is onder ridders gebruikelijk.

Als ik haar dan al bij haar vlechten heb gepakt, was dat haar eigen schuld, want zij wilde mij gewoon niet volgen.

Verwijt mij dus niet iets waarop ik meen mijn onschuld te kunnen inroepen.'

Arnould liet hem toen wel los, maar was wel zo boos dat het geen haar scheelde of hij had de hand afgekapt waarmee hij aan de vlechten had getrokken, klom terug in het zadel, en evenzo steeg Aleidis op haar paard, en zonder de ridder nog een blik te gunnen vervolgden ze hun weg.

Helemaal uit zijn humeur reed Arnould verder en hij sprak geen woord, en ook de anderen durfden hem niet aan te spreken.

Terwijl ze zo verder reden, kwam de andere ridder naar aleidis toe en zei:

'Jonkvrouw, ik verzoek u, in wie ik zo veel hoofsheid heb aangetroffen, mij te zeggen wie de ridder is die u begeleidt, want, op mijn woord, ik geloof niet dat heden ten dage geen jonkvrouw door een betere ridder wordt vergezeld dan degene die in uw gezelschap reist. In zijn nabijheid mag u zich echt veilig voelen.'

Aleidis antwoordde: 'Ik kan alleen maar zeggen dat hij een ridder is.'

'Een ridder is hij ontegenzeglijk, zei de ander, en dat kan ik beter weten dan u. Maar ik verzoek u toch iets los te laten, waardoor ik een en ander over hem te weten kan komen.'

Aleidis antwoordde: 'Meer kan ik je niet zeggen, tenzij dat, als hij voortgaat zoals hij begon, hij overal beschouwd kan worden als een echte ridder. Maar nu verzoek ik u mij eens te vertellen wie u bent, en dan zal ik God smeken u goed nieuws te doen geworden van uw geliefden.'

Toen slaakte de ridder een diepe zucht en zei: 'Ach, ongelukkige die ik ben! Wat hebt u mij nu toch gezegd! Ik kom uit Vlaanderen en ben heer van Kassel.' Goeie God,' zei Aleidis, 'over u heb ik zeker horen spreken, alsook over vrouwe Remunda de Bouvinies, dochter van de heer van Bouvines.' 'Helaas,' zei hij, 'en deze ridder, kent hij mij?'

Dat weet ik niet,' zei Aleidis. Waarop hij zei: 'En, vrouwe, wat is uw naam?' Aleidis antwoordde: 'Ik ben een jonkvrouw van weinig aanzien, en het zou u zeker niet vleien of tot iets dienen mijn naam te kennen, en evenmin zou ik hem zonder toestemming van mijn begeleider durven te zeggen, want die zou dat erg vervelend vinden.' 'God beware mij hem te ontstemmen,' zei hij, 'maar zeg mij dan tenminste uit welke landstreek u allen komt.' De jonkvrouw antwoordde: 'Wees zo goed het mij niet te vragen, want op dit ogenblik zou ik u daar niets over kunnen zeggen.' Toen zweeg hij maar.

Zo kwamen ze aan een wegsplitsing. Daarom hield Arnould in, wendde zich tot de ridder en zei: 'Ridder, hier moeten wij uiteengaan, aangezien de wegen ons scheiden. Kies dus maar welke van de twee u bevalt.'

De ridder antwoordde: 'Heer ridder, geen van de wegen die ons scheiden staat mij aan, want ik zou graag in uw gezelschap blijven, en als het aan mij lag zou ik, als u dat een genoegen mocht doen, niet van u weggaan.'

Arnould antwoordde: 'Ridder, op mijn woord, als ik het gezelschap zocht van een ridder, zou ik het uwe zeker niet afslaan. Maar ik heb besloten om vanaf nu alleen verder te reizen. Neem daarom de weg die u verkiest. Ik stel mij wel tevreden met de andere..'

Waarop de heer van Kassel afscheid nam, de weg aan zijn rechterhand insloeg en zo Arnould achterliet.

Toen zei Aleidis, Arnould, weetje wel wie die ridder was die ons zojuist heeft verlaten?' Arnould antwoordde van niet. Aleidis zei: 'Wel, je moet weten dat het een van je grote voorbeelden, de heer van Kassel was.'

'Bij God,' zei Arnould, 'het doet mij genoegen dat hij in de buurt is. En heb je hem gezegd wie wij zijn?'

'Helemaal niet,' antwoordde Aleidis.

Arnould zei hierop: 'Aleidis, ik verzoek je dat je om wat ook ter wereld aan niemand bekend maakt, want door jou zouden ze te weten komen wie ik ben en dat zou voor mij erger zijn dan je kunt indenken.'

Aleidis, herinerde hem eraan dat zij ook om deze reden een andere naam draagt.

Ze zetten hun tocht voort tot ze een vrouwenklooster bereikten, waar ze uitbundig werden verwelkomd. Tal van kloosterzusters waren onmiddellijk geboeid door de schoonheid en bevalligheid van de jonkvrouw, die zo mooi was dat men elders zelden haar gelijke had gevonden.

Allen raakten echter helemaal in de ban van Arnould en ze konden hun ogen maar niet aan hem verzadigen.

Nadat ze hen voorzien hadden van een maaltijd, vroegen ze Aleidis of zij de gemalin was van de ridder. Zij antwoordde ontkennend. Toen bekeken ze elkaar en begonnen te lachen, en zeiden: 'En hoe kom je dan in zijn gezelschap?' Aleidis antwoordde: 'Wat zou het!

Is het soms iets nieuws dat een dolende ridder een jonkvrouw in zijn gevolg meevoert?'

Ze zeiden: 'Dat is inderdaad niets nieuws. Maar hoewel ze jonkvrouwen heten te zijn, blijken ze vaak volrijpe vrouwen.'

'In godsnaam,' zei Aleidis, 'dat zijn ze niet allemaal, en evenmin zal ik, als God het belijft, het zijn voor hem.'

Toen merkte de prioeres op: 'Alle mannen zijn niet noodzakelijk slecht grootgebracht.'

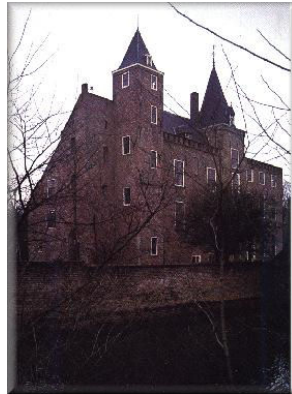
Een andere begon te lachen en zei zo zacht dat Aleidis het niet hoorde: 'Natuurlijk ga je alleen maar zeggen wat je

goed uitkomt, maar ik betwijfel zowel vandaag als morgen of hij met jou niet meer steekspelen onderneemt dan met andere dolende ridders.'

'Het zou mij niet verbazen,' zei een ander, 'er is immers minder gevaar aan verbonden.' Waarop ze allen op een of andere manier Aleidis begonnen te plagen.

Deze zag zich van alle kanten bestookt en zei daarom: 'Ik heb de indruk dat jullie hem wat graag als koster zouden willen.'

Hierop barstten ze allen in onbedaarlijk lachen uit. En zo brachten ze de dag verder grapjassend door.

Toen de avond viel, kreeg Arnould na het avondmaal een ruim vertrek toegewezen voor de nachtrust, en ze vroegen Aleidis of zij misschien de nacht ook in die kamer wilde doorbrengen, samen met haar begeleider. Aleidis antwoordde: 'Ik heb vaak met hem in eenzelfde kamer geslapen en dus zou ik daar nu ook niet voor terugdeinzen, maar als er een andere plaats ter beschikking is, zal ik daar graag gebruik van maken.' In Godsnaam, zei de prioeres, die een mooie jonge vrouw was, slaap maar waar je dat gewoonlijk doet, en let niet op die plaaggeesten. Want ik verzeker je op mijn woord dat er onder ons zich geen enkele bevindt, hoe heilig zij ook is of denkt te zijn, die niet graag met hem zou willen optrekken naar het toernooi zoals jij nu doet. Trouwens, jullie passen goed bij elkaar, want waarlijk, zelfs al ben je God ten zeerste verplicht voor de grote schoonheid die Hij je schonk, zo ben je Hem niet minder verplicht voor de mooie ridder die Hij je gaf als begeleider.

Ik verzeker je dat ik nog niet lang geleden ben teruggekeerd van het hof van mijn heer, de Koning van Frankrijk, vanwege aangelegenheden die het klooster aan belangen, en daar heb ik talloze ridders gezien, maar ik herinner mij niet er ook maar één ontmoet te hebben die zo knap was.

Aleidis vroeg: 'Hoe heet u dan, vrouwe?' De prioeres antwoordde: 'Mijn naam is Yolande Le Nicolay. ik heb twee broers, de een heet Silvester Le Nicolay, en de ander is Rubin Le Nicolay, en allebei zijn ze ridders van naam en aanzien. Aleidis, die haar van naam kende, wist dat de prioeres een dame van adel en goede afkomst was en kreeg voor haar nog meer achting dan voordien.

Terwijl de hapjes werden opgediend, gingen ze rond Arnould zitten en begonnen allerlei spelletjes op touw te zetten. De priores echter nam Arnould zijn aandacht nog altijd in beslag en praatte maar door, en gaf hem geen kans zich met de spelletjes bezig te houden of in te gaan op de vragen die hem werden gesteld.

Daarom zei een van de kloosterzusters, die wel ter tong was en wist hoe een gesprek te voeren:

'Vrouwe, ik denk dat, als deze jonkvrouw had geweten dat je haar ging ophouden teneinde haar plaats in te nemen om mee naar het toernooi op te trekken, zij nooit hier was afgestapt.'

De priores pareerde: 'Zwijg maar, want vrouwen hebben niet de gewoonte wegen onveilig te maken en ridders gevangen te nemen.'

'Dat is waar,' zei de andere kloosterzuster, 'maar ik weet zo net nog niet of, zoals je nu het heft in handen hebt, hij zich daardoor eerder geborgen dan wel gevangen voelt. Ik ben er echter van overtuigd dat je hem, als hij als dolend ridder onderweg was naar het toernooi, even handig of zelfs vaardiger de watten uit zijn wambuis zou kunnen halen.' Hierover moest de priores alsook de anderen hartelijk lachen.

Ook Arnould lachte, maar Aleidis bestierf het van woede.

Zij vroeg de priores dan ook wie die kloosterzuster wel was, en die antwoordde: 'Johanna de Bourgogne.' Bij het horen van die naam wendde Aleidis zich tot haar en maakte een diepe buiging.

zegel Maria van Bourgogne

Maar Johanna zei: 'jonkvrouw, je hoeft mij niet zo te lijmen, want ik denk dat je ditmaal de ridder niet uit het klooster zult krijgen, en als God het mocht believen je hem terug te schenken, wacht je er dan voor hem andermaal naar een klooster te brengen.'

Alle kloosterzusters vonden in de aanwezigheid van Arnould en Aleidis zo veel aardigheid en raakten zo uitgelaten dat het mooi was om te zien.

Toen Aleidis echter inzag dat ze haar alleen maar voor het lapje hielden, wilde zij de anderen ook weleens in het ootje nemen, en zei:

'In godsnaam, laat hij dan maar jullie ridder wezen, en mijn aandeel sta ik aan jullie af, want op mijn woord, het zou niet lang geduurd hebben of het had er voor jullie slecht uitgezien.'

'Hoezo?' gaven ze terug. 'In zo'n slechte bui heb je hem gebracht?'

'In geen bui heb ik hem gebracht,' zei Aleidis, 'maar ik stel wel vast dat jullie huid zodanig jeukt dat ik jullie vannacht nog met elkaar voor hem op de vuist zie gaan.'

Toen zei een oude kloosterzuster die zich de hele tijd wat afzijdig had gehouden: 'Mijn lieve kind, juist daartoe ben je het best geplaatst, want neem de gelegenheid weg en gedaan is het gehakketak. Ik weet niet in welke huid je ons wilt steken, maar de jouwe is van dien aard dat je hem niet kwijt zult raken als hij je maar vertrouwt.' Zo ging het gesprek nog een hele poos voort.

En toen kwam een jonge en zeer mooie edeldame, die Gillette van Berry heette, bij Aleidis. Tot dan toe had zij nog niets gezegd, maar nu verbrak zij het stilzwijgen:

'Zuster, laten we ons niets aantrekken van al die gekkigheid. Ik nodig je uit om vannacht bij mij te slapen.'

Johanna wierp op: 'Zou je er misschien niet beter aan doen de ridder uit te nodigen?' Gillette antwoordde:

'Nee, daar zou ik niet veel aan hebben, want ik zie wel dat zij toch niet bereid is hem met iemand te delen, hij mag dus, wat mij betreft, gerust bij de prioires blijven.

Tegen haar zal zij tenminste geen bezwaar hebben.' Aleidis stemde ermee in.

De prioires maakte toen een einde aan de spelletjes, stond op en allen volgden haar voorbeeld. En de prioires zei:

'Op mijn woord, heer ridder, ik herinner mij niet in dit klooster zo veel plezier te hebben beleefd sinds ik hier ben ingetreden, en dat alles door de aanwezigheid van jou en de jonkvrouw.

Moge God je zegenen omdat je hier bent langsgeslagen. Daarom ook zou ik je willen vragen mij je naam te zeggen, zodat wij kunnen navragen en te weten komen hoe je het er in het toernooi zoal afbrengt.'

Arnould antwoordde: 'Vrouwe, je kunt er echt op rekenen dat, als het mij geoorloofd was om aan iemand mijn naam kenbaar te maken, ik je hem met alle genoegens zou toevertrouwen.'

Ik verzoek je dan toch om mij te zeggen, in naam van de vrouwe die je ter wereld het meest bemint, welk schild je zult voeren tijdens het toernooi,' drong de kloosteroverste aan.

Arnould antwoordde: 'In opdracht van mijn vrouwe zal ik een groen schild dragen.'

'In godsnaam', zei de prioires, 'groene schilden zullen er zoveel zijn. Maar welk blazoens zal je voeren om toch een zeker onderscheid te kunnen maken?'

Arnould antwoordde: 'Ik zal je meer vertellen dan ik had voorgenomen. Ik zal op het schild een hermelijn Andreaskruis voeren en een Staande leeuw op mijn mantelgesp.'

De kloosteroverste zei hem: 'Ik bid God dat Hij je behouden mag laten terugkeren en met de eer waarnaar je hebt uitgekeken, en ik verzoek je daarom ook om zo mogelijk op de terugweg in ons klooster langs te komen.'

Waarmee Arnould instemde. Hierna namen ze allen afscheid van Arnould en begaven ze zich ter ruste.

Gillette van Berry nam Aleidis bij de hand en troonde haar mee naar haar kamer hoewel ze daar niet alleen konden zijn want Johanna van Bourgonde, Yolande van Dinant, Isabella st. Vith, Blanche van Bretagne, Katharina van Orléans, Martha van Armagnac en Beatrijs van Namen gingen allen tezamen mee naar het ruime vertrek en daar bouwden ze nog een uitbundig feestje, dat niet te beschrijven valt.

Ook vroegen ze Aleidis uit over de heldendaden van haar ridder.

Aleidis vertelde hun alles over wat hun was overkomen sinds hij zich op weg had begeven als dolende ridder, en daar beleefden ze allen veel genoegens aan, en ze voegden eraan toe dat als God het anders had beschikt, het jammer geweest zou zijn dat een knappe ridder als hij zich niet zo dapper had gedragen en niet die goede afloop had gekend, en daarom ook konden ze hem nog meer waarderen dan voordien.

Hierna zei Johanna van Bourgogne die met Aleidis nog wat meer grappen wilde maken:

'Jonkvrouw, ik verzoek ie mij een gunst te verlenen die ongetwijfeld in je vermogen ligt en je geen moeite kan kosten.'

Aleidis antwoordde dat zij daar graag op in wilde gaan. 'Als je kunt, tenminste als je wilt,' zei Johanna.

'Wat ik van je wilde vragen is dat je mijn habijt zou aantrekken en in dit klooster blijven, en ik zou met de ridder optrekken, zodat ik kon zien hoe dolende ridders onderweg omgaan met jonkvrouwen.'

Aleidis antwoordde: 'Zelfs al zou ik ermee instemmen, zou de prioeres het allicht niet goedvinden.'

Johanna antwoordde: 'We leiden haar wel om de tuin. Ik zal ervoor zorgen dat ze haar wijsmaken dat ik ernstig ziek ben; jij houdt dan het bed en neemt maar siroopjes en laxermiddeltjes in, en je doet ook alsof je aan een oogkwaal lijdt. je komt dus het bed niet uit en je laat evenmin toe dat er licht in de kamer valt, en op die manier komt dat voor elkaar.

En als zij er dan nadien achter komt, heeft de zaak geen keer.

Of misschien is het toernooi dan ook al gedaan en ben ik terug.' Allen moesten ze erom lachen, en ze zelden:

'jou hebben ze ongetwijfeld ook gemaakt voor de grap.'

'Maar het is zij die ons het nakijken geeft,' zei Johanna, 'want deze jonkvrouw trekt toch maar de wereld rond, ziet al het moois, en wij moeten ons maar tevredenstellen met wat ons erover wordt verteld.'

Ze stelden die nacht alles in het werk om het Aleidis naar haar zin te maken, en na op de grond een enorm bed te hebben gespreid, gingen ze er met zijn allen en gekleed als ze waren op liggen, zodat er van slapen niet veel terecht kwam, maar wel brachten ze de gehele nacht door met grappenmakerij en vermakelijkheid.

Toen de dag in de lucht kwam, stonden allen op. Arnould deed hetzelfde en na zich gewapend te hebben steeg hij te paard en nam afscheid van alle kloosterzusters.

Nadat Aleidis haar paard had bestegen, zei Johanna nog: 'Zeg eens, jonkvrouw, en zou je mij nu echt niet kunnen plezieren met wat ik je heb voorgesteld.' Aleidis antwoordde: 'Vrouwe Johanna, ik zei je al dat ik het zou doen als dit maar enigszins mogelijk was, maar dan zou je dat vooraf nog moeten afspreken met de ridder.'

'Vooruit maar,' zei Martha, 'maar als je hier blijft, ben je tenminste zeker dat ze je niet bij je vlechten pakken.'

Waarop ze lachend uit elkaar gingen.

Ze reden zo de ganse ochtend zonder dat er iets voorviel wat het vermelden waard is. Toen ze echter zowat een halve dagreis hadden afgelegd en de dieren vermoeid raakten door de ongemakken van de weg en de hitte, en er nog geen plaats in zicht leek te komen om zich te verfrissen, kwam een heraut aanrijden die hen al een hele poos achterna zat, en toen hij hen had ingehaald, zei hij:

'Ridder, ik heb u meer dan twee mijl lang gevolgd om u te spreken te krijgen in naam van een ridder die achterop komt. Hij kan ieder ogenblik hier zijn en verzoekt u even op hem te wachten zodat hij niet langer achter u aan moet rijden.'

Arnould antwoordde: 'En wat wil die ridder?'

De heraut zei: 'Bent u al lang onderweg in dit land?' Arnould zei van niet.

'Zo ziet het er wel naar uit,' antwoordde de heraut, 'want anders zou u weten wat hij wil.'

Arnould merkte op: 'Zelfs al zou ik nog zo lang door dit land gereisd hebben, dan nog zou ik het niet weten, tot iemand het mij uitlegde.'

De heraut zei: 'Ridder, vanmorgen reden wij langs een vrouwenklooster waar u blijkbaar de nacht hebt doorgebracht, en toen de ridder daar informeerde naar de laatste nieuwtjes waarvan ze misschien op de hoogte waren, wisten ze alleen maar over u en de jonkvrouw, van wie ze zelden dat zij de mooiste ter, wereld was. Hierop gaf de ridder de sporen om u zo vlug mogelijk in te halen, want hij verlangde er naar deze jonkvrouw bij zich te hebben om met haar naar het toernooi op te kunnen trekken.

Toen hij merkte dat hem dat niet lukte, gelastte hij mij vooruit te rijden tot ik u had ingehaald om u van zijnentwege te vragen hem de jonkvrouw middels mijn goede zorgen over te dragen.

U zou hem hiermee een groot genoegen doen en u zou dan uw weg verder ongemoeid kunnen voortzetten.

Of u zou hem hier ook kunnen opwachten, aangezien hij weldra hier zal zijn en dan zou hij de jonkvrouw zelf kunnen overnemen zoals gebruikelijk onder dolende ridders.'

Nadat Arnould dat hele verhaal had aangehoord, keek hij Aleidis eens aan en begon te lachen. Aleidis, die zich niet weinig beledigd voelde, zei hem echter: 'Waarom lach je zo?'

Komaan, laten we onze weg vervolgen en in een of andere stad afstappen, want ik kan mij niet voorstellen dat we er geen zouden tegenkomen. Daar zal ik tenminste de zekerheid hebben dat ze niet met geweld beslag op mij willen leggen, aangezien ze alleen maar de hand leggen op diegenen die ze onderweg aantreffen.'

Arnould gaf Aleidis geen antwoord, maar zei tot de heraut: 'Zeg eens, vriend, is die ridder dichtbij?'

De heraut antwoordde: 'Ik weet niet hoe snel hij intussen is opgeschoten, maar ik vermoed dat hij zowat een halve mijl hiervandaan is.'

Aleidis zei: 'Laten we zo vlug mogelijk verder gaan, want voor zover ik kan oordelen, zouden wij slecht af zijn als wij op hem wachtten om hem de kans te geven tijdig hier te zijn.

Als je mij wilt geloven, blijf dan niet langer hier, en als je dat niet wilt, breng mij dan naar veiliger oorden, want ik wil je dan niet langer meer volgen en jij kunt dan ook doen wat je wilt.'

Arnould zei tot haar: 'Lieve nicht, ik kan je echt geen veiliger plaats aanbieden dan in mijn en die van Diederik nabijheid, terwijl ik mijzelf blootstel om je te verdedigen.

Wees dus niet bang en laat die ridder in godsnaam maar komen, want tijd om zich om jou te bekommeren zal hij allicht niet krijgen.'

'Heer Arnould,' zei Aleidis, 'ik bid je zo goed te willen zijn mij van hier weg te brengen en mij naar een veilige plaats te voeren.'

'Met genoeg,' zei Arnould, 'aangezien je toch zo erg aandringt, laten we terugkeren naar het klooster, waar ik je zal onderbrengen.'

'Ach, kleinmoedige die ik ben,' zei Aleidis. 'En wat als we de ridder langs diezelfde weg tegenkomen?'

De heraut kwam naderbij en zei: 'Jonkvrouw, het wachten op deze ridder hoeft u niet ongelegen te komen, want geloof mij op mijn woord dat er in dit koninkrijk heden ten dage wellicht geen beter of onversaagder ridder rondrijdt dan hij, en ik ben er zeker van dat u, zodra u hem ziet, het best met hem zult kunnen stellen.

Misschien is de ridder die u nu begeleidt ook wel een doortastend man, maar dat hoeft u er niet van te weerhouden er een betere te kiezen als u die mogelijkheid wordt geboden, want nogmaals, ik zweer u op mijn woord dat van alle ridders die ik tot nu toe heb gekend, hij de beste en de dapperste is.'

De heraut dacht zeker dat deze woorden Aleidis in de smaak zouden vallen en overtuigen, en daarom stelde hij alles in het werk om er al het goed over zijn heer te vertellen dat hem maar te binnen schoot.

Zij daarentegen kon haar woede nauwelijks bedwingen en met betraande ogen liet zij zich van het paard glijden, knielde neer voor Arnould en bad en smeekte hem in naam van de vrouwe die haar aan hem had toevertrouwd, haar daar niet langer te weerhouden of op de ridder te wachten.

Toen Arnould zijn vrouwe Ida hoorde vernoemen, was hij even beduusd en wist niet wat hij ermee moest.

En terwijl hij zo aan het overwegen was, riep de heraut plotseling uit: 'Daar komt de ridder!'

Waarop Arnould onmiddellijk schild en lans ter hand nam en opdracht gaf om Aleidis op haar paard te helpen. En zo geschiedde.

Diederik en de schildknaap voerde samen met Aleidis naar een veiliger plaats achter de bomen.

De heraut reed hierna zijn heer tegemoet en vertelde hem op welke wijze ginds de ridder hem had opgewacht en nog geen stap had verzet sinds hij hem had ingehaald. En hij voegde er nog aan toe dat dit toch wel de mooiste jonkvrouw was die bij ooit had aanschouwd.

Waarop de ridder zei: 'Vertrouwt hij haar goedschiks aan mij toe, of wil hij een gevecht aangaan om haar?'

De heraut antwoordde: 'Ik denk dat hij het voor haar wil opnemen, want als hij dat niet van zins was, zou hij zijn weg vervolgd hebben, maar als ik zo zie dat hij op u is blijven wachten, lijkt het mij niet dat u hem erg afschrikt.'

'Ga naar hem toe,' zei de ridder, 'en zeg hem dat hij haar aan mij moet overlaten of haar maar moet verdedigen.' De heraut deed dat, en nadat hij de boodschap had overgebracht, antwoordde Arnould:

'Zeg de ridder dat de de jonkvrouw alleen verkocht wordt ten koste van bloed.

Op geen andere manier zal hij haar te pakken krijgen.' Waarop Arnould, nog vóór de heraut met dit antwoord was weggegaan, al gereed stond voor het tweegevecht.

Nadat de ridder geluisterd had naar de boodschap van de heraut, gaf hij zijn paard ook de sporen en reed op Arnould in.

De schok kwam zo hard aan dat zijn hele lans versplinterde.

Toen Arnould hem probeerde te raken op het schild, richtte het paard van de ridder onverwachts de kop zo hoog op dat Arnould het op het voorhoofd trof, zodat het dier dood neerstortte. Waarop de ridder, die uit het zadel klom, luid schreeuwde:

'Deze manier van aanvallen is helemaal niet ridderlijk, want niet het jong van de merrie had jou immers geraakt of de jonkvrouw opgeëist.

Om het gevecht te ontwijken heb je mijn paard omgebracht.

Ik dacht niet dat je haar ten koste van paardebloed wilde verkopen!

Ik daag je nu uit tot een gevecht op de grond, en ik zweer bij God en de Maagd Maria dat ik, als wraak voor de dood van mijn paard, ofwel er het leven bij inschiet, ofwel jou naar de andere wereld zend als je van je paard komt.

Als je echter vlucht, zul je als ridder dubbel zo onwaardig gedragen hebben.

Maar bedenk wel dat je mij in geen geval zult ontsnappen, zelfs al zou ik je tot het einde van de wereld achterna moeten zitten met een pelgrim stok als stut.'

Arnould keek hem eens aan en alvorens te antwoorden steeg hij af.

Hij trok het zwaard van zijn voorvaderen, en voelde de warme gloed door zijn lichaam stromen. Het gevoel alleen al voorzag hem van een ongekende kracht.

Pas hierna toen zei hij: 'Ridder, je wijze van spreken is hoogst onhoffelijk, want ik heb je paard immers niet opzettelijk getroffen. Toen ik daarnet op jou inreed, richtte het echter zijn kop zodanig op dat ik het ongewild daar heb geraakt. Ik was dat nochtans helemaal niet van zins.

Maar misschien heeft je paard je wel van erger gered en boette het voor de smartelijke uitdaging die je tot mij hebt gericht.

Uit jou woorden leid ik af dat jij je paard wilt wreken en een gevecht op leven en dood wenst aan te gaan tegen mij.

Kijk, hier staat nu mijn paard; aangezien je het erop aanlegt dat een van ons moet sterven, zal de overlevende wel genoeg nemen met een enkel paard.

Je zult dus ofwel geen paard meer nodig hebben, ofwel pak je dit hier mee, dat je dienstig zal zijn tot je een beter vindt.'

De ridder liet hem ternauwernood uitspreken en liep met het schild aan de arm en het zwaard in de hand naar Arnould toe en hakte onstuimig op diens schild in.

Arnould nu slaat ook zo hard hij kan op de ander in, en onder de toenemende slagen zou je kunnen zien hoe stukken van hun schild wegspringen en gensters uit de helm slaan als ze door de zwaarden worden getroffen.

Zonder versagen waren de ridders met handen en voeten in de weer en elk probeerde z'n tegenstander te verslaan.

Hoewel ieder voor zich erop bedacht was om onvervaard en naar beste vermogen naar voren te komen, was elk van beiden toch wel iemand tegen het lijf gelopen die hem een poosje zou bezighouden.

Zodanig zelfs dat ze tijdens dit treffen uit alle macht en zonder elkaar te ontzien voort vochten, beiden eropuit om elkaar harde klappen toe te brengen. Deze eerste aanval duurde zo lang dat ieder voor zich graag eens had uitgerust als de ander hem daartoe maar de kans had gegeven, maar hun gevoel van eigenwaarde weerhield hen en verplichtte hen het gevecht tegen hun zin voort te zetten.

De schilden waren al in zo'n erbarmelijke staat dat ze, als het gevecht nog lang zou duren, nog van weinig nut zouden zijn, en de verhakkelde pantserhemden hadden al tal van maliën verloren.

De ridders zelf bloedden uit kleine wonden, waardoor hun krachten ook afnamen, en ook de hitte, die almaar toenam, begon hen te hinderen.

Ze begonnen er schoon genoeg van te krijgen, want ze hadden die dag nog niet eens behoorlijk gegeten of gedronken, en ze konden haast niet meer verder.

Toen deed de uitdager een stap terug en pakte zijn gehavende schild op dat op de grond was gevallen.

Arnould, die merkte dat de ander zich terugtrok, ging hem echter niet achterna, maar bleef ter plaatse staan, want hij had evenveel nood aan rust als de ander.

Nog nooit had hij iemand ontmoet die zo tegen hem opwoog.

De heraut, die al die tijd op het gevecht had staan toekijken, liep naar de jonkvrouw, die was neergeknield en handen en ogen ten hemel had gericht en haar tranen de vrije loop liet, en hij zei:

'Jonkvrouw, huil maar niet, want ditmaal zult u uw ridder behouden, of ik weet er niets van.'

'Bitterheid is mijn deel!' riep de jonkvrouw. 'Wie kan mij daarvan trouwens verzekeren?'

De heraut antwoordde: 'Die zekerheid geeft u het zwaard van uw ridder, want op mijn woord, ik geloof niet dat er waar ook ter wereld een betere ridder te vinden is of kan zijn, want hij heeft zich tot nu toe verreweg als de beste gedragen.'

Als hij het zo onversaagd weet vol te houden, zal het gevecht in zijn voordeel en tot zijn eer beslecht worden.

Tot op heden heb ik geen andere ridder dan de uwe tegen mijn heer zien standhouden, hoewel we er al velen hebben ontmoet en op de proef gesteld.

Nu zie ik echter dat hij uitputting nabij is en niet meer kan, anders zou hij het gevecht al opnieuw hebben aangevat.'

De ridders waren al een hele tijd opgehouden met vechten, toen Arnould een stofwolk ontwaarde, die werd veroorzaakt door een groep mensen die langs de weg met gezwinde pas naderden. En daarom zei hij:

'Ridder, ik zie ginds een stofwolk opstijgen, en ik denk dat het mensen zijn die naar ons toe komen. Als je nu je paard niet wreekt nog voor ze ons bereiken, denk ik dat de gelegenheid daartoe je zal ontsnappen als ze zich tussen ons gaan opstellen.'

Hierop tilde de ridder dat gehavende schild - of beter: wat er van het schild was overgebleven - op, omknelde het zwaard en begon zich in de richting van Arnould te bewegen.

Arnould maakte een sprong in de lucht alsof hij die dag nog niet had gevochten, liep op de ridder toe, sloeg op hem in met zijn zwaard, maar de ridder beantwoordde hem niet minder driest, en zo pasten ze zich evenredig aan elkaar's kracht aan.

Arnould, die de eer van dit gevecht aan zich wilde houden nog voor die oprukkende schare aankwam, gaf de ander met de inzet van al zijn krachten er duchtig van langs en ging hem zo onstuimig en bits en met zo veel bedrevenheid te lijf dat de andere ridder niet meer wist waarheen zich te wenden of te keren, en deze kreeg geen kans meer om toe te slaan, noch om zich te verdedigen, en hij trok zich dan ook geheel in de war terug en vond geen manier om het vege lijf te redden, omdat hij alle hoop op de kunde van zijn ridderschap al had opgegeven.

Waarop Arnould niet aflatend en genadelozer dan ooit op hem inhakte.

Daarom reed de heraut, die zijn heer in slechte lakens zag zitten, de naderende groep mensen spoorlags tegemoet, en toen bleek dat het de priores was van het klooster waaruit ze die ochtend waren vertrokken, die nu met een aantal kloosterzusters naar hen toe kwam.

En schreiend smeekte hij: 'Vrouwe, vlug, of mijn heer gaat eraan!'

De kloosterzusters ijlden voort zo snel ze kunnen, maar de ridder die van uitputting en bloedverlies niet meer kon, was, hoe ze zich ook haasten, al achterover gevallen. Arnould stond nog overeind en twijfelde of hij hem zou ombrengen of in leven laten.

Inmiddels kwamen de kloostervrouwen eraan, stegen af en liepen op Arnould toe, en smeekten hem zo goed te willen zijn het gevecht te staken tot ze met hem hadden gesproken.

Waarop Arnould zich meteen terugtrok, wat hem ook niet ongelegen kwam, want hij was ook zo afgemat dat, als nu de ander het gevecht had kunnen hernemen, hij het niet lang meer had gehard.

De vrouwe priores wendde zich eerst tot de ridder die daar op de grond lag, en de heraut tilde het vizier van de helm op.

Ze keken hem aan en hij zag eruit alsof hij dood was.

Maar nee, hij leefde nog, alleen was hij zo erg aan het eind van zijn krachten dat hij haast geen adem meer kon scheppen en bijgevolg ook geen woord meer kon uitbrengen.

Overigens was hij helemaal versuft door de slagen die hij op zijn hoofd had gekregen, en zo toetetakeld dat hij zijn ogen nog ternauwernood kon openen. Daarom begonnen de priores en de andere kloostervrouwen samen zijn gelaat met rozenwater te besprenkelen en zijn zweet af te wissen, zodat hij weer bijkwam.

Ze lieten een leger opmaken met hun mantels, legden hem erop en begonnen hem te ondervragen over zijn toestand.

Zodra hij er enigszins toe in staat was, zei hij dat het goed ging en dat hij het gevecht wilde hernemen.

Hierover moesten de kloosterzusters en de andere omstanders hard lachen, omdat ze wel zagen in welke toestand hij zich bevond en hij toch zijn ongeluk bleef zoeken.

Hierop zei de priores: 'Heer ridder, omwille van de eer en de goedheid in je, vraag ik je mij een genoegen te willen doen door op een verzoek van mij te willen ingaan.' De ridder stemde ermee in.

De priores antwoordde daarop: 'Wat je mij zopas hebt geschonken is pais en vree tussen jou en de ridder.

Nu je van het gevecht bent ontheven, kunnen we meteen verder gaan.'

De ridder antwoordde: 'Vrouwe, omwille van jou ben ik blij en ermee ingenomen, maar wel op voorwaarde dat hij mij de jonkvrouw toevertrouwt waarvoor wij deze strijd zijn begonnen.'

Toen de priores dit hoorde, barstte zij samen met alle anderen in lachen uit, en zei: 'Bekommer je nu maar niet om de jonkvrouw, waarmee je trouwens niets kunt aanvangen.

Als je toestand weer beter is, zul je wellicht een andere kunnen bemachtigen, want er zijn er heel wat onderweg naar het toernooi.

Van haar zie je best af, want zij wil je niet eens.'

Waarop de ridder antwoordde: 'Omwillen van jou, vrouwe, wil ik nu van haar afzien. Maar houd voor gezegd dat, als ik hem nog eens in haar gezelschap ontmoet, ik haar van hem zal afpakken, tenzij ik niet meer zal kunnen.'

'Het zij zo,' zei de prioress. Zij liep meteen naar Arnould toe, die met de jonkvrouw in gesprek was, en op de meest zoetgevoosde manier waartoe zij in staat was, sprak zij hem als volgt toe:

'O, onversaagde en edele ridder, en onze onvergetelijke gast! Duizendmaal heb ik vandaag mijzelf vervloekt, want samen met mijn medezusters ben ik de oorzaak geweest van al het onheil dat je is overkomen.

Deze ridder is namelijk Bertrand de Holle.

Hij zou niet geweten hebben dat een jonkvrouw in je gevolg meereed als wij het hem niet hadden gezegd.

Toen hij het vernam, en vooral toen hij ons haar grote schoonheid hoorde roemen, vertrok hij verstoord en reed je achterna.

Ik zweer bij God dat ik niet naar hier was gekomen als ik niet had geweten dat hij de dapperste en sterkste ridder uit het Bisdom Luik is.

Je moet weten dat allen uit het geslacht van de Holle, flinke en onversaagde ridders zijn.

Omdat ik in angst zat voor wat je kon overkomen, ben ik zo snel als ik kon naar hier gereden.

Maar God zij geprezen, het liep anders dan ik had gedacht en daar verheug ik mij ten zeerste over.

Daarom vraag ik je samen met de vrouwen uit mijn gezelschap, deze ridder te willen vergeven, want op mijn woord, ik geloof niet dat hij nog langer zal ontsnappen aan zijn dood indien u hem niet vergeeft.

Bekommer je dus niet langer om dat gevecht, want zoals ik de zaak ervoor zie staan, zal hij ongetwijfeld tot vechten niet meer in staat zijn, zelfs al zou je dat misschien willen.'

Arnould, die niet meer verlangde dan de prioress een plezier te doen, antwoordde haar dat hij, omdat wat zij deed zijn grote waardering wegdroeg, voor niets ter wereld haar bevelen in de wind zou slaan.

En hij zei ook dat, als deze zaak niet op deze wijze zijn beslag had gekregen, hij zich niet kon inbeelden welk einde dit gevecht gekend zou hebben, want deze ridder gedroeg zich zo uitdagend dat alleen de dood hun pais en vree had kunnen geven.

Daarom ook loofde hij de Heer dat Hij haar naar deze plaats had gevoerd.

Alle kloosterzusters hadden zich inmiddels rond Arnould geschaard en verzorgden samen met zijn jonkvrouw zijn verwondingen, en daarna begaven ze zich naar de andere ridder om ook diens wonden te verzorgen.

Hij was echter zodanig toegenakeld dat hij van het leger, waarop ze hem hadden gelegd, niet kon opstaan.

Arnould kwam naar hem toe en zei:

'Ridder, je stuurde deze heraut op mij af om mij te zeggen hier ter plaatse op je te wachten. Dat heb ik gedaan en ik verwacht je nog altijd en zal op je blijven wachten zolang het je belijft.

Als je wenst dat ik nog langer op je wacht, zeg je het maar, want daarin zal ik je dan ter wille zijn, of als je daarentegen mij veroorlooft om verder te trekken, zal ik doen wat je belijft te bevelen.'

De ridder antwoordde: 'Ridder, op verzoek van deze kloostervrouwen, tegen wie ik mij niet kan, wil of wens te verzetten, beschouw ik je thans van je ridderplicht tegenover mij ontheven.

Maar als ik je toevallig nog eens mocht ontmoeten, zul je mij ofwel de jonkvrouw ofwel de dood toevertrouwen, en als deze kloostervrouwen niet naar hier waren gekomen, zou de hele zaak er anders hebben uitgezien.'

Arnould gaf de ander verbolgen ten antwoord:

'Ridder, ik zal van mijn gebruikelijke manier van spreken even afzien, en zeg je wat ik niet wilde zeggen of gepast is te zeggen tot een ridder, maar je beledigende toon verplicht mij er toe onder woorden te brengen wat ik liever had verzwegen als er niet die onhoffelijkheid was geweest die mij er toe dwingt.

Ik had je daarstraks al uit deze wereld kunnen helpen als ik had gewild, en daarom verzoek ik je, als je leven je lief is, deze dwaasheid uit je hoofd te zetten, want ik heb je noch zo geweldig noch zo krachtig ervaren dat ik jouw bedreigingen of jezelf ook maar ernstig neem.

Zorg er eerst voor dat je weer op de been raakt, en spui je bedreigingen daarna.

En om mij achterna te kunnen zitten en te kunnen vernemen waar ik mij zoal ophoudt, weet dan dat ik Arnould heet, en de hele reis en ook daarna een Groen schild zal voeren.

Je kunt mij verder bereiken op het toernooi van Gisors, waar mijn schild tevens getooid is met een hermelijn Andreaskruis.

Verder draag ik een mantelgesp met gouden rechtopstaande leeuw ten teken van mijn vrouwe, en daaraan zul je mij herkennen.

En als wij elkaar toevallig niet onderweg mochten ontmoeten, zul je mij, als ik nog leef, aantreffen aan het kampement van het toernooi, en daar zul je voor jou en mij de nodige strijdperken vinden, waarheen ik je met genoeg zal volgen, Als je een ridder bent zoals je denkt te zijn, zul je niet vergeten wat je hier gezegd en gehoord hebt.'

En hij wendde zich tot de prioeres en de kloosterzusters, nam afscheid en omhelsde hen, waarna ze hem en ook zijn jonkvrouw uitbundig uitgeleide deden.

Toen stegen ze te paard en vertrokken. En ze reden zo lang tot ze de woning van een achtenswaardige ridder bereikten, waar ze afstegen.

Met veel eer werden ze er ontvangen en met de nodige zorgen omringd.

Hier bleef Arnould met zijn gevolg enkele dagen om van zijn verwondingen te genezen en zijn paard en uitrusting onder handen te nemen ter voorbereiding op te maken voor de verdere reis.

De kloosterzusters tilden Bertrand de Holle op en brachten hem met de nodige voorzorgen over naar het klooster waar ze hem te bed legden en de wonden verzorgden die hij had opgelopen.

Inmiddels onthielden ze zich ervan hem over iets te spreken dat hem kon misnoegen.

Via de heraut hadden ze echter achterhaald wat er tussen hem en Arnould was gebeurd.

Toen hij dan weer in staat was wapens te voeren en een paard te berijden, wilde hij ervandoor gaan en zei: 'Vrouwe en allen tezamen, de Heer moge jullie in bescherming nemen!

Ik beloof op mijn woord dat, als ik de ridder tegenkom die jullie niet onbekend is, ik van hem de jonkvrouw zal overnemen, hoe zwaar het hem ook mag vallen, en met hem zal ik doen wat hij met mij wilde doen als hij dat had gekund.'

De prioeres, die veel meer met Arnould ophad, antwoordde: 'Ridder, ben je nu nog altijd niet tot je verstand gekomen en ben je niet beschaamd zoiets te zeggen?

Waarom vraag je jou heraut niet je eens te vertellen in welke staat je jezelf bevond toen wij daar aankwamen, want ik zie dat je dat niet eens weet?

Ik durf er bij je op aan te dringen hem niet achterna te gaan of je zinnen te zetten op zijn jonkvrouw.

Naar ik halvelings heb vernomen zou je tegen hem de overhand niet krijgen, en bedenk ook dat je nergens nog prioresses zult vinden die je van de dood zullen redden.'

'Hoezo, vrouwe,' zei de ridder, 'in welke staat bevond ik me dan wel toen je er aankwam?'

'Vertel het hem maar eens, heraut,' zei de prioeres.

Toen vertelde de heraut hem het volgende:

'Mijn heer, u bevond zich op dat ogenblik ongetwijfeld in zulk een benarde staat dat de dood u nabij was, want u lag ruggelings ter aarde en maakte nog minder aanstalten om overeind te komen.

Als de andere ridder u om het leven had willen brengen, zou hij dat gerust gekund hebben, en ik vreesde er zelfs voor omdat u hem zo erg beledigd had met de krenkende woorden die u tot hem richtte.

Alleen om die reden al had hij zich kunnen wreken. Ik zweer u op mijn woord dat, zoals ik het begrijp en zoals het inderdaad ook is, hij, met een andere, even onversaagde ridder als u aan de slag had kunnen gaan zodra hij van u verlost was, en hij zou het er net zo goed afgebracht hebben als toen hij het tegen u opnam.

Zo monter als ik hem naar het gevecht heb zien optrekken tijdens het tweede treffen, zo hard sloeg hij toe, net of hij pas begon.

En bedenk maar eens in welke staat u moet geweest zijn dat u zich er nu zelfs niets van herinnert.

Wees ervan overtuigd dat ik nooit een ridder in zulke slechte staat heb gezien als u op dat ogenblik.

Daarom smee ik u de goede raad van vrouwe prioeres te aanvaarden en niet achter die ridder aan te gaan, want noch in dagen noch in eer zou u het lang volhouden.'

Toen boog de ridder het hoofd, en zonder nog een woord te uiten, maar innerlijk ziedend van toorn, reed hij daarvandaan.

Arnould verliet dus de woning van de achtenswaardige ridder en reed die ochtend een hele tijd voort tot een ridder hem tegemoet kwam in gezelschap van een jonkvrouw die hij nog maar net had verworven van een andere ridder, die hij bij dit treffen had gevelde.

De jonkvrouw jammerde hartverscheurend, en toen zij Arnould langs de weg zag naderen, reed zij hem wenend tegemoet, liet zich van haar paard glijden, en zij sprak, terwijl haar tranen zich met haar smartelijke woorden vermengden: 'Heer ridder, ik smee u zo goed te willen zijn mij een ridder terug te willen bezorgen van wie deze mij daarstraks heeft beroofd.

Hij heeft hem ook gewond op de weg achtergelaten, en ik vrees dat, als hem geen hulp wordt geboden, hij niet lang meer zal leven.'

Arnould antwoordde: 'Jonkvrouw, wie is die gewonde ridder dan wel?'

'Heer,' antwoordde zij, 'hij is de heer van Verviers.'

Toen Arnould die naam hoorde trok het bloed uit zijn gelaat, want hij kende de heer van Verviers, en nog niet zo lang geleden hadden ze elkaar ontmoet op het kroningsfeest van de Koning van Duitsland.

Onmiddellijk wendde hij zich tot de ridder en zei hem:

'Ridder, ik verzoek je met aandrang deze jonkvrouw te laten terugkeren naar de ridder die haar begeleidde, want volgens haar zeggen is hij gewond en zou hij kunnen sterven als hem geen hulp wordt geboden.'

De ridder antwoordde: 'Ik zal de jonkvrouw met genoeg laten gaan, als jij mij de jouwe geeft.'

Arnould zei hierop: 'De mijne kun je niet hebben en de jouwe wil ik evenmin.'

Maar als je mij een genoeg wilde doen, zou ik je daar erg dankbaar voor zijn, en anders zou ik je een ander genoeg doen dat ertegen opweegt.'

De ridder, die zag hoe hoofs hij haar vroeg, dacht dat hij geen ridder was die graag een tweegevecht aanging om haar te verwerven, en zei daarom:

'Ridder, wij zullen dit als volgt oplossen. Het komt jou goed uit met mij in het krijt te treden en zo bekom je twee jonkvrouwen of anders helemaal niets. Op een andere manier kom je hier niet vandaan.'

En meteen gaf hij zijn paard de sporen, en na eerst wat afstand te hebben genomen draaide hij zich om naar Arnould en raakte hem bij deze aanval met zo veel geweld dat zijn hele lans aan stukken vloog.

Maar Arnould, die stukken beter, sterker en behendiger was, trof hem zo akelig precies dat hij hem op een lanslengte van het paard afstak. De ridder, die erg lenig en tamelijk sterk was en behalve de klap bij het vallen geen andere verwondingen had opgelopen, stond vlug op en met grote driestheid sloeg hij de hand aan het zwaard en riep:

'Eraf, ridder, eraf! Kom van je paard en op de grond om het gevecht te beslechten met het zwaard, nu je met de lans de overhand hebt gekregen.'

Arnould antwoordde: 'Ridder, het is gebruikelijk dat dolende ridders elkaar in een tweegevecht bekampen met de lans, en wie er het best uit komt, verwerft de jonkvrouw.'

De ridder zei echter: 'Maar haar neem je in geen geval mee zonder het met mij te hebben uitgevochten op de grond.'

Arnould antwoordde dat hij geen zin had om te vechten en dat hij voor die zaak de kamp zeker niet zou voortzetten.

En hij reed naar de jonkvrouw en zei haar het paard te bestijgen. Toen Arnould zijn schildknaap echter afsteeg om haar op haar paard te helpen, stelde de ridder zich met het blote zwaard tussen hen op om te verhinderen dat zij in het zadel raakte.

Waarop Arnould, die zich boos begon te maken, naar voren kwam en zei:

'Op mijn woord, of je het nu wilt of niet, zij zal opstijgen.'

En tot de schildknaap riep hij: 'Hop, vooruit! Help haar te paard!' En hoewel de ridder terugriep dat hij haar in geen geval moest helpen, liep de schilddrager op haar toe en greep haar vast om haar op te tillen, maar de ridder viel hem razend van woede aan met zijn zwaard en trof hem in de buik.

De schildknaap slaakte een doordringende kreet: 'Heer, ik sterf voor u!'

En de ridder, die daarmee blijkbaar nog geen genoeg nam, draaide zich nu om naar de jonkvrouw, die alle pogingen aanwendde om op haar paard te raken, en stak haar eveneens neer met het zwaard, zodat ook zij dood ter aarde neerstortte.

Aleidis weende en gilte bij het zien van zoveel wreedheid. Ook Diederik kon zijn afschuw niet verbergen bij het aanschouwen van zoveel agressie.

Arnould, die de schildknaap en de jonkvrouw onder zijn ogen had zien afmaken, dacht zijn verstand te verliezen, en het scheelde weinig of hij reed te paard op de ander toe om hem te vertrappelen, want een andere dood verdiende die niet.

Maar uiteindelijk verkoos hij toch maar af te stijgen, om hem zo te bevechten.

Hij steeg dus van zijn paard, maar de ridder wachtte niet tot Arnould bij hem was en liep hem driest en met getrokken zwaard tegemoet.

Ook Arnould, die schuimbekte van woede, ging op hem af en ze sloegen hevig en ongenadig met het zwaard op elkaar in.

De ridder stelde alles in het werk om te tonen hoe sterk en onversaagd hij wel was, maar zijn kracht beantwoordde niet aan zijn eerbij.

Hierdoor raakte de ridder, nadat het gevecht een hele tijd had geduurd, zo uitgeput dat hij van vermoeidheid zijn arm niet meer kreeg opgetild en naar adem snakte.

Nu dacht hij dat Arnould hem de kans zou bieden om, zoals gebruikelijk onder dolende ridders, zich terug te trekken teneinde op verhaal te komen en hij begon terug te wijken.

Arnould had dit echter zo niet begrepen en volgde hem, terwijl hij hem nog ongenadiger te lijf ging dan voordien.

Hij trof de ridder keer op keer, zodat die geen kans meer kreeg om tot bezinning te komen.

De ridder voelde dat hij het pleit verloor.

Hij probeerde zelfs al niet meer om aan te vallen en men zag het hem aan dat hij aan het einde van zijn krachten was, en hij deed dus alleen nog maar moeite om van zich af te slaan.

Hij schoot er echter niets mee op, want Arnould was er nog slechts op bedacht hem te doden en bleef daarom zodanig doorhakken dat de ridder niet langer weerstand kon bieden.

Daarom zei hij tot Arnould: 'Ridder, weet je wel tegen wie je aan het vechten bent?'

Arnould antwoordde: 'Nee, en ik wil het ook niet weten.'

'Weet dan dat ik onder jouw slagen ben gevallen en dat je de heer van Bruinheze uit Duitsland hebt gedood.' Hierna stortte hij neer.

Arnould zei echter: 'Als jij er echt niet meer bent, kan ik zeker zeggen dat Breunis Saunce Pit  en niemand anders dood is, en of je nu de heer van Bruinheze of zwarthenze bent zal mij een zorg wezen, je hebt gekregen wat je verdiende, hoewel niet eens genoeg.'

Hij vroeg zijn broer Diederik de helm te verwijderen, en toen stelden ze vast dat de ridder nog in leven was. \ Maar Arnould vroeg Diederik de ridder zijn hoofd af te hakken en het zo ver mogelijk weg te slingeren.

Diederik nam deze taak graag op zich. Mede omdat de schildknaap tijdens de reis zijn vriend was geworden, en de brute moorden gewroken diende te worden.

Hij pakte het zwaard van de ridder, hief het boven zijn hoofd en sloeg met al zijn kracht met een houw het hoofd van de ridder zijn romp.

Hierna pakte hij het hoofd bij de haren, en slingerde het zo ver hij kon weg.

Nadat de heer van Bruinheze dus was ge executeerd op de wijze die je hebt gehoord, gaf Arnould zijn broer opdracht zich van die plaats niet te verwijderen. tot hij de dode schildknaap en de jonkvrouw had laten ophalen, en hij reed spoorlags weg. Hij volgde dezelfde weg waarlangs hij de jonkvrouw en de ridder had zien aankomen, tot hij de heer van Verviers op de grond aantrof.

Deze was tijdens het gevecht met de andere ridder gevallen en had een been gebroken. Arnould stapte af en zei hem: 'heer van Verviers wat scheelt je dat je niet opstaat ?'

De heer van Verviers antwoordde: 'Ridder, wat ben ik blij u te ontmoeten.

Een hele poos geleden ontmoette ik, terwijl ik deze weg volgde met een jonkvrouw die ik naar het toernooi begeleidde, een ridder die helemaal alleen was en zonder ook maar enig gevolg.

Volgens het gebruik in dit koninkrijk wilde hij de jonkvrouw afpakken, dit verplichte mij met hem in de strijd te treden. Hij viel met zoveel geweld op mij aan dat hij mij samen met mijn paard velde.

Het paard kwam echter op dit been terecht, zodat het in tweeën brak, en daarom raakte ik hier niet meer weg. Zijn enige bekommernis was echter mijn jonkvrouw mee te nemen, en ze reden weg in de richting waar jij nu vandaan bent gekomen. Het verwondert mij dan ook dat je hen niet bent tegen gekomen.'

'Ik heb hem inderdaad ontmoet, 'antwoordde Arnould, en dat is mij helemaal niet meegevallen.'

Hierna ging hij het paard halen van de heer van Verviers, en zo goed en zo kwaad het ging, en met de hulp van de Aleidis, hesen ze hem op zijn paard en vroegen hem of er in de buurt soms geen gelegenheid was om hem onder te

brengen.

De heer van Verviers antwoordde: 'Ja, hier vlakbij is een monnikenabdij van waaruit ik vanochtend ben vertrokken.'

Ze sloegen meteen die richting in en bereikten het klooster, waar ze uitstekend werden ontvangen en geholpen. De patiënt kreeg een kamer toegewezen en hij werd met de nodige zorgen omringd, Arnould liet de schildknaap en de jonkvrouw die levenloos waren achtergebleven, ophalen en hen in het klooster begraven en de oorzaak van de dood van de ridder en de anderen schriftelijk vastleggen.

Ter plaatse liet hij de heer van Bruinheze ontwapenen en in het midden van de weg een paal oprichten waaraan hij het harnas van de dode gelastte op te hangen. Op een bordje dat aan de paal werd genageld, werd de oorzaak vermeld van de dood van de heer van Bruinheze de Verschrikkelijke.

En zonder dat de heer van Verviers, te weten kwam wie hij was vertrok hij en begaf zich met zijn Aleidis en Diederik op weg naar Gisors terwijl ze nog napraatten over de voorbije gebeurtenissen.

Maar eerst verhief Arnould zijn vermoordde schildknaap nog tot heraut en vereerde hem met de naam "Wraak". Hij liet voor hem ook wapenrusting vervaardigen en een wapenspreuk, die luidde: 'Eer aan hen die ere verdient'

Arnould beviel al die gewelddadigheid niet, maar hij stelde wel graag zijn lichaam op de proef, hoewel liefst zonder doden of God te lasteren, en daarom juist voelde hij zich ongelukkig.

Maar Fortuna was daarmee blijkbaar nog niet voldaan, want iedere dag zocht zij naar mogelijkheden om hem ander onheil te brengen.

Toen hij dus het klooster had verlaten, waar hij enkele dagen op adem was gekomen, en nog maar een stukje van zijn route had afgelegd en er daarom nog niet zover van verwijderd was, ontmoette hij een dwerg die, zodra hij hen in de gaten kreeg, zei:

'Ridder, ik bid u even te wachten tot ik met u heb gesproken.'

Arnould hield in en zei:

'Mijn vriend, zeg wat je te zeggen hebt, ik zal met genoegen stil houden en zolang het je belijft naar je luisteren.'

De dwerg zei: 'Heer ridder, ik verzoek u mij te zeggen of u soms, van het klooster komt hier in de buurt.'

Arnould antwoordde: 'Inderdaad, ik heb daar enkele dagen doorgebracht.'

De dwerg zei: 'En was daar, behalve u, geen andere ridder?'

'Jawel,' zei Arnould. Waarop de dwerg verder sprak:

'Heer ridder, ik zal u uitleggen waarom ik dit vraag: ik werd namelijk door twee ridders uitgestuurd die op zoek zijn naar een andere ridder die, zeggen ze, vóór enkele dagen de heer van Bruinheze heeft gedood.

Ik ben er zeker van dat ook hij er het leven bij zal inschieten als ze hem te pakken krijgen, en nu zou ik willen dat iemand hem hiervan op de hoogte bracht, zodat hij dat dreigende gevaar kon ontwijken.'

Arnould antwoordde: 'En wie zijn die ridders die je uitsturen dan wel?'

'De een is Karel van Bruinheze, een dapper en ongenadig ridder, een broer van de dode; de ander heet Jacob van Bruinheze, een neef van hem.'

'En volgen ze deze weg?' vroeg Arnould. 'Jawel,' antwoordde de dwerg, het zal zo lang niet meer duren eer u ze

tegenkomt.'

Waarop Arnould zei : 'Mijn vriend, ga met Gods zegen. Als je in het klooster aankomt, zul je een en ander te weten komen over de ridder die je zoekt, en je zult ook te horen krijgen hoe dit voorval is geschied,'

De dwerg antwoordde: 'Dan smee ik u, heer. een andere weg te nemen, Want de beide ridders komen als razende aangereden, en ze zullen u voor niets ter wereld een gevecht onthouden.'

Arnould zei: 'Mijn vriend, hartelijk dank voor die raad. Aan mij zullen ze wel niet gelegen laten en ik zal mij evenmin bekommeren om hen.'

'En als ze u niet doorlaten zonder u eerst met hen te hebben gemeten,' vroeg de dwerg, 'wat dan?'

Arnould antwoordde: 'Dat weet ik nu nog niet. Tijd brengt raad.'

Hierop maakte de dwerg zich uit de voeten en ging naar het klooster, waar hij de heer van Verviers aantrof, die nog niet geheel hersteld was en over het bewuste voorval niets wist, omdat Arnould opdracht had gegeven hem er niets van te vertellen.

De dwerg ondervroeg de abt over die gebeurtenissen en deze toonde hem het geschrift waarin het hele verhaal te lezen stond.

Waarop de dwerg vroeg: 'Is dat soms de ridder die ik onderweg ben tegengekomen?'

Hij heeft een jonkvrouw en een andere edelman bij zich en voert een groen schild.' 'Die is het,' zei de abt.

'Dan vrees ik dat hij op dit uur niet meer in leven is,' zei de dwerg, 'want hij volgde de weg die ongetwijfeld moest leiden tot een treffen met degenen die naar hem op zoek zijn en hem naar het leven staan.'

Waarop hij zonder dralen te paard steeg en de weg terug volgde waarlangs hij was gekomen, en hij reed zo snel dat hij Arnould nog inhaalde. En hij zei hem:

'Ridder, waar is uw verstand om na wat u hebt gedaan en na wat u hebt gehoord dat ik u heb verteld, deze weg nog te volgen?'

Arnould antwoordde: 'Ik heb vandaag nog geen andere weg gezet. dan deze, en ik kan hem slechts verlaten als ik een andere tegenkom.'

'U zult er spijt van krijgen,' zei de dwerg, 'wanneer u er niet meer onderuit kunt.' En hij gaf zijn paard de sporen en ijlde de twee ridders tegemoet.

Veel verder was hij nog niet toen hij hen tegenkwam en hij vertelde hun al wat er was gebeurd vanaf het eerste gesprek met de ridder, het bezoek aan het klooster, tot de dood van de heer van Bruinheze, die was omgebracht door een ridder die vlak in de buurt was.

Hij vertelde ook hoe hij had aangedrongen om een andere weg te nemen, maar dat hij niet had gewild ondank, al zijn raadgevingen In het feit dat twee ridders op zoek waren naar hem.

De beide ridders bleven in het midden van de weg stilstaan, en de broer van de gedode ridder zei: 'Mijn neef, ik verzoek je de hand niet uit te steken naar die ridder, want ik ben het die het tegen hem zal opnemen en mijn broer

wreken. Als we hem getweeën aanvielen, zouden wij een snode streek uithalen, die ons zou worden aangewreven.' De oom antwoordde dat hij het goedvond.

Hierop maakte Karel van Bruinheze zich op voor het gevecht en ze stuurden de dwerg naar Arnould m hem te zeggen zich klaar te houden voor een treffen op leven en dood. Arnould nam lans en schild en mende zijn paard voorzichtig langs de weg en met afgemeten pas. De beide andere ridders kwamen echter zo hard aanrijden alsof ze niet op tijd zouden komen om toe te slaan. Toen ze bij Arnould kwamen, zei Karel van Bruinheze: 'Ridder, jij hebt mijn broer laaghartig om het leven gebracht.'

Arnould antwoordde: 'Je liegt dat je zwart ziet, ik heb hem in het geheel niet laaghartig gedood. Als ik al zijn dood veroorzaakt heb, is dat niet mijn schuld en daarom zal ik mij tegen jou verdedigen en vechten.'

Waarop Karel ten antwoord gaf: 'Vóór je hiervandaan gaat, zul je ervoor boeten.'

Arnould antwoordde: 'Degene die de smaad van een ander denkt te vergelden, loopt alleen maar kans zijn eigen schande te vergroten. En dat is iets wat maar al te vaak gebeurt.' Karel van Bruinheze gaf zijn paard de sporen en als de bliksem stormde hij op Arnould af en tof hem met vol geweld, zodat zijn hele lans aan splinters brak.

Arnould, die merkte dat het eropaan kwam al zijn krachten in te zetten, raakte hem met zo veel geweld dat de punt van de lans dwars door het schild ging en in de borst drong, waardoor Karel van Bruinheze dood ter aarde neerstortte, terwijl Arnould zijn lans afbrak en hij zelf zijn tegenstander voorbij schoot naar het andere eind. Hierbij verloor Arnould even zijn evenwicht, en moest de hals van zijn paard vastgrijpen om in het zadel te blijven zitten. Hij herstelde zich echter ogenblikkelijk.

Diederik liep meteen op hem toe met een nieuwe stevige lans die hij hem aanreikte.

Nadat hij de lans had overgenomen, keek hij op, naar de andere ridder en wachtte op wat die wilde doen.

Deze stond uit te kijken of de andere zou opstaan.

Waarop Arnould, die zag dat de een niet overeind kwam en de ander ter plaatse bleef staan, tot Diederik en Aleidis zeiden:

'Laten we in godsnaam hiervandaan gaan.' En ze begonnen zich in beweging te zetten.

Hierop begon Jacob van Bruinheze, die merkte dat zijn neef niet meer opstond en de ridder zag weggrijden, hem toe te schreeuwen:

'Wacht eens even, ridder, je gaat hier zomaar niet vandaan!'

En hij gaf zijn paard de sporen, reed op Arnould in en trof hem zo hevig in het midden van zijn schild dat zijn lans brak.

Maar zo erg was die aanval blijkbaar niet geweest want Arnould van zijn kant had de ander met zoveel geweld op zijn schild geraakt dat hij hem uit het zadel lichtte, en de klap van die val kwam zo hard aan dat hij niet meer in staat was om de strijd nog voort te zetten.

Arnould hield daarom in en bleef staan om af te wachten wat de ander nu ging doen, en hij gaf zijn lans aan zijn Diederik terug. Met grote moeite stond de ridder op en hij hinkte, want gewoon lopen kon hij niet meer, en hij zei tot Arnould:

'Ridder, gelieve van je paard te komen, want ik wil met je spreken.'

Arnould steeg meteen af en liep op de ridder toe en die vroeg hem te vertellen hoe hij de heer van Bruinheze had gedood.

Arnould deed hem het hele verhaal en verzwegen daarbij niets.

Waarna de ridder zei: 'Mijn vriend, ga met Gods zegen. En waar je ook gaat, ik beschouw je als ontheven, aangezien je deed wat een goed ridder hoort te doen, en als je het niet had gedaan, zou je de plicht tegenover het ridderschap hebben verzuimd.'

De schildknapen van Karel van Bruheze sloten zich aan bij Arnould, met de woorden:

'Heer, graag zou ik u willen dienen. wij hebben gezien dat u geen schilddragers met u mee voert.

Graag zouden wij die taak op ons nemen nu mijn meester door u is gedood. Mijn naam is Victor de Marnier en ik ben zestien jaar oud.'

'En ik ben Lodewijk van Berge ook zestien jaar oud,' zei de ander.

Arnould knikte instemmend. Hierna steeg hij onmiddellijk te paard en reed weg met zijn nieuw uitgebreide gevolg.

Jacob van Bruinheze liet hen gaan en de dode ridder oplichten en overbrengen naar het klooster, waar hij zonder eerbewijzen werd begraven, en hij liet ook op de openbare gebouwen geschriften aanbrengen die oorzaak en wijze van deze dood beschreven.

Hij sprak ook met de heer van Verviers, een verwante van hem, die nog niet geheel hersteld was en evenmin op de hoogte van het hele gebeuren, en toen hij hoorde over de dood van zijn jonkvrouw, dacht hij zijn verstand te verliezen.

Maar nadat hij op de hoogte was gebracht van alle gebeurtenissen die daarna hadden plaatsgehad, had hij graag de ridder gekend die haar zo plichtshalve had gewroken.

Nadien moest hij echter vaststellen dat hij nooit te weten zou komen wie dat precies was.

Hoofdstuk 15

Die hele ochtend vervolgde Arnould, Diederik, Aleidis en gevolg dus hun weg op zoek naar een pleisterplaats. En Aleidis zei: 'Arnould, ik bid je niet langer als dolend ridder verder te gaan want ik zie tal van gevaren in het verschiet en het kan niet dat je er op een keer niet een letsel aan overhoudt.'

Arnould gaf haar ten antwoord dat hij er voor niets ter wereld mee zou ophouden en dat hij integendeel de hele tijd, tot hij de plaats van het toernooi zou bereiken, op dezelfde wijze wilde voortgaan, het zou voor hem trouwens een schande zijn als hij het niet deed.

En ze reden de hele tijd voort en volgden almaar dezelfde weg onder die schroeiende middagzon, en stierven haast van de dorst, en ook de dieren raakten afgemat, en ze vonden maar geen plaats waar ze zich even konden verkwikken.

Aleidis keek haar oom Arnould aan en in haar herinnering doken al zijn recente wapenfeiten op. Terwijl ze zo verder reden, speurden ze de omgeving af en ze ontwaarden in de verte een groot bos en daar reden ze naar toe.

Toen ze er aankwamen troffen ze daar een grote beek aan, die gevoed werd door een heerlijke helder en klare bron, die vlak in de buurt opborrelde.

Ze stegen meteen af en ze begonnen aan een rustpauze bij dat koele water en in de schaduw van de bomen. Ze diepten brood en wijn op en andere versnaperingen die ze bij zich hadden, en ontteden de paarden van hun tuig en lieten ze los in het malse en sappige weiland om er te grazen.

En terwijl ze daar uitgestrekt lagen, kwam een prachtig wit paard aanhalen naar Arnould zijn ros en beide dieren begonnen elkaar te bijten en maakten een hels kabaal.

Arnould en zijn gezellen draaiden zich om en waren verbaasd dat paard daar te zien. En Arnould zei: 'Dat paard is zeker van een ridder weggelopen.'

Grijp het en houd het vast voor zijn heer.'

De schildknapen en Diederik holden achter het paard aan, maar net toen ze het inhaalden, kwamen er vier andere schildknapen aanlopen, die het dier vastgrepen en meenamen, waarop Arnould zijn manschappen terugkeerden naar hun pleisterplaats.

Arnould vroeg hun toen: 'Wat voor kerels waren dat die het paard hebben meegenomen?'

Ze antwoordden: 'Dat weten we niet, maar ze beweren dat het van hen is, en dus hebben ze het maar meegenomen.'

Terwijl ze erover bezig waren, keerde een van de schildknapen die het paard hadden meegevoerd op zijn schreden terug, liep tot bij Arnould, groette het gezelschap en zei:

'Heer ik ben gestuurd namens vier ridders die aan de andere kant van dit bos neergestreken, en ze zeggen dat ze zeer vereerd zouden zijn als het u mocht believen gebruik te maken van hun tent, aangezien u er blijkbaar geen hebt.'

U zou het daar heel wat beter en meer naar uw zin hebben.'

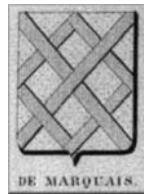
Arnould zei: 'Beste vriend, wie zijn de ridders die je naar hier sturen?'

De schilddrager antwoordde: 'Uit Henegouwen komen ze.'

'God almachtig,' zei Arnould. 'In Henegouwen zijn er vele en uitstekende ridders.

Maar je zou mij een groot genoegen doen mij hun namen te zeggen.'

'Graag,' zei de schildknaap, 'vooreerst is er mijn heer, die Victor van der Brugghe heet, en verder is er Jean de Marquais, en Pierre de la Haye, en dan hebben we ook nog Johan des Marete.

En hoe heet u, mijn heer ?'

Arnould antwoordde: 'Mijn vriend, ik kom uit een vreemd land, en ik ben maar een berooide ridder zonder naam of faam. Daarom maakt het niet uit of men mijn naam weet.

Zeg echter die heren ridders dat ik hen van harte dank voor hun onvolprezen hoffelijkheid, waarvan ik graag gebruik zou maken als ik hier bleef, maar ik moet nu toch voortgaan.

Daarom heb ik het niet nodig om op dit vriendelijke aanbod in te gaan, wat je hun namens mij mag zeggen.'

De schildknaap keek eens naar de jonkvrouw en vond dat zij de mooiste was die hij ooit had gezien. Hij sprak haar daarom aan en zei:

'En u, vrouwe, zou u er niet graag heen willen?'

Aleidis antwoordde dat de ridder in aller naam had geantwoord, aangezien ze onder zijn gebied stonden. Waarop de schildknaap afscheid nam en naar de andere ridders terugkeerde, en hij vertelde wat hij gezien en gehoord had.

Toen ze vernamen dat er een jonkvrouw bij was die nog erg mooi was ook, zeiden ze:

'Laten we op haar, volgens het thans geldende gebruik van dit land, de hand leggen.'

Waarop Pierre de la Haye opstond en zei: 'Dit is het geluk dat op mij wacht, want Jullie hebben vandaag al gevochten en ik heb nog niets uitgevoerd.

Ik verzoek jullie dit aan mij over te laten te laten.' En zo stonden ze haar aan hem af.

Maar een erg wakkere heraut uit hun gezelschap, die het hele gesprek had gevolgd, zei echter: 'Heren, wat denken jullie eigenlijk te doen?'

'De jonkvrouw veroveren, naar het gebruik van dolende ridders.'

De heraut antwoordde: 'Als je dat probeert, begaan jullie een snode streek, en wel om twee redenen.

Ten eerste omdat ze een oponthoud maken, en het gebruik slaat alleen op degenen die onderweg zijn en begeleid worden door een gewapend ridder;

Ten tweede hebben jullie hem tent en gezelschap aangeboden, zodat jullie zult moeten toegeven dat nu een overval op hun pleisterplaats niet bepaald stichtend is.'

'Dat is zo, maar hij heeft vernomen hoe wij heten, terwijl hij zelf niet heeft willen zeggen wie hij is.'

De heraut antwoordde: 'Zeg eens, schilddrager, heeft de ridder je soms gedwongen de namen van deze heren te zeggen?'

De schilddrager antwoordde ontkennend en zei dat hij er alleen maar naar gevraagd had.

Het was dus op zijn verzoek dat hij de namen had prijsgegeven. Toen zei de heraut: 'Heer ridder, wat ga je er dan zoeken?'

Ga gauw terugzitten, want het zou je eer geen goed doen als je die ridder nu uitdaagt.

Je zult hem allicht op een andere dag tegenkomen en zijn jonkvrouw kunnen opeisen, en misschien krijg je haar zo wel.

Of het kan ook zijn dat je dan liever niets gezegd had; zo gaat het er in deze wereld nu eenmaal aan toe.

Maar als je echt wilt, ga ik de ridder opzoeken om met hem te spreken, en zo kom je iets te weten over zijn staat.' En hij begaf zich meteen op weg.

Toen Arnould de heraut zag aankomen, herkende hij hem, omdat hij hem vroeger al eens opgemerkt had in het gevolg van Hertog Jacob van Kleef.

Ook de heraut herkende Arnould. Zodra hij deze dus in het oog kreeg, liep hij naar hem toe en maakte een diepe buiging, en dat zagen de ridders tussen de bomen door.

Arnould zei: 'Paulus, goede man! Wees welkom!' 'Heer,' zei de ander, 'en weder gevonden heb ik u! Op mijn woord, aan mij is het genoeg, groter zelfs dan aan welke ridder uit deze eeuw ook, je weer ontmoet te hebben.'

Arnould wuifde deze eer betonen van de hand en vroeg Paulus: 'Waar ga je naar toe?'

De heraut antwoordde; 'Ik ben hier met vier ridders die op weg zijn naar het toernooi.

Ze waren nog nooit in dit land en daarom leid ik hen door deze streken, waarin hun de hardste maar ook de mooiste avonturen te wachten staan.

We zijn dus al tot hier geraakt, en je kunt ervan op aan dat ze tot op de dag van heden eigenhandig zulke wapenfeiten hebben bedreven dat, als ze er zo mee doorgaan, ze met grote eer naar hun land zullen terugkeren.'

Arnould antwoordde: 'En blijven ze altijd samen?'

'Jawel,' zei de heraut, 'want dat heeft hun heer, de Hertog van Henegouwen, hun zo bevolen, en als ze toevallig eens van elkaar gescheiden raken, komt dat alleen door ziekte of letsel, maar voor het overige: altijd tezamen.

Je moet echter ook weten dat ik niet geloof dat er vier betere ridders naar het toernooi gaan, want ze zijn stoer, onvervaard en noest.

Tevens hebben ze een groot hart, want ieder van hen is erop bedacht dat van een Koning te evenaren, en daarvan zullen ze blijk geven op de dag van het toernooi.'

Arnould hoorde al dat nieuws met belangstelling aan, en zei:

'Nu zullen we eens zien waar de trots zal blijven van Engelsen en Bretons, die denken dat er geen andere ridders dan zij op de wereld zijn.'

De heraut voegde eraan toe: 'En wat te denken van die Normandiërs? Ik verzeker je dat deze vier op kunnen tegen de vier besten onder hen.'

Het gesprek met de heraut was Arnould erg welgevallig, en hij zei:

'Paulus, ik verzoek je mijn naam noch aan hen noch aan een ander bekend te maken, want deze keer wens ik onbekend te blijven.'

Toen keek de heraut de jonkvrouw aan en hij vond haar zo mooi dat het hem voorkwam er nooit zo een gezien te hebben, en zei daarom:

'Heer, wat een mooie jonkvrouw heb je in het gezelschap.'

Zij antwoordde: 'Ik weet niet of ik wel zo mooi ben, maar ik geloof dat ik hem toch nogal wat last bezorg en dat zal er niet beter op worden als ik nog lang in zijn gezelschap blijf.'

De heraut moest over deze uitspraak lachen, nam afscheid en wilde opstappen, maar Arnould vroeg hem eerst nog hem bij de ridders aan te bevelen. Waarna de heraut meteen wegging. Hij vertelden zijn meesters hoe de ridder zich bij hen ten zeerste aanbeval.

Ze vroegen hem of hij de ridder soms kende?

Hij antwoordde bevestigend maar dat hij zijn naam niet bekend mocht maken, omdat hij het hem

verboden had, maar ze konden er zeker van zijn te doen te hebben met een van de edelste, dapperste en meest hoofse ridders ter wereld, en dat zouden ze mettertijd wel merken.

'Ridders uit Henegouwen vond hij zo al uitstekend gezelschap, en hij wenst jullie alleen maar geluk en voorspoed.'

Dit beviel de ridders ten zeerste en hun verlangen om hem te leren kennen nam er alleen maar door toe.

Ze stuurden de heraut terug met de boodschap dat de ridders die zich daar ophielden hem, en evenzeer zijn jonkvrouw, hoe dan ook wilden ontmoeten. Daarop antwoordde Arnould onmiddellijk dat hij hun verzocht zich voorlopig te onthouden hem te willen ontmoeten, maar dat hij er niets op tegen had dat de jonkvrouw hen kwam begroeten.

En hij gelastte Aleidis zich op te maken om naar hen toe te gaan, en de heraut zei hij dat deze zich niet naar de ridders terug moest begeven tot de jonkvrouw klaar was.

En zo geschiedde. Aleidis begon zich zo vlug mogelijk om te kleden. Arnould trok inmiddels zijn wapenrusting aan en steeg te paard.

Toen Aleidis klaar was met haar toilet, zei Arnould haar het mooiste en statigste paard te nemen en hij stuurde haar onder begeleiding van Diederik en de schildknappen samen met de heraut naar de ridders, die haar met alle eerbewijzen begroetten en haar naar best vermogen onthaalden.

Aleidis zei toen:

'Heren, de ridder tot wiens gevolg ik behoor, verzoekt u hem te willen verontschuldigen voor het feit dat hij zich hier niet aanbiedt of zijn naam bekendmaakt, maar hij zegt dat uw eer hem na is en dat hij, als toevallig de gelegenheid zich mocht voordoen dat zijn tegenwoordigheid van nut kon zijn, zich onmiddellijk ter beschikking zal houden, want hij is een groot bewonderaar van uw land.'

De ridders dankten hem van harte voor zijn aanbod en hielden zich hem en haar ten zeerste aanbevolen, en onder elkaar zeiden ze dat dit ongetwijfeld een der mooiste jonkvrouwen was die ze ooit hadden ontmoet.

En terwijl ze nog van gedachten wisselden, liep Johan des Marete op Aleidis toe, reikte een kostbare, gouden ketting aan en zei:

'Jonkvrouw, ik herinner mij niet ooit iemand ontmoet te hebben die zo mooi was als u, of die mij zozeer beviel, en daarom bid ik u omwille van de eer van de ridder die u begeleidt, en om mijnrentwille, deze ketting te willen meenemen.'

En hij legde de ketting om haar hals.

Aleidis aanvaardde het geschenk en was hem dankbaarder dan zij gezegd kreeg, maar uitte toch:

'Heer ridder, u bent beslist hoffelijker dan degene die mij bij de vlechten trok.'

En zij deed het verhaal over die ridder, waarom ze enerzijds moesten lachen, maar anderzijds zich boos over maakten vanwege de snoodheid waaraan de ridder zich naar hun mening te buiten was gegaan.

Niettemin vonden ze dat hij een echte ridder moest zijn, omdat hij ondanks zijn gebrek aan hoffelijkheid zijn ridderlijke waardigheid niet te na was gekomen.

Toen ze hoorden dat Arnould al gewapend was en te paard zat, vergezelden ze de jonkvrouw zonder meer te voet tot bij hem, waarover hij hun dank wist.

Van hun kant monsterden ze de ridder en zagen dat hij een hart in het lijf had en grote zelfbeheersing toonde, en ze hielden zich dan ook tegenover hem ten zeerste aanbevolen en hij putte zich van zijnentwege uit in zijn aanbeveling tegenover hen,

Arnould zei toen: 'Heren ridders, nu ik weet dat jullie Jan van Avesnes, de Hertog van Henegouwen toebehoren, die naar ik heb gehoord heden ten dage als ridder de beste lansvoerder ter wereld is, ben ik al de zijnen zo verkleefd dat ik hen van dienst zou willen zijn in al wat in mijn vermogen ligt.

Daarom stuurde ik deze jonkvrouw naar u toe, want op mijn woord zou ik haar naar geen andere ridders van waar ter wereld ook hebben uitgestuurd, tenzij ze afkomstig waren uit uw land.'

Ze dankten hem hiervoor ten zeerste, waarna Arnould afscheid nam en vertrok.

Zo reed hij de hele dag samen met Aleidis voort, terwijl ze nog napraatten over de ridders.

Aleidis zei: 'Op mijn woord, ik geloof niet dat er ergens ter wereld hoffelijker ridders te vinden zij. 'Zo komt het mij beslist ook voor,' zei Arnould, 'en als vastberaden ridders zijn ze gehard en dapper.'

Inmiddels bereikten ze een stadje, waar ze uitstekend onderdak vonden. Ze brachten daar de nacht door, maar de volgende ochtend wilden ze meteen weer verder.

Arnould vreesde echter herkend te worden zo dicht bij Gisors, en vermomde zich zo goed en zo kwaad hij kon, en ook zijn schild zou hij afgedekt hebben als hij jonkvrouwe Ida, niet beloofd had de hele reis een groen schild en zolang het toernooi duurde met hermelijn Andreaskruis en een gesp met gouden staande leeuw te voeren.

Wel deed hij Aleidis een sluier dragen, zodat men haar gelaat niet kon zien. En hierna begaven ze zich op weg.

Heel ver waren ze nog niet toen hij de vier ridders tegenkwam, die in een ander, nabijgelegen stadje hadden overnacht. Toen ze de ridder in de gaten kregen, stuurden ze hun heraut eropaf om hem te zeggen stil te houden om een lans te breken, zoals gebruikelijk onder dolende ridders.

Arnould hield meteen in, pakte een lans ter hand en keerde zich naar hen toe en reed in op Pierre de la Haye, die zich als eerste met hem ging meten, en ze troffen elkaar zo meedogenloos dat de lansen aan stukken vlogen, hoewel het was alsof geen van beide ridders daartoe een bijzondere inspanning hadden geleverd.

Arnould kreeg van zijn schildknaap een andere lans aangereikt, en op dezelfde wijze stormde een

andere ridder op hem toe en ze botsten tegen elkaar op met zo veel geweld dat ook nu de lansen braken, zonder dat een van hen uit het zadel viel.

Hierop maakte de volgende ridder van het viertal zich op om eveneens op hem in te rijden, maar de heraut stelde zich tussen belden op en zei:

'Wat zijn jullie van zins? Zien jullie niet dat de ridder geen lans meer over heeft en er hier geen andere te krijgen is? Hoe gaan jullie het dan wel tegen hem opnemen?'

De ridder antwoordde: 'Aangezien hij geen lans meer heeft, wil ik hem best met het zwaard bekampen.'

'Dat is beslist fout,' zei de heraut, 'want het gebruik van dolende ridders laat alleen het breken van lansen toe, tenzij het gevecht om een andere reden gevoerd werd.'

Ik heb trouwens de indruk dat wij te doen hebben met de ridder die gisteren van ons wegreed, ook al heeft hij zich vermomd.'

De ridder die reeds naar het zwaard had gegrepen, hield hierop in en zei tot de heraut: 'Inderdaad, Paulus, ik geloof dat je gelijk hebt.'

Arnould hield zich gedeisd, bewoog niet en wachtte af wat ze gingen doen, maar de heraut stapte op de ridder toe en zei hem: 'Heer ridder, dat was geen doen het zo op te nemen tegen je vrienden, want je was vermomd, zodat ze je niet konden herkennen, anders zouden ze zeker niet tegen je hebben gevochten.'

Jij echter had hen wel herkend en dus had je hen moeten ontwijken.'

Arnould gaf ten antwoord: 'Paulus, dolende ridders begroeten elkaar door lansen te breken, zoals je maar al te best weet, zelfs al zijn ze elkanders broeders. Ikzelf zou hen nochtans niet uitgedaagd hebben, aangezien ik hen herkende.'

Maar als ik nee had gezegd, zou dit, meen ik, van mijnentwege onhoffelijk zijn geweest en dan hadden ze mij als een lafaard kunnen bestempelen. Daarom houd ik mij bij hen aanbevolen.'

En hij keerde meteen de rug en vervolgde zijn weg.

De heraut liep naar de ridders terug en vertelde hun dat de ridder zich bij hen aan beval en hierdoor kwamen ze te weten dat hij zonder twijfel de ridder was met wie ze de vorige dag hadden gesproken, en ze bekenden dat dit een onversaagd ridder moest zijn en dat ze nog nooit iemand hadden ontmoet die zo goed met de lans overweg kon als deze. En ook zij vervolgden hun weg, de ridder achterna, tot ze een andere weg tegenkwamen, zodat ze uiteen konden gaan.

En zo reden ze voort en kwamen in een stadje aan. Arnould begaf zich naar een herberg die een fatsoenlijk onderdak bood. Ook de andere ridders kwamen daar echter terecht en namen hun intrek in dezelfde herberg. En hoewel Arnould zich voor hen verborgen hield, was er toch een oudere schilddrager in hun gevolg die nog met Jan van Renesse had deelgenomen aan de expeditie naar Brabant, die hem zag en meteen herkende.

Hij holde ijlings naar de ridders en zei, waar de heraut bij was: 'Op mijn woord, heren, ik ken die ridder met wie u een lans hebt gebroken heel goed.'

Ze vroegen: 'Hoe kan het dit jij hem zo goed kent?'

De schildknaap antwoordde: 'Omdat hij hier in deze herberg zijn intrek heeft genomen.'

'Dat kan best zijn,' antwoordden ze, 'maar hoe ken je hem eigenlijk?'

Toen zei de schildknaap: 'Dat is een van de ridders die samen met Jan van Renesse, in wiens gevolg ik optrok in gezelschap van de andere Zeeuwen die ook in ongenade en in de ban is gedaan door de Hollandse Graaf.'

Toen keken ze elkaar aan en vroegen de heraut: 'Is dat waar wat hij daar vertelt?'

De heraut zei: 'Hij zegt het; ik zeg niets.' Toen zeiden ze de heraut dat, aangezien ze nu toch wisten wie die ridder was, hij zich naar hem moest begeven om hem te vertellen dat hij van nu af zich voor hen niet meer behoefde te verbergen.

De heraut ging dus naar Arnould toe en zei hem:

'Heer ridder, zo goed heb je jezelf niet afgeschermd dat je niet herkend werd door een van de schilddragers van die vier ridders.

Hij heeft namelijk in mijn tegenwoordigheid verteld dat jij degene bent die door van Holland in ongenade is gevallen en in de ban bent gedaan samen met Jan van Renesse.'

Toen Arnould merkte dat hij was herkend, was hij daarover erg misnoegd, en hij zei tot de heraut:

'Paulus, wat je mij zojuist hebt verteld, stelt mij ten zeerste teleur.

Maar aangezien ik vroeg of laat toch bekend moest raken, had en heb ik liever dat zij mij herkennen dan welke anderen ook, want als het God had lief, had Hij mij wel voor hen en voor alle anderen verborgen kunnen houden.'

'Heer,' zei de heraut, 'dat dit zo gelopen is, is niet jouw schuld, het is Fortuna die dit zo heeft beschikt.

En nu de zaken er toch zo voor staan, vragen ze je jezelf van heden af niet meer te verbergen voor hen, want ook voor jou zouden of zullen ze zich niet verborgen houden.'

Waarop Aleidis meteen inviel: 'Arnould, je weet hoe de zaken nu staan.

Volgens mij zijn deze ridders edelmoedig en onberispelijk, en je weet niet of je hen nog eens nodig zult hebben.

Uit wat je onderweg hebt meegemaakt, zou je moeten weten dat je tal van vijanden en benijders hebt, en die je ergste belagers ter wereld zullen zijn, want vele geslachten heb je al te schande gemaakt en hun naam en faam te gronde gericht, zo erg zelfs dat velen de buik vol van je hebben en niet zullen nalaten je te vernederen als de kans zich daartoe aanbiedt.

En nu ze weten wie je bent en ze je te vriend willen, houd hen dan ook te vriend, want je wapenfeiten zullen erdoor in aanzien stijgen.'

Zonder er nog langer over te piekeren zei Arnould tot de heraut: 'Zeg hun dat de jonkvrouw en ik zelf naar hen toe willen komen om met hen de maaltijd te delen.'

Meteen ging de heraut, die dolblij was, met de boodschap naar de ridders, en toen ze er kennis van hadden genomen, waren ook zij daarover zo opgetogen dat ze er niet over uit konden, en ze stelden alles in het werk om hun de eer te kunnen bewijzen.

Arnould begon zich onmiddellijk om te kleden en zich met juwelen te tooien, en ook Aleidis maakte zich zonder dralen op om zich naar de ridders te begeven.

Toen het tijd was voor het middagmaal, kwam de heraut weer om te zeggen dat ze aan tafel konden zodra het hun beliefd.

Waarop Arnould de kamer verliet, Aleidis bij de arm nam en zich naar de kamer van de ridders begaf, waar hij met veel achting en blijdschap werd ontvangen.

Toen ze zagen hoe mooi en keurig hij was uitgedost, wekte dat niet weinig bewondering, en ook Aleidis haar schoonheid had veel bekijks en ze zeiden:

'Ver weg van degene die je lief is, moge hij blijven die jou van hem zal of wil verdrijven.'

En Pierre de la Haye zei: 'Vrouwe, toen ik vernam dat deze ridder een jonkvrouw in zijn gevolg mee had, wilde ik haar opeisen vanwege het gebruik in dit land, maar ik denk thans dat dit vergeefse moeite zou geweest zijn en dat ik er met een geschonden neus van zou zijn teruggekeerd.

En als Fortuna toevallig toch had beschikt dat ik u had veroverd, zou u er waarachtig veel bij verloren hebben en er, denk ik, slechter aan toe geweest zijn.' Hierover moesten allen hard lachen. Nadat ze hun handen hadden gewassen, gingen ze aan tafel, en ze kregen heerlijke gerechten voorgezet.

Ze waren eigenlijk al vlak bij Gisors, waar het toernooi moest plaatshebben, en van alle kanten kwam er volk opdagen, en de bevelvoerders hadden hun vaandels al geplant op de vier hoeken van het veld. Terwijl ze daar aan tafel zaten, kwam een heraut aan, die de herberg betrad en vroeg of hij nog logies kon krijgen.

Hij kreeg een bevestigend antwoord en hij steeg dan maar meteen af.

Paulus, die hem herkende, liep op hem toe en vroeg of er nieuws was, en hij vertelde hem een heleboel.

Hierna keerde Paulus terug en zei tot de ridders:

'Heren, dit hier is Frederik,' heraut van de Graaf van Gelre.

Hij is net uit Gisors aangekomen en heeft, als jullie er belangstelling voor hebben, heel wat nieuws te vertellen.' Arnould zweeg, maar de anderen zeiden

'Hé, ridder! Zeg hem binnen te komen als je wilt, voor ons zal hij wel niet blijven.' Arnould verzocht hem dan in godsnaam binnen te komen.

Zodra de heraut zijn intrede had gedaan, groette hij het hele gezelschap, en zij van hun kant beantwoordden zijn groet.

De heraut zei: 'Heren, ik ben zo vrij u te verzoeken mij te zeggen of u iets weet over een ridder die een groen schild voert en een jonkvrouw bij zich heeft.'

Arnould antwoordde: 'Er zijn zo veel ridders met een groen schild en jonkvrouwen in hun gevolg. We zullen je dus niets kunnen zeggen over degene naar wie je op zoek bent.'

De heraut antwoordde: 'Ik ben op zoek naar een ridder die voor enkele dagen acht ridders overwon, waardoor meteen het kwalijke gebruik van het recht op de eerste bijslaap werd uitgeroeid, - het recht van 'Prima Nocta of Droit d' Aubaine' - en daarom verzoek ik u het mij te melden als u er iets over weet. Daarna zal ik u dan een en ander vertellen dat u zal genoeg.'

'Over die ridder kan ik nu niets vertellen, maar ik denk dat hij wel op het toernooi zal verschijnen, en daar zul je hem dus aantreffen.

Maar zeg ons wat wij hem kunnen melden voor het geval we hem mochten tegenkomen; wij zullen dat met veel genoeg doen.'

De heraut antwoordde: 'Heren, het is zo dat ik op zoek ben naar een ridder die heden ten dage de faam heeft de nobelste ridder ter wereld te zijn, en dat naar ik meen ook daadwerkelijk is.

En omdat ik weet heb van de faam van de ridder met het groene schild, die zo veel heldendaden verricht, en ook denk dat geen andere ridder zou kunnen wat hij allemaal doet, leid ik daaruit af dat hij dat wel eens kon zijn.

En er is ook een edele jonkvrouw die in alle landen naar hem navraag laat doen om iets over hem te weten te komen, en ik kan u verzekeren dat, als ik haar over hem enig nieuws kon brengen, ik een gelukkig man en de ridder er ongetwijfeld heel blij mee zou zijn.'

Maar Aleidis vroeg: 'En wie is die jonkvrouw dan wel die hem laat zoeken?'

De heraut antwoordde: 'Haar naam is Catharina, dochter van de Hertog van Beieren, de mooiste jonkvrouw ter wereld.'

'Wat je daar durft te zeggen!' Riepen de vier ridders uit.

De heraut antwoordde echter: 'Ik weet heel goed wat ik zeg, en zo is het beslist.'

Terwijl ze zo bezig waren, zei paulus tot Frederik: 'Kom bij ons aan tafel, en daarna vertellen we je wat wij over die ridder weten.'

Waarop de beide herauten gingen eten en de jonkvrouw en de ridders bleven samen achter. Aleidis zei onmiddellijk:

'Arnould, de heraut is op zoek naar jou. Ik heb de indruk dat Catharina erg gehaast is en je daarom zo ijverig laat opsporen.

Ik bid je de heraut te zeggen dat hij Catharina moet vertellen dat de ridder heel zeker deelneemt aan

het toernooi en het zo zal aanleggen dat zij hem hoe dan ook zal herkennen, maar dat zij het geheim moet houden en aan niemand vertellen.'

Maar Arnould zei: 'Ik zou hem dat niet zeggen, en wel omdat ik door zo te spreken wellicht alleen maar te kennen zou geven dat ik het ben.

Ik zal maken dat Paulus het hem vertelt.'

En zo werden ze het met zijn allen eens.

Hierna riepen ze Paulus erbij en zeiden dit antwoord aan Frederik over te brengen, en zo geschiedde.

Waarop de heraut na het eten bij de ridders terugkeerde en hun zei:

'Heren, van wie van jullie komt dit antwoord?' Aleidis zei: 'Paulus heeft het je bezorgd. je hoeft dus geen twijfel te koesteren.

Ga nu maar met Gods zegen.'

Arnould zei toen: 'Zeg eens, vriend, wie zijn de bevelvoerders tijdens dit toernooi?'

De heraut antwoordde: 'Aan de kant van de Duitsers en Italianen vinden we de Hertog van Bourgondië; aan de kant van Engelsen en Schotten de Hertog van York; aan de kant van de Brabant en Vlaanderen met inbegrip van het geheel der lage landen, van wie ik denk dat ze niet met velen zullen opkomen, mijn heer, de Graaf van Gelre en aan de resterende kant, de Fransen en al de anderen, staat de Hertog van Orléans.

Maar hoewel deze regeling zo werd opgesteld, denk ik niet dat er hieraan of aan de kleuren der geliefden strikt de hand wordt gehouden.

Het is zo dat er vier vaandels staan op de vier hoeken van het veld, en iedere dag worden er 's ochtends en 's avonds lansen gebroken en wordt er feestgevierd.

De Koning en de Koningin zijn er echter nog niet.

Hoewel er dus al heel wat volk aanwezig is en er talloze tenten staan opgesteld, en er nog altijd maar volk bij komt, is het toch zo dat iedereen de paramenten en andere opschik bijhoudt tot de Koning en het hele hof er zijn.'

'Zeg eens, vriend,' zei Arnould andermaal, 'en van Holland en Zeeland, zijn er daar veel ridders van?'

De heraut antwoordde: 'Nee, want ik heb alleen van twee weet: de een uit Delft, de ander uit Walcheren.

Het is echter ook zo dat het gerucht gaat dat er nog een twaalfstal vaardige ridders ook uit Henegouwen in het land rondrijden, die iedere dag prachtige wapenfeiten hebben verricht en nog doen. Maar ze zijn dus nog niet ter plaatse.'

'En ken je soms ook hun namen?' vroeg Arnould.

De heraut antwoordde:

'Nee, Sommigen willen gezegd hebben dat ook de Hertog van Henegouwen erbij zal zijn, maar daar bestaat geen zekerheid over.

Ik denk dat mijn heer de Graaf van Gelre, die in zijn dienst is, er meer over moet weten.

Over andere ridders uit Henegouwen, die als dolende ridders rondtrekken, heb ik tal van echte wonderen horen vertellen, zo opzienbarend dat iedereen overtuigd is dat Tristan en Lancelot, die in het verleden toch de naam hadden de beste ridders ter wereld te zijn, hun gelijke zouden ervaren.

Arnould antwoordde 'En de Hertog van Henegouwen, is dat zulk een welgebouwd ridder dat hij aan het toernooi deelneemt?'

De heraut zei:

'Naar ik gehoord heb, is hij ongetwijfeld de beste ter wereld met de lans, en men zegt dat hij het heeft gemunt op de Hertog van Anjou en diens hele huis omdat hij Hertog Manfred, zijn oom, heeft omgebracht.

Het zou hem niet ongelegen komen als de Hertog van Anjou als dolend ridder rondreed, want dan zou hij hem wellicht doen boeten voor wat hij gedaan had.'

'Ai!' zei Arnould, 'ik zou hem wel eens willen leren kennen!'

De heraut antwoordde: 'En ga jij soms niet naar het toernooi?'
Arnould zei: 'Toch wel.' 'In godsnaam,' zei de heraut, 'dan zul je niet naar hem hoeven te vragen, want als hij er is, zullen zijn lans en zwaard het je onmiddellijk laten voelen.'
En hierover moesten alle ridders hartelijk lachen.

Toen vroeg de jonkvrouw: 'Zeg eens, zijn er ook jonkvrouwen?'
'Jawel,' zei de heraut, 'genoeg zelfs om de hele wereld te veroveren als hun schaamtegevoel hen daar niet van weerhield.'
'En aan welke kant zit Catharina?' vroeg Aleidis.
'Dat weet ik niet,' zei de heraut, 'maar ik denk dat zij aan de kant van haar ridder zal zitten, als zij hem tenminste kan herkennen.'

'Zeg eens, Frederik, en heeft zij zich mooi uitgedost?'
'Jazeker,' zei de heraut, 'mooier dan al degenen die ik tot nog toe heb gezien, hoewel er velen zijn die ermee wachten tot het hele hof er is.'
Hierna nam hij afscheid en vertrok.
De heraut had stof tot praten en nadenken gegeven aan alle ridders.

Hij echter, keerde terug naar Gisors en vertelde Catharina wat hij zoal gehoord en gezien had, waardoor Catharina onmiddellijk, voortgaand op de aanwijzingen die zij van de heraut had ontvangen, de zekerheid kreeg dat het om Arnould ging.
Zij gelastte haar jonkvrouw, Mylia, te paard te stijgen en stuurde haar vergezeld van de heraut naar de plaats waar deze de ridders had achtergelaten.

Net toen alles al klaar was, kwam Mylia aangereden, en stapte de herberg binnen
Zij kreeg Arnould in het oog, zodat hij geen kans meer kreeg zich nog te verbergen, en maakte voor hem een diepe buiging.
Arnould, die zag dat hij er niet aan kon ontsnappen, liep op haar toe, en begroette haar.
De heraut wendde zich tot Aleidis en zei: 'Zo, dit is nu een jonkvrouw van Catharina.'
Waarop Aleidis meteen Arnould liet zeggen haar uit te leggen dat zij niet bij zijn, maar bij het gevolg van de Henegouwers hoorde, en zij vroeg ook aan hen ermee in te stemmen.
De Henegouwers vroegen echter: 'Waarom doe je dat?'
Waarop Aleidis antwoordde: 'Op dat de jonkvrouw zich voor mij niet hoeft te hoeden.'
Als antwoord zeiden ze dat ze zich daarmee konden genoegen. Arnould bracht Mylia meteen naar zijn kamer, waar Aleidis haar hartelijk onthaalde.
Mylia echter vroeg waar zij vandaan kwam. Aleidis antwoordde dat zij uit Henegouwen kwam.
En hoe zij wel heette? Waarop zij zich als Aleidis kenbaar maakte. Op mijn woord, dat is een mooie naam,' zei Mylia, 'en zonder jou moeten de wapenfeiten, waar ook, weinig betekenis hebben.'

Deze Mylia was een schoonheid en wel ter taal, en blijmoedig dat het een lust was om zien. Arnould zei haar echter: 'Mylia, ik verzoek je mij niet mijn naam te vragen omdat ik voorlopig anoniem wenst te blijven.'

Mylia vroeg: 'Is de jonkvrouw uit het gezelschap van de Henegouwers?'

Arnould bevestigde. 'Op mijn woord,' zei Mylia, 'zij is erg mooi, maar niet te vergelijken met Catharina.'

Arnould gaf hierop geen antwoord.

Mylia gaf toen een brief van Catharina aan Arnould, alsook een gouden hoofdband die was ingelegd met tal van edelstenen en zeer grote parels.

Zij schonk hem daarenboven een prachtige tent met vier afdelingen, helemaal uit karmozijnrood satijn, bestikt met gouden strikken en oogjes; de ingang van de tent vertoonde een mooi vervaardigde, witte hazewind, die net echt leek en die een halsband had van parels en saffieren, en op de boord van deze ingang waren letters van parels en edelstenen aangebracht. Dat alles schonk Mylia aan Arnould namens Catharina.

Arnould van zijn kant aanvaardde het met blij gemoed en had er veel woorden van lof voor over zowel omdat deze geschenken het verdienden wegens hun waarde, als omwille van degene die ze had gestuurd. Nadat ze hapjes hadden laten brengen, gaven ze lucht aan hun vreugde.

Maar Aleidis kwam bij Arnould en fluisterde hem in het oor: 'Lees de brief niet zonder mij.'

Arnould gaf geen antwoord.

Hierna kreeg Mylia in de herberg een mooie kamer toegewezen. Zij ging een poosje rusten, want zij was nog vermoeid van de tocht.

Aan Arnould vroeg zij echter te schrijven terwijl zij een dutje deed, want daarna wilde zij onmiddellijk vertrekken.

Arnould antwoordde dat hij dat graag zou doen.

Inmiddels keerden Arnould en de ridders na haar vergezeld te hebben tot aan haar kamer, terug naar hun vertrekken, waar ze Aleidis in gedachten verzonken aantroffen.

Terwijl ze daar vertoefden, zei Aleidis aan Arnould dat ze naar hun kamer terug moesten.

Ze namen meteen afscheid van de ridders en begaven zich dus naar hun eigen kamer. Zodra ze daarbinnen waren, zei Aleidis:

'Arnould, ik zeg niet dat je Catharina geen lof mag toezwaaien, maar ik smeeek je vrouwe Ida in gedachten te houden, want als ze erachter komt dat je Catharina een ietsje te dicht genaakt dan zij

graag heeft, kun je ervan op aan dat men haar nog dezelfde dag ten grave zal kunnen dragen.
Kijk dus uit met wat je doet.'

Arnould antwoordde: 'Aleidis, het zal allemaal gebeuren zoals jij het zelf zult beschikken.
Maar kan ik Catharina soms verbieden mij te vieren, eer te bewijzen of het beste met mij voor te hebben?
Of moet ik misschien de eer afwijzen die zij mij denkt te moeten geven?
Geen Koning ter wereld zou het feestelijke onthaal van een vrouwe als zij, zich niet laten welgevalen, en geen ridder van waar ook en hoe verliefd hij ook zij, zou zeker, met inachtneming van zijn loyaliteit, Catharina naar beste vermogen zijn diensten aanbieden.
Naar mijn mening moet het mijn vrouwe volstaan dat ik hoe dan ook haar toebehoor en niemand anders ter wereld.
Ik weet echt niet wat ik nog meer kan doen, en het spijt mij erg dat ik mij hierin gewaagd heb, want, op mijn woord, ik kan niet geloven dat ik mijzelf niet in de hand zou kunnen houden zoals betaamt.
Degenen die er niet bij zijn, denken daarover maar al te lichtvaardig.
Maar daarom ook vraag ik je haar alleen de waarheid te schrijven, wat mij trouwens een groot genoegen zou doen.

Ik vind het erg vervelend dat deze jonkvrouw mij gevonden heeft, dat hoeft niet gezegd te worden.
Laat ons nu eens bekijken wat ik aan Catharina moet schrijven.'

Toen zei Aleidis: 'Laten we eerst de brief van Catharina eens lezen'... En zo deden ze.
Uit de brief vernamen ze dat het Catharina erg graag met de ridder wenste kennis te maken en dat zij zich hem ten zeerste aanbeval.
Zij schreef dat zij Catharina van Beieren heette dochter van de Hertog van Beieren.
Zij had van haar zuster vernomen dat hij haar en haar broer van de schande had gered, toen hij de zwarte ridders had verslagen en haar de vrijheid terugschonk, en haar broer zijn wapens.

En ook dat zij hem die juwelen toestuurde, en alsook de tenten, met het verzoek zijn intrek erin te nemen, zodat zij hem kon komen opzoeken om te zien waar hij zich ophield.
Aleidis zei: 'Een mooie brief is dat, ik zal hem naar onze vrouwe doorsturen ter verontschuldiging van jou.

Ik verzoek je echter Catharina niet te schrijven, maar laat haar bij monde van de jonkvrouw weten dat je de gelofte had afgelegd om voor de duur van deze reis je naam niet te noemen of aan wie dan ook te schrijven.
En ook dat je met genoegen gebruik zult maken van de tent, maar dat je haar vraagt er niet naar toe te

komen, want dat zou je bij velen bekendmaken, en dat je haar wel zult opzoeken nog voor het toernooi ten einde loopt.'

Arnould was in zijn schik dit antwoord te kunnen meegeven.

Hierna maakte hij zich klaar en zodra de jonkvrouw weer wakker was, ging hij naar haar toe en ze hadden een lang gesprek aan het slot waarvan hij haar op de hoogte bracht van wat hij had beslist. Mylia vond het goed, hoewel het haar een groot genoegen zou doen als hij iets wilde schrijven, als dat even kon, maar Arnould antwoordde dat hij niet wilde schrijven.

Aan zijn linkerarm nu droeg Arnould een gouden armband met veel edelstenen en parels waarop geschreven stond: '*Ami sens amie*' - 'vriend zonder vriendin' - Mylia kreeg die armband in de gaten en daarom vroeg zij Arnould hem naar Catharina te sturen in de plaats van een brief.

Waarop Arnould hem onmiddellijk aan haar gaf. Mylia bekeek de armband, las wat erop stond, en zei: 'Het tegendeel is echter waar.'

Arnould antwoordde: 'ik meen niet je dit te moeten betwisten.' Hierna nam zij afscheid van al de ridders en van Aleidis en reed weg. Aleidis wist niet dat Mylia de armband had meegenomen, en evenmin had zij er wat van gemerkt.

De nieuwe dag vorderde en de ridders wilden vertrekken om zich naar het toernooi te begeven.

Aleidis zei: 'Heren ridders naar ik gehoord heb, zal dat toernooi acht dagen duren, en als jullie het ermee eens zijn, zouden jullie hier al het nodige in orde moeten brengen tegen de tijd dat jullie daar zullen zijn, zodat jullie niets tekort komen.'

Allen waren het ermee eens dat dit goed gezien was, en ze hielden daarom halt.

Vlak voor het toernooi stuurden de ridders hun tenten en heel hun uitrusting naar het veld, en ze kwamen terecht bij een bron op enige afstand ervandaan, onder grote bomen maakten zij hun kwartier. Diederik was blij dat Arnould nu in gezelschap was van andere ridders, zodat hij niet meer alleen hoefde te kampen tegen een meerderheid.

Arnould liet zijn paviljoen brengen door de schilddragers.

Dat paviljoen was helemaal groen en zilver van kleur, van zacht fluweel en goudbrokaat, en al het touwwerk van groene, zilver en goudzijde op de top een, gouden helm waarop een vlucht prijkte. Hij liet eveneens alle paarden komen die hij had voorbehouden voor de kampstrijd, daarenboven de harnassen en alle benodigdheden, waaronder vooral talrijke groene schilden met Hermelijn Andreaskruis. Ook de tenten die als geschenk van Catharina waren ontvangen werden centraal opgesteld. Zaterdag waren ze in hun tenten, en al hun spullen werden ordelijk geschikt, zodat degenen die hen opzochten zouden zien dat zij ridders van rang en aanzien waren. De tenten van Arnould waren ongetwijfeld de opvallendste en kostbaarste die men ooit bij zo'n bijeenkomst had gezien. Toen de Henegouwers dit alles zagen, toonden ze grote bewondering.

Ook zij lieten hun tenten komen, die niet dezelfde waren die ze onderweg hadden gebruikt, maar andere, zeer mooie, en daarbij ook hun rekwisieten, waarmee ze zich naar best vermogen voorbereidden.

Inmiddels was de Hertog van Henegouwen aangekomen, die misschien wel al drie maanden of zelfs langer ononderbroken als dolend ridder onderweg was, en zonder herkend te zijn, persoonlijk tal van

heldenfeiten verricht had die ter nagedachtenis aanbevolen zijn, -en hoewel het onze opdracht is slechts de voorvallen van Arnould te behandelen, zou ik hier toch enkele opmerkelijke verrichtingen willen beschrijven die mij ter ore zijn gekomen en die onversaagd en eigenhandig werden volvoerd tot zijn groter eer, en die niet meer of minder van gevaar ontbloot waren dan die waarover je al hebt gelezen - en nu liet hij zijn tenten overbrengen naar het veld

Geen kostbare echter om er niet door verraden te worden en gaf opdracht ze op te stellen op de onmogelijkste plaats die er te vinden was.

En zo geschiedde.

Degenen die ze opstelden, zochten weliswaar een onopvallende plaats, maar kwamen toch in de omgeving van Arnould en de Henegouwers terecht.

Toen de Hertog dus naar zijn tent kwam en afsteeg, herkende een schildknaap van die Henegouwse ridders hem, liep naar zijn heer en vertelde hem dat hij de Hertog had gezien.

Waarop zijn heer zich naar hem begaf en hem, na een buiging te hebben gemaakt, vroeg of hij helemaal alleen was gekomen.

De Hertog antwoordde: 'Natuurlijk niet, want mijn lans en zwaard was, waar ik ook ben geweest, altijd aan mijn zij.

Zeg eens,' vroeg de Hertog,

'zijn er nog anderen met je meegekomen?' 'Jawel, heer, ik ben hier met nog drie vazallen en een ridder uit Zeeland, die samen met de beroemde Jan van Renesse door Holland in ongenade is gevallen.'

'Stuur hem naar hier,' zei de Hertog, 'maar zeg niet wie ik ben.'

Waarop de ridder zijn gezellen aansprak en hun vertelde dat de Hertog vlak bij hen zijn tenten had opgeslagen en dat hij Arnould wilde ontmoeten, maar dat ze niet mochten zeggen wie hij was.

Zo geschiedde en ze spraken Arnould als volgt aan:

'Hier vlak bij ons is een verwante van ons aangekomen, een erg stoere en dappere ridder, en als het je bevalt kunnen wij hem misschien, omdat hij toch alleen is, de eer bewijzen en hem opnemen in ons gezelschap.' Arnould zei dat hij dat best vond.

Waarop ze zich onmiddellijk naar de ridder begaven en hem verwelkomden, waarna hij hun begroeting beantwoordde. De Hertog bekeek Arnould en vond dat hij mooi en welgeschapen was van lijf en leden, en hij was erg ingenomen met hem.

Ook Arnould bekeek de Hertog aandachtig en zag dat hij krachtig gebouwd was, en minzaam was, hartstochtelijke ogen met een doordringende blik had, die in al wat ze bekeken verschrikking leken te zaaien.

Hij sprak weinig, maar behoefde blijkbaar meer beheersing van zijn bewegingen, want die waren zeer grillig en hij vertrouwde blijkbaar zo erg op zijn lichaamskracht en de trouw van zijn vazallen dat hij zich vaak in gevaarlijke en gruwelijke ondernemingen stortte zonder de minste vrees te tonen.

Daarom zei Arnould tot de andere ridders:

'Dit moet ongetwijfeld een onversaagd ridder zijn, en als dit niet zo is mogen we ons op niet meer op iemands gestalte verlaten.

Inmiddels waren de dienaars van de Hertog klaar met het eten, en daarom zei de vorst: 'Hop, aan tafel!'

Arnould zei echter: 'Heer ridder, gelieve deze ridders en mij de eer te bewijzen met ons de maaltijd te willen delen in onze tenten, die hier in de buurt staan.'

De Hertog antwoordde: 'Alles komt op zijn tijd. 'Zonder onderscheid van rang of stand namen ze plaats aan tafel.

Alleen Arnould werd blijkbaar iets meer eer bewezen dan de anderen.
Maar uit de wijze van bedienen leidde Arnould af dat die ridder toch van een hogere waardigheid moest zijn dan de anderen, en hij zag ook wel al die kostbare zaken en hij merkte dat het hele vaatwerk van goud was;
Alleen de tent maakte een uitzondering.

Toen ze gegeten hadden, werden de paarden van de Hertog voorgeleid, en die waren mooi en krachtig, en in ieder geval beter dan degenen die Arnould tot dan toe had gezien.
Hierover was Arnould ten eerste verbaasd, en hij merkte ook dat de ridders afstand hielden, niet omdat de Hertog het wilde, maar uit gewoonte, en dat ze voor hem een buiging maakten.
Hieruit, en uit alles wat hij gehoord had van de heraut en al die anderen, besloot hij dat dit de Hertog van Henegouwen moest zijn.
Maar hij bewaarde het stilzwijgen.

Het uur van het vooravondfeest van het toernooi brak aan.
Daarom zei de Hertog op een haast bevelende toon tot allen: 'Hop, hop, laten we naar het vooravondfeest gaan.'
Waarop allen zich naar beste vermogen in het harnas hezen en ieder net als Arnould een groen schild met wapenspreuk opnam.
Aleidis werd ook opgedoft en daarna zette ze zich begeleid door jonker Diederik in beweging op weg naar de loges.

Toen Aleidis de tribune besteeg, werd zij er met grote eer ontvangen, want men zag wel hoe rijkelijk zij was uitgedost, in die mate zelfs dat zij bij de meeste afstak, en men had ook gemerkt dat zij in gezelschap van wel zes goed uitgeruste ridders was gekomen, en daarom werd zij nog grotere eer bewezen dan de anderen, die misschien tot een hogere rang behoorden dan zij.
Haar schoonheid viel trouwens erg op en velen werden erdoor aangelokt en wilden haar gezelschap houden.

De Hertog voerde op zijn schild twee gekruiste zwaarden.
Toen hij zag dat de jonkvrouw goed en wel had plaatsgenomen, namen hij en zijn gevolg afscheid van haar en reden naar degenen die lansen braken.

En de Hertog, die wel een bondgenootschap had met Frankrijk, maar het niet erg begrepen had op de Fransen persoonlijk vanwege de Hertog van Anjou, die zijn oom had vermoord, kreeg de plaats in het oog waar de Engelsen bezig waren lansen te breken tegen de Fransen.
Hij gaf zijn paard, wiens naam Odysseus was, de sporen en reed naar de Hertog van Orléans toe, die net zijn lans op zijn dijstuk liet rusten en rondkeek om te zien op wie hij kon inrijden.

Jan van Avesnes stormde op hem af en raakte hem zo ongenadig hard op zijn schild dat hij hem op wel een lanslengte van het paard wegslingerde.
De Fransen kwamen op hun heer toelopen om hem overeind te helpen, maar Jan van Avesnes stormde al weer driest weg op de Graaf van Poitiers toe en lichtte hem uit het zadel.
En daarmee hield het nog niet op, want hij stormde op een ander, veel geduchter tegenstander toe, zijn buurman Hertog Jan van Brabant, en ook deze raakte hij met veel geweld, maar ditmaal brak de lans van Avesnes.

En zo maakte hij bij de eerste schok plaats vrij voor zijn ridders, die achter hem aan kwamen rijden, zodat ze ongehinderd konden doorrijden.
De vijf ridders die hem volgden, waren, toen ze de Hertog met zijn lans zo prachtig zagen tekeergaan, niet weinig verrast en dus begonnen ook zij aan te vallen, en iedereen die ze op hun weg tegenkwamen moest tegen de grond, zodat ze in korte tijd alom bekend raakten.
Er bevond zich toen echter in het veld ook een erg onvervaarde Normandiër Erik de Rouge genaamd, die in die vespertijd al tal van schitterende lansstoten ten beste had gegeven.

Toen hij merkte wat de zes ridders aan het doen waren reed hij ijlings het veld af, wisselde van paard en friste zich even op, waarna hij een nieuwe lans ter hand nam en in de richting reed waar de zes ridders zich ophielden.

Hij keek naar de ridder met het Andreaskruis en de gouden leeuw gesp en stond op het punt op hem in te rijden, maar zag ook dat die geen lans had en twijfelde daarom of hij zijn eer geweld zou aandoen, maar hij merkte ook dat de avond viel en de zon onderging, waardoor hem de mogelijkheid om nog te strijden werd ontnomen.

Hij verkoos dan maar het tegen hem op te nemen en viel met zo veel geweld op hem aan dat hij het schild en de zadelboom doorboorde, maar net niet tot op het vlees doorstootte; dit was evenwel de zwaarste aanval die Arnould ooit had moeten doorstaan.

De ridder met het Andreaskruis greep zijn zwaard en raakte de ander niet eenmaal, maar meermalen op het hoofd.

Hij ging nu dicht op hem in en bleef tegen hem aan drukken, zodat hij geen kans meer kreeg zich hoe dan ook te wenden of te keren of zich te bezinnen, en hij bracht hem er toe zich vast te klampen aan de hals van zijn paard. Maar zoals bij toernooien gebruikelijk is, stelden andere ridders zich tussen hen op en dwongen hen uit elkaar te gaan.

Elkeen ging nu zijns weegs en zocht elders de strijd voort te zetten, maar het duurde niet lang of de Normandiër keerde terug en met getrokken zwaard gaat hij nu op Arnould aan, en Arnould op hem, en ze geven elkaar harde klappen en vechten zonder elkaar te ontzien.

En als dit nog lang zo had voortgeduurd, zouden ze elkaar lelijk toegetakeld hebben.

Johan de Marete kwam echter toevallig die kant uit, ontwaarde de Normandiër die hem al een hele tijd ergerde, herkende hem en trof hem met zijn lans zo hard in het midden van het schild dat hij er dwars doorheen ging en hem een zware wonde toebracht, die niet zonder gevaar was, en hij slingerde hem schadelijk tegen de grond, waarna ze niet meer naar hem omkeken maar gewoon voorbijreden.

Toen de zon onderging gaf de Philips IV -de Schone- Koning van Frankrijk opdracht de aftocht te blazen, waarna iedereen zich terugtrok.

De schildknapen gingen hierna jonkvrouw Aleidis ophalen en zodra zij op haar paard zat, keerden ze langs een andere weg dan waarlangs ze waren gekomen naar hun tenten terug.

Iedereen prees de Hertog Jan van Avesnes voor zijn wapenfeiten.

Toen Arnould zag hoe al de anderen de Hertog op handen droegen, zei hij: 'Heer, ik verzoek u dringend mij te zeggen wie u bent mede omdat ik al een vermoeden heb,'

De Hertog antwoordde daarna:

'Ik ben Jan van Avesnes, Hertog van Henegouwen, en voorlopig troonopvolger van Holland en Zeeland, mijn vriend.'

'O, heer, laat mij uw dienaar zijn!' riep Arnould, en hij knielde neer.

De Hertog deed hem opstaan en legde verheugd zijn handen op Arnould zijn schouders.

En toen Aleidis hoorde dat hij de Hertog was, zei zij:

'Heer, als alle Graven Hertogen en Koningen van de christenen zulke ridders waren als u, en zulke vazallen hadden, zou er ter wereld geen onrecht meer te vinden zijn.'

Ook Diederik die Arnould en Aleidis overal begeleide betuigde de Hertog zijn eer. En zo gingen ze aan tafel voor het avondmaal.

De andere ridders uit Henegouwen zochten hun Hertog in alle herbergen, en kwamen er maar niet achter waar hij was. Ze kregen alleen te horen dat er zes ridders met groene schilden tijdens dit vooravondfeest wonderen hadden verricht, en daarom vroegen ze:

'En voeren die ridders soms geen herkenningsteken op hun schild?'

En ze kregen als antwoord:

'Jawel, één was er die gekruiste zwaarden voerde, de ander een Andreaskruis etcetera etcetera.' En zo begrepen die ridders dat het diegenen waren die ze zochten, en ze vroegen of ze wisten waar die

ergens logeerden.

Doch ze zeiden van niet, maar wezen wel langs welke weg ze waren weggegaan en van welke kant ze waren gekomen.

En ze voegden er nog aan toe dat, als ze de volgende dag op het toernooi zouden verschijnen, het er slecht voor hen zou uitzien, want de Hertog van Orléans had gezworen dat hij zich alleen nog maar met hen zou bezighouden.

Waarop ze wegreiden en hier en daar en van herberg tot herberg begonnen te zoeken tot ze tussen de bomen van een klein bos het flikkerlicht van vele toortsen ontwaarden, en ze sloegen de weg in erheen en stuurden een schildknaap voorop om te zien of ze het wel waren.

Terwijl hij daarheen liep, herkende de schildknaap de dienaren waardoor hij begreep dat de Hertog er was.

Hij liep op een van hen toe en vroeg of de Hertog er soms was, want er waren negen Henegouwse ridders op zoek naar hem.

Hierop gingen ze naar binnen om het de Hertog te zeggen, die, zodra hij het hoorde, zei dat ze moesten komen.

Ze kwamen meteen naar hem toe, en na een diepe buiging te hebben gemaakt groetten ze het hele gezelschap.

Ze lieten hun tenten opslaan en namen hun intrek.

Ze vertelden de Hertog echter wel dat ze gehoord hadden wat de Hertog van Orléans zich had laten ontvallen over de ridders met de groene schilden.

Dit beviel Jan van Avesnes wel en hij liep op Arnould toe en zei: 'Ik denk dat, als hij zich met ons wat te veel gaat inlaten, hij er bekaaid af zal komen.'

Waarop een ridder zei: 'Heer, ik verzoek u zo goed te willen zijn morgen niet naar het toernooi te gaan.'

We zullen dan wel zien wat ervan aan is, en dan zult u nog op tijd zijn om in het veld te treden zo vaak het u belijft.'

Jan van Avesnes antwoordde: 'De plannen van de Hertog van Orléans, hadden jullie mij niet moeten zeggen en dan zou ik er vanaf gezien hebben.'

Maar nu zullen jullie het mij niet kwalijk nemen als ik er niet van afzie.'

Arnould zei: 'Heer, als ik een ridder was zoals u bent, zo sterk en onversaagd, zou ik geen ridder ter wereld vrezen.'

En na deze woorden gingen ze aan tafel voor het avondmaal. J

an van Avesnes keek eens rond, zag daar vijftien ridders zitten en zei:

'Ik denk dat ze veel zweet zullen laten eer ze ons klein krijgen.'

Er moeten er trouwens nog meer komen en dan zullen we zeker met zo'n dertigtal ridders zijn als we met zijn allen samen kunnen komen.

Maar zelfs al waren we maar met zo velen als nu, dan nog denk ik dat, met de hulp van der jonkvrouwen schoonheid, ze ons niet makkelijk zullen verslaan.'

Inmiddels kwam Paulus van de Koninklijke loges terug en werd uitgelaten en met groot welgevalen ontvangen, en hij wist te vertellen dat de Koning van Frankrijk en alle ridders en edelvrouwen met lof over de ridders met de groene schilden en hun ridderlijkheid hadden gesproken, alsook over de

schoonheid van de jonkvrouw, maar dat morgen de Koning persoonlijk aan het toernooi zou deelnemen, en verder dat de Hertog van Orléans zich in het hoofd had gehaald de ridders met de groene schilden te verslaan en dat de Koning hem had gezegd dat dit wel een hele onderneming zou worden, maar dat hij hem zou bijstaan.

De Hertog van Henegouwen was blij dat te horen en zei: 'Ridders we staan er goed voor en als het God belieft wordt het nog beter, en wie beweert dat er nog een mooiere jonkvrouw naar het toernooi is gekomen dan de onze, weet niet wat hij zegt en hij zal moeite hebben om zijn bewering staande te houden.

Dus, jonkvrouw, houd er de moed maar in.'

'Heer,' zei Aleidis, 'aangezien u erop staat, zal ik, ditmaal, desondanks toch jullie mooiste moeten zijn.'

En hierover moesten ze allen hartelijk lachen. De bedden werden toen opgemaakt en ze begaven zich ter rustte.

De ridders met de groene schilden waren al in diepe slaap gedompeld, maar de Hertog van Orléans, die zo verliefd was op Catharina dat hij erdoor verblind was, en de Graaf van Poitiers konden die nacht de slaap maar niet vatten, doch kwamen overeen dat ze nodig de ridders met de groene schilden een nederlaag moesten toebrengen, want anders zouden zij voor altijd te schande worden gemaakt. En daarom liepen ze alle verblijven langs om de ridders te vragen geen groen schild te voeren. En zo geschiedde.

Van dat ogenblik af had de Hertog van Orléans dertig uitgelezen ridders ter beschikking met zwarte schilden en gouden vleugels, die in zijn nabijheid bleven, terwijl de Graaf van Poitiers zich op dezelfde manier omringde, en deze voerden zwarte schilden waarop ringen die in elkaar overliefden geschilderd waren met letters die te lezen gaven: ' Wij zijn verenigd.'

En ze kwamen overeen om samen op te trekken en ieder groen schild dat ze zouden ontmoeten aan te pakken. Het nieuws over deze afspraak raakte de volgende ochtend bekend, zodat Paulus, die al heel vroeg was opgestaan en zich naar de loges had begeven, het te weten kwam, want men sprak over niets anders.

Hij keerde dus te viervoet terug en bracht en de Franse Koning en het hele Henegouwse gezelschap op de hoogte.

Jan van Avesnes was hierover ten zeerste verheugd, en de andere ridders niet minder.

De Hertog liet hierop een groene standaard met twee gekruiste zwaarden oprichten en voor zijn tent plaatsen, zodat zijn overige ridders, die ernaar op zoek waren, hen konden vinden.

En zo kwamen ze dus allen eropaf zodat ze even na zonsopgang met een achtentwintigtal goed uitgeruste ridders waren die allen groene schilden voerden.

De Graaf van Gelre kwam alleen en in vermomming daarheen gereden, en na een buiging te hebben gemaakt verzocht hij de Hertog van Henegouwen dringend zo goed te willen zijn hem in zijn gezelschap te willen opnemen,

Jan van Avesnes antwoordde dat hij dat voor niets ter wereld zou doen, maar dat hem dat een andere gelegenheid misschien wel plezier zou doen.

Hij wees erop dat hij bevelvoerder was van een toernooi kwartier en dat het dus niet gepast was dat hij zich bij een ander gezelschap aansloot.

De Graaf antwoordde: 'Heer, de verordeningen over dit bevelvoederschap werden ingetrokken, en geen order blijft nog overeind en alleen degene die zich het best zal weren, zal de eer van het veld wegdragen. En u, heer, beschikt maar over een beperkt gezelschap voor wat u te wachten staat, en als u wist hoeveel plannen er tegen u zijn gesmeed, zou u het aanbod van een ridder niet afwijzen.'

'Graaf van Gelre,' antwoordde Jan van Avesnes, 'het innigste verlangen dat ik ter wereld heb, is na te gaan en te weten te komen hoe groot mijn zelfvertrouwen is. Zodra ik dat weet zal ik in de strijd treden tegen een andere ridder, of ten strijde te trekken te midden van anderen, of iets groots ondernemen. Dat zijn de dingen die mij hierheen hebben gevoerd.'

Toen zei de Graaf van Gelre hem: 'De Koning van Frankrijk zal vandaag samen met gedegen ridders aan het toernooi deelnemen.'

Jan van Avesnes antwoordde: 'Het is lang geleden dat ik nog zulk goed nieuws heb gehoord. Daarom, Graaf van Gelre, ga uws weegs en neem uw taak als bevelvoerder van het toernooi op u, maar wacht je er in ieder geval voor te zeggen wie wij zijn.' En zo vertrok de Graaf van Gelre met bezwaard gemoed, want hij had graag deel willen uitmaken van dat gezelschap.

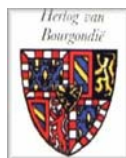
Jan van Avesnes riep Arnould bij zich en verzocht hem zijn jonkvrouw zo mooi en kostbaar mogelijk aan te kleden, waarop Arnould zich naar Aleidis begaf en haar zei alles in het werk te stellen om zich nog mooier en rijkelijker te kleden dan ooit tevoren.

En zo geschiedde het. Aleidis doste zich zo feestelijk uit dat zij op het hele strijdperk geen weerga had. Diederik zorgde voor de extra verfijning van de accenten.

Die ochtend aten de Jan van Avesnes en de ridders erg vroeg, en onderwijl kwamen nog andere ridders aan die door de Hertogelijke hofmeester werden uitgenodigd aan tafel te gaan zitten.

Na het ontbijt gelastte de Hertog, Paulus zich naar de loges te begeven om te zien hoe de zaken ervoor stonden.

Na een poosje keerde hij weer en deelde mee dat de meeste zich al op het veld bevonden maar nog niets uitrichtten omdat de Koningin en de andere edelvrouwen nog niet waren verschenen, en dat hij van een heraut van de Hertog van Bourgondië en van nog een andere, namelijk die van de Koning van Engeland, ook had vernomen dat, als de ridders met de groen schilden hulp nodig hadden, ze het maar te vragen hadden; zo niet, dan zou elk voor zich aan de slag gaan.

De Hertog gelastte dat iedereen zich in het harnas zou hijsen en zei dat ginds veel afhing van ieders eer en dat ze zich moesten scherpen op de strijd. iedereen trok zijn wapenrusting aan, en de Hertog nam zijn groene standaard met de gekruiste zwaarden, en toen hij om zich heen keek, kreeg hij een jonge, maar onvervaard en welgeschapen edelman in het oog, die de Hertog in zijn persoonlijke vertrekken had opgenomen en grootgebracht. Hij was afkomstig uit de Alpen van Luxemburg en heette Fillips de Geneviers.

Hij sloeg hem tot ridder en zei: 'Ik vertrouw deze standaard en mijn eer aan jou toe.'

Toen de nieuwe ridder gewapend was en op een kloek paard gehesen, nam hij de standaard over. De Hertog keek in het rond en zag dat er vijfendertig geharnaste ridders waren. Waarop ze, na nog een hapje, allen hun groene schild met hun wapenspreuk opnamen, die misschien niet zo best geschilderd waren omdat het gebrek aan tijd niet had toegelaten het beter te doen, en hun helm op het hoofd vasthechtten.

Aleidis besteeg een erg mooie statig wit paard, en de Hertog zei nog:
'Ik denk dat de ridder die nu Aleidis bij haar vlechten zou trekken, niet van gezond verstand zou getuigen of niet veel om zijn leven zou geven.
Hard gelach volgde hierop vanuit de ridderstoet. Hierop zette zij zich in beweging en ze reden langzaam en begaven zich naar het veld.

Catharina, die het vooravondfeest van het toernooi niet had bijgewoond, kwam samen met haar moeder naar de loges in de mooiste kleren die zij maar kon aantrekken, en daar werd zij geloofd om haar onbeschrijfelijke schoonheid, want al haar aandacht was erop gericht om met behulp van haar kennis en kunde haar schoonheid te doen toenemen.

Daarenboven verscheen zij zo rijkelijk met juwelen getooid dat iedereen die haar zag met stomheid werd geslagen.

Aan de linkerarm droeg zij de armband van Arnould, waarop zij niet weinig prat ging en die zij niet makkelijk zou gegeven hebben aan iemand die erom vroeg.

Allen bekeken haar en hun gevoelens raakten in vuur en vlam, want behalve de schoonheid die zij uitstraalde, was zij ook nog eens zo bekoorlijk, zodat niemand die haar in het oog kreeg niet in de ban raakte van haar.

Zodra de Hertog van Orléans vernam dat Catharina in aantocht was, ging hij haar in volle wapenrusting tegemoet om haar te vergezellen tot bij de loges.

Zij echter wees zijn gezelschap af en zei spottend dat zij er niet de oorzaak van wilde zijn dat een andere ridder het tegen hem opnam om haar van hem af te pakken volgens het gebruik van het land. En meteen ging zij de trap op naar de loges, waar de Franse Koningin gewag maakte van haar, omdat zij nu eenmaal een vrouwe van hoge rang en stand was en uit een ander land kwam, maar eigenlijk niet veel met haar ophad.

Toen kwam Aleidis aangereden begeleid zoals altijd door Diederik, vergezeld van de ridders met de groene schilden, en zij werd met veel eerbewijzen ontvangen en kreeg een plaats dicht bij Catharina, omdat iedereen in de veronderstelling verkeerde dat zij, aangezien zij zo rijkelijk was uitgedost en door zulk een voornaam gezelschap begeleid, niet anders dan van zeer hoge afkomst kon zijn.

Bij iedereen, zowel heren als edel vrouwen, had zij veel bekijks, en toen ze haar ongelooflijke schoonheid zagen, wilden allen wat graag in haar nabijheid komen.

De Koningin was haar uiterst goedgezind en loofde haar schoonheid, niet alleen omdat deze zo grandioos en luistervol was, maar ook als hatelijkheid tegenover Catharina.

Hierdoor lagen beider schoonheden immer meer met elkaar in rivaliteit, hoewel geen van beiden op de ander de overhand kreeg.

Ze kregen alle twee een kleur bij het horen van de opmerkingen die over hen werden gemaakt. De enen zegden: 'Ach, Heilige Maria, wat een mooie ogen' Anderen Zegden: 'O God, wat een mond en schitterende tanden!'

En zo werden ze door allen over de hekel gehaald. Een hele tijd hadden ze tezamen veel bekijks, daarna ieder afzonderlijk.

Ze wisten beide niet wat te zeggen en evenmin vonden ze iets waarop wat aan te merken viel.

0, hemelse schoonheid! 0, engelachtige gezichten! Hoeveel genoeg moet, de Heer en Schepper van de Natuur niet hebben gevonden in het scheppen van deze beide jonkvrouwen!

En als Catharina alles in het werk had gesteld om haar schoonheid nog te vergroten, verzeker ik jullie dat Aleidis niets had veronachtzaamd of op zijn beloop gelaten, maar was toch meer een schoonheid van nature en evenmin was zij onbehouden.

Integendeel, met al haar kunde, alle kennis die zij had verworven door lange en moeizame studie die zij had verkregen bij de Burggravin van Zeeland Katharina van Voorne, bewoog zij haar handen, en met die tere, slanke en lange vingers en die ivoren nagels voegde zij aan al die schoonheid nog meer schoonheid toe, want noch haar gelaat, hoofd, borsten of handen hadden ook maar iets wat door opmaak met zalfjes en kunstmatige schoonheidsmiddeltjes verbeterd kon worden.

Diederik die Aleidis altijd begeleidde genoot van de schoonheid die zij uitstraalde. Hij had met zijn wetenschap en kennis van schone kunsten ervoor gezorgd dat al haar pluspunten extra mooi uitkwamen door ze genuanceerd te accentueren.

Zoals reeds gezegd, de schoonheid van deze twee een strijd uitvocht waarbij niemand de overhand kreeg.

Onder de bewonderaars werd alleen gezegd dat de Duitse een iets langere hals had, en de onbekende vermoedelijk Vlaamse een iets kleinere mond, maar al het overige voldeed aan de juiste eisen.

Aleidis zag echter dat Catharina Arnould zijn armband droeg, en zij herkende de woorden Amie sens amie.

Daarom vroeg zij wie dat eigenlijk was en haar werd geantwoord dat het Catharina was dochter van de Hertog van Beieren.

Hierdoor raakte Aleidis van haar stuk en ze mompelde in zichzelf: 'Wellicht wordt deze armband degene die hem aan haar gaf, zijn verderf.'

Toen kreeg men de standaard met de zwaarden en de ridders met de groene schilden in de gaten, en iedereen liep die kant uit om hen te bekijken.

Waarop Paulus in opdracht van de ridder met de zwaarden onder luid geschetter van trompetten op de vier hoeken van het veld aankondigde dat iedere ridder die meende te moeten zeggen dat de jonkvrouw van de groene schilden niet de mooiste was van allen die zich in de loges bevonden, naar voren moest komen, want er was hier iemand die hem het tegendeel met behulp van de wapens aan zijn verstand zou brengen.

Die dag droeg Aleidis een gouden kettinkje om de hals, waaraan een klein, groen schildje hing dat tot op haar linkerborst bengelde en dat rondom was afgezet met kostbare diamanten en zeer grote parels. Iedereen maakte plaats en ze zeiden: 'Hier wordt zwaar slag geleverd, want de Hertog van Orléans en de Graaf van Poitiers zullen hen ervan langs geven dat het hun hele leven zal heugen.'

De Hertog van Orléans riep Paulus de heraut bij zich en zei: 'Zeg eens, wie heeft je opdracht gegeven dit om te roepen ?'

De heraut antwoordde: 'De ridder van de zwaarden.'

De Hertog zei hierop: 'Zeg hem dat Orléans zegt dat de mooiste, en zonder vergelijk, Catharina is, dochter van de Hertog van Beieren, en niet alleen mooier dan de jonkvrouw met het groene schildje, maar ook mooier dan alle anderen ter wereld, en dat zal op dit veld vandaag worden bewezen.'

Waarop de Hertog van Orléans naar voren schreed met een zwarte standaard met gouden vlucht, en iedereen leidde eruit af dat die vlucht gemaakt was omdat Catharina een Duitse was.

Deze Hertog was namelijk opnieuw bezeten door hartstocht voor Catharina, en hij brandde zodanig van liefde dat hij alleen nog maar oog had voor haar. Hij was een onervaren, goed en stoutmoedig ridder; ook de Graaf van Poitiers, die met hem meekwam, was een uitgelezen en sterk gebouwde ridder. Vanuit zijn hoge loge zag de Koning hoe beheerst de ridders kwamen aanrijden.

Toen hij aan gene kant de ridders met de groene schilden ontwaarde met hun standaard, zei hij luidop, zodat velen hem hoorden: 'Ik heb mij laten vertellen dat de ridders met hun groene schilden vandaag de eer van het veld zullen halen, want zij treden aan als zeer uitzonderlijke ridders.'

Op zijn schild voerde Johan des Marete drie gouden lelie's en een adelaar erboven, en de overigen hun wapenspreuk naar ieders goëddunken, en ze zaten prachtig in het zadel, beter zelfs dan de anderen die aan het toernooi deelnamen. Arnould voerde zijn groen schild met Hermelijn Andreaskruis. Het wapen 'de Cupere,' en zijn mantel was vastgegespt met de gouden rechtopstaande leeuw van de Renesse voor zijn vrouwe Ida.

De Hertog van Orléans tuurde in de richting van de groene standaard, en zei: 'Ik heb de indruk dat ze met velen zijn, die ridders.' En men vertelde hem dat het er vijfendertig waren, en de Bourgondiërs en Engelsen hun hadden gezegd dat, als ze hulp nodig hadden, ze het maar moesten zeggen.

De Hertog antwoordde: 'In godsnaam dan, wie de ridders met de groene schilden aankan, kan alles aan.'

De Koning liet nagaan of alles in orde was, en men meldde hem dat iedereen er was.

Waarop de klaroenblazers van de Koning de klaroen stak en iedere ridder een lans ter hand nam en zich klaar hield om zich 'n beweging te zetten.

De Koning van Engeland Eduard I, liet echter de Hertog van Bourgondië zeggen uit te kijken naar wat de ridders met de groene schilden zouden doen, en dat liet hij ook aan de Hertog van Bretagne overbrengen, met de bedoeling dat ze zich rustig zouden houden.

Bij het tweede klaroengeschal reden de ridders iets dichterbij elkaar toe.

En terwijl de heraut aan de ridder met de zwaarden vertelde wat de Hertog van Orléans hem had gezegd over de schoon van Catharina, staken, nadat hij het laatste woord had uitgesproken de klaroenblazers nogmaals de klaroen.

Hoofdstuk 16

De standaards komen in beweging en de ridders zetten een prachtige aanval in, waarbij die met de groene schilden in een dichte drom met geweld op die van de Hugo Graaf van Bouville en de Graaf van Anjou inrijden, en dat waren er heel wat, waaronder vooral de vijftig die zich in de nabijheid van de standaard met de vleugel bevonden en van wie ze er bij het eerste treffen al velen neerhaalden en hen in twee groepen uiteen dreven; de standaard met de gouden vlucht ging daarbij tegen de grond.

Maar meteen richt de schare ridders, ondanks de anderen, toch de standaard weer op.

Tussen de poten der paarden steeg echter een ijselijk geschreeuw op van degenen die er onder waren geraakt, en zo leek dit al niet meer de aanvang van een toernooi, maar eerder een slachting. Waarop de Graaf van Armagnac de de Graaf van Bouville te hulp snelde en de aanval inzette, maar Hertog Jan I van Brabant, welke samen met de groene schilden strijd, rijdt op hem in, en er ontstaat een heldhaftig treffen waardoor tal van ridders uit het zadel vallen.

De Hertog van Henegouwen merkte dat de Graaf van Bouville en de Graaf van Anjou zij aan zij treden en waar ze zich ook bevonden, alles in het werk stelden om de ridders van de groene schilden schade toe te brengen. Waarop hij Arnould onmiddellijk bij zich riep en als één man tegen hen inreden.

Jan van Avesnes had eerst een stevige lans ter hand genomen, en toen hij de Graaf van Anjou wilde aanvallen, sneed de Graaf van Bouville hem de pas af, maar de klap kwam op zijn schild terecht en dat bekwam hem niet goed, omdat hij hem zo lelijk en hard had getroffen dat hij zwaargewond van zijn paard neerstortte. Jan van Avesnes greep hierop naar zijn zwaard en wendde zich naar de Graaf van Anjou om hem aan te vallen. Arnould, zag dat een ridder, Jacques de Granville genaamd, naar de Hertog van Henegouwen toe reed om hem te lijf te gaan.

Arnould stormde op hem in en stootte hem met zijn lans zo heftig dat hij hem van zijn paard afstak. Waarop Jan van Avesnes de Graaf van Anjou te lijf ging en hem zulke harde en zware klappen op het hoofd toediende dat bij hem van zijn stuk bracht zodat de Hertog begon te wankelen en niet meer wist hoe bij het had, terwijl de ander voortdurend op hem in houwde en hem vroeg wie van de jonkvrouwen de mooiste was.

Uit het kamp van de Hertog moesten ze hem nu te hulp snellen maar ook van de kant van degenen met de groene schilden rukken ze op om aan hen het hoofd te bieden, en ze dringen zo onstuimig tussen de anderen door dat iedereen de handen er wel vol mee had.

Toen klampte Jan van Avesnes de Graaf van Anjou aan in de flank, gaf de sporen en trok zo hard aan hem dat hij hem, of hij nu wilde of niet, uit het zadel sleurde, en na hem over de hals van zijn paard te hebben gesmaakt, voerde hij hem naar de loges en bood hem aan de jonkvrouw met het groene schild aan als zijnde de mooiste van allen. De Graaf van Anjou werd hartelijk verwelkomd, en hoewel iedereen met hem te doen had, werd hij toch zeer gevierd. Toen men hem echter wilde ontwapenen, weigerde hij. Hij liet de ridder met de zwaarden vragen wat hij moest doen om uit gevangenschap te raken. De ridder antwoordde dat hij alleen maar in het openbaar moest verklaren dat de jonkvrouw met het groene schild de mooiste ter wereld was.

De Hertog, die hoorde dat het eropaan kwam die woorden uit te spreken als hij nog verder aan het toernooi wilde deelnemen, liet heimelijk een groen schild brengen en verzocht Catharina haar hand erop te leggen. Toen zei de Graaf: 'Ik bevestig dat de jonkvrouw die het groene schild vasthoudt, de mooiste ter wereld is.' En meteen maakte hij zijn helm vast op zijn hoofd, steeg te paard en keerde terug naar het toernooi.

Op die wijze werd de ridder met de zwaarden ertussen genomen, maar dat had hij nog niet door, want anders zou degene die hem deze loer had gedraaid, nog voor het einde van het toernooi hem tekst en uitleg hebben moeten geven en zich moeten verantwoorden voor deze valse maar tevens zeer slimme streek.

Op dat ogenblik komen de Hertogen van Bourgondië en van Luxemburg samen het veld, tegen wie de Koning van Engeland met de zijnen opkomt. De schok van de enen tegen de anderen is geweldig. Jullie zouden er de neergehaalde ridder eens moeten, zien en de talrijke paarden die hun meester kwijt zijn.

De ridders met de groene schilden sluiten echter weer aaneen en allen beginnen tegelijk naar links en rechts aan te vallen. Jullie hadden eens moeten zien hoe helmen van de hoofden, en schilden van de halzen werden afgerukt, en dat gebeurt op zulk een onthutsende wijze dat, waar ze zich ook wendten en aanvallen, ze er dwars doorheen gaan en een weg openlaten, want iedereen week voor hen uit.

Toen kwam de Hertog van Bretagne in het veld en tegen hem namen de Hertogen van Berry en van Brabant het op. Het treffen bij deze aanval was zo hevig dat velen uit het zadel werden gelicht.

Vanuit de loges keek de Koning van Frankrijk toe op de slagen die al de ridders met de groene schilden uitdeelden, ze streden allen op zo'n verbazingwekkende manier dat niemand onder hen enige voorkeur kon genieten.

En hij zei: 'Vaststaat dat ofwel ik geen kans meer krijg ofwel mijn broer de Graaf van Anjou kan vandaag nog wraak nemen voor de nederlaag die ze hem hebben toegebracht.'

De Graaf van Gelre, die niet aan het toernooi had deelgenomen wegens zijn bevelvoerderspositie, hoorde dit omdat hij dicht bij de Koning stond, en zei schaterend tot de vorst: 'Kom op, misschien wordt U vandaag nog de gevangene van de jonkvrouw met het groene schild.' De Koning moest er ook om lachen en zei: 'Dat sluit ik niet uit, want dat zou zomaar eens kunnen gebeuren.'

De Graaf riep zijn zoon John bij zich en zei hem: 'John, loop vlug naar de tenten en trek een wapenrusting aan, neem ook een groen schild, en begeef je dan naar het toernooi met niet meer dan vier ridders, die allen een groen schild zullen voeren, en als je de ridder met de gekruiste zwaarden ergens tegenkomt, zeg je hem dat de Koning van Frankrijk vanaf nu aan dit toernooi zal deelnemen om de Graaf van Anjou te wreken.'

‘Vraag hem ook je tot ridder te slaan, en wijk verder niet van zijn zij.’

Waarop John, op bevel van zijn vader, maar niet wetende wie de ridder met de zwaarden was, zich op weg begaf en naar hem op zoek ging tot hij hem vond. Hij zei hem wat zijn vader hem had opgedragen en verzocht hem tot ridder te slaan.

De Hertog hief het zwaard op, tikt hem ermee op zijn schouder, en zei: 'Moge God een goed ridder van je maken.' Zo werd John van Gelre tot ridder verheven.

De ridder van de zwaarden riep onmiddellijk de zijnen bijeen en nadat ze op een bepaald punt bijeen waren gekomen, verlieten ze het toernooi. Ze sonderden zich af op een andere plaats, verfristen zich en wisselden de paarden om voor verse en krachtige.

De Hertog vroeg John wie hij was, en hij antwoordde dat hij John heette en de zoon was van de Graaf van Gelre. Daarmee was Jan van Avesnes erg in zijn schik.

Nadat ze zich hadden opgefrist en zich hadden voorzien van stevige lansen, ondernamen ze zachtjes aan de terugweg naar het toernooi.

Onderweg ontmoetten ze Paulus, die hun zei: 'De Koning van Frankrijk zit al te paard en vanaf nu neemt hij deel aan het toernooi.'

Waarop de ridder met de zwaarden Arnould bij de hand greep en zei: 'Nu zullen we eens zien wat er zal gebeuren.'

Misschien zal degene die denkt de vernedering van een ander te wreken, zichzelf nog meer te schande maken.'

De Koning van Frankrijk bevond zich al in het veld en hij en talrijke ridders die met hem waren meegekomen, hadden al mooie gevechten geleverd, en hoewel de Hertog van Bourgondië het samen met vele anderen tegen hem had opgenomen, reed de Koning het hele veld af, en ze zochten naar de ridders met de groene schilden, maar die vonden ze niet.

Toen die echter het veld op reden, zagen de Fransen hen komen en begonnen te roepen: 'Daar zijn ze! Naar ze toe!'

Maar dat ze er onmiddellijk spijt van hadden, kwam voorzeker niet over hun lippen, want de ridders met de groene schilden plaatsten hun standaard tussen hen en samen gingen ze er met erg veel geweld tegenaan waarbij elkeen eerst zijn mannetje neerhaalde om zich daarna onder hen te verspreiden, hen onder elkaar te verdelen, hen af te tuigen, hen uiteen te jagen, en hun geen gelegenheid te geven tot hergroepering.

Nadat de lansen waren gebroken grepen ze naar het zwaard, vielen op de Fransen aan, die zich echter nog bleven verdedigen, en gingen hen te lijf, en zo hels was het gedreun van al die slagen dat het leek alsof een menigte smeden aan het bonken was op vele aambeelden.

De Graaf van Gelre die zag wat er gebeurde, vreesde het ergste, ijldde naar de Koning van Frankrijk, die er al meer dan één treffen op had zitten, en zei hem: 'Ach, heer! Wat doet u toch? Is het geen tijd dat u uw krachten spaart? Ik smeeek u mij een gunst te verlenen.' De Koning zei dat hij dat graag zou doen.

Waarop de Graaf zei: 'Verlaat nu het veld, want dit is waarvoor u mij uw woord hebt gegeven, en onderneem geen gevechten meer.'

De Koning zei dat het hem behaagde, maar alleen als hij een lans gebroken zou hebben op het schild met de zwaarden.

Waarop de Koning, die een opmerkelijk en uitstekend ridder was, meteen een lans ter hand nam, op de ridder met de zwaarden afstormde en hem op het schild raakte, zodat zijn lans aan stukken vloog.

De ridder met de zwaarden die zag dat de Koning van Frankrijk alleen maar gele paramenten voerde, wendde zich, toen hij merkte dat deze hem met zijn lans had getroffen, naar hem toe en bracht hem met zijn zwaard een harde klap toe op zijn helm, die hem voorover deed doorbuigen.

Toen hij hem nog een slag wilde toedienen, kwam de Graaf van Gelre tussenbeide en ving de klap op met zijn schild, waarvan een flink stuk afbrak.

Hierop verliet de Koning van Frankrijk het toernooi, begaf zich naar de loges, waar hij werd ontdaan van zijn uitrusting.

Hij zei dat hij een lans had gebroken op het schild van de beste ridder ter wereld en daarover verheugde hij zich ten zeerste.

Zo groot was zijn vreugde zelfs dat hij die dag geen gunst die hem gevraagd werd, kon weigeren.

Arnould, die in vlammeende woede was ontstoken vanwege een Engelsman die hem verraderlijk met een lans had getroffen en die hij niet meer te pakken kon krijgen omdat hij er als de bliksem vandoor was gegaan, tuurde om zich heen en ontwaarde een andere Engelsman, namelijk de heer van Gloucester, die tot dan toe de ridders met de groene schilden erg hard had aangepakt.

Hij wendde zijn paard naar hem toe, en met een lans in de hand reed hij achter hem aan en haalde hem in vlak voor de loges.

De Engelsman, die hoorde schreeuwen: 'Pas op, daar komt de ridder met de gouden leeuw' draaide zich om en met zijn lans in de hand rijdt hij op Arnould in en raakt hem in het midden van zijn schild, zodat de hele lans aan stukken vloog.

Arnould, die ziedde van woede, viel op de ridder aan met zo veel geweld dat hij het schild doorboorde, de lans tot op het levend vlees doordrukte, en hem smadelijk van zijn paard stak, zodat hij geen besef meer had van dag of nacht.

Hij steeg van zijn paard, hield het met een hand bij de teugel, en pakte hem zijn witte schild met gouden kroon af en stuurde er iemand mee naar de loges met de woorden:

'Ga en geef het aan de mooiste aller jonkvrouwen.'

Degene die het wegbracht, gaf het echter aan Catharina, en daar was deze erg blij mee, en zij was nu vast overtuigd dat die ridder Arnould was, hoewel men hem tijdens dit toernooi alleen maar kende als

de ridder met de gouden leeuw.

Opgetogen nam Catharina het schild aan en liet het aan haar loge onder borsthoogte ophangen.

Talloos waren ze die ernaar keken en zeiden: 'Catharina is ongetwijfeld de mooiste jonkvrouwen want de ridder met de gouden leeuw heeft het gezegd.'

Aleidis dacht het te besterven van afgunst, en woedend bezwoer ze Arnould een lelijke streek te leveren, die hem zwaarder zou treffen dan wat hij haar had aangedaan.

En ik geloof inderdaad dat de meeste vrouwen hun driften, die in hen opwellen, niet weten in te tomen, maar dat hun hart ongeremd alle haat uitstoot die zij misschien ten onrechte koesteren, en dit geeft dan meer dan eens aanleiding tot onterechte wraakneming.

Arnould intussen nam alweer onversaagd deel aan het toernooi en begon onvermoeid aan te vallen, alsof hij die hele dag nog niets had uitgevoerd en pas opkwam.

Maar een Engelse Graaf, namelijk de heer van Salisbury, die erg groot van gestalte en een zeer dapper en vermaard ridder was en die gezien had wat Arnould had gedaan, riep, nadat hij de heer van Gloucester had laten ophalen en gewond naar zijn tent had laten brengen, alle ridders die met voornoemde Gloucester waren meegekomen, bij zich en, zonder zijn eigen manschappen uit het oog te verliezen, prentte hij hun in, dat het zaak was de ridder met de gouden leeuw die dag te vellen.

Waarop hij, elke mogelijke aanval ontwijkend, zich naar het gewoel van het toernooi begaf en her en der zocht tot hij de ridder met de gouden leeuw in de gaten kreeg, die in een gevecht was verwikkeld vlak voor de loges, met een heldhaftigheid die alle andere ridders overtrof, en ging op hem af.

Salisbury verloor hem niet uit het oog en stormde gevolgd door meer dan 10 ridders die met hem waren meegekomen en de paarden voorwaarts drijvend vielen ze met zo veel geweld op Arnould aan dat zijn ros, hoe moedig en krachtig het ook was, tegen de grond werd gedrukt.

Maar Arnould, die nu te midden van die menigte op de grond stond, verdedigde zich zo doeltreffend met zijn zwaard dat er niemand was die zijn slagen niet vreesde.

Maar ze pakten hem, hoe hij zich ook weerde, met alle geweld zijn paard af en namen het mee.

Ze stelden alles in het werk om hem in handen te krijgen en dat was hun zeker gelukt als er niet een ridder was geweest die de ridder met de zwaarden toeriep:

'Vooruit! Haast je te viervoet naar de ridder met de gouden leeuw, die op de grond terecht is gekomen en die men voor de loges te pakken wil krijgen'

Waarop de ridder met de zwaarden zo veel manschappen als mogelijk met een luide kreet tezamen roept, de standaard in beweging brengt en zo snel hij kan en vlammend van woede als een hongerige leeuw op dat mensenkluwen inrijdt en hen uiteen drijft en na een zware inspanning de plaats bereikt waar Arnould zich vechtend staande hield, die tot dan toe wapenfeiten had verricht die, dat moet men hem tot zijn eer nageven, verdienen in herinnering voort te leven.

Een van hen, genaamd Victor van den Brugghe, zag Salisbury op een groot en prachtig paard zitten en stormde op hem af en met een zware en erg stevige lans in de hand en trof hij hem zo gewelddadig dat hij hem van het paard velde met de benen in de lucht en Salisbury vlak bij Arnould neerstortte.

Arnould die de heer van Salisbury aan zijn voeten zag liggen, reikte hem de hand en zei;

'Denk nu niet dat ik je heb geholpen uit liefdadigheid, maar wel omdat het betaamt dat je jezelf verdedigt, want anders zou je kunnen verliezen wat geen Koning ter wereld je zou kunnen terug

schenken.'

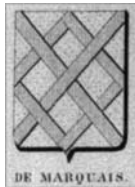
Toen begon hij hem zonder ophouden verschrikkelijke klappen op het hoofd te geven zodat zijn helm, hoe degelijk die ook was, als nooit tevoren op de proef werd gesteld.

De vonken sloegen eruit en hij werd zo erg toegetakeld dat Salisbury de zware en harde klappen die Arnould hem toediende al niet meer kon harden, en hij zakte door de knieën.

Iedereen was ongetwijfeld de mening toegedaan dat hij hem om het leven gebracht zou hebben als er niet de Koning van Engeland was geweest, die onder luid geschreeuw naar die kant optrok en zich met een ontelbaar aantal ridders mengt in het mensenkluwen en op de ridders met de groene schilden aanvalt, en hoewel ze zich allen op die plaats hadden samengetrokken, konden ze niet verhinderen dat Salisbury werd bevrijd.

Zijn paard echter bleef in hun handen en dat werd door de reeds eerder genoemde Jean de Marquais

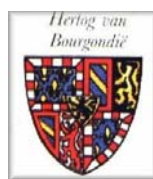
aan Arnould uitgeleverd.

Nadat deze opnieuw was opgestegen op het paard van Salisbury, ontwaarde hij de Koning van Engeland, die hij herkende aan de gouden lans die hij op zijn helm voerde.

Hij stormde op hem af en trof hem zo zwaar tegen zijn schild dat de Koning zich niet meer rechtop kon houden en zich met inspanning van al zijn krachten aan de hals van het paard moest vastklampen. Arnould liet het daar niet bij en viel op een andere Engelsman aan met zo veel geweld dat hij hem van zijn paard afstak.

De ridder met de zwaarden was de Engelsen echter net zo toegedaan als de Fransen die hij niet kon luchten of lijden, maar omdat hij echter met beide op goede voet wenste te blijven staan beval hij daarom dat alle ridders met de groene schilden het veld zouden ruimen.

De Koning van Engeland hoorde dit en was daar niet weinig blij mee omdat het hem en zijn eer redde. Hij verlangde ernaar te weten wie die ridder wel was.

Waarop ze de standaard in beweging brengen en op die van de Hertog van Bourgondië inrijden, bij wie zich twee erg dappere ridders bevonden, namelijk de heer van Bapaume en nog een ander, de heer van Veurne.

Toen de ridder met de zwaarden zag dat de heer van Veurne een wapenrok droeg die bestond uit rode en gouden balken, die ook in het wapenschild van de Jan van Avesnes zelf voorkomen, gaf hij de zijnen opdracht het niet tegen hem op te nemen.

En hij stelde ook vast dat de heer van Bapaume witte paramenten met rode kruizen voerde, en hij zei: 'O, hoe graag had ik mij bij deze Bourgondiërs en Vlamingen gevoegd als er niet de wapens waren geweest die ze voeren!'

Laat hen om mijnentwille maar met rust. Laten we liever tegen de Fransen optrekken!'

Waarop Paulus zich naar de heren van Veurne en van Bapaume begaf die trouwens vrienden waren van elkaar, en vertelde hun dat de ridder met de zwaarden voorlopig niet tegen Bourgondië wilde strijden

Na dit gehoord te hebben, staken ze hun zwaard in de schede en ze gingen opzij staan en zeiden tegen Paulus:

'Zeg de integerste ter wereld van onzer ridderstand, ik bedoel de ridder met de zwaarden en zijn edelachtbaar gezelschap, dat wij, na vernomen te hebben wat hij heeft bevolen, voor vandaag het toernooi verlaten en dat wij zeker geen slag of steek meer zullen toebrengen.'

En zo trokken ze zich terug en keken toe naar wat er verder ging gebeuren, en ze lieten de Graaf van Vlaanderen Gwijde van Dampierre weten dat ze voor niets ter wereld die dag nog in het strijdperk zouden treden; deze lag ziek in zijn tent en had zijn volk toevertrouwd aan de Hertog van Bourgondië. De Bourgondiërs, die zich die dag al heel wat hadden ingezet tegen de Fransen, begaven zich naar hun Hertog en zeiden: 'Heer, de ridders met de groene schilden hebben uit hoffelijkheid de strijd tegen uw mensen gestaakt, maar brengen de Fransen grote schade toe.'

Het is wel zo dat wij hen vandaag inderdaad erg toegetakeld hebben, maar wij moeten anderen niet de gelegenheid geven hen ook af te teisteren. Gelieve dus ons opdracht te geven om te doen wat u belijft.'

Waarna de Hertog die kant uit keek en zag dat ze allen eensgezind nooit geziene en nooit gehoorde gevechtshandelingen uitvoerden, en hij zei:

'Op mijn woord, alles in het werk te stellen om de eer te ontnemen aan degenen die deze vandaag met de wapens hebben weten te veroveren, zou niet van hoffelijkheid getuigen.' Waarop hij naar de ridder met de zwaarden reed en zei: 'Heer ridder, ik verzoek u dat er tussen u en die anderen vandaag geen strijd meer wordt geleverd.'

Arnould kwam toen bij Jan van Avesnes, die het eigenlijk niet goed had begrepen, en hij herhaalde wat de Hertog had gezegd, Waarop de Graaf van Henegouwen onmiddellijk het veld met de zijnen ruimde.

De namiddag liep al een poosje op zijn einde en alle partijen hadden zich teruggetrokken, want haast niemand had nog zin om verder wedijveren en aan de slag te blijven, toen ook de standaard met de zwaarden en zijn hele gevolg zich voor de loges verzamelden en tot rust begonnen te komen.

Toen begaven de heren van Veurne en van Bapaume zich naar hen en na het hele gezelschap te hebben begroet, zelden ze: 'Heren, wij hebben er vandaag niet toe kunnen besluiten wie van jullie de beste ridder is geweest, maar wij hebben wel gezien, heer ridder met de zwaarden, dat u de dag van heden aller aanvoerder bent geweest, en daarom vragen wij u, als het je niet stoort, op ons eerste verzoek te willen ingaan, namelijk dat het u allen te zamen na het toernooi van vandaag moge behagen bij ons in onze tenten het avondmaal te nuttigen en er uit te rusten.'

De ridder met de zwaarden antwoordde hun dat er onder hen geen heer of aanvoerder was, aangezien ze allen metgezellen en vrienden waren, en dat ze de uitnodiging met groot genoegen aanvaard zouden hebben als hun dat mogelijk was geweest; op dit ogenblik konden ze daar echter niet op ingaan, waarvoor ze hun verontschuldigen wensten aan te bieden.

Waarop de Vlamingen antwoordden dat, als het hun niet veroorloofd was naar hun tenten te komen, zij met hen mee zouden gaan naar hun tenten om zich daar aan de avonddis te zetten, als hun dat genoegen kon doen.

Hierover was de ridder met de zwaarden ten zeerste in zijn schik, en daar hielden ze het maar op, zonder dat ze zich nog verder in het toernooi mengden.

De Koning van Frankrijk wilde het toernooi voor die dag afsluiten, waarop de ridder met de zwaarden, toen hij dit hoorde, zijn manschappen onder luide kreten het veld op en neer liet rijden, maar niemand nam het nog tegen hen op, want iedereen was vermoeid en afgemat.

Toen de Koning van Frankrijk dit zag, beval hij het toernooi voor die dag als beëindigd te beschouwen. En zo begeeft elkeen zich naar zijn verblijf.

De Koning van Frankrijk trok zich terug in de stad, waarop ieder zijn jonkvrouw terugkreeg, behalve Arnould, want de Koningin drong er bij de jonkvrouw met het groene schild erg op aan bij haar te blijven voor de hele duur van het toernooi. De jonkvrouw stemde ermee in, maar wilde ook haar vaste begeleider Diederik en de ridder met de gouden leeuw, die zij vergezelde, meekwam. Waarop de Koningin ijlings iemand naar hem stuurde om hem mee te vragen, waarop hij onmiddellijk inging.

En zo kreeg zij haar mee, en zij liet haar een gouden beker met deksel brengen waarop vele parels en edelstenen waren aangebracht.

Die zou als prijs worden toegekend aan de beste ridder.

En hoewel er onder de ridders met de groene schilden niet makkelijk te kiezen viel, wezen ze hem in ieder geval toe aan de ridder met de zwaarden als zijnde iemand die al zijn krachten had ingespannen en zich die dag als een echte aanvoerder had gedragen.

En omdat hij al weg was, lieten ze de prijs voor zijn jonkvrouw uit dragen, en achter haar kwamen alle anderen, hoe hoog hun rang en stand ook was.

En Catharina moest, zeer tegen haar zin, mee in haar gevolg gaan, waardoor zij het van nijd dacht te besterven.

Ach, de rook van verwaandheid is echter van korte duur!

Natuurlijk zou de jonkvrouw met het groene schild die dag niet hebben willen ruilen met wie dan ook, zo begunstigd en gevierd als zij zich voelde!

En de Koningin, die maar niet genoeg kreeg haar te loven en te prijzen en alle goeds over haar te vertellen, zozeer dat zij niet kon ophouden de schoonheid, vaardigheid, bevalligheid en andere eigenschappen te roemen en te verheffen boven die van alle anderen die zij tot dan toe ontmoet had, dacht dat haar hetzelfde overkwam als wat de minderbroeders meemaken als ze niet meer weten hoe ze Sint Franciscus tijdens hun preek op zijn feestdag nog meer de hemel in moeten prijzen.

Catharina stapte slechtgemutst samen met haar moeder op, doch zij bevond zich in goed gezelschap en trok veel aandacht.

De Koningin begon de jonkvrouw met het groene schild uit te horen, en vroeg uit welk land zij kwam, en zij antwoordde:

'vrouwe, dat mag ik u niet zeggen, want het is mij niet geoorloofd. 'Zeg mij dan ten minste je naam,' zei de Koningin.

Zij antwoordde dat zij Aleidis heette.

De Koningin moest erom lachen en zei: 'Op mijn woord, je hebt de edelste en charmantste naam die ik ooit heb gehoord, en je bent beslist een genoeg voor allen die naar je kijken, want dat ik je vandaag bij mij gehad heb is voor mij een groot genoeg geweest.

En degene die het schild gaf aan Catharina, vergiste zich van richting toen hij het bracht, want het hoort ongetwijfeld eerder aan jou toe dan aan haar.

En zoals God je in schoonheid heeft geschapen, zo ook heeft hij je de beste en dapperste ridder ter wereld als begeleider geschonken.

Gezegend zij God, die jullie bij elkaar heeft gebracht.'

De Koningin wilde Catharina de pest aanjagen omdat zij zo mooi was, en ook omdat Catharina van haar kant had neergekeken op de schoonheid van de Koningin.

Aleidis werd aan alle kanten omringd door edelvrouwen en jonkvrouwen, en toen de Koning vernam dat zij bij de Koningin was gebleven, deed hem dat een groot genoeg, liet haar bij zich komen en bewees haar grote eer en vroeg haar waar zij vandaan kwam.

Zij antwoordde dat zij dat voor niets ter wereld mocht zeggen, en zo kreeg ook hij alleen maar te horen dat zij Aleidis heette.

Hij moest daar hartelijk om lachen en zei: 'Ongetwijfeld ben je een dis voor alle ogen die je aankijken, behalve voor die van Catharina, van wie mij werd verteld dat zij juist om die reden afgunstig is.

Hoewel zij, op mijn woord, dat niet nodig heeft, want de Heer heeft haar beslist heel mooi geschapen.'

Toen hij hoorde dat zij tot het gevolg van de ridder met de gouden leeuw behoorde, drong hij er bij haar erg op aan hem te zeggen wie die ridder wel was.

Aleidis antwoordde, wetende dat ze de koning zoiets niet kon weigeren: 'Mijn heer, mevrouw de Koningin heeft mij er al naar laten vragen, en daarna heeft zij het mij zelf nog eens gevraagd, maar omdat ik daartoe geen toestemming heb, dorst ik het haar niet te zeggen.

Maar omdat u hem zo welwillend gezind bent, zal ik u zijn naam verklappen op voorwaarde dat u mij beiden belooft het aan niemand ter wereld verder te zeggen.'

En zo beloofden ze

Waarop Aleidis zei: 'Deze ridder zijn naam luidt: 'Arnould de Cupere.'

'Ach, een oude Romeinse naam, deze past inderdaad heel goed bij een ridder als hij'. antwoordde de koning.

Aleidis vervolgde nu met het hele verhaal, dat zij in werkelijkheid Margaretha van Renesse, dochter van Jan van Renesse is en dat ze wegens de ongenade van de Hollandse Graaf Jan I, en een ridder die Wolfert van Borssele heet moesten vluchten.

'Ach, heilige Maria,' riep de Koning uit, 'wat een toestanden! En zeg eens, Margaretha of Aleidis zoals je wil, die ridder met de zwaarden, wie is dat dan?'

'Heer,' antwoordde zij, 'ik zag hem gisteren voor het eerst, en nooit eerder.

En evenmin de andere ridders met de groene schilden waren mij voordien bekend, want zij kwamen hier allen pas tussen gisteren en vandaag aan. Hij echter kwam alleen.

Ik kan u echter wel vertellen dat hij hun aller heer is en dat valt aan alles te merken, en ook Arnould maakt een kniebuiging voor hem.'

'Ach, heilige Maagd,' zei de Koning, 'en wie zou die ridder toch kunnen zijn?'

'Ik weet het echt niet,' zei Aleidis, 'maar ik geloof dat hij de beste ridder ter wereld is.'

De Koning antwoordde: 'Dat heeft hij op velerlei manieren bewezen, en zowaar God mij de eer verleent, denk ik niet dat er waar ook ter wereld een even achtenswaardig gezelschap van ridders bestaat, want aan niemand onder hen valt ongetwijfeld de voorkeur te geven, en misschien bestaat er een grotere, maar geen betere, want ze gedragen zich overal dusdanig dat de ridder die meent te kunnen ondernemen wat één van hen laat varen, zonder de minste twijfel niet goed wijs moet zijn.'

Zo kwamen dan de ridders die aan het toernooi hadden deelgenomen maar nu hun wapenrusting hadden afgelegd, nog napratend over tal van belevenissen naar de Hertog van Henegouwen toe, en

nadat ze een diepe buiging hadden gemaakt, kregen ze daar de jonkvrouw van de ridders met de groene schilden in het oog, en toen ze vernamen dat zij Aleidis heette, begonnen ze te lachen en zeiden:

'Het is inderdaad een beter en vrolijker dis in jouw nabijheid te vertoeven dan in die van je ridders, want het is waarachtig een kwade zaak om tijdens het toernooi in hun buurt te komen.'

'En of,' zei Aleidis, 'van dien aard zijn ze dat ze even vaardig zijn in de strijd als binnenskamers, en ik verzeker jullie dat, als ze hier waren, hun gezelschap jullie evenzeer zou boeien als dat van de anderen die je ooit mocht zien.'

De hele schemeravond werd er alleen nog maar gepraat over de ridders met de groene schilden, en er was niemand die zich eraan waagde om te verklaren wie onder hen de beste was, zo dapper hadden ze zich gedragen.

Omdat de Koning echter merkte dat al de andere deelnemers vermoeid waren, wilde hij niet dat die week het toernooi nog werd voortgezet, tot volgende zondag, wanneer iedereen voldoende zou zijn uitgerust.

De wapenkoningen en herauten kregen opdracht dit overal bekend te maken. En zo zetten ze zich aan de avonddis en hadden veel schik.

Nadat ze gegeten hadden, liet de Koning de Koningin zeggen bij hem te komen en Aleidis mee te brengen.

Waarop de Koningin zich bij hem vervoegde, en de Koning nam Aleidis bij de hand:

'Waar je ook bent, je zal niet zonder aanbidders zijn.' En ze dansten en zongen daar en vermaakten zich kostelijk, en Aleidis zong zo mooi en beter zelfs dan welke jonkvrouw ter wereld ook.

Toen ze al zo'n hele tijd hadden gefeest, liet Aleidis haar blikken waren tussen al dat volk, en kreeg ineens Swer-Almus in het oog, die de hele dag naar het toernooi had gekeken zonder Arnould te herkennen.

Aleidis gaf hem een teken dat hij zich stil moest houden en niets mocht zeggen.

Maar na een hele tijd daar verwijld te hebben stond zij op, liep samen met Diederik op hem toe en ze begroetten hem, en zeiden hem dat Arnould bij de ridders met de groene schilden was en gaven hem een beschrijving van de plaats waar ze verbleven, en ze vroegen hem daarheen te gaan. Waarop ze zich terugtrokken.

Omdat de avond al ver gevorderd was, begaven de Koning en de Koningin, na oorlof aan het hele gezelschap te hebben gegeven, zich ter rustte, alsook alle heren en edelvrouwen.

In de orde zoals jullie gehoord hebben verlieten de ridders met de groene schilden het toernooi en sloegen de weg in naar hun tenten.

Achter hen aan kwamen ook de heren van Veurne en van Bapaume, die onderdak vonden in de luisterrijke tenten van Arnould.

Toen ze daar hun intrek hadden genomen, werd het avondmaal toeberaid en nadat ze hun wapenrusting hadden afgelegd, deden ze zich te goed aan de avonddis en praatten de hele tijd over de uitzonderlijke gebeurtenissen die deze dag tijdens het toernooi hadden plaatsgehad.

De heren van Veurne en van Bapaume zeiden, toen ze Arnould echt onder ogen kregen, dat dit toch wel een van de mooiste ridders was die ze hadden gezien, en ze raakten zodanig in de ban van hem dat ze hun ogen niet meer van hem konden afwenden.

Arnould behandelde Jan van Avesnes echter met de grootste voorkomendheid, waardoor de heer van Veurne, die zag welke eer de ridder met de zwaarden werd bewezen maar die hij voor het overige niet kende, brandde van verlangen om erachter te komen wie dat wel was. Hij ging tot bij Arnould en verzocht hem met de meeste aandrang zo goed te willen zijn hem te vertellen wie die ridder was.

Arnould antwoordde, aangezien hij toch aanwezig was, het hem zelf te vragen en dan zou hijzelf het hem ongetwijfeld zeggen.

En omdat beiden zich omgedraaid hadden om naar de Hertog van Henegouwen te kijken en Arnould daar stond te lachen, zei de vorst: 'Wat is er aan de hand?'

En Arnould antwoordde: 'Heer, deze ridder doet met recht en reden zijn beklag over u, want hij zegt dat hij u naar zijn mening grote eer en achting verschuldigd is, maar omdat hij niet weet wie u bent, kan hij niet doen waartoe hij zich verplicht acht, en daar heeft hij gelijk in.

Hij zegt daarenboven dat er hier geen anderen voor schut staan dan hij en zijn metgezel, aangezien iedereen hier u kent en zij zich maar niet kunnen indenken wie u bent.

Daarom verzoekt hij u dringend, omdat hij nu eenmaal in uw gezelschap terecht is gekomen en ook om u zijn hele verdere leven verplicht te mogen zijn, u tegenover hem niet te verhehlen.

En ik ben ervan overtuigd, heer, dat hij, als hij uw naam wist, met genoeg en van ganser harte uw dienaar zou zijn.'

En na deze woorden bewaarde hij het stilzwijgen

In navolging van Arnould zei de ridder: 'Heer ridder, gelieve zo goed te willen zijn mij uw naam niet te onthouden, met dien verstande evenwel dat ik ter beschikking en onder uw gebied sta zolang het u mogen behagen.'

Toen zei de Hertog: 'Ik ben Jan van Avesnes Hertog van Henegouwen en erfopvolger van Holland en Zeeland.'

Onmiddellijk knielde de heer van Veurne neer, en de Hertog legde de handen op zijn schouders en ook op die van de heer van Bapaume, die eveneens was neergeknield.

En de heer van Veurne zei: 'Heer, dit is iets wThe Death of Troilus, Achillesaarbij God mij een grote gunst heeft verleend.

Vandaag is mijn innigste wens ter wereld in vervulling gegaan. ik stam, heer, uit hetzelfde geslacht als u en voer hetzelfde wapen, en sta bijgevolg ten dienst van u tegen wie dan ook ter wereld.

Er was echt niets ter wereld waarnaar ik zo verlangde als mijn heer te kennen, en dat bent u.

Daarom verzoek ik u zo goed te willen zijn om mij vanaf nu te beschouwen als uw dienaar en leenman en over mij te willen beschikken in al wat u ten dienst kan zijn en wat ik naar best vermogen zal volvoeren, want ik zal u daarin beslist niet teleurstellen.'

Zo ook bood de heer van Bapaume de Hertog zijn diensten aan.

Deze antwoordde de heer van Veurne dat hij blij was met hem kennis te maken en dat ze voortaan gerust mochten langskomen, en ook dat hij de ander gelijk zou behandelen als ware hij ook een verwante, en beiden zoals hij met vrienden zou doen.

Groot was het feest dat die schemeravond plaats had, en iedereen was uitermate uitgelaten.

En de heer van Veurne vroeg Jan van Avesnes de gunst voor zijn metgezel en zichzelf om groene schilden te mogen voeren en in zijn gezelschap te worden opgenomen op de dag van het grote toernooi.

De Hertog stemde ermee in, en hierna maakten ze zich op om zich ter ruste te begeven.

De Hertog gaf het hele gezelschap oorlof zich terug te trekken.

Hij hield alleen de heer van Veurne en de heer van Bapaume bij zich en gelastte dat iedereen zijn eigen weg maar moest gaan tot de volgende zaterdag, omdat hij niet voornemens was om, teneinde niet herkend te worden, op die plaats te blijven, en hij was er ook niet op gesteld dat nog anderen met hem kennis zouden maken.

Iedereen begreep dus dat ze zich zo onopgemerkt mogelijk moesten verwijderen.

Daarom ook stond de Hertog nog voor dageraad op, en zo deden alle anderen en ze gingen huns weegs, en lieten hun tenten zonder enige bewaking achter.

De Hertog gaf de heer van Veurne echter opdracht zich naar het hof te begeven en zei hem dat, als de jonkvrouw iets nodig mocht hebben, hij ervoor moest zorgen voor haar te doen wat mogelijk was. De heer van Veurne, die blij was dat de Hertog van zijn diensten gebruik maakte, antwoordde: 'Heer, God weet dat ik u wens te dienen, eerder dan welke heer ter wereld ook, en ik zal uw opdracht hoe dan ook uitvoeren.'
En meteen begaf hij zich terug naar zijn logies, samen met de heer van Bapaume, van wie hij niet scheidde.

De Graaf van Vlaanderen vroeg waar ze geweest waren en ze antwoordden dat ze door enkele ridders waren uitgenodigd en bij hen hadden gegeten en geslapen.
Ook de Graaf van Gelre vroeg zijn zoon hoe het afgelopen was met de ridders in wier gezelschap hij was geweest.
Hij antwoordde dat ze allen waren weggegaan en hun tenten zonder ook maar enige bewaking hadden achtergelaten.
Hierover was de Graaf niet weinig verbaasd.

De nacht liep ten einde en de ochtend brak aan.
De Franse Koning had almaar zitten piekeren wie die ridders met de groene schilden konden zijn, en in het bijzonder die met de zwaarden.
Zijn gedachten waren echter ver van de waarheid afgedwaald en hij kon er maar niet opkomen wie dat eigenlijk waren.
Hij zei echter bij zichzelf dat alle ridders wel naar hem toe zouden komen, en zo zou hij toch iets over hen te weten komen.

Swer-Almus van zijn kant kon bij dageraad de tenten van de ridders met de groene schilden maar niet vinden. Hij bleef die hele ochtend nochtans zoeken tot hij de tent van Arnould herkende en naar binnen ging, maar daar, en dus evenmin in een van de andere, iemand aantrof.
Dit verbaasde hem ten zeerste.
Hij overwoog in de tenten te blijven wachten in de mening dat ze zouden wederkeren zodat hij hen zo zou kunnen treffen.
Daarna vroeg hij zich af wat hij daar in zijn eentje zou doen, want het zou kunnen dat iemand die hem zou aanzien als iemand die de tenten kwam stelen, of zou beweren dat hij er binnen was gegaan om er beslag op te leggen.
Hij deed er dus beter aan Aleidis op te zoeken om te zien of zij misschien iets wist wat hem zekerheid kon verschaffen.

Hij slaagde er die dag echter niet in Aleidis te spreken te krijgen, want de Koning had een groot en feestelijk banket aangericht.
Die had onder meer een erg lange tafel laten klaarzetten voor alle ridders met de groene schilden op de aanzienlijkste plaats van de hele zaal.

Maar toen het etenstijd werd en iedereen was aangekomen, zag de Koning nergens de vreemde ridders. Hij bleef dan maar op hen wachten tot ze zouden komen en daarom liep de eetpartij veel vertraging op. De Koning liet Aleidis bij zich komen en zei haar: 'Aleidis, ik ken noch de ridder met de zwaarden, noch die met de gouden leeuw, en daarom verzoek ik je om hen mij aan te wijzen, mochten ze hier zijn, zodat ik hun de eer kan bewijzen en lof toezwaaien zoals ze wel hebben verdiend.'

Aleidis liep overal rond en toen zij terug bij de Koning kwam, zei zij hem dat geen van beiden, noch iemand van dat gezelschap er was.

Dat misnoegde de Koning. Hij bleef evenwel wachten tot ze zouden komen, en zo verstreek de tijd en het eten bleef ook uit.

De Graaf van Gelre liep op de Koning toe en vroeg hem waarop hij wachtte om aan tafel te gaan.

De Koning antwoordde dat hij de ridders met de groene schilden verwachtte.

De Graaf zei: 'Heer, wacht niet langer op hen, want ze zijn weggegaan.'

Dit maakte de Koning erg wrevelig en hij toonde zich zeer ontstemd en hij verweet zichzelf de onbeschoftheid dat hij niet meer aandacht aan hen besteed had.

Iedereen zette zich dus aan de dis, maar de Koning stond niemand toe aan die tafel te gaan zitten, en die bleef dus leeg.

Gedurende de ganse maaltijd bleef de Koning in gedachten verzonken en at noch vond er welgevallen in.

Nadat ze gegeten hadden, zei de Koning tot Aleidis: 'Ik weet niet wie van ons beiden er het meest bij verloren heeft, want je ridders zijn opgestapt en hebben je hier achtergelaten. Maar zolang ik van hen zulk een pand als jij in bezit heb, vrees ik hen niet te verliezen.'

Toen zei de Graaf van Gelre; 'ze hebben hun tenten zonder enige bewaking achtergelaten. geef dus opdracht ze te bewaken.'

De Koning zei hierop dat hij naar die tenten wilde gaan, nu ze er niet waren, om te zien of niet iets van hun goedhartigheid hem zou aansteken.

Hierover moest de graaf hard lachen.

De Koning begaf zich na het middagdutje naar de tenten om er het avondmaal te nuttigen.

Hij zag de twee prachtige tenten van Arnould en maakte de Koningin er opmerkzaam op.

Hij liet zich neer in die van de Graaf van Henegouwen zonder te weten dat die van hem was, hoewel die in vergelijking niet zo mooi was als de andere.

Iedereen praatte maar door over die ridders en men was verbaasd dat ze op die wijze waren weggegaan zonder de Koning van Frankrijk ook maar iets te zeggen.

De Koning zelf echter dacht dat ze wel zouden weerkeren, aangezien ze hun tenten hadden laten staan, en dan zou hij hen leren kennen.

In zichzelf zei hij dat ze hem zo beslist niet meer zouden ontsnappen.

Dat ze waren weggegaan mishaagde Aleidis echter niet, want zij wist dat ze haar daar niet zouden achterlaten doch ongetwijfeld zouden weerkeren om harentwege, en daarom troostte zij zich met die gedachte. Ze wist dat ze onder de hoede van Diederik en als gast van de Koningin wel vertrouwd was achtergelaten.

Swet-Almus zocht haar op en vroeg haar of zij iets wist over Arnould.

Zij antwoordde van niet, maar dat ze zo goed als zeker was dat ze zouden weerkeren, al was het maar om haar, ook al bekommerden ze zich verder niet om de tenten.

Inmiddels vond de Koning zijn genoeg in die tenten, alle ridders namen ze in ogenschouw, en ook de Hertogin van Beieren en haar dochter kwamen langs met een aanmerkelijk en voornaam gevolg. Catharina droeg een karmozijnrode, satijnen jurk, bestikt met gouden oogjes en strikken, van hetzelfde materiaal als de tent die zij aan Arnould had geschonken.

Toen men dit bevroedde, zei iedereen: 'Die jurk en die tent hebben veel van elkaar weg.'
Waarop de Koning Catharina bij zich riep en haar zei: 'Catharina, die jurk laat vermoeden dat je de ridder kent van wiens tent deze is.
Ik bid je mij zijn naam te willen zeggen, en mij alles te vertellen wat je weet over zijn wapenfeiten.'

Catharina antwoordde hem dat die ridder Arnould heette, en dat hij de tien ridders had verslagen die haar zuster en broer en nog vele anderen hadden vernederd en misbruikt.
En eveneens verhaalde zij over alle wonderen die hij onderweg naar het toernooi had verricht, waarbij zij hem toevertrouwde dat het de ridder met het groene schild was die tijdens zijn reis zulke merkwaardige prestaties had geleverd.
En nog tal van andere zaken vertelde zij die de ridder tot lof strekten.

De Koning was met dit alles zeer in zijn schik, en zijn verlangen nam nog toe om hem te ontmoeten en hem aan Frankrijk te verbinden, als dat enigszins mogelijk was.
Hij was er zo mee bezig dat hij aan niets anders meer dacht. En hij vroeg haar ook hoe het kwam dat zij op dezelfde wijze gekleed ging als de tent van de ridder.

Toen antwoordde Catharina hem: 'Heer, ik liet deze tent in Duitsland vervaardigen om hem tijdens het toernooi te kunnen herkennen voor mijn broer. En u moet weten, dat er ter wereld niets is waarvan ik meer houd.
Daartoe heeft mij gebracht al wat ik heb verteld over wat hij deed om mijn zuster te bevrijden, en mijn broer te helpen, waarvoor ik hem dankbaar en erkentelijk wil zijn en blijven om voor hem al te doen wat in mijn vermogen ligt.'
Catharina vertelde zoveel goeds over de ridder dat de Koning ronduit zag dat zij op hem zo erg verliefd was dat zij het niet kon of in staat was het te verhullen.

Toen de Koning haar dan vroeg of zij iets wist over de andere ridders die in zijn gezelschap vertoefden, antwoordde ontkennend.
Ook Aleidis hoorde het relaas van Catharina, en het werd haar plotseling duidelijk waarom zij zo in de gunst van Arnould wilde komen. Haar rivaliteit verdween op sprong, en zij kreeg nu medelijden met haar door het misbruik van haar zuster en de vernedering van haar broer..

'O!' riep de Koning uit, 'en wanneer zal ik hen dan wel ontmoeten? Het zal ongetwijfeld nog even duren eer ik ze te zien krijg. Als ik nu wist waar ze te vinden, zou ik naar hen toe gaan.' Maar eigenlijk was hij er nog altijd van overtuigd dat hij hen de volgende zondag zou ontmoeten tijdens het toernooi en dat hij alles in het werk zou stellen om te achterhalen wie ze waren.

De Koning van Frankrijk besloot om die week in de tenten door te brengen in de hoop er de ridders te zien opdagen, en richtte er grote feesten aan.

De Koningin was echter minder gelukkig omdat de Koning het voortdurend had over Catharina, die de Koning trouwens niet van zijn zijde liet gaan, en op haar beurt gaf de Koningin hoog op met Aleidis die zij zodanig begunstigde dat het niet op kon, en zij schonk haar juwelen en kleren, hoewel de jonkvrouw er zelf goed van was voorzien, en voortdurend trok zij haar schoonheid en bekwaamheid voor boven die van alle jonkvrouwen die zij ooit had ontmoet.

Maar ook de Koning bewees Aleidis grote eer, zodat deze beide jonkvrouwen de gunst van het hof wegdroegen.

Op datzelfde tijdstip werd de Graaf van Salisbury, omdat er haast over niets anders werd gesproken dan over het toernooi, erg geheveld om wat hij tegen de ridder met de gouden leeuw had ondernomen, want als voornoemde ridder de heer van Gloucester had gevelde en hem het schild afgepakt, had die ridder met de gouden leeuw, door het tegen hem op te nemen in een gevecht van man tegen man, als ridder juist gehandeld en gedroeg hij zich correct.

En aangezien Salisbury persoonlijk bij de strijd was betrokken en Gloucester te hulp snelde of wilde snellen, kon hij dat zonder enig bezwaar doen, maar bij nader inzien beschouwden ze het als een blunder dat hij hen alleen had gelaten, andere ridders was gaan opzoeken en bijeenbrengen om dan met zijn allen een enkele ridder aan te vallen, wat niet bepaald strookte met het gedrag van een waardig ridder die hij toch dacht te zijn.

Want als de ridder met de gouden leeuw in de tussentijd dat hij de andere ridders bijeen probeerde te brengen Gloucester toevallig had gedood, zou Salisbury daar zonder naaste oom hebben gestaan en zou hij alle kans op weerwraak hebben verspeeld, en de ridderplicht duldt ten andere niet dat in dit geval hulp wordt geboden en zeker niet op die manier.

In deze discussie werd gebruik gemaakt van het volgende stukje Griekse geschiedenis:

Velen hebben gezegd dat Achilles, Hector op een verraderlijke wijze, en dus zeker niet als een ridder, heeft omgebracht. Het kan echter zijn dat ze zich vergissen, maar Troilus doodde hij wel verraderlijk, en wel als een laag en lafhartig ridder.

Want toen Troilus de Myrinidonen aanpakte, deed hij dat als een onverschrokken, dapper en stoutmoedig ridder, en als Achilles hem toen om het leven had gebracht teneinde de zijnen te verdedigen en bij te staan, zou hij rechtmatig hebben gehandeld.

Maar blijkbaar toonde hij zich bevreesd toen hij de strijd niet alleen tegen hem durfde op te nemen en alleen maar de zijnen tegen hem ophitste en aanzette, en hun beval hem te omsingelen, in te sluiten en om te brengen.

En zo werd Troilus niet door hem, maar door tussenkomst van die anderen, van het leven beroofd, omdat hij het niet waagde er zelf de hand naar uit te steken.

En wat hem nog de slechtste en snoodste faam bezorgde was dat hij een zo moedig man, die zo lafhartig was omgebracht zoals je hebt gehoord, aan de staart van zijn paard had gebonden en hem overal had rond gesleept.

Zoiets doen alleen maar mensen, die zich wreed tonen tegenover degenen die zich niet kunnen verdedigen.

Anderen zeggen dan weer dat Achilles er goed aan deed Troilus op welke wijze ook te doden, want overwinningen probeert men op vele manieren te behalen en degene die erin slaagt de zo verlangde en twijfelachtige overwinning in de wacht te slepen op de verstandigste en omzichtigste wijze, met de minste schade, het minste gevaar en de grootste veiligheid, wordt beschouwd als een wijs ridder of aanvoerder.

Omdat er aan deze discussie zo veel woorden werden verspild en door elkaar gehaspeld, beval de Koning van Frankrijk, ermee op te houden, en zo maakte hij een einde aan het geschil.

The Death of Troilus, Achilles

Inmiddels werd de oudste zoon van de Koning, Lodewijk zwaar ziek, waardoor het feest verstoord raakte. De Koningin smeekte de Koning dat er niet langer steekspelen plaats zouden hebben, waarop de Koning overeenkomstig haar wens een verordening uitvaardigde.

Omdat het toernooi was afgelast, trok men zich terug in Gisors, maar de heren van Veurne en van Bapaume namen hun intrek in de tenten.

Hierdoor dreigde er vijandschap te ontstaan tussen hen en de Graaf van Gelre, want deze dacht het gelijk aan zijn kant te hebben door de tenten in bewaring te nemen en er zijn zoon in onder te brengen.

Maar ook de anderen, als verwant en sinds kort in dienst, en aan wie de jonkvrouw was toevertrouwd, voor wie ze een grote verering hadden, wilde ze evenzeer in bewaring nemen, en geen van beiden durfde eigenlijk te zeggen aan wie ze in feite toebehoorden.

Velen verweten hun dat ze het alleen maar deden om ze voor zichzelf te kunnen houden als de ridders niet zouden weerkeren, en over dit alles waren de meningen erg verdeeld.

De Koning was van zijn stuk gebracht en wist niet wat te doen. Daarom riep hij Aleidis bij zich en vroeg haar aan wie die tenten toevertrouwd konden worden.

Aleidis antwoordde: 'Heer, als ik kon, zou ik graag de zorg voor alle tenten op mij nemen als die mij waren toevertrouwd, maar dat kan ik niet doen. Echter, u heeft wel de mogelijkheid ze op te slaan.'

'Nu verzoek ik je mij een gunst te bewijzen,' zei de Koning, 'waarmee je mijn innigste wens ter wereld voldaan zult hebben zonder dat dit je ook maar enige moeite kost of je er schade door zou lijden.'

Aleidis stemde ermee in.

'Zeg mij dan nu wie de ridder met de zwaarden is,' zei de Koning. 'Heer,' antwoordde Aleidis, 'het is buitensporig wat u mij aandoet door mij, tegen zijn wens in, te verplichten zijn naam te openbaren. Maar omdat u er zozeer op staat, zal ik hem u toevertrouwen, op voorwaarde echter dat u hem aan niemand ter wereld vernoemt.'

De Koning beloofde dit, waarop zij hem zei: 'Dat is de Hertog van Henegouwen, die heden ten dage met zijn lans de beste ridder ter wereld is.'

'Wee mij!' riep de Koning uit, 'waarom toch heb ik het toernooi opgeschort? Nu zal hij zeker niet meer terugkeren en zal ik hem niet meer ontmoeten.

Ach, ongelukkige die ik ben! Ik wist echt niet dat er hij naar mijn land was gekomen.'

'Wel,' zei Aleidis, 'meent u dan echt dat hij een goed ridder is?' 'Wis en zeker,' zei de Koning, 'de beste ter wereld, en ten aanschouwen van hem houden de anderen zich wel in. Gelukkig is hij aan Frankrijk gelieerd en goed gezind en is hij een van mijn bondgenoten.'

Tal van geruchten deden de ronde aan het hof

Na luttele dagen was de zoon van de Koning echter al weer genezen, en hierover was de vorst zeer verheugd. Nu had hij er spijt van dat hij het toernooi had afgelast en overwoog of hij dit weer op kon zetten. Maar men vond geen middel om het te verhelpen, want alle vreemdelingen waren al afgereisd.

Jan van Avesnes, die vernomen had dat het toernooi was afgelast, was hierover zeer misnoegd en zei tot Arnould: 'Arnould, aangezien het toernooi nu toch niet doorgaat, stap ik maar op.

Maak dus nu maar rechtsomkeert, want ik ben niet van zins hier nog langer te blijven of in het gezelschap te vertoeven van welke ridder ter wereld ook.

Ga dus met God. Maar ik verzoek je wel mij te komen opzoeken, want ik kan je verzekeren dat het mij een groot genoegen zou doen je te ontmoeten, omdat je als geen ander een ridder bent van eer.'

Hij moest echter beloven jonkvrouw Aleidis zijn hartelijke groeten over te brengen. En zo keerde de Hertog van Henegouwen terug naar zijn land.

Arnould sloeg de weg in naar Gisors, en toen hij bij zijn tenten aankwam, trof hij daar Swer-Almus aan, die hem allerhande nieuws wist te vertellen over zijn vrouwe Ida.

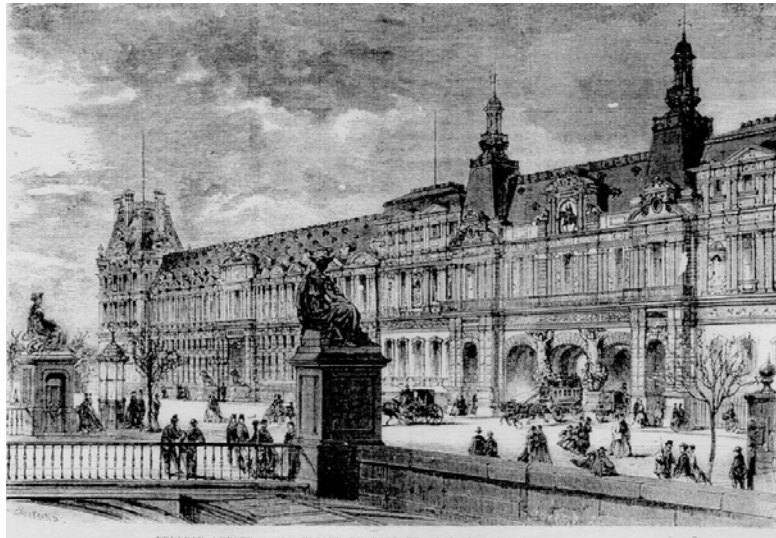
Nochtans had hij geen brief voor hem bij zich, maar hij vertrouwde hem wel toe dat zij hem had opgedragen dezelfde weg te volgen die hij had afgelegd en inlichtingen in te winnen over wat hem was wedervaren.

Hij had dit dus gedaan en ongetwijfeld zou zij zeer blij zijn met de brieven die hij haar had laten bezorgen.

Daarna voegde hij er nog aan toe dat de vrouwe graag zag dat hij nog een tijdje aan het hof van de Koning van Frankrijk zou blijven omdat Wolfert van Borssele een steeds grotere macht verkreeg en nog steeds op zoek was naar Arnould en haar broers Jan en Costijn van Renesse.

Arnould was erg in zijn schik omdat vrouwe Ida hem opdroeg in Frankrijk te blijven, en zei tot Swer-Almus:

'En wat belooft haar wat er met Aleidis en Diederik geschiedt ?' Swer-Almus antwoordde: 'Ik zal haar en Diederik meenemen in mijn gevolg.'

De Koning van Frankrijk trok zich terug in Parijs en gelastte de tenten van de Henegouwer ridders mee te nemen en ze in het Palais du Louvre -koninklijk paleis- onder te brengen. Hij wendde voor niet te weten van wie ze waren, maar zei dat ze daar geborgen zouden zijn tot degenen aan wie ze toebehoorden ze terug wilden hebben.

Arnould had echter in het geheim een ontmoeting met de heren van Veurne en van Bapaume en bracht hen ervan op de hoogte hoe Jan van Avesnes was weggegaan en hun zijn hartelijke groeten deed geworden, en hij vroeg aan de heer van Veurne zijn jonkvrouw naar Gisors te sturen.

Ze schreven dus naar Aleidis om naar Gisors over te komen met het gezelschap dat de heer van Veurne haar ter beschikking zou stellen.

Waarop Aleidis, na afscheid te hebben genomen van de Koning en de Koningin en van hen de mooie geschenken in ontvangst te hebben genomen, alsook hun groeten die zij de ridders met de groene schilden moest doen, vertrok.

De heer van Veurne vergezelde haar nog een heel eind en zij reisde daarna met het eerbiedwaardige gezelschap dat de heer van Veurne haar had aangeboden, door naar Gisors, waar Swer-Almus en Arnould haar een hartelijke ontvangst bereidden en allen haar uitgelaten vierden.

En toen vertelde Swer-Almus haar dat Ida opdracht had gegeven dat zij met hem en Diederik naar Vliethof zou terugkeren terwijl Arnould in Parijs bleef, en dat zij zich dus moest opmaken voor de reis.

Arnould vroeg Aleidis of zij zijn naam aan iemand had verteld. Zij antwoordde dat zij hem aan de Koning en de Koningin had toevertrouwd, nadat ze haar er toe hadden genoopt.

Dat beviel Arnould helemaal niet, want hij wilde voor niets dat hij bekend raakte.

Maar hij voegde eraan toe dat, aangezien het de vrouwe was die opdracht gaf in Frankrijk te blijven, hij dit bevel met genoegen zou volvoeren.

Hij verzocht haar echter hem aanbevolen te houden, en ook beval hij zich ten eerste aan voor zijn vrouwe Ida.

En zo bleven ze dus vier dagen tezamen in Gisors, waarna Swer-Almus, Diederik en Aleidis, voorbereidingen begonnen te maken voor de afreis.

Aleidis stortte bittere tranen en was ontroostbaar. Maar toen het ogenblik van vertrek was gekomen, smolt ook Arnould in tranen weg en kon hij, door droefheid overmand, geen woord uitbrengen. Waarop Swer-Almus zei: 'Huil maar niet, Arnould, want dat past een ridder niet. Arnould antwoordde: 'Daartegenover zeg ik je dat het een deugd is blij te zijn met degenen die zich verblijden, en te wenen met degenen die treuren. Maar zelfs als het overeenstemt met wat je zegt, zou ik niet anders kunnen, want als ik eraan denk hoe ver ik van mijn vrouwe Ida verwijderd ben, is het alsof ik er het leven bij zou inschieten, en nu ik van jullie moet scheiden, heb ik het gevoel dat mijn eigen ziel van mij scheidt.'

'Nu ja,' zei de eerbiedwaardige man, 'hoe het ook zij, ik denk dat je verblijf hier je heel wat eer en voordelen zal opleveren, en dat heeft Ida zeer goed ingezien, want het staat geschreven dat niemand Profeet is in eigen land. En als je er goed over nadenkt, is Vliethof te eng voor jou in verhouding tot wat Ida met je voorheeft. Blijf dus met God.

Ik verzoek je alleen je heel onopvallend te gedragen en niets te doen waarmee, door je eigen schuld, je de woede van de vrouwe op je hals haalt.

Ik zal personeel en benodigdheden naar je toe sturen, en aarzel niet geld te lenen op mijn naam, want je zal het beslist terug inlossen.'

Arnould antwoordde: 'Mijn heer en vader, God weet dat het mijn enige wens is bij mijn vrouwe te mogen zijn om haar ten dienste te kunnen zijn in al wat haar moge behagen.

Maar aangezien zij het zo heeft beschikt, zal ik niets anders kunnen doen, ik zal daar zijn waar zij mij beveelt te gaan.

Ik verzoek jullie allen echter wel haar te willen vragen geen geloof te hechten aan valse berichten en zo goed te willen zijn geen proces bij verstek tegen mij aan te leggen, maar mij eerst te willen aanhoren alvorens te oordelen als haar toevallig iets ter ore komt dat haar mocht ergeren.'

En zich tot Aleidis wendend zei hij: 'Aleidis, lieve nicht, mijn lot heeft ongetwijfeld niet bewilligd dat ik je naar de plaats terug mocht voeren van waaruit ik je heb meegenomen, om je aan de vrouwe terug te bezorgen die jou aan mij heeft toevertrouwd.

Daarom verzoek ik je, als ik je soms niet met de eer heb bejegend zoals je verdient of zoals mijn plicht was, mij te willen zeggen of ik wel of niet in gebreke gebleven, en zo ja mij wil vergeven.

Het is echter mijn wens dat je altijd de beschikking hebt over mij, want ik hunker ernaar je als niemand ter wereld te vergenoegen.'

En na haar broederlijk te hebben omhelsd, niet zonder dat alle kleur uit zijn gelaat was geweken, beval hij haar God aan.

Aleidis, antwoordde, dat zij nog nooit zo ridderlijk was behandeld dan door Arnould.

Ook vertelde zij dat de Koning van Frankrijk haar de onderscheiding had toegekend voor de ridders met de groene schilden, en dat zij voornemens was deze in Henegouwen op de terugweg te bezorgen bij de Hertog aan wie de Koning had verzocht de onderscheiding af te geven.

Arnould was blij verrast dit te horen en ook Diederik omhelsde hij, en nam emotioneel afscheid van zijn broeder.

Toen zei hij tot Swer-Almus: 'Vader, ik smEEK je zo goed te willen zijn mij voortdurend te schrijven, want ik zal rust noch duur hebben, tenzij ik kennis zal kunnen nemen van je brieven, en als vrouwe Ida mij nu zelf wil schrijven, zal dat mijn leven verblijden!'

Swer-Almus antwoordde: 'Troost je, Arnould, want met Gods wil zul je weldra nieuws ontvangen dat je zal bevallen.' En zo reisden dan Swer-Almus, Diederik en Aleidis naar Vliethof af, terwijl Arnould in gedachten verzonken in Gisors achterbleef, en zich zo ongelukkig voelde dat hij er niet in slaagde zich op te vrolijken.

Tranen zijn echter van dien aard dat ze aanleiding geven tot tijdverlies, en daarom troostte Arnould zich maar, en na overwogen te hebben dat zijn tranen tot niets leidden, hield hij op met wenen en hij zette de droevige gedachten van zich af en begon zijn levenswijze helemaal te herschikken.

Hij vertrok naar Parijs om daar een zeer mooi huis te kopen, dat hij stoffeerde met tapijtwerk en andere merkwaardige wandkleden, en hij zette zijn levensstijl zo onopvallend op dat ieder die zijn woning betrad, dacht dat zijn staat wel in overeenstemming zou zijn met zijn naam en faam, omdat, na overtolligheden ter zijde te hebben gelaten, alleen echte benodigdheden in ruime mate en overvloed overbleven.

Hoofdstuk 17

De vreugde van vrouwe Ida moest onbeschrijfelijk zijn toen zij Margaretha en het gevolg zag aankomen.

Margaretha slaat een kruis en haar gevoelens doorvlamden haar geheel. Terwijl haar gelaat opnieuw kleur krijgt, en zij helemaal van streek raakt, Ida haar handen kust en zegt: 'O, aller edelste vrouwe Ida, mijn lieve tante, hoeveel genegenheid dicht die onverschrokken Arnould u toe! Er gaat er geen uur of dag voorbij waarin hij niet aan u denkt. Ik verzeker u, o doorluchtige vrouwe, dat ik niet kan geloven dat er ergens ter wereld een gelukkiger vrouwe is dan u.'

Vrouwe Ida zei: 'Vertel mij eens, over al wat je hebt meegemaakt sinds je hier wegging, en durf mij niets op de mouw te spelden, mijn liefste nicht !

Nee, zwijg maar, nog niets zeggen, wacht even, geef mij tijd om mijn mond open te doen en mijn schoonzusters Dorothea en je moeder te roepen, die deelgenoten zijn geweest in mijn gekoesterd leed. Zie, zij komen al gezwind aanlopen, hun monden staat zelfs uit het lid en zij snakken naar adem. Zie je wel, zij kunnen niet eens meer spreken. Omhels en begroet hen en vertel hen maar welke groeten je voor hun misschien bij je hebt. Spreek, want zij zijn niet in staat het je te vragen,' grapte Ida.

Margaretha begon te vertellen: 'Ik had nog maar nauwelijks het huis de rug toegekeerd waar ik een verbitterde Arnould had achtergelaten, toen ik achter mij stappen hoorde die in de loopas kwamen aanzetten. Ik draaide mij om en zag die meelijwekkende Arnould inderhaast naar mij toe snellen. Hij haalde mij in en zonder iets te kunnen zeggen hield hij voor zijn ogen een doek die al half doordrenkt was van zijn tranen, en nadat hij daar zo een poos was blijven staan zonder een woord uit te brengen en het leed hem dan eindelijk veroorloofde te spreken, zei hij':

'Lieve nicht van mij, breng mijn groeten over aan mijn Dorothea, mijn dierbare zuster en aan Lydia je moeder en natuurlijk aan mijn allerliefste, mijn vrouwe Ida'

'Ik keek hem even aan maar kreeg geen woord uit mijn mond, en het was alsof ik in een marmeren beeld veranderde. Maar Diederik die niet van mijn zijde week, wekte mijn levensgeesten, die halvelings waren geweken, weer op en zei: 'Antwoord nu, en laten we dan gaan.'

Waarop ik alleen maar uit mijn mond kreeg: 'Met genoegen zal ik dat doen Arnould.

Ik keerde hem toen de rug en wilde mij op weg begeven naar hier toe, gedreven door het verlangen om u edele vrouwe te ontmoeten, maar het gesteun van Arnould weerhield mij zo sterk dat ik daar maar

niet vandaan kon komen'.
Toen riep Diederik uit: 'Komaan, opschieten.'

Waarop ik met tranen in de ogen die droevige Arnould achterliet, waarvan ik vermoed dat hij die dag geen vin meer zou verroeren. Ida noch haar beide schoonzusters konden hun tranen bedwingen, doch ze snikten zachtjes.

Maar nadat ze zo een hele tijd hadden gehuild, zei Ida:

'Lieve Margaretha, vertel mij nu eens precies al wat je hebt meegemaakt sinds je hier bent weggegaan.

Kijk, ik spits mijn oren en ruim een passende plaats in voor je verhaal. Mijn hand scherpt de ganzenveer al en houdt zich klaar om het in mijn geest neer te schrijven, opdat ik het voortdurend zal kunnen lezen en in mijn herinnering terugroepen, en ik zal heel hebbertig waken over deze schat die ik even graag als kwistig zou willen opdoen.'

Margaretha begon onmiddellijk te vertellen over de reis tot aan het huis van de oude leenheer en, zonder het gefrustreerde avondmaal te vergeten, deed zij het verhaal van Arnould zijn gevecht tegen de twee broers, en achtereenvolgens en in volgorde alle andere voorvallen die hun waren overkomen. De vrouwen zaten vaak in angst om Arnould en zijn gevolg, en van schrik bevangen luisterden ze naar hun avonturen, andere feiten brachten hen weer aan het lachen, zoals hun wedervaren in het klooster of toen men haar bij haar vlechten greep.

Die dag, en ook de daaropvolgende dagen trouwens, verdreven Ida, Dorothea en Lydia van Renesse de tijd met luisteren naar het nieuws over Arnould.

Die dag zelf kwamen ze nauwelijks aan eten toe en s'nachts konden ze de slaap niet vatten door almaar te denken aan al die avonturen.

Nadat ze over dit alles veel van gedachten hadden gewisseld, leidden deze gesprekken tot een enkel besluit en een enkele uitspraak, waardoor ze zich gesterkt voelden, namelijk dat Ida, Arnould niet alleen zou blijven sturen wat nodig was om in zijn onderhoud te voorzien, maar er ook nog wat meer aan toe zou voegen, zodat hij zich niet behoefde te schamen om van ellende ernaar te hebben uitgekeken dat iemand zou langskomen.

En zo gingen ze aan het werk en Swer-Almus werd meteen opgedragen alles zonder enig bezwaar aan Arnould te bezorgen wat hij wenste, en ze stuurden hem ook al zijn dienaars en benodigdheden en nog tal van andere zaken die Ida hem opnieuw schonk en waarover Arnould, toen hij ze ontving, zich ten zeerste verheugde.

Terwijl Arnould in Parijs verbleef, wilde hij niet dat er gewag werd gemaakt van hem of dat er iets over zijn wapenfeiten aan het licht kwam, en, als er toch iets van zou doorsijpelen, dat het niet te hoog van de toren werd geblazen.

Maar door toedoen van de heren van Veurne en van Bapaume werd hij aan de Koning voorgesteld die hem ontving, en veel lof toezwaaide en geschenken aanbood, en hij werd met gunsten overladen, waarover sommigen zich erg verheugden, maar waarover anderen dan weer misnoegd waren. Catharina echter roemde hem in het openbaar en zij had rust noch duur tot zij in Arnould zijn nabijheid was.

Rust noch duur en evenmin genoeg vonden de Karel van Valois Graaf van Anjou, Hugo Graaf van Bouville en Lodewijk Hertog van Bourbon, die ridders waren, en alle drie verliefd waren op Catharina, en alles in het werk stelden om haar te behagen, en ook zij van haar kant bejegende hen vriendelijk.

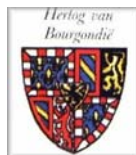
Als Arnould echter in de buurt was, ging al haar aandacht naar hem uit en de anderen bestieven het dan van naijver en afgunst.

Dit speelde in het nadeel van Arnould, want deze heren zouden hem ongetwijfeld met attenties overladen hebben omwille van zijn kracht en charme die van hem uitstraalden, als daar niet Catharina tussen had gestaan.

Daarom stelden ze alles in het werk om hem in een ongunstig daglicht te stellen en hem zoveel mogelijk af te kammen.

Maar aan de andere kant werd Arnould erg begunstigd door de Koning en tal van anderen, waaronder de Graaf van Nevers de heer van Bapaume en de heer van Veurne, die vaak toenadering tot hem zochten, zo niet zouden er velen misschien geprobeerd hebben om hem last te bezorgen.

Dit gebeurde nu niet dankzij hen, die er trouwens ook voor zorgden dat de Hertog van Bourgondië hem vaak en meer dan eens te zijnen huize meenam, hem met gunsten overlaadde en zijn gezelschap opzocht.

Zo ontwikkelden zich dus de gebeurtenissen. Arnould bleef zo gedurende enkele maanden, waarin te Parijs tal van toernooien en tweegevechten plaats zouden hebben. Ook Arnould begaf zich naar het strijdperk en kaapte daar natuurlijk telkens een der prijzen weg.

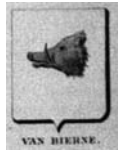
Catharina nu kreeg echter heel wat hoge huwelijksaanzoeken te verwerken, die velen tot haar richtten. Haar moeder, die door de Koning voortdurend werd benaderd opdat zij haar dochter de Hugo Graaf van Bouville tot vrouw zou schenken, was dit niet ongenegen en daarom wilde zij deze er toe brengen dit huwelijk maar aan te gaan.

Maar nadat Catharina haar vrees overwonnen had, antwoordde zij haar dat zij haar dochter kon schenken wat zij wilde, maar geen gemaal zou haar genegenheid krijgen.

Catharina wenste nochtans niet terug te keren naar Duitsland, hoewel haar moeder dit wel wilde en iedere dag de afreis plande.

En terwijl aan het hof dit alles geschiedde, kwam een Vlaamse ridder aan die van het Heilige land weerkeerde, en die Evert van Bierne werd genoemd, omdat hij grote tanden had, en eveneens omdat

men zei dat, als hij in een gevecht verweekeld was of briede van woede, het schuim op zijn mond kwam, net of hij een everzwijn was, voerde hij een de kop van een everzwijn in zijn wapenschild.

Deze ridder was erg groot van gestalte, had een blik die vrees inboezemde, was onbeheerst, zeer verwaand en ongemeen laatdunkend, en hieruit ontstond dan zijn eigenwaan.

Zijn kracht was ongetwijfeld groter dan zijn verstand, want hiermee was hij niet zo rijkelijk bedeeld. Hij achtte zich zo sterk dat hij voor niets bang was of uit de weg ging, en daarenboven zat alles hem tot dan toe mee, en hij had trouwens de faam de beste, de vermetelste en onstuimigste ridder ter wereld te zijn.

En bewust van die faam en daardoor zeer bevoordeeld, geprezen en gevreesd, verachtte hij alle andere ridders en verkondigde hij luidop dat de wapenfeiten van Lancelot niets te betekenen hadden, dat de andere ridders geen behoorlijke wapens hadden en maar zwak waren, zowel lichamelijk als mentaal, en als er dan al toevallig eens eentje was die even uit de hoek durfde te komen, gingen al de anderen op de loop en waren bang voor hem, en als nu Hector, Hercules en Achilles, waarover de schrijvers zoveel hadden geschreven, nog in leven waren en aan hun kant zouden gaan staan, zouden ze zonder veel moeite tal van ridders aantreffen die hen zouden aanzetten om toch maar voorzichtig te zijn.

En op die manier werd die Evert van Bierne hoog aangeslagen, en alle edelen bewezen hem grote eer, en hij werd bij zijn komst uitbundig gevierd dat hij er haast zijn hoofd bij verloor. Als hem gevraagd werd wat hij zoal had meegemaakt tijdens de reis die hij net achter de rug had, vertelde hij de verbazingwekkendste zaken, die bij de toehoorders als mirakels overkwamen, zowel als het ging om gevechten tegen de moren, waaruit hij altijd als overwinnaar te voorschijn was gekomen, als tegen anderen, of het nu ter land of ter zee was, hij kende zichzelf de eer van de overwinning toe.

Degenen in wier gezelschap hij zich bevond, zouden allemaal het onderspit hebben moeten delven als hij er niet was geweest

Allen gaapten hem aan en verbouwereerd door zo veel vermetelheid, beschouwden ze hem als de merkwaardigste ridder ter wereld, en velen zegden:

Als hij in Gisors was geweest, hadden de ridders met de groene schilden ongetwijfeld niet zoveel naam kunnen maken als ze op die dag hebben gedaan.

De wapenfeiten van die ridder maakten zo veel ophef dat je nergens kon komen waar je niet iets nieuws over hem te horen kreeg, en je zou er verbijsterd over hebben gestaan dat de natuur heden ten dage nog zo'n verschrikkelijk en afschuwelijk monster kon voortbrengen.

Aan de verhalen waarmee die heer Evert van Bierne uitpakte, kwam maar geen einde en wel denkenden werden er al gauw misselijk van.

Maar op een dag, toen enkele in het bijzijn van Arnould weer eens stompzinnig hoog opgaven van de wapenfeiten van die Evert, wilde hij weggaan zonder iets te zeggen, maar een adellijke schildknaap die goed bevriend was met Evert, zei:

'Arnould, je schept er blijkbaar geen behagen in als er iets goeds wordt verteld, behalve als het over jou gaat.

Omdat je een goed ridder bent, zou het je juist niet mogen ergeren als je van andere ridders ook eens wat goeds te horen krijgt, vooral als het gaat over degene die, op mijn woord, boven de besten uitsteekt en het grootste aanzien geniet.'

Arnould antwoordde: 'Wat ik over Evert te horen krijg, mishaagt mij helemaal niet.

Integendeel, het bevalt mij ten zeerste, zo helpe mij God. Maar hetzelfde zo vaak opnieuw te moeten aanhoren is vervelend.'

'Op mijn woord,' zei de ander, 'het is diepe afgunst die je ergernis wekt over datgene waar anderen genoeg in vinden.'

Arnould, die zich begon op te winden over de woorden van de adellijke snaak, antwoordde:

'Ik heb van Evert nog niets gezien dat mijn of anderen afgunst kan opwekken.'

De jonge edelman zei op zijn beurt: 'Een ridder zoals Evert ben je nog altijd niet, en ieder ander zal evenmin je uitspraak kunnen waarderen.'

Arnould, die al buiten zichzelf was, kon zich niet meer bedwingen, barstte van woede, strekte zijn hand plotseling uit en vatte de jonge edelman bij de borst, en zei:

'Jouw woorden kan ik maar weinig waarderen.'

Als Evert zoiets zei, zou ik hem laten voelen wat hij miszegd had.'

Allen die rond hen stonden, kwamen nu tussenbeide en trokken hen uit elkaar.

Met veel moeite konden ze de adellijke jongeman in bedwang houden, want hij was zo gebelgd dat het niet mooi meer was.

Arnould liet zich niet langer weerhouden, ging zijns weegs en begaf zich naar huis terwijl hij zich over verscheidene zaken bezon.

Het gerucht over deze woordenstrijd kreeg vleugels en bereikte als de weerlicht het huis van , die met de Graaf van Anjou en Karel van Bourbon spijkers op laag water gingen zoeken om Arnould toch maar te kunnen benadelen zonder dat hun naam daarbij te berde kwam.

lodewijk van Bourbon

Karel van Valois

Toen Evert er door hen lucht van kreeg, zei hij: 'Wat zoeken wij nog meer?

Een gevecht tussen hem en mij kan niet meer vermeden worden.'

En ze riepen meteen de adellijke jongeman bij zich, die William D'Erpe heette, en op bevel van de Hertog vertelde hij alles wat tussen hem en Arnould was voorgevallen.

Evert voelde zich hierdoor op zijn tenen getrapt dat hij uit zijn vel sprong van woede.

Die dag kwamen de Hertog van Orléans en Karel van Bourbon graaf van Anjou en nog een aantal bijeen, en na overleg kwamen ze tot het besluit dat Evert het tegen Arnould zou opnemen in een gevecht van man tegen man, en zo werd dus beslist waarop Evert beloofde de zaak ten uitvoer te brengen.

De Hertog van Bourgondië zijnerzijds begaf zich ten huize van Arnould, en ook de Graaf van Nevers, de heer van Veurne, de heer van Bapaume en andere aanzienlijke heren kwamen in groten getale naar hem toe.

Tussen beide groeperingen was wel vaker onderlinge twist en strijd. Het waren ook directe verwanten aan de koning zodat de hun belangen altijd tegenstrijdig waren.

Tijdens het overleg verdedigde de Hertog van Bourgondië de mening dat Arnould naar Evert moest schrijven, waartegen de Graaf van Nevers en de anderen opperden dat dit niet hoefde omdat Evert in geen enkel opzicht Arnould had beledigd, maar dat Arnould daarentegen wel Evert had gesmaad, weliswaar niet uit eigen wil, doch eerder gedreven door de woorden van William D'Erpe, die er maar op los had gekletst.

Arnould was ertegen ingegaan met woord en daad en had daarbij toevallig Evert beledigd, die dit zeker niet verdiende, en daarom was het dus beter te wachten op wat Evert zou doen, aangezien over hem werd gezegd dat hij een ridder was van het slag dat bij zo'n overleg niet zou dulden dat zijn eer ook maar in het minst werd aangetast.

Hierna begaf elkeen zich naar zijn verblijf voor het middagmaal, behalve de heren van Bapaume en van Veurne, die bij Arnould bleven.

Toen het tijd werd om zich naar het hof te begeven, gingen de Hertog van Bourgondië, de Graaf van Nevers en tal van andere hoge heren er samen met Arnould heen.
De anderen waren daar al een tijdje en ze stonden Arnould op te wachten.

Toen de Koning eveneens hoorde dat Arnould vergezeld ging zoals jullie al hebben vernomen, liet hij, in de gedachte dat hieruit heel wat beroering kon ontstaan, Evert bij zich roepen, en zei hem dat hij vaag had gehoord dat hij met Arnould wilde praten over enkele dwaasheden die hem waren gemeld, en dat hij hen, vroeg dit niet te willen doen, maar het erbij laten omdat Arnould een ridder uit den vreemde was, die men hem had aanbevolen omdat hij zeer hoffelijk was.
Daarom zou hij niet graag hebben dat een andere ridder hem zocht of hem in het harnas zou jagen.

De Hugo Graaf van Bouville, die Arnould, wegens Catharina, niet kon luchten of lijden, antwoordde de Koning echter:
'Het zou eerder een mooie zaak zijn dat een ridder uit den vreemde, van wie we niet eens weten wie hij is, zich onder ons bewoog, en wij stellen dan ook alles in het werk om hem te eren, maar hij doet alles om ons te miskennen.'
Inmiddels kwam Arnould eraan en Evert zei meteen: 'Arnould jouw naam is niet in overeenstemming met je daden. Ik had je willen spreken maar de Koning, mijn heer, heeft het mij verboden.
Ik zeg je alleen maar dat ik, op mijn dringend verzoek, met jou een gevecht wil aangaan en dat jij mag beslissen met welke wapens, alsook een kamprechter en terrein uitzoeken, maar op één voorwaarde:

Dat, als de kamprechter die je hebt uitgekozen het gevecht niet tot het einde laat doorgaan, jij voor overwonning, leugenaar en verrader wordt gehouden.
Zo niet, dan zal ik het op mij nemen een kamprechter te zoeken onder dezelfde voorwaarden, namelijk dat, als hij de kamp niet tot het einde laat doorgaan, ik het ben die als overwonning, leugenaar en verrader zal doorgaan.'

Nadat Arnould deze woorden had aanhoort, haastte hij zich niet om te antwoorden, maar bleef even in gedachten verzonken. Daarna antwoordde hij minzaam en zacht: 'Evert, ik aanvaard het gevecht, en hoewel het wapenrecht, of tenminste het gebruik van ridders die de strijd of een tweegevecht aangaan, voorschrijft dat ik de wapens zou aanwijzen en uiteraard het terrein zou uitzoeken, heb ik liever dat, als het je goeddunkt en je die opdracht wilt aanvaarden, jij de wapens bepaalt en het terrein kiest, met echter de volgende opdracht: Dat jij zult beslissen, zo men wil, dat wij ofwel vandaag ofwel morgen in het krijt zullen treden.
Nadat Evert had gezegd dat hij zich daarmee gelukkig achtte, werden beide partijen het dus eens.

Arnould antwoordde: 'Ik ben bereid om metterdaad te doen wat jij met je mond dorst te zeggen.'

Groot genoeg deed het de Hertog van Bourbon en de Graaf van Bouville dat er eensgezindheid was bereikt over het gevecht en meteen verzochten ze de Koning hun het veld voor te behouden en te zweren de kamp tot het einde te laten voeren.

Het dient gezegd te worden dat het voor de Koning niet goed uitkwam dat dit gevecht doorgang vond, en voor niets ter wereld had hij daarvoor het strijdperk willen bewaren, ware het niet dat de machtige Hertogen met zijn allen zo aandrongen dat de Koning zich er niet aan kon onttrekken het voor te behouden.
Maar hij zei wel dat hij voor niets ter wereld zou zweren het tot het bittere einde te laten doorgaan. Dat iedereen het zich voor gezegd moest houden dat het, in het licht van de opgewondenheid van de ridders, die hij trouwens deelde, om op de dag van de kamp eens te zien.
En hij wees Sint Andreasdag - als beschermheilige van Arnould - aan voor het gevecht.

Tegen het einde van de dag stuurde Evert een heraut met een brief naar Arnould, waarin hij het gebruik van wapens en uitrusting op de volgende wijze vastlegde: namelijk dat elkeen zich naar eigen zin en believen zou wapenen, met gebruikelijke gevechtsuitrusting, en dat ze geen messen, stiletten, stenen, of toverformules zouden meedragen, en gelijkelijk aksen, zwaarden en daggen bij zich hebben, waarbij de lengte van elk wapen werd vastgesteld.

Hij liet hem ook de brief van de Koning geworden waarin hun werd gelast in Parijs te zijn op Sint Andreas, om in het krijt te treden,

De brieven deden Arnould veel genoeg en hij nodigde de heraut uit. Hij merkte echter op dat het tijdstip door de Koning aangewezen, hem nogal veraf leek.

Hij schonk de heraut een rijkelijk kledingstuk van hemzelf en nog flink wat goudfranken.

De heraut was hierover zeer opgetogen en keerde terug naar heer Evert, aan wie hij over Arnould veel goeds vertelde.

De Hertog van Bourgondië, de Graaf van Nevers en een menigte edellieden en ridders wilden Arnould grote eer bewijzen, enerzijds omdat hij het verdiende, anderzijds uit rancune tegenover de anderen. Zij gingen naar zijn woning en vergezelden hem naar het hof, waarna zij met hem naar zijn huis terugkeerden.

Dat deden ze zo elke dag, zodat Arnould altijd wel vergezeld ging en zich begunstigd zag.

Ook de koning van Aragon begon zich samen met zijn neef de graaf van Evreux aan deze zijde te scharen, mede omdat Karel van Valois de Graaf van Anjou, broer en veldmaarschalk van Filips de Schone aanspraak wilde maken op zijn titel en koninkrijk. Het spektakel begon zich zo meer en meer een politiek geschil te vormen

Lodewijk van Frankrijk

resp. broer en Oom van Filips de Schone

Ook William D'Erpe brandde van verlangen om het strijdperk te betreden, en via dezelfde heraut en met instemming van Evert liet hij Arnould melden dat hij zeer goed wist dat de woorden waarvoor hij en Evert nu het gevecht moesten aangaan, tussen hen beiden waren gevallen en dat het bijgevolg eerder aangewezen was dat zij het getweeën zouden uitvechten maar dat, aangezien dit niet mogelijk was, hij er wel op aandrang een metgezel te willen zoeken tegen wie hij het zou kunnen opnemen, zodat ze twee tegen twee zouden staan.

Arnould antwoordde dat er tussen hen geen vriendschap bestond, waardoor hij zich genoopt zou voelen hem tegemoet te komen als gevolg van wat hij vroeg.

Maar omdat hij zag dat hij om zijn ongeluk vroeg, zou hij hem daarmee met gullere hand bedenken dan hij in staat was te vragen, en, zodra hij toestemming ontving van de Koning, zou hij, niet nalaten hem van het leven te beroven.

Meteen verzocht William D'Erpe de Koning zo goed te willen zijn hem toestemming te verlenen om deze kamp twee tegen twee te laten verlopen.

De Koning gaf met genoeg toestemming daartoe omdat hij erg verstoord was over deze aangelegenheid, en het beviel hem ten zéerste dat er zovelen waren die hun afgang zochten, en hoe groter het euvel hoe beter, want zo zou zijn gramstorigheid overgaan.

De heraut keerde dus terug naar Arnould en bracht hem de toestemming van de Koning over, en daarmee was Arnould ten zeerste ingenomen.

Hij begon te overwegen wie hij die dag als metgezel kon hebben.

Nadat hij er diep over nagedacht had, besloot hij om uit het ganse Franse koninkrijk geen gezel te aanvaarden, zelfs al waren er nog zovelen die zich voor deze kamp aanboden.

Hij schreef echter de Hertog van Henegouwen en liet hem, weten met welk probleem hij opgescheept zat en of hij zo goed wilde zijn hem tegen die dag een medekamper te sturen.

Jan van Avesnes zat over dit nieuws erg in en lichtte alle leden van zijn huis erover in.

Zodra dit bekend raakte, had je eens moeten zien hoezeer de ridders daarmee ingenomen waren en zich bereid toonden om naar Frankrijk te gaan en deel te nemen aan die kampstrijd.

De Hertog was verheugd en wist zich met zijn blijdschap geen raad toen hij de stemming zag bij zijn ridders, die zich persoonlijk gingen aanbevelen en ook op zoek gingen naar wie hen kon aanprijzen. Maar die dag ging hij daar niet op in.

Maar er was een Hollandse ridder aan het hof van Jan van Avesnes, die op verzoek van Graaf Jan I van Holland, de Hertog van Henegouwen naar Holland had uitgenodigd.

Deze ridder was Gerard van Voorne, die erover had gehoord, vertrok onmiddellijk en zonder ook maar iets te zeggen samen met zijn schildknaap uit Bergen en overnachtte in Chimay.

Vandaar schreef hij een brief naar de Hertog van Henegouwen, waarin hij liet weten dat hij was afgereisd om zijn vriend Arnould te ontmoeten en deel te nemen aan zijn kampstrijd, waarom hij hem de gunst verzocht hem zijn welwillendheid niet te ontfangen doch zo goed te willen zijn Arnould te melden dat hij door hem werd gestuurd.

Gerard van Voorne was ook bij Graaf Floris V zijn ontvoering aanwezig geweest, en ondanks dat hij een onverschrokken jonge ridder is, had hij nog geen kans gehad dit ook daadwerkelijk te bewijzen. Hij was na dit trieste einde constant bij Graaf Jan I van Holland geweest als zijn vriend en vertrouweling.

Hij wist ook dat Arnould geheel onschuldig was aan verraad en de ongenade.

Om middernacht stond hij op en vervolgde zijn weg zo snel hij kon, omdat hij vreesde dat de Hertog hem iemand achterna zou zenden om hem de pas af te snijden.

En zo bereikte hij Parijs en bood zich aan bij Arnould.

Arnould en Gerard

Deze was verheugd Gerard weer te zien en nog meer dat hij aan zijn zijde wilde strijden, want hij kende hem als onverschrokken en erg kranig, sterk en stoutmoedig, zodat elke ridder die hem als wapenbroeder kreeg, redelijkerwijs in zijn schik moest zijn.

Toen de Hertog de brief van Gerard van Voorne in handen kreeg, barstte hij in aller bijzijn in lachen uit en zei:

'God sta me bij, zoals ik het huis van Voorne ken, weet ik dat Gerard eerder behoefte heeft aan remmen dan aan sporen, en hij is beslist een goed en uitzonderlijk ridder, die zelfs nog heel wat beter zal worden als het God behaagt.'

Velen waren hierover misnoegd, want ieder voor zich had wel willen delen in de eer van Arnould. Waarop de Hertog gezwind opdracht gaf prachtige paramenten te vervaardigen, die hij naar Gerard liet overbrengen, samen met nog een flinke som zilver.

Hij schreef ook naar Arnould, de Graaf van Nevers, de heren van Veurne en van Bapaume om hem aan te bevelen.

Toen Arnould de brieven van de Hertog ontving, was hij daar erg blij mee en maakte de andere heren de hun betreffende brieven over.

Deze boden zich meteen bij Gerard aan en namen hem op in hun midden, en brachten hem ook naar de Koning van Frankrijk om deze te begroeten en hem voor te stellen.

Arnould zou er echter nooit aan gedacht hebben hem te aanvaarden als medekamper, want dit zou een dwaasheid geweest zijn omdat hij de Hertog had geschreven.

Maar nu hij de brief van de vorst had ontvangen, nam hij Gerard graag aan als wapenbroeder, en zelfs met zo veel genoegen dat het hier niet te beschrijven valt.

Deze Gerard was een jongeman van drieëntwintig jaar, een echte vechtjas, knap paalwerper, een meester in het hanteren van allerhande wapens, zowel van zwaard en aks, alsook van dagge, en hij was zo soepel dat hij leek te vliegen als hij omhoog sprong of een buiteling maakte; tevens was hij zo sterk dat hij in Holland waar hij tot dan toe was opgegroeid zijn weerga niet had.

Zijn haar was stug en ruig, maar hij had een weelderige, blonde haardos. Grote handen, brede schouders en borst had hij en hij was vlug en driest als een leeuw.

Nadat hij een buiging had gemaakt voor de Koning, zei de Hertog van Bourgondië:

'Heer, dit is de medekamper van Arnould.'

De Koning keek hem aan, en wierp ook een blik op William D'Erpe, die erbij stond.

En terwijl Gerard naar de Koningin werd gebracht om haar te begroeten, zei de Koning tot William D'Erpe, zo luid dat iedereen het hoorde:

'Zo te zien hebt je het er wel op aangelegd om je ondergang te bewerkstelligen, en volgens mij is God de enige aan wie je jezelf nog kan toevertrouwen, want ik denk dat hij die nu gekomen is, je een beetje op je donder zal geven.'

Sommigen zeggen dat die William een arme donder was geweest en dat de Koning hem erg mocht, maar nu kon hij hem niet meer lijden omdat hij veel schuld had aan die hele zaak, want hij was de oorzaak van alles.

Allen keken om naar Gerard en dachten dat hij een dappere ridder en erg mans moest zijn ondanks zijn prille leeftijd en jonge voorkomen, en allen waren eensgezind van oordeel dat deze vier nog heel wat om handen zouden krijgen.

Catharina achtte liefde voor Arnould boven haar eigen geluk, en toen zij dus vernam dat er een gevecht aanstaande was tussen hem en Evert van Bierne, kromp haar hart ineen van de pijn.

Zij vroeg angstig aan haar moeder of zij zowel bij de Koning als bij de andere edellieden alles in het werk wilde stellen om dit gevecht niet te laten doorgaan.

Zij wist ongetwijfeld wel dat Arnould een zeer dapper en waarachtig ridder was, maar ook dat Evert,

naar de faam en de woestheid die van hem uitging, alle uitmuntende ridders overtrof en voorbijstreefde.

En hoewel Arnould nog zo goed en zelfs beter was, wilde zij de beduchtheid voor de afloop van de kamp niet afwachten, waarover trouwens grote twijfel bestond.

En zij voegde eraan toe: 'Vrouwe, naar ik heb gehoord hebben ze geen enkele reden om in het krijt te treden, en er bestaat ook geen aanleiding toe dat het gevecht zou plaatshebben. Het komt dan ook jou toe, die reeds een vrouw op jaren bent, om te trachten die zaak in der minne te schikken zodat ze ervan afzien.

Je weet ongetwijfeld dat, als het slecht afloopt, wat God behoeft, je mijn dood mag verwachten, want moge de Heer niet gedogen dat ik nog zo lang moet leven om van Arnould zijn onheil weet te krijgen, of hem een gewelddadige dood moet zien sterven of toekijken hoe hij in doodsgevaar verkeert.

En omdat dit alles het gevolg is van de afgunst en de nijd die ze hem toedragen omwille van mij, zou iedereen daar nog aan toevoegen:

"Dit komt door Catharina."

Mooie eer is dat, die mij daaruit ten deel zal vallen! Had het God maar behaagd dat ik hem nooit had ontmoet, of tenminste hier niet naar toe was gekomen!"

'Kindlief, ik heb heel goed begrepen wat je mij hebt uitgelegd, maar ik zie dat je op drie manieren erin bent getuind:

Ten eerste omdat je verliefd bent op een man die niet past bij je rang en stand;

Ten tweede dat Arnould van een ander houdt, die ik goed ken van wat ik over haar heb horen vertellen;

Ten derde dat je omwille van hem een van de voordeligste huwelijken ter wereld aan je neus laat voorbijgaan.

Begrijp me goed ik ben Arnould net zo dankbaar als jij voor het redden van mijn zoon en dochter en het wreken van hun eer, maar je moet wel de redelijkheid blijven zien.

En dat ik stappen zou ondernemen om het bij te leggen, zodat ze konden zeggen dit ik dit doe uit eigenbelang en niet en niet uit menslievendheid en op mijn leeftijd moeten zien dat het van mijn eer met de bijnaam van koppelaarster wordt bedacht, lijkt mij nogal erg.

Laat hem dus maar doen. Arnould is immers een rasechte ridder, en hem verslaan is geen gemakkelijke zaak, dat is iets wat we al meermaals hebben meegemaakt en wat door velen werd bewezen.

Maar je kunt er redelijkerwijs van op aan dat de Koning, die een bedachtzaam man is, zich erover zal beraden en tot hetzelfde besluit zal komen als waartoe jij bent gekomen, namelijk dat deze kamp geen zin heeft, en zo zal hij zijn geweten er niet mee belasten.

Zelfs al zou ik besluiten om toch stappen te ondernemen, dan is de tijd daartoe nog niet rijp, want de hele zaak is zo heet van de rooster dat er naar wijze raad nog geen oren zouden zijn.'

Nadat Catharina dus geluisterd had naar de woorden van haar moeder, de Hertogin, bleef zij nog even na mijmeren.

Daarna sprak zij als volgt, waarbij zij lichtjes een kleur kreeg:

'Wees niet verwonderd, doorluchtige en hoogedele moeder, over het antwoord dat je te horen krijgt, en wijt dit niet aan een gebrek aan schaamte van mijnentwege, want de nood waarin ik mij bevind, verbreekt en ontkracht regels en wetten, en niet alleen die van het schaamtegevoel, maar ook die van alle redelijkheid, en hoewel ik een zekere schroom in acht moest nemen, gaat dat tegenover jou niet op, want je bent mijn moeder en je kent gans mijn karakter en mijn behoefte.

Daarom heb ik besloten mij niets aan te trekken van mijn schaamtegevoelens of het te dulden voordat mij leed wordt berokkend dat ik zo kan vermijden. Je hebt mij heel wat gezegd waarop het antwoord, als ik daar dan uitvoerig op in wilde gaan, erg lang zou uitvallen.

Slechts twee zaken zal ik onthouden, omdat ze mij hebben gegriefd.

Ten eerste dat Arnould niet tot mijn stand behoort; Ten tweede dat hij niet om mij geeft en dat je weet op wie hij verliefd is.

En hoewel het mij zwaar valt om mij aan te zetten mijn afgekoelde en ijskoude bloed en hart aan te hitsen, waarin geen enkel spoor van natuurlijke warmte nog leeft heerst, omdat liefde het in de kou heeft laten staan en zich ervan vervreemd heeft hoewel het de hele tijd en dagenlang om haar heeft gevraagd en gesmeekt, houd ik het er voortaan op dat al wat ik nog zal zeggen vergeefse en vruchteloze woorden zullen zijn, doch evenwel zal ik ondanks dit alles er het zwijgen nog niet toe doen, maar je in het geheugen oproepen wat je mij vaak hebt voorgehouden, en hiermee zal ik dan een antwoord geven op die twee argumenten.

Om terug te komen op het eerste: Herinner je vrouwe, de woorden die in de roman Lancelot de omschrijving van adel en ridderlijkheid vertellen?

Vaak heb je dat antwoord geprezen en het boek opgehemeld.

Zoals u zojuist sprak over de afkomst van Arnould bent u volgens mij deze woorden nu uit het oog verloren.'

Hierop sprak de Hertogin:

'Ongetwijfeld is Arnould in aller ogen de zoon van een voornaam man en van een aanzienlijke afkomst, net zoals jij en ik.

Vooreerst zien we hem een voorname en verheven staat voeren wij weten dat hij door zijn landsheer begunstigd werd en door de Koningen en Hertogen ten zeerste werd gewaardeerd. Dat hij nog ridder is ook, wil ik hier niet vermelden, want dat weet je zo goed als ik, of misschien niet zo goed omdat ik, die meer belang heeft bij deze zaak, ervoor gezorgd heb om mij betere en vollediger inlichtingen te verschaffen'.

'Je weet echter genoeg over hem als je herinnert hoeveel eer zijn ridderdienst ons heeft bewezen.' Zei Catharina

'Ach, mijn meisje met klein verstand! Ik bleef er bijna in toen ik hoorde wat mijn zoon en dochter hadden moeten doorstaan. En het is of ik het vuur zie dat mijn oudste dochter moest verteren! Maar met het water van zijn ridderdienst heeft hij het geblust. Ik ben Arnould daar zeer dankbaar om. Echter, je moet weten dat Arnould is gehuwd met Ida van Renesse, en dat hij zeer is verplicht aan zijn vrouwe.

Je kunt hem dus gewoonweg niet als echtgenoot krijgen. Catharina die het niet meer had bij het horen van deze woorden, begon hierop heftig te wenen van verdriet.

Vrouwe Ida had een en ander opgevangen over het gevecht dat Arnould te wachten stond, en met de grootste onrust ter wereld zat zij uit te kijken om hiervan ten volle bevestiging te krijgen, toen heraut Paulus uit Arnould zijn gevolg bij haar aankwam en haar alles erover vertelde.

Ida werd hierover zeer aangegrepen en het stemde haar wrevelig omdat zij Arnould had laten zeggen in Frankrijk te blijven.

'Ach, ongelukkige die ik ben,' zei Ida, 'zullen mijn verdriet en leed dan nooit eens ophouden?

O, Arnould! Waarom heeft God je dan zo begenadigd met adeldom en dapperheid? Het ware beter voor je dat je wat minder mans was.

Dan zou je niet door zoveel tegenspoed achtervolgd worden, en zou jij minstens voor gevaar, en ik voor angst behoed zijn.

Veel genoeg heb ik beleefd als ik dacht aan het vermogen van zijn ridderschap, maar de angsten die ik heb doorstaan, en vooral deze die gevoelens overtreft, zullen, vrees ik, een einde maken aan mijn levensdagen.

Maar waarom beklaag ik me? Welke hulp bied ik Arnould ermee, en welk voordeel komt eruit voort?

Het zou beter zijn als ik mijn tranen achterwege liet en iets ondernam voor zijn lijfsbehoud, als dat tenminste in mijn vermogen ligt.

Er is één ding dat mij troost: dat ik zeker weet dat Arnould een goed ridder is.

Waar echter een goed ridder is, kan er ook een ander zijn die even goed of beter is.

Hier staat mij nu niets méér te doen dan hem te helpen met mijn vermogen en mijn tranen, want dat ben ik aan hem verplicht.

En volgens mij heeft Arnould het bij het rechte eind, want het is de ander die hem heeft uitgedaagd om het tegen hem op te nemen, en Arnould kan zich dus alleen maar verdedigen.

Zo dan, Paulus, keer maar meteen terug naar Arnould en zeg hem dat hij zich om mijnentwille moet inspannen en dat hij maar moet zeggen wat hij graag heeft dat hier voor hem wordt gedaan, want dat daar meteen werk van gemaakt zal worden.'

En zij schreef brieven naar Arnould, de beste en de opbeurendste die zij kon en wist te verwezenlijken, en zij stuurde hem ook geld.

De hartepijn bleef echter bij haar. Zij gaf opdracht een beeld van Sint Andreas te vervaardigen, en iedere dag hoorde zij drie missen, die telkens ter intentie van voornoemde heilige werden gelezen.

Paulus keerde terug naar Parijs en toen hij de brieven en geld van Ida aan zijn heer en vriend Arnould bezorgde, was deze zo gelukkig dat hij niet wist waar hij stond van blijdschap, en hij begon zich zo behoorlijk mogelijk op te maken voor de grote dag.

Intussen werden tal van stappen ondernomen om de doorgang van het gevecht te beletten.

Evert koos en wilde alleen maar partij kiezen voor de kamp, en de Graven van Anjou en Hugo van Bouville raadden hem evenmin aan er van af te zien, omdat ze voor zichzelf hadden uitgemaakt dat Arnould al zo goed als dood was, en ieder van hen verkeerde in de mening dat, als deze er niet meer was, hij de hand zou kunnen leggen op Catharina, zonder zich af te vragen of zij dat nu graag had of niet.

Voor Karel van Valois was het niet meer dan een avontuurtje, het bezitten van een der mooiste vrouwen, want hij was al zeven jaar gehuwd met Margarita van Anjou-Sicilië.

Ook had hij al een zoon, de latere Koning Fillips VI

Ook de onderhandelaars voor het verzoeningswerk kwamen Arnould opzoeken en verzochten hem af te zien van dit gevecht.

Arnould antwoordde uiteraard dat zoiets niet in zijn macht lag, want dit was iets wat heer Evert van Bierne hoorde te doen; hijzelf was alleen gehouden zich te verdedigen, en als die Evert, als ze eenmaal in het krijt stonden, het niet tegen hem wilde opnemen, zou hij geen vinger verroeren.

En zo maakte elkeen zich naar beste vermogen op voor de grote dag.

En toen die naderbij kwam, begaf de Evert zich, omringd door de Graaf van Anjou en van Karel van Valois, naar de Koning en richtte aan hem het volgende verzoek:

'Uwe Genade weet heel goed, o aller verhevenste Koning ter wereld, dat één en de voornaamste voorwaarde die werd vastgelegd in de overeenkomst betreffende het te voeren gevecht tussen Arnould en mij is dat, als de kamprechter die door mij wordt uitgekozen, het gevecht niet tot het einde laat doorgaan, ik voor overwonning, leugenaar en verrader wordt gehouden, en juist daarom liet hij die opdracht aan mij over.

Uwe Koninklijke Majesteit, graag wilde ik u als kamprechter verkiezen opdat ik, die zo vaak en in zo vele partijen ben opgetreden, eens en voor al ten aanschouwen van u mag optreden, zodat u zult weten wie ik eigenlijk ben en wat ik kan en waarom ik zo verdienstelijk ben, en u zo met eigen ogen zult zien wat u van horen zeggen had vernomen.'

De Koning had al geantwoord dat hij in verband hiermee zou doen wat God hem zou ingeven, maar dat hij uit zijn mond zo'n beslissing niet te horen zou krijgen, toen Arnould op de hoogte werd gebracht van het verzoek dat Evert had gedaan.

Meteen holde hij, nee, hij vloog naar de Koning toe, knielde voor hem neer en smeekte de vorst zo

goed te willen zijn in te gaan op wat heer Evert van Bierne vroeg.

De Koning zei:

'Hij heeft mij nog niet gezegd wat hij wil, en opdat hij het mij niet zou zeggen, en omdat ik wel vermoedde wat hij ging vragen, heb ik mij gehaast om te antwoorden.'

Evert zei: 'Ik vraag u niet mij land, geld of juwelen te geven. Ik verzoek u alleen uw woord te geven dat het vaststaat dat het gevecht tot het einde zal doorgaan, want anders zou ik, als ik niet langer voort vocht, beschouwd worden als overwonneling, leugenaar en verrader.'

Arnould hernam:

'Ach heer, welke grote gunsten weet u toch toe te staan aan degenen die u erom vragen!

En deze kleine toegeving zou u niet doen tegenover deze ridder, die u zo veel diensten heeft bewezen?

Bewijs hem die gunst, al ware het maar op verzoek van allen die hier aanwezig zijn, die het, naar ik vermoed, als een grote welwillendheid zullen beschouwen.'

Toen begonnen allen weer aan te dringen.

De Koning zag zich van alle zijden aangeklampt en omdat hij geen kans zag om te weigeren, zei hij haast tegen zijn zin tot de Graven, Hertogen en koning:

'Aangezien jullie er zo op aandringen vind ik het goed, en geef ik mijn woord.'

Waarop Arnould, die niet kon wachten tot de hele zin was uitgesproken, zich haastte hem de hand te kussen.

Allen zeiden: 'Op mijn woord, Arnould is erg bijdehand en geen man ter wereld kan hem ook maar een haar vóór zijn, want hij draagt de eer weg van dit verzoek.,

En zo ging elkeen zijns weegs en maakte zich op voor de grote dag die zeer nabij was.

Het was de vooravond van Sint Andreas dag toen de Koning Arnould en zijn wapenbroeder Gerard van Voorne bij zich liet roepen.

Zodra ze waren aangekomen, zei hij hun openlijk:

'Arnould, en Gerard, het is niet omdat jullie vreemdelingen zijn dat je moet denken dat jullie, wat gunsten betreft, er bekaaid af zouden komen of dat de anderen door woord of daad bedacht worden met meer eerbewijzen of gunsten dan hun toekomt.

Ik heb mij voorgenomen deze zaak te leiden met de grootst mogelijke eerlijkheid, en dus hoeft je niet bang te zijn.

En ook: als je iets tekort komt, heb je het maar te zeggen, want dan zal ik het je onmiddellijk laten bezorgen.'

Waarop Arnould antwoordde: 'Monseigneur, ik heb nooit gedacht, en zal er ook nooit aan denken dat uwe doorluchtigheid deze zaak op een andere manier zou leiden dan als gezegd. Een groot Koning bent u, en een dapper ridder, en ik ben er zeker van dat u uw zelf de grootste verantwoordelijkheid zal opleggen zodat niemand u ook maar iets zal kunnen verwijten.'

'En jij,' vroeg de Koning aan Gerard, 'heb jij soms nog iets nodig ? Zeg maar, want ik zal je niet teleurstellen.'

Gerard antwoordde: 'Eén ding heb ik van node, en dat wil ik u vragen, en dat is: ons de teugel te laten vieren en uw verzoek aan ons om dagelijks te trainen deze avond in te trekken, want ik zweer bij God dat er een vrouw is die mij slapeloze nachten bezorgt, maar die ik 's nachts, en dat zweer ik U, meen te zien en het is alsof zij zegt:

"Vier de teugel en kom bij me." Oefen niet teveel, neem je ontspanning.

Daarom verzoek ik u nogmaals ons de teugel te laten vieren, zodat zij in haar verlangen niet wordt gefnuikt.'

'Zeg eens, Gerard,' zei de Koning, 'is zij mooi ?' Hij antwoordde: 'Mij dunkt dat zij de mooiste ter wereld is, en er is niemand die haar ziet die niet op haar verliefd wordt.'

De Koning moest lachen en drong aan:

'Zeg eens: en is zij erg op jou gesteld?'

Hij antwoordde: 'Op mijn woord, heer, ik denk van wel, en morgen, als het God belieft, zult u het ondervinden, want met haar in mijn gedachten houd ik mezelf voor dat degene die het tegen mij opneemt, het kwaad zal krijgen, wat beslist zo zal geschieden.'

De Koning moest er hard om lachen en iedereen mompelde dat hij een erg onverschrokken krijgsman moest zijn en zijn eer recht zou doen wedervaren.

Hierna verlieten ze de Koning en begaven ze zich in uitgelezen gezelschap naar hun verblijf.

De Koning bleef achter met tal van Hertogen, graven en hoge heren, en elkeen verklaarde luidop dat ze nog nooit twee zulke knappe wapenbroeders als Arnould en Gerard hadden gezien voor een kamp, en dat heer Evert ongetwijfeld een erg dapper en sterk ridder was, vermetel, zeer stoutmoedig en ondernemend, maar dat Arnould als ridder voor hem niet moest onderdoen, hoewel hij niet zo'n prater was.

Over beide anderen zag iedereen wie de overhand had: William D'Erpe, was een schildknaap waar niet veel vlees aan zat en die kracht miste; hij was echter beweeglijk en onverschrokken als een leeuw, en hij ging er gewelddadig op los alsof hij des duivels was.

Hij was eveneens zeer behendig en geoefend in alle krijgsverrichtingen die de ridders eigen waren.

Daarom stelde men nog enige hoop in hem, want zo niet, ging iedere vergelijking tussen hem en Gerard mank.

Hoofdstuk 18

De dag van het gevecht brak aan.

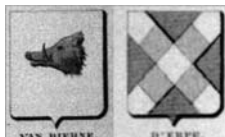
Iedereen stond vroeg op en zocht een plaats op waar ze goed konden zien, en niet alleen in de loge, maar ook op de begane grond dromde een talloze menigte rond het veld. De Koning en de Koningin kwamen eraan, en ik weet niet op welke wijze ik het aantal edelvrouwen zou kunnen tellen die van verre contreien waren gekomen, of de schare ridders en hoge heren.

Ik geloof niet dat er ooit zo'n grote opkomst was voor zulk een gelegenheid, want voor die gebeurtenis liepen de steden leeg, verdwenen de mensen uit de gemeenten, en de burchten bleven zonder bewaking achter, want de faam dit gevecht was zo groot en zo verbreid dat iedereen ernaar verlangde het te zien, vooral dan in deze situatie, die het met alle krachten erachter eigenlijk tot een politiek viergevecht maakte.

De Hertogen, Graven, en andere hoge heren stelden van hun kant alles in het werk om hun favorieten zo gunstig mogelijk te doen uitkomen en brachten hen naar het veld met zoveel mogelijk vertoon en pronk.

Arnould en Gerard wendden zich onmiddellijk naar het podium waarop de Koning zat, en ze maakten voor hem een buiging en nadat ze eveneens de Koningin en de andere heren en edelvrouwen hadden begroet, begaven ze zich onder luid kabaal van muzikanten en trompetters naar hun tent, die uiterst luisterrijk was.

Ze droegen een blauw witte wapenrok met de eenhoorn en Sint Andreas kruis, Van de andere kant kwamen heer Evert van Bierne en William D'Erpe met evenveel pracht en praal en niet minder luidruchtig aangereden, met rode wapenrok waarop zwarte adelaars

William D'Erpe vroeg de Graaf van Bouville hem tot ridder te slaan, en omdat de Graaf dit weigerde te doen in aanwezigheid van de Koning, beval de Koning zelf het toch maar te doen, en zo werd hij dus ook ridder.

Hierna trokken de vier ridders zich terug in hun respectieve tenten.

De Koning maakte een begin met de plichtplegingen die gebruikelijk zijn op zulke dagen en stuurde onderhandelaars om vrede en verzoening te bepleiten.

Maar heer Evert, die ze als eerste benaderden, schuimbekte en zei dat hij hun geen vrede kon aanbieden, maar wel de dood.

En omdat noch de een noch de ander wilde toegeven en allen tot een handgemeen wilde overgaan, keerden ze terug naar de Koning met het antwoord.

Meteen liet de Koning hen zweren op het kruis en de evangeliën dat ze geen bezweringsformules en andere teksten of hulpmiddelen bij zich hadden en alleen de uitgekozen wapens zouden gebruiken.

Terwijl dit alles geschiedde, was er een monnik die aankwam op het moment dat de ridders hun tent gingen verlaten om de strijd aan te gaan.

Tot tranen bewogen riep hij de Koning luidkeels toe:

'Bent u een afvallige, of wat bent u bezig te doen?

Waarom werpt u zich op als een vijand van God en schendt u Zijn wet, die zulke waanzin verbiedt?

Zeg eens, heer koning, vechten deze ridders tegen de moren ter vrijwaring van de leer van Christus, of willen ze Herodes, hun vijand, ombrengen, of wat is hier gaande?'

De edellieden riepen de monnik zijn mond te houden want dat deze zaak wel ridders maar geen monniken aangingen.

En hoewel de monnik die zijn naam Swer-Almus was, hoe langer hoe harder schreeuwde, hoorde men hem niet, omdat de edellieden zo veel kabaal maakten, en ze drongen hem van het veld omdat hij een hinderpaal was voor wat ze wilden dat gebeurde.

In ieder ander geval zouden ze hem grote eer bewezen hebben voor zijn woorden, zoals hij trouwens ten zeerste verdiende.

De tijd verstreek, en daar zie je nog een andere hindernis komen opduiken, namelijk een jonkvrouw die met een groot gevolg kwam aanstappen en die de Koning liet verzoeken haar toelating te verlenen om Arnould nog vóór het gevecht te ontmoeten.

De Koning vroeg wie dat was en er werd hem geantwoord dat het Aleidis was, en daarover was de Koning zeer verheugd.

Hij liet Arnould uit zijn tent komen.

Deze begaf zich naar een hoek van het strijdperk en toen hij Aleidis ontwaarde, verheugde hij zich ten zeerste.

Nadat zij de groeten uit Vliethof had overgebracht, zei Aleidis hem tot tranen bewogen: 'Arnould, ik had je hier liever in een ander gewaad en een andere kledij gezien.'

Arnould antwoordde: 'Mijn allerliefste nichtje, sinds ik ridder ben heb ik mij nog nooit beter opgetuigd gezien als nu.

Ga nu naar de Koningin, die blij zal zijn je te zien, en wat mij betreft kan ik je zeggen dat er ter wereld heden geen twee mensen zijn die mij zo veel vreugde konden bezorgen als jij hebt gedaan.

Gezegend zij God, die je naar hier gezonden heeft, en degene die je heeft gestuurd geef ik hiervan de eer.'

De Koningin ontving Aleidis niet zonder feestelijk vertoon, voegde zich bij haar en zei: 'Wat denk je, Aleidis, van jouw ridder?'

De jonkvrouw antwoordde: 'Bitterheid is mijn deel, want ik had hem liever in andere omstandigheden aangetroffen!'

Swer-Almus kwam bij Arnould en zegende hem en Gerard voor de strijd, tevens smeerde hij een olie op de zwaaden van Arnould en Gerard, welke hij ook zegende.

Op de vier hoeken van het veld werd omgeroepen, samen met de andere, gebruikelijke beschikkingen van een dag als deze, dat niemand nog een woord mocht spreken of tekens maken.

En nadat de tenten waren afgebroken, sloegen de ridders het vizier van hun helm neer, hun vrienden lieten hen alleen en namen de tenten van het veld; alleen hun schildknappen bleven nog, en nadat ze hun aksen hadden opgenomen, zetten ze zich in beweging.

Vaak en veelvuldig had heer Evert eer behaald in het strijdperk, waar hij zich op leven en dood had gewaagd en waaruit hij roemrijk te voorschijn was gekomen, en in tal van contreien ter wereld werd zijn riddergeest zeer op prijs gesteld, zodanig zelfs dat velen over zijn overwinningen met gouden letters boeken waren gaan schrijven, zoals schrijvers nu eenmaal plegen te doen, hoewel de wederwaardigheden alleen maar zilver waard waren.

En als Evert nu redelijk was geweest, zou zijn aardse eer er wel bij varen, want zijn kracht was groter dan zijn verstand.

Hij had er echter geen idee van dat vrouwe Fortuna er ook maar iets mee te maken kon hebben, hij was ervan overtuigd dat zijn heldendaden alleen toe te schrijven waren aan zijn eigen moed en kracht.

Evenzo dacht hij dat de na-ijverige honden hem niet ten bate van de Ever uit het woud hadden gehaald, maar om zijn heldendaden te verwezenlijken en dat ze hem aanmoedigden met bont geblaf en tal van beten, en hij wist niet dat hij, nadat hij in het beestenpark terecht was gekomen, er alleen maar uit kon raken door de schrandere jager, die hem bij het poortje op stond te wachten, om hem te overwinnen en neer te halen.

En zo heb ik gezien hoe hij - en het is alsof ik hem nog voor mij zie - met stekelige rug en nek, gebogen hoofd, knarsende tanden, die hij de een met de ander wette, en kwijlend zich als een razend beest woest op Arnould aanviel.

Arnould liep omzichtig en zeer beheerst op Evert toe. En toen hij hem dicht was genaderd, sloegen ze zwaar op elkaar in met de zwaarden.

Evert dacht dat hij met deze aanval Arnould zou doen wijken, maar het liep anders, want nadat Arnould zijn aks tussen hen in had geheven, gaf hij te kennen vastberaden en hardnekkig te zijn, en hij bleef even bewegingloos en stevig op zijn benen staan, en stootte hem dan een eind van zich af.

Hierbij gebruik makend van Evert zijn eigen krachten .

Dit treffen had tot gevolg dat beide ridders, die elkaar niet uit het oog verloren, ongetwijfeld net zoals de anderen onderkenden wie van beide strijders de sterkste was.

De toeschouwers werden lijkbleek en ieder vormde in zijn binnenste zo zijn eigen oordeel.

De ridders begonnen nu dubbel zo hard toe te slaan. Evert, die eerder stoutmoedig dan verstandig was, ondernam een heftige aanval. Arnould bood weerstand en wachtte zich ervoor aan te vallen tenzij hij zijn tegenstander behoorlijk schade kon toebrengen.

Heer Evert weerde zich dat het met geen pen te beschrijven valt, en stelde op verschillende manieren en met geweld en met ongelooflijke vermetelheid alles in het werk om Arnould eronder te krijgen.

Maar door al die krachtsinspanningen en de onverzettelijkheid die hij van de andere kant ondervond, begon de vermoeidheid toe te slaan.

Want hij had geen maat weten te houden en al zijn krachten ingezet om te kunnen toeslaan, terwijl Arnould zijn slagen afweerde, opving of zijn armslag onzeker maakte, en aan de andere kant sloeg hijzelf hard toe als hij zag dat heer Ever zich zwaar aangeslagen voelde. Zo ging het gevecht nog een hele tijd voort en beiden wisten meesterlijk om te gaan met hun zwaarden.

Bij de beide anderen verliep de zaak net andersom, want William D'Erpe, die ongetwijfeld zag dat Gerard van Voorne, heel wat sterker gebouwd was dan hij, ging in de verdediging en dacht dat hij zich met listigheid en handvaardigheid niet alleen staande kon houden, maar ook dat het hem mogelijk zou zijn de tegenstander te overwinnen.

Maar sluwheid haalt weinig uit tegen grotere sluwheid die gepaard gaat aan grote kracht, en daarom moet de mens maar niet te veel vertrouwen op zijn kennis, want die is niet opgewassen tegen kennis die verbonden is met kracht.

Toen Gerard het gebrek aan kracht bij William doorhad, viel hij, na op hem een beetje druk te hebben uitgeoefend om hem te leren kennen, onstuimig op hem aan en gaf hem zulke harde klappen dat terugtrekken noch stoppen of zelfs uitwijken weinig baatte, want hoezeer William zich ook draaide en keerde, de ander bleef hem volgen en oefende almaar druk op hem uit door hem er ongenadig van langs te geven.

En hij bracht hem zodanig in de war dat William niet meer wist welke partij te kiezen, want er was geen verweer tegen die ridderschicht opgewassen, omdat zijn aanvallen niets weg hadden van een ridder, maar wel van een vreselijk onweer.

Hij trof hem zo vaak op zijn hoofd dat William versuft raakte.

Gerard merkte het en hield daarom in en wilde hem in zo'n toestand niet langer meer nazetten.

Hij draaide zich om naar de anderen en zag dat ze in een dodelijk gevecht verwickeld waren en elkaar verschrikkelijke slagen toedienden, en dat heer Evert al niet meer zo hard toesloeg op Arnould, waardoor deze, die zich verdedigend had opgesteld, nu de uitdager werd en heer Evert in de verdediging drong.

En als de Koning het nu had liefd, zou hij, zoals de zaken ervoor stonden, er een eind aan gemaakt hebben, want er waren er al die er spijt van hadden zoveel te hebben gekletst.

Heer Evert trekt terug tegen een rots en ontwijkt de slagen van Arnould.

Het zwaard van Arnould slaat op de rots en. O wonder, de rots spijt in twee helften. Iedereen werd met stomheid geslagen. De legende van het zwaard werd waarheid. in de juiste handen kon je met het zwaard rotsen splijten.

Arnould kreeg hierdoor nog meer kracht en achtervolgt zijn tegenstander en beukt verwoed op hem in. Heer Evert raakt uitgeput en hij snakt naar adem, zodat zijn polsslag verzwakt.

Inmiddels leek het Gerard dat het lang genoeg had geduurd.

Hij kwam naderbij en wilde Arnould een handje toesteken en tilde zijn aks omhoog om Evert een slag toe te dienen. Maar Arnould schreeuwde luidkeels:

'Laat dat aan mij over, want ik verzeker je dat hij vanwege dit gevecht niet de eerste zal zijn om aan God vergiffenis te vragen voor zijn fout mij uit te dagen.'

Arnould gaat er dan harder tegenaan en toont al zijn kunnen, want de ganse dag had hij zijn krachten zoveel mogelijk gespaard.

Heer Evert draalde maar in het rond en deinsde terug, en kon nog nauwelijks zijn armen optillen om de aks af te slaan, want de klappen die hij had gekregen, waren dusdanig en zo veelvuldig dat hij er niet meer in slaagde nog terug te slaan.

Langzamerhand week hij terug, naderde een hoek van liet veld om te zien of er daar soms nog een uitweg was.

Hij keek om en zag dan dat hij zich heel dicht bij de omheining bevond, en hij haastte zich om zich in die hoek terug te trekken.

Toen hij deze echter bereikte, dacht hij achterover te vallen en hij zou zeker zijn neergestort als de palissade hem niet in zijn rug had gesteund.

Waarop Gerard, die zag dat Arnould zijn hulp niet nodig had, zich naar zijn man wendde, hij stelde vast dat hij op zijn aks steunde, en viel op hem aan.

Hoewel William afgemat was en niet meer op zijn benen kon staan, richtte hij zich op om aan te vallen, en als een razende hond wendde hij zich tegen Gerard.

Zijn aanval had echter niets te betekenen, want na enkele slagen pakte Gerard hem vast en schudde hem zo verschrikkelijk heen en weer dat hij hem tegen de grond keilde, waar hij bleef liggen en geen enkel gebaar van afweer meer maakte, geen adem meer kon halen en haast stikte van spijt.

Gerard, die over hem gebogen stond, tilde het vizier van zijn helm op en zei: 'William, wil je nog langer vechten ?'

Hij antwoordde: 'Jawel.' Maar hij bewoog geen vin meen Waarop Gerard hem zei: 'Geef je over aan mij.'

Hij antwoordde: 'Dat wil ik niet en dat kan ik niet. Mijn eergevoel laat het niet toe.'

Gerard dan weer: 'Zie je dan niet dat ik je van het leven kan beroven?'

William antwoordde: 'Doe maar wat je kunt, dit is jouw dag, maar overgeven zal ik mij nooit.'

De Koning gaf de vertrouwelingen bevel zich op te stellen tussen de ridders en hun niet meer toe te laten verder te strijden.

Hij kwam snel van het podium af, liep op William toe en zei hem het gevecht niet meer voort te zetten. Daarna begaf hij zich naar de anderen, die de strijd tot het uiterste hadden gevoerd, en hij zei tot Arnould:

'Ik verzoek je omwille van mijn eer dit gevecht te staken.' Arnould hield in en vocht niet meer verder.

Maar op dat moment verliet heer Evert de hoek om naar Franse gewoonte, als de vertrouwelingen zich tussen hen opstellen, meteen nog driester te worden en te laten zien dat het hun niet bevalt wat hun vertrouwelingen doen, en hij schreeuwde de Koning luidkeels toe:

'Monseigneur, dat is niet wat u mij beloofd hebt. Waarom dan doet u mij zo veel oneer aan?

Want de dood is mij dan liever dan het leven. Wilt u mij soms om het leven brengen, nu mijn tegenstander het niet kan?'

En terwijl hij dit zei, liep hij als een waanzinnige op Arnould toe om hem met zijn aks te treffen, want zijn zwaard was hem uit de handen gevallen. Maar Arnould viel op hem aan en klampte hem vast, en iedereen voorzag dat hij hem tegen de grond had geslingerd als de Koning er niet was geweest, die hem bad dit niet te doen.

Arnould liet hem daarom al los, maar heer Evert wendde alle krachten aan en klampte zich aan hem vast, en ik denk dat hij zou zijn neergevallen als hij zich niet aan hem had vastgehouden.

Waarop Arnould tegen de Koning zei: 'Majesteit, ik verzoek u opzij te gaan, en laat mij die waanzinnige afstraffen, hij zou zich al lang stilhouden als u niet in de buurt was.'

Alle vertrouwelingen hadden de handen vol om heer Evert in bedwang te houden, maar Arnould verroerde zich niet.

Waarop de Koning die het niet begrepen had op al dat dolle gedoe, zei:

'Evert, weinig gezond verstand heb je, en wat je daar uithaalt betaamt een ridder niet.'

En hij gelastte de vertrouwelingen heer Evert, alsook zijn wapenbroeder, van het veld te voeren.

Daarna nam de Koning de twee andere ridders bij zich en ging tussen hen in staan, en maakte zich op om zo met hen het strijdperk te verlaten onder het grootste eerbetoon dat hij hun maar kon geven.

Ze moesten echter nog even wachten alvorens het veld te ruimen, want heer Evert en zijn wapenbroeder konden van uitputting niet vooruit, en voor ze ook maar een stap konden zetten, moest men hen ontdoen van hun uitrusting.

De Koning deed beide ridders uit den vreemde al uitgeleide toen de Hertog van Bourgondië, de Graaf van Namen en tal van andere hoge heren Arnould en Gerard omringden, en ze vergezelden hen al zingend naar het paleis van de Koning.

En toen de Koning van zijn paard afsteeg gaf hij de ridders oorlof om naar hun verblijf te gaan.

Dan hadden jullie de kreten van ridders en edellieden eens moeten horen, het geraas van klarenblazers en muzikanten, feestgedruis en uitgelaten vreugde!

'O, God,' zei iedereen, 'als wij maar eens waren als een van deze twee!'

Ze begaven zich naar de woning van Arnould, waar de avonddis klaarstond. Vele edellieden en hoge heren en een menigte ridders werden aan tafel genood, en er werd gefeest en gevierd dat het niet te beschrijven valt, want ik kan jullie verzekeren dat het al een hele tijd geleden was dat er in die stad nog zo'n avondmaal had plaatsgehad.

Enkele dagen verstreken en in Parijs werd over niets anders gepraat dan over dat gevecht. En ongetwijfeld kun je wel denken dat dit heel wat ongerief en opschudding veroorzaakte, want in het algemeen gaf iedereen alle lof aan de vreemde ridders.

Maar enkele vrienden van heer Evert, die het daar erg moeilijk mee hadden, begonnen ook hun stem te verheffen en zeiden dan wel niet helemaal het tegenovergestelde, maar wilden te verstaan geven dat heer Evert nog niet overwonnen was maar zich nog had kunnen verdedigen als de Koning niet tussenbeide was gekomen.

Maar heer Evert, die erkende dat Arnould wel degelijk een onversaagder ridder was dan hijzelf, en de gelegenheid niet voorbij wilde laten gaan, zocht Arnould op, die zich te midden van alle grote heren van het hof bevond en die in aanwezigheid van de Koning verscheidene aangelegenheden aan het bespreken waren, en hij sprak hem als volgt toe:

'Heer Arnould, het is inderdaad zo dat ik, aangezet door slechte raad, het heb aangedurfd je te vorderen tot een gevecht, en sommigen praten en oordelen maar over iets waar ze niets van af weten omdat ze de dag van het gevecht geen notie hadden van de toestand waarin ik mij bevond toen de Koning tussenbeide kwam,

en ze beweren zaken die ter wereld niet bestaan noch gebeurd zijn.

En daarom wil ik, die de feiten toch beter ken dan wie ook, alle betwistingen uit de wereld helpen en openbaar maken in welke staat ik mij bevond.

De waarheid is, Arnould, dat ik zo uitgeput en afgezwakt was dat ik niet meer kon, en jij hebt mij ook voortdurend beter en harder dan ooit afgeslagen.

Toen ik mij in de hoek van het veld terugtrok, dacht ik op die manier er iets aan te kunnen verhelpen, wat mij echter door jouw toedoen werd belet, want het had mij weinig gebaat, zoals ik onmiddellijk inzag, aangezien je mij gedood zou hebben als de Koning dit niet had verhinderd, waarvoor ik hem niet het minst dankbaar ben. Daarom ook klampte ik mij aan jou vast als iemand die alle besef kwijt was, en verlangde alleen maar te sterven.

Alle hoop om nog te ontkomen was immers ijdel.

Had het God maar liefd dat het zo verder was gegaan, want eerder dan mij aan jou te willen vastklampen, trachtte ik mij overeind te houden, anders zou ik van uitputting zijn ingestort.

Het was echter de Koning, tegen wie ik mij niet kon verzetten, die mij redde van de dood die ik uit alle macht in jouw handen zocht, en ik zag haar reeds voor mij, maar uit vrees voor de Koning vluchtte zij en verdween.

En daarom geef ik mij, als de mindere en in vergelijking met jou zwakker aan krachten, aan je over op dat veld, iets wat ik die dag voor niets ter wereld gedaan zou hebben.

Allen die daar zaten en dit alles hadden gehoord, waren uit het lood geslagen, keken Arnould aan en wachtten op wat hij zou doen.

Maar zodra heer Evert ophield met spreken, nam Arnould zijn muts af en zei het volgende:

'Heer Evert, ik bewonder degene die jou heeft aanbevolen deze woorden uit te spreken, want het ware redelijker geweest als ik die tot jou had gericht.

Ik bid je dan ook deze tot mij te laten doordringen, want nog nooit had ik het zo zwaar als die dag.

Ik dank ook de Koning, die niet heeft gewild dat omwille van zo'n kleinigheid een van ons te gronde ging, of misschien allebei wel, want van de dingen die komen gaan kent God alleen het einde.

En degenen die daarover een oordeel uitspreken, zouden er beter aan doen te zwijgen, want het einde kunnen zij en niemand ter wereld voorzien.

Daarom, Evert, als je eronder verstaat dat ik je handen niets meer verschuldigd ben, hier sta ik, of stuur mij anders naar een plaats die je verkiest, waar ik je zo lang

ter beschikking zal staan tot het je behaagt mij van alle schuld te ontslaan en mijn vrijheid terug te schenken.'

Nadat alle omstanders de woorden van de ridders met verbazing hadden beluisterd, wisten ze niet wat te zeggen. Waarop Gerard naar voren trad en naar William D'Erpe ging, en hij zei:

'William, ik wil beslist niet minder hoffelijk zijn dan die twee. Ik ben jouw gevangene, en ik zweer bij God niet van jouw zijde te wijken tot je van mij de losprijs hebt aanvaard die je maar wilt en ik zal kunnen betalen.'

William zei hierop: 'Heer Gerard, ik ben blij een gevangene als jij te hebben. Daarom vraag ik je met mij mee te gaan en je woord te houden.' Iedereen was blij dat het nu weer alles pais en vree was.

En Evert omhelsde Arnould en Gerard, en zo ook omhelsde Arnould William.

Voornoemde William omhelsde echter Gerard niet, maar met grimmige en verstoorde blik nam hij van iedereen afscheid en nam hem mee naar zijn verblijf.

Nadat een heerlijk maal was klaargezet, plaatste hij hem naast een zeer mooie jonkvrouw, die een zuster van hem was en Yolande heette. En zo deden ze zich te goed aan het eten.

Toen ze ermee klaar waren, betraden ze gedrieën een vertrek, en hij sprak hem als volgt toe: 'Gerard, jij bent mijn gevangene uit eigen wil en je hebt gezworen niet van mijn zijde te wijken zonder de losprijs die ik van je mag ontvangen.

Ik heb je daarop gezegd dat ik daar blij mee ben. De losprijs die ik van je wil is dat je mijn zuster een kus geeft, waarmee je schuld onmiddellijk ingelost zal zijn.' Hierop gaf Gerard de jonkvrouw een kus. En toen hing William hem een prachtige, gouden ketting om de hals, die de Hertog van Bretagne hem had geschonken, en hij zei:

'Gerard de losprijs heb je nu betaald, maar ik heb de schuld nog niet ingelost die ik bij je heb, want je had mij op de grond geworpen en mij hebben kunnen doden als je dat had gewild.

Maar jij, die met mij meer mededogen heeft dan ik met mezelf, hebt mij het leven geschonken, waarvan ik mij uit alle macht wilde beroven.

Doe dus met mij en met al wat ik heb wat je belijft. En jij, Yolande, doe zonder tegenspraak alles wat Gerard wenst, want hij heeft je een broer bezorgd zoals ik nu ben en die je verloren zou hebben als hij zo weinig gezond verstand had gehad als ik.'

En na nog een hapje verliet hij het vertrek en liet Gerard en Yolande alleen achter, en na de deuren dichtgetrokken te hebben sloot hij hen op.

Gerard, die dol op mooie vrouwen is, en van zijn huwelijk met Hylwif van Borssele zeker geen gevangenis voor zichzelf maakte, was nu alleen met de jonkvrouw en moest lachen om dat spelletje, en zei:

'Als alle gevangenen een bewaker hadden zoals ik er een heb, zouden ze niet bang moeten zijn voor de dood, en evenmin zouden ze ernaar verlangen de gevangenis te verlaten. Daarom, als je daarmee kunt instemmen, en als ook je broer akkoord gaat, wens ik je tot tafeldame voor de tijd dat ik nog in Parijs aanwezig ben.'

De jonkvrouw antwoordde dat zij hem niets zou weigeren dat hij verlangde.

Waarop Gerard opstond, naar de deur liep en luidkeels William riep, die kwam aanlopen en zei: 'Gerard, ben je het gezelschap van mijn zuster soms al moe?'

Waarop Gerard antwoordde: 'William, ik ben helemaal niet moe, maar ik kom haar vanavond halen als mijn tafeldame.' Wij hebben afgesproken dat ze die rol vervult tot ik binnenkort weer afreis naar Zeeland' Tot die tijd behandelde hij Yolande als een dame zoals Arnould Aleidis.

Arnould liet zich door Gerard op de hoogte laten stellen van de situatie in Holland.

Hij vertelde: 'Graaf Jan I van Holland is ernstig ziek geworden.' Ik ben op pad gestuurd om zijn oom Jan van Avesnes de Hertog van Henegouwen te vragen om hem bij te staan in het dagelijks bestuur.

Wolfert van Borssele heeft inmiddels zoveel vijanden als vrienden gemaakt, en is in Holland zeker niet geliefd. Binnenkort reis ik weer terug naar Henegouwen om te zien af Jan van Avesnes bereid is met mij mee te gaan naar Holland.

Tot nu toe staat hij nog niet erg te popelen om de problemen daar op te lossen. 'Ik denk dat ik met je mee afreis naar Henegouwen' zei Arnould.

'Mogelijk kan ik helpen de Hertog te overreden mee naar Holland en Zeeland te gaan zodat ik dan in zijn gevolg legaal kan terugkeren naar mijn vrouwe Ida.'

Hier in Frankrijk is een te grote lobby tegen ridders uit den vreemde zoals wij om hun eigen privileges veilig te stellen.

Hierop besloten zij, gezamenlijk met Graaf van Gelre, en de heren van Veurne en Bapaume, de Koning van Frankrijk in kennis te stellen van hun vertrek naar Henegouwen.

De Koning was hierover allerm minst verrast, omdat de mannen in Frankrijk tegen zijn zin, niet de eer waren toegekomen die zij verdienden.

Nochtans wilde de Koning toch hen niet zomaar laten vertrekken.

Hij liet een groot banket aanleggen ter ere van de ridders uit de lage landen, en beloonde Arnould en Gerard met een hoge Franse ridderlijke onderscheiding.

Ook Catharina van Beieren was op dit feest aanwezig met haar moeder.

Zij was al enigszins over haar verdriet dat zij Arnould niet kon krijgen, en was alsnog ingegaan op de wens van haar moeder om de Graaf Hugo van Bouville te huwen.

De Graaf van Anjou en de Hertog Karel van Valois, konden zich daar bij neerleggen, want die zaten inmiddels al weer andere plannen uit te broeden zoals een verbond met de Paus om tegen de Tempelridders op te treden.

Ook de Hertogin van Beieren beloonde Arnould uit dankbaarheid met een hoge ridderlijke Duitse onderscheiding zodat zijn ridderlijke daden niet alleen in faam maar ook tastbaar bewezen waren.

Aleidis kon haar trots voor Arnould niet onder stoelen of banken steken, en was zo blij ook voor vrouwe Ida dat het allemaal zo goed was afgelopen, dat zij de Hertogin en haar dochter Catharina omhelsde en begon te kussen.

Het feest ging nog tot diep in de nacht door.

Hoofdstuk 19

De volgende dag vertrok het gezelschap richting Henegouwen. De faam van Arnould en Gerard was hen voorgegaan, want onderweg waren de dolende ridders stuk voor stuk uit respect opzij gegaan voor de stoet van edelen met de standaard van "de Cupere met het Andreaskruis"

Hierdoor ging de reis naar Henegouwen zonder verdere conflicten en voorspoedig. Zij reisden door tot de stad Bergen alwaar de Graaf van Henegouwen zich op dat moment bevond. Jan van Avesnes was blij Arnould te kunnen ontmoeten in zijn Graafschap. 'Arnould mijn goede vriend ik ben blij je weer heelhuids terug te zien na je avonturen in Parijs.' 'Mijn Hertog' antwoordde Arnould 'u had mij geen betere medekamper kunnen zenden dan u heeft gedaan met Gerard van Voorne. Ik ben u daar zeer erkentelijk voor.'

Hertog Jan I van Henegouwen, antwoordde; 'Gerard zal inmiddels wel tegen je verteld waarvoor hij hier in Henegouwen aanwezig is. 'Ik ben op de hoogte mijn Heer,' zei Arnould. 'Ik wil u dan ook met kracht verzoeken zijn opdracht in te willigen en met ons naar Veere in Zeeland af te reizen alwaar uw neef Graaf Jan I van Holland zich bevind en het land bestuurd.' 'Ik zal er nog eens over nadenken,' zei Jan van Avesnes. Nu wil ik dat jij en Gerard en de rest van het gevolg gaan rusten van de reis. Morgen gaan jullie met mij en enkele gidsen de stad Bergen bezichtigen, daarna organiseer ik een groots banket ter ere van jullie dappere daden in Parijs en de overwinning die wij gezamenlijk in Gisors hebben behaald.'

Het werd een groots feest in Bergen, op het banket werd vooral Aleidis, - die nu zei geen gevaar meer liepen haar eigen naam Margaretha weer voerde - geprezen voor haar schoonheid. Ook nu de ridders en vooraanstaande heren wisten dat zij een nicht is van Arnould en geen echtgenote, konden ze vrijelijk naar haar hand dingen.

Ook Arnould werd belaagd met vragen in die zin, maar deze weerden ze af door ze naar de vader Jan van Renesse die nog steeds in Vlaanderen verbleef te verwijzen. Ook Arnould en Gerard werden omringd door jonkvrouwen, maar Arnould bleef vrouwe Ida trouw. Gerard had een heel ander inzicht en wat minder moeite met de huwelijkse trouw, hij genoot dan ook volop van de aandacht die de dames hem schonken.

Tijdens het feest vroeg de Hertog van Henegouwen het Woord. Hij zei; 'Omdat Arnould en Gerard zich hebben laten leren kennen als zijnde ridders van uitzonderlijke klasse, is het mijn wens om hen op te nemen in de ridderorde van Henegouwen. Zij mogen mij dan ook begeleiden als mijn adviseurs naar Zeeland en Holland waar ik ben uitgenodigd door mijn neef, Jan van Holland.'

Hierna sloeg Jan van Avesnes, Hertog van Henegouwen, Arnould de Cupere, en Gerard van Voorne, tot ridder van de Henegouwse orde.

Enkele dagen later vertrok de Henegouwse delegatie naar Veere in Zeeland. De Heren van Veurne en Bapaume gingen hun weegs naar Vlaanderen en de Graaf van Namen naar zijn eigen Graafschap.

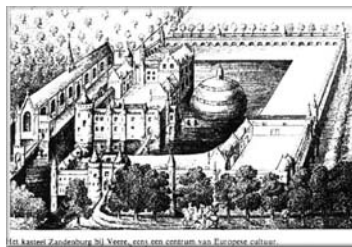
Vliethof was inmiddels door heraut Paulus op de hoogte gebracht van de terugkeer van Arnould samen met het gevolg van de Hertog van Henegouwen.

Jonkvrouwe Ida, maakte zich op om met gevolg naar Veere af te reizen, waar zij Arnould weer zonder heimelijkheden in haar armen kon sluiten. Ze verzocht aan Job: 'Stel een reisgezelschap samen om je kasteelheer in Veere te mogen ontmoeten.'

'Komt heer Arnould weer terug,' vroeg hij ingetogen? 'Ja,' zei Ida, en zij ging met het goede nieuws naar Dorothea en Diederik. De Volgende dag vertrokken zij naar Veere.

Het gevolg van de Hertog van Henegouwen, was inmiddels op het eiland Walcheren aangekomen. Arnould liet de Hertog trots de weidsheid van het eiland zien en vertelde hem; 'Deze eilanden zijn het waard om voor te vechten en te sterven. Dit is mijn vaderland.'

Veere kwam in zicht, en daarmee ook het machtige kasteel Zandenburg, alwaar Graaf Jan I zich bevond. Klaroengeschal luidde toen de stoet aankwam.

Zij werden in Zandenburg onthaald door Wolfert van Borssele, en ook jonkvrouwe Ida stond al op de binnenplaats klaar om Arnould, Diederik, swer-Almus en Margaretha te verwelkomen. Het Franse avontuur was eindelijk ten einde. Gelukkig met goede afloop.

Wolfert zei: 'Arnould, je roem is je voorgegaan. Er is in Middelburg veel over jou gepraat. De onbekende moedige ridder met het groene schild.'

Arnould antwoordde hem; 'Alle eer en roem die mij toekomen kome eerder de Hertog van Henegouwen toe.'

Zonder deze eerzame Hertog en zijn ridders, de moedigste die ik ooit heb ontmoet was het met mij misschien niet zo goed afgelopen.'

Jonkvrouwe Ida vloog na de officiële begroetingen Arnould om de hals en verwelkomde hem weer in Zeeland. 'Indien je hier weg kan neem ik je direct mee naar Vliethof,' liet zij weten.

Ook haar nicht Margaretha omhelsde en verwelkomde zij evenals Diederik. Ook Casper die al een flinke man was geworden omhelsde zijn vader en verwelkomde hem.

Jan van Avesnes, begon direct met het complimenteren van Ida.

'Wat een veelheid aan schoons brengt dit goede land toch voort,' verzuchtte hij.

'Eerst Margaretha, nu Ida en de jonkvrouwen in haar gevolg. Ik begin nu te begrijpen waarom Arnould, terug naar Zeeland verlangde'

Wolfert nodigde Jan van Avesnes en zijn raadsleden waartoe ook Arnould behoorde uit om in de raadzaal Graaf Jan I van Holland te bezoeken.

Het was inmiddels juli 1299. De Hertog van Henegouwen bleef bij zijn neef de Graaf van Holland om hem bij te staan.

Arnould kreeg oorlof om met zijn familie naar huis terug te keren.

Hoofdstuk 20

Arnould was nog maar enkele dagen op Vliethof gearriveerd. Er was een redelijk stabiele vrede op het eiland Voorne. Plots kwam er een groep ruiters naar Vliethof. Arnould werd op de kantelen geroepen, en zag Filips van Wassenaar als aanvoerder van een groep ridders. Hij riep, 'we hebben je steun nodig Arnould.'

Arnould liet de poort openen en Filips kwam met enkele anderen de binnenplaats opgereden.

In de raadzaal stelde Filips bij een kroes wijn enkele ander Hollandse edelen aan Arnould voor.

'Dit zijn Philips van Duivenvoorde en zijn twee broers Jan en Dirk. Daar staan de gebroeders Pieter en Willem de Sandhorst'

Pieter zei, 'wij zijn blij je te leren kennen Arnould.'

Je Franse avonturen worden bezongen door heel het land' Philips van Duivenvoorde vertelde wat er aan de hand was.

'Het word te gek met Wolfert van Borssele. Hij zet alle edelen van Holland onder druk. We willen dat jij ons met Jan van Renesse in contact gaat brengen.'

'Jan van Renesse zit in Vlaanderen, en jullie hebben er zelf aan meegewerkt dat hij werd verbannen,' zei Arnould. Hoe denken jullie dat hij zal reageren.'

Phillips antwoorde: 'Och als hij hoort dat het om het buitenspel plaatsen van Wolfert van Borssele gaat, zal hij een en al oor zijn.'

'Ik wil proberen Jan te bereiken. Als er een ontmoeting van komt, zal ik het jullie in slot Teylingen laten weten.'

Arnould ging op weg naar Gent. Hij had vernomen dat Jan van Renesse in dienst van Gwijde van Dampierre, in het slot Gravensteen verbleef.

Te Gent aangekomen, hoefde hij niet te zoeken. Wat een machtige kasteel dacht hij bij het aanschouwen van het Gravensteen.

Bij de wacht maakte hij zich bekend als heer van Vliethof, Arnould de Cupere, en dat hij de heer van Renesse zocht.

Arnould werd naar een zaal gebracht, en werd verzocht even te wachten. Hierna kwam Jan van Renesse binnen.

'Arnould, wat brengt jou naar Gent?' Vroeg Jan.

'De Hollanders hebben mij verzocht om hen in contact te brengen met jou. Ze hebben plannen om Wolfert van Borssele ten val te brengen.'

'Het wordt hen te heet onder de voeten hé,' antwoordde Jan.

'Ik denk het wel' antwoordde Arnould. 'Ze worden nu door een Zeeuw geregeerd, en dat vinden ze samen met het inleveren van hun privileges maar niks.'

'En wat zijn ze dan van plan,' vroeg Jan ?

'Ik heb Filips van Wassenaar op bezoek gehad, en die sprak over buitenspel zetten. Ik denk eigenlijk

dat ze hem willen vermoorden.

Ikzelf sta daar niet achter en werk daar ook niet aan mee,' zei Arnould.

Jan zei, 'Arnould in het politieke leven zullen dit soort dingen altijd blijven voorkomen. Je kan eigenlijk voor jezelf al een invulling geven, dat wanneer je teveel partijen voor het hoofd stoot, je langste tijd is geweest. Er hangen teveel machtsfactoren en rijkdom vanaf.

Kijk terug naar enkel jaren geleden. Jou Graaf Floris V. Vermoord door zijn eigen vazallen. De adel is een te grote machtsfactor om te proberen uit te schakelen.

Als je er tien met je mee hebt, zul je er twintig tegen je hebben indien je op gewin ten koste van hen uit bent.

Zie nu hoe Wolfert er voor staat.

Enkele Zeeuwen steunen hem, de andere Zeeuwen staan te popelen om hem te zien verdwijnen.

De Hollanders, zien hem liever vandaag dan morgen verdwijnen, bij het buitenland heeft hij het ook verbruut.

Net als Floris V, heeft hij invloed en macht bij het volk, alleen komen die altijd iets te laat ingeval van een aanslag. De adel heeft het geld de rijkdom en de macht.

Die moet je politiek te vriend houden als je wilt overleven. Dat is Wolfert even vergeten.

Ik zal ook niet actief meedoen aan een executie,' zei Jan. 'Het is zeker niet ridderlijk, maar soms is het niet te vermijden om er achter de schermen aan mee te werken.

Zo ook jij Arnould, je vermoed een moord op Wolfert, toch kom je mij informeren, en niet Wolfert van Borsssele.'

Jan zei, 'jouw motieven en drijfveren zijn als volgt:

Je weet dat je door Wolfert heimelijk gevangen en gemarteld zal worden om namen los te geven.

Tweede heeft hij ervoor gezorgd dat je ook in de ban en ongenade bent.

Derde lijfsbehoud van jezelf, gezin en goederen.'

Hierop vervolgde Jan zijn stelling: 'Wolfert regeert uit naam van Graaf Jan I, die te jong en te zwak is om zelf beslissingen te nemen.

Hij doet dat op een manier waarvan de meerderheid vindt dat die niet deugt, en daarmee heel veel onrecht veroorzakend. Ja, Arnould,' zei Jan van Renesse. 'Soms moet je de toevlucht nemen in dit soort vormen van uitschakelen.

Toen wij op weg naar Bergen op Zoom werden aangevallen, was het wel aan onszelf te danken dat wij nu nog leven.

Als het in Wolfert zijn handen was, waren wij al geschiedenis. Je moet het ook niet zien als moord, maar als een daad van oorlog vanuit het ondergrondse verzet.'

‘Net als bij Graaf Floris V, zeker,’ vroeg Arnould ?

‘Nee,’ zei Jan, ‘Floris V is vanuit Engeland afgestopt. Zijn dood was nooit de bedoeling.

Dat kwam omdat er verkeerde personen met persoonlijke grieven in het spel waren betrokken.

Hiermee doel ik dus op Gerard van Velzen. Vermoedelijk had Floris V nu nog geleefd als hij er niet bij betrokken was.

Ik heb hier in Vlaanderen enkele personen gesproken die bij de ontvoering betrokken waren, en zei bezwoeren me dat het nooit de bedoeling was geweest Floris V te doden.

Het hele verhaal van ontvoering en moord is trouwens opgeschreven door Lodewijk van Velthem die het uit eerste hand heeft vernomen als biografie van Gijsbrecht van Amstel.

Ik ga met je mee naar Holland indien je eer met deze opdracht niet in geding komt,’ zei Jan.

‘Goed,’ zei Arnould. ‘Ik heb A gezegd, nu moet ik ook B zeggen. Ik heb afgesproken bij slot Teylingen nabij Voorhout en Warmond.

In de bossen van Warmond heb ik vrienden waar we ons kunnen schuil houden. Niemand zal weten dat jij en ik in Holland zullen zijn.’

Hoofdstuk 21

In de Warmondse bossen aangekomen, ontmoette Arnould zijn oude vrienden Adriaan en kornuiten. Arnould stelde Jan van Renesse voor aan Adriaan en vroeg: 'Adriaan, wij zijn hier in Holland illegaal aanwezig. Kunnen wij ons bij jullie groep schuilhouden tot het tijdstip van onze ontmoeting in slot Teylingen?'

'Arnould,' zei Adriaan, 'hier ben je altijd legaal of illegaal welkom. Maar vertel me eens, hoe is het zo gekomen dat je in de ban bent van Holland?'

Arnould deed zijn verhaal onder een eenvoudige maar goede maaltijd.

Ook Jan vertelde zijn belevenissen van af het moment dat zijn kasteel was aangevallen en zijn leenverhouding met Vlaanderen.

De dag brak aan van de ontmoeting met de Hollandse ridders in slot Teylingen. Arnould en Jan maakten zich op om naar het slot te vertrekken.

Adriaan gaf nog enkele tips om ongezien het slot dicht te naderen waarna zij afscheid namen.

Ze reden langs de toegangsweg naar het slot door het bos, toen ze plots een ridder op de weg zagen staan.

Arnould herkende het blazoen van Willem van Santhorst, en vertelde tegen Jan: 'Dat is het Blazoen van de Sandhorst. Ik stel voor hem van achter te benaderen.'

Jan was het daarmee eens en zei: 'Ik denk dat hij ons staat op te wachten. Hij zal wel schrikken als we ineens achter hem staan.'

Zo kwamen ze achter de ridder uit het bos gereden. Jan riep: 'Ridder, met welke bedoelingen staat u op de weg te wachten?'

Willem van Sandhorst schrok inderdaad. Hij had geen volk achter hem verwacht.

Hij draaide zijn paard en antwoordde: 'Ik wacht hier op twee eerzame ridders die op onze uitnodiging naar het slot Teylingen komen.'

Ik herken in uw beider blazoen van de Cupere en de Renesse, dat u de beider ridders bent die ik mag begeleiden naar het slot.

De drie ridders gingen naar slot Teylingen.

In het slot werden beide ridders hartelijk ontvangen door de Hollandse edelen. Philips van Wassenaar voerde het woord:

Ik ben blij dat Arnould u hebt kunnen benaderen heer van Renesse. Ik wil u beiden uitnodigen voor de maaltijd waarbij wij tevens u op de hoogte brengen van ons plan.'

Philips van Duivenvoorde zei tijdens de maaltijd tegen Jan van Renesse:

'Zoals u inmiddels wel van Arnould heeft vernomen, zijn wij voornemens Wolfert van Borssele van het speelveld van de Hollandse politiek te verwijderen.'

Wij willen u verzoeken uw invloed op de Zeeuwse edelen te willen aanwenden om tijdens dit proces ons doel zonder inmenging van hen te bereiken.

Wij weten dat de edelen vanaf Walcheren tot en met Voorne met uitzondering van de burggravin Katharina van Voorne die met Wolfert is getrouwd nog in grote getale achter u staan. Wij zullen na afloop uiteraard bij Graaf Jan I van Holland bewerkstelligen dat uw ban in Holland en Zeeland zal worden opgeheven en u in ere wordt hersteld.

Dit geldt natuurlijk ook voor onze vriend Arnould, die nu alleen als Henegouwer gedoopt wordt.'

Jan antwoordde: 'Ik zal zien wat ik voor u kan doen. Ik kan natuurlijk geen beloftes doen omdat ik eerst de Zeeuwse adel moet polsen om te horen hoe de algemene opinie daar is, maar voor wat ik al eerder omtrent Wolfert van Borssele heb vernomen, zijn ze hem ook liever kwijt dan rijk.'

'Ja, dat was onze indruk ook,' antwoordde Pieter de Sandhorst. 'Wij willen bij deze onderneming zo min mogelijk bloed vergieten en vijanden maken.'

'Wie staan er eigenlijk achter uw plannen,' vraagt Jan ?

'Dat zijn zeer veel edelen uit zowel Holland als Zeeland. Ook de steden nemen het niet meer dat ze bevoogd worden door vrienden en beschermers van Wolfert,' antwoordde Filips van Wassenaar.

'Zoals u wel weet ben ik voorzitter van de raad van Holland en Zeeland.

Zelfs in mijn positie word er door Wolfert in de raad bepaald welke besluiten er genomen gaan worden uit naam van de Graaf van Holland.

Ook de oom van de Graaf, Arnould kent hem wel, Jan van Avesnes, Hertog van Henegouwen, en tot op heden erfopvolger van Holland en Zeeland wenst het voogdijschap over zijn neef te verkrijgen, waarbij ook Wolfert van Borssele weer in de weg staat.'

'U merkt dus dat onze actie breed word gedragen,' zei Philips van Duivenvoorde.

'Wanneer denkt u uw actie te kunnen uitvoeren,' vraagt Jan ?

'Wij hebben de baljuw in Delft bereid gevonden mee te werken om Wolfert aldaar te arresteren. Wij weten dat Wolfert van Borssele in juli en augustus de steden van Holland wil bezoeken om zijn macht daar te versterken.

Het is vooralsnog eerst de bedoeling hem te arresteren op grond van verraad tegen de staat. Mocht hij verzet hierbij plegen, dan kan dat hem zijn leven kosten,' zei Phillips van Wassenaar.

'Ik zal me inzetten om de Zeeuwse adel op uw hand te krijgen,' beloofde Jan. 'Maar zoals u weet heeft Wolfert veel getrouwen om hem heen. Voor hen blijft het altijd oppassen.'

Hierna namen Jan en Arnould afscheid van de Hollandse ridders, en vertrokken weer richting Zeeland.

In het bos van Warmond ging Arnould nog eens kijken bij het huisje van Willemijntje.

Toen hij op de plaats aankwam zag hij een grote brandplek met nog enige verkoolde resten. 'Wat zal hier gebeurd zijn,' vroeg Arnould zich hardop af ?

Plots ontwaarden Jan en Arnould een fel licht, welke zijn gloed over een grote afstand deed uitwaaiëren.

Jan van Renesse, was onmiddellijk op zijn hoede. Het licht was veel feller dan welk vuur ook. ‘Dit is niet normaal,’ zei Jan. ‘Toverij.’

Arnould die al een en ander in dit bos had beleefd hield zijn paard in en zei tegen Jan, ‘kom laten we het gaan onderzoeken.’ ‘

Ben je gek geworden’ riep Jan. ‘Straks worden we betoverd.’ Van toverij moest Jan niets hebben. ‘Liever een heel leger dan dat,’ riep hij.

Arnould zei hem: ‘Ik heb in dit bos al veel meegemaakt op dit gebied, maar het was altijd goedaardig. Dus ik ben hier ook niet bang van.’ Ze stapten van hun paard en schoorvoetend ging Jan achter Arnould aan tot ze bij het centrum van het licht kwamen.

In het midden van een open plek stond op een grote boomstronk een lichtgevende bol.

In het licht zag je het huisje wat in brand stond ook zag je dat een vrouw het huisje had aangestoken en daarna naar binnen ging.

Zij verbrandde samen met het huisje.

Hierna zweefde in het midden van het licht de gedaante van een jonge vrouw in wie Arnould direct Willemijntje herkende alleen was ze heel jeugdig.

Zei begon te spreken; ‘Mijn leven is beëindigd. Ziekte en zwakte hebben mij dit besluit doen nemen. Heer Arnould, ga terug naar Zeeland en sluit u weer aan bij Henegouwen. Bedek op Walcheren steeds uw borst.

Heer Jan,’ ging ze verder, ‘vervolg na uw Zeeuwse opdracht uw weg weer naar Vlaanderen. Uw toekomst ligt daar op u te wachten.

Ga nu beiden uw weg vervolgen en zie niet meer om.’

Arnould gaf Jan een teken dat het goed was, en beiden draaiden hun paard en gaven het de sporen richting Zeeland. Onderweg zei Jan; ‘Dit heb ik nog nooit meegemaakt, wat was dat?’

Arnould, vertelde hem wat hij allemaal had meegemaakt met Willemijntje, en dat hij dacht dat het haar geestverschijning was die hun een voorspelling had gedaan.

De reis naar Zeeland verliep voorspoedig Jan ging mee naar Vliethof om zijn vrouw, dochter en zuster Ida weer eens te zien. Het weerzien was allerhartelijkst. Margaretha vertelde honderduit over de avonturen die ze had beleefd met Arnould en Diederik in Frankrijk en hoe zij nu in hoog aanzien stond in Henegouwen.

Jan vroeg aan zijn familie: ‘Hebben jullie nog iets van Costyn vernomen’

‘Niets’ antwoordde zijn vrouw, maar ook geen slecht nieuws dus zal hij nog wel ergens ronddolen.’

De Volgende dag kwam er vier ridders met gevolg van Henegouwse afkomst op Vliethof aanrijden.

Arnould werd op de kantelen geroepen, en herkende de blazen tekens van zijn wapenbroeders uit Frankrijk, Victor van den Brugghe, Jean de Marques, Pierre de la Haye en Johan des Marete.

Zij werden hartelijk ontvangen, en Victor van den Brugghe vertelde het doel van hun bezoek.

‘We hadden vernomen dat de moeder van Margaretha van Renesse hier aanwezig is. Ik wil voor mijn vriend Johan, haar hand vragen.’

Arnould zei: ‘Dat is heel nobel van je, en je mag gerust de moeder om Margaretha haar hand vragen, maar eigenlijk kun je dat beter aan haar vader vragen.’

‘Dat is mij bekend,’ zei Victor. ‘Maar niemand weet waar die is?’

‘Hij staat hier voor u,’ zei Jan ineens.

‘U bent Margaretha haar vader vroeg Victor verwonderd?’

‘Jawel,’ zei Jan Nogmaals.

‘Heer van Renesse, dan richt ik mij tot u, en verzoek ik u uit naam van mijn vriend Johan des Marete, de hand van uw dochter.’

Indien mijn dochter er niets op tegen heeft, heeft u mijn goedkeuring en zegen.

Ik heb veel goeds over jullie gehoord, en ik denk dat Johan des Marete een goede partij voor haar zal zijn. Margaretha vloog Johan om zijn nek.

Zij hadden al veelvuldig blijk gegeven van elkaars genegenheid, en op het feest in Bergen had Johan haar al gevraagd om zijn vrouw te worden, en had zij al met ja geantwoord.

De vier ridders werden met hun gevolg uitgenodigd voor de maaltijd, en er werd gelijk een feestje gevierd ter gelegenheid van de verloving.

‘Het huwelijk zal of in Henegouwen of in Vlaanderen gesloten moeten worden, omdat Holland en Zeeland ons nog steeds in de ban heeft,’ zei Jan van Renesse.

‘Laten we over een paar maanden nog maar eens kijken hoe de situatie er dan voor staat,’ opperde Arnould.

De volgende dag vertrok Arnould met de vier Henegouwse ridders richting Veere, alwaar hij zich weer aansloot bij Jan van Avesnes. Jan van Renesse, ging zijn getrouwen polsen hoe zij stonden tegenover een onvrijwillige machtswisseling waarbij Wolfert van Borssele buitenspel werd gezet. De Hertog van Henegouwen ontving Arnould hartelijk. ‘Mijn beste ridder is weer terug,’ riep hij tevreden.

We zijn door mijn neef Graaf Jan I, uitgenodigd voor een stedentocht door Holland en Zeeland, onder leiding van heer van Borssele. Ik hoop dat je mij daarin wil begeleiden.

Vooraf Delft lijkt mij een boeiende stad te zijn.’ Zei Jan van Avesnes een beetje dubbelzinnig, waaruit Arnould afleidde dat deze wist wat er zou gaan gebeuren.

Arnould antwoordde: ‘We zijn hier in Holland en Zeeland het gebied waar je altijd het onverwachte kunt verwachten.’

‘Dat idee heb ik ook van Jullie land,’ antwoordde Jan van Avesnes.

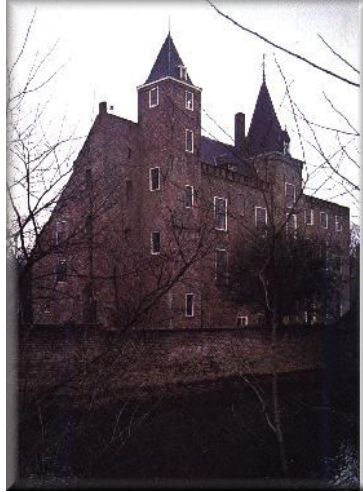

Arnould had verder geen extra maatregelen genomen dan normaal zijn maliën aan te trekken op Walcheren.

Hiermee sloeg hij de raad van de geest van Willemijntje enigszins in de wind het was inmiddels juli 1299 en de aanvang van de stedentocht was begonnen. Een grote stoet van edelen en ridders nam deel.

Arnould reed in de delegatie van Henegouwen. Graaf Jan I van Holland en Zeeland reed niet mee wegens ziekte. De stoet ging eerst op weg naar Middelburg, alwaar zij een bezoek brachten aan de Abdij. Vervolgens gingen zij naar Haemstede, Den Briel en Delft.

In Delft logeerde het gezelschap in de abdij Koningsveld, Arnould was hier al enige malen geweest, en kon ook redelijk de stad Delft.

Wolfert van Borssele was inmiddels met drie getrouwen naar het gebouw van de Baljuw te Delft gegaan.

In de raadszaal van de Baljuw, kwamen plots een groep ridders en soldaten binnen.

Philips van Duivenvoorde die de aanvoerder was riep; 'Heer van Borssele, ik arresteer u in naam van de bestuurlijke raad, wegens verraad tegen de staat Holland en Zeeland.

Wolfert trok onmiddellijk zijn zwaard, en riep tegen zijn getrouwen: 'Dit is verraad, een staatsgreep, verdedig u.'

Hierop begon er een gevecht op leven en dood. Wolfert vocht als een leeuw, maar de overmacht was te groot.

Willem de Sandhorst trof hem dodelijk in zijn borst, waarop Wolfert uit het venster naar buiten, en vanaf de etage naar beneden viel, waarna hij overleed.

Ook de drie getrouwen werden in het gevecht gedood. De overige getrouwen vernamen het nieuws onmiddellijk. Omdat Wolfert naar buiten was gevallen, was er een toeloop ontstaan, en hadden omstanders waaronder ook getrouwen van Wolfert enkele betrokkenen gezien die bij het gevecht aanwezig waren geweest. De namen van de Duivenvoordes en de Sandhorsten waren gevallen, en er werd op wraak gezonnen.

De Hertog van Henegouwen vernam het bericht van de arrestatie en het daaropvolgende verzet tegen de Baljuw. Ook Arnould was op dat moment bij de Graaf aanwezig.

Ook al wist hij dat de arrestatie zou plaatsvinden, was hij toch ontdaan over de dood van Wolfert.

Vroeger waren zij toch vrienden, en ook had Wolfert hem en de Renesses niet correct behandeld, toch was het triest dat het zo moest aflopen

Hoofdstuk 22

De stedentocht was afgeblazen na de dood van Wolfert van Borssele, en het gezelschap ging weer terug naar Veere. Graaf Jan I, was verbolgen over de moord op zijn raadgever. Het was inmiddels oktober.

Graaf Jan I van Holland, liet de Hertog van Henegouwen bij zich komen. Hij zei; ‘Waarde neef, wegens mijn ziekbed heb ik besloten de bestuurlijke zaken voor vier jaren aan uw beheer over te doen. Mijn regering is de uwe indien u dat wenst.’

De Hertog antwoordde; ‘Ik zal uw vertrouwen niet beschamen, en zal uw land leiden als ware het mijn eigen land Henegouwen.’

‘Dit document hier bekrachtigd mijn besluit,’ zei de Graaf. Hierop liet de hertog van Henegouwen een raadsvergadering beleggen.

Twee weken later bezweek Graaf Jan I van Holland en Zeeland aan de gevolgen van zijn ziekte. Hertog Jan I van Henegouwen werd als zijn erfgenaam tevens Graaf Jan II van Holland en Zeeland.

Eduard I Plantagenet van Engeland die inmiddels ook ernstig ziek was knarsetandde van nijd. Het Hollandse erfrecht stond niet toe dat zijn dochter als erfopvolgster werd aangewezen. Dit was een van die wetten die Zeeland altijd met succes had bestreden bij hun bondgenootschap met Holland. Nu was Engeland zijn invloed in Holland en Zeeland geheel kwijt.

Met Henegouwen, maakte Holland en Zeeland een wending naar het Franse huis. De Franse Koning was daarentegen zeer in zijn schik om het Hollandse en Zeeuwse gebied weer als zijn bondgenoot te mogen begroeten.

We schrijven het jaar 1300.

Arnould die in Zeeland inmiddels weer in ere hersteld was door Graaf Jan II, was weer teruggekeerd naar Vliethof. Hier vertelde hij aan Diederik en Swer-Almus die beiden bij vrouwe Ida waren wat hem en Jan van Renesse in het bos van Warmond was overkomen.

Swer-Almus zei: ‘Over deze dingen moet je niet te licht denken Arnould.’

Willemijntje beschikte waarschijnlijk over ongekende magische krachten. Zoals je het hebt verteld denk ik dat je een orakel hebt ontmoet. Dit zijn toekomst voorspellingen van goden die werken met magiërs. Willemijntje was waarschijnlijk een magiër.’ ‘Ik heb haar verschillende opzienbarende dingen zien doen, ook Diederik was eens getuige van haar mysterieuze verdwijning,’ zei Arnould.

Plots schalden de klaroenen op de kantelen. ‘Er komt een ridder in galop naar het kasteel,’ werd er geroepen. Arnould spoedde zich naar de kantelen, en wat hij toen zag vervulde zijn hart van trots.

Casper de Cupere zijn zoon kwam in harnas en blazoën van de Cupere aan gegaloppeerd op het statigste paard wat hij ooit had gezien. Een schitterende verschijning met volledige bewapening en achter hem een schilddrager te paard. Gerard van Voorne was inmiddels ook weer in het kasteel van zijn moeder de burggravin en tevens weduwe van Wolfert van Borssele teruggekeerd.

Omdat Casper daar zijn opleiding kreeg, heeft Gerard zijn dankbetuiging getoond omdat hij heeft mogen meestrijden in Frankrijk. Hij was daarvoor zo vereerd geweest dat hij Casper een zeer edel en duur harnas met bijbehorende wapenuitrusting heeft laten aanmeten. Verder heeft hij hem enkele van de mooiste paarden geschonken en een van zijn eigen door hemzelf opgeleide schilddragers afgestaan. Ook heeft hij een schitterend blazoën met het wapen van "de Cupere" laten vervaardigen en een gouden mantelgesp zoals zijn vader draagt van de Renaissance leeuw.

Toen Casper zo gekleed stond, zei Katharina van Voorne: 'Casper, je hebt je opleiding voltooid. Ga terug naar Vliethof, en laat je vader je begeleiden naar Veere waar Graaf Jan II je persoonlijk tot ridder zal slaan.'

Casper antwoordde: 'Veel dank is mij u verschuldigd vrouwe Katharina. Ik heb hier een respectabele opleiding genoten, in het voetspoor van mijn vader Arnould. Ook namens hem en mijn moeder wil ik u alle eer bewijzen, en zullen mijn wapens altijd klaar zijn om in dienst van het huis van Voorne te mogen strijden.'

Hierop vertrok Casper richting Vliethof. De volgende dag kreeg Casper het kasteel van Vliethof in zicht. In de verte hoorde hij al het klaoengeschal, en even later zag hij zijn vader op de kantelen staan. Trots spoorde hij zijn paard aan tot een stevige draf, en gaf hij een demonstratie van zijn kunnen. Ook zijn moeder vrouwe Ida en alle andere familieleden waren inmiddels op de kantelen zijn demonstratie aan het bewonderen.

Behendig stuurde hij zijn paard, terwijl hij zijn wapens op de meest elegante wijze hanteerde. Aan het einde van de demonstratie hield hij bruusk zijn paard stil waarbij dit steigerde de manen in de wind gooide en bedaarde, wat vanaf de kantelen een prachtig aanschouwen was. Casper gleed van het paard en knielde voor zijn ouders ten teken van eer. Hierna liep hij met zijn paard aan de hand de kasteelbrug op gevolgd door zijn schilddrager en liep naar binnen. Arnould en Ida kusten elkaar, en waren trots dat hun zoon zo bij hen terug thuis kwam.

De begroeting tussen Casper en zijn ouder was zeer warm en hartelijk. Casper vertelde dat Graaf Jan II van Avesnes en Hertog van Henegouwen hem persoonlijk tot ridder wilde slaan. Als het nog kon werd Arnould nog trotser met al deze eer voor zijn zoon.

In Vliethof werd de thuiskomst van Casper uitbundig gevierd. Casper kon natuurlijk niet wachten om naar Veere te vertrekken, en ondanks dat Arnould nog maar net een paar dagen thuis was, kon hij dus weer vertrekken. Maar erg vond hij dat niet.

Heerlijk vond hij het om samen met zijn zoon uit te rijden, zodat hij de begeerde ridderslag mocht ontvangen.

In Veere werden ze ontvangen door Graaf Jan II van Holland en Zeeland en Hertog van Henegouwen. 'Arnould mijn dappere ridder en je zoon Casper, welkom in kasteel Zandenburg.'

Casper ontvangt morgen van mij de ridderslag, daarna wil ik krijgsoverleg voeren omdat er dan toch vele ridders de ridderslag komen bijwonen. Ik wil graag dat jullie bij het krijgsoverleg aanwezig zijn. Voor nu geef ik jullie oorlof om naar Veere of Middelburg te gaan.'

'Laten we naar Middelburg gaan vader,' zei Casper, 'dan kunnen we grootvader laten zien dat ik een man ben geworden.' Arnould antwoordde: 'Laten wij de abdij gaan bezoeken, dan kunnen we gelijk bidden voor ons geluk wat wij mogen ontvangen.'

De abdij stond als trots middelpunt en torende hoog boven de stad uit. Ze reden het abdij plein op en gaven hun paarden bij de stallen af. Hierna gingen ze de kapel binnen en vroegen naar Arnould zijn vader.

‘Pater de Cupere was alweer afgereisd naar zijn vaste plaats de abdij van Egmond,’ werd hen medegedeeld. Casper was hierover wel wat teleurgesteld, ook Arnould had nog wel graag zijn vader even laten zien hij zijn kleinzoon uitgegroeid was tot een krachtige ridder.

‘Ach,’ zei Arnould tegen Casper, ‘Dan zien we hem vast nog wel met een andere gelegenheid. Laten we nu eerst bidden.’

De volgende dag was de dag van Casper, eindelijk ontving hij de fel begeerde ridderslag en nog wel van de Graaf zelf. Jan van Avesnes zei onder het toeziend oog van vele ridders en jonkvrouwen; ‘Casper de Cupere met dit zwaard in naam van God, sla ik je tot ridder. Hiermee word je beschermer van het volk en zullen je eer en handelen aan de riddereed onderworpen zijn.’ Ook zijn moeder Ida, ooms en tantes waren aanwezig.

Zijn grootvader was op weg naar Egmond eerst langs Vliethof gereden, en had daar Arnould en Casper net mis gelopen. Toen hij hoorde welk een eer er zijn kleinzoon te beurt ging vallen ging hij met de rest van de familie mee terug naar Veere om de ridderslag te kunnen bijwonen.

Trots stond hij naast zijn zoon Arnould en legde zijn hand op diens schouder. ‘Drie generaties ridders,’ zei hij, ‘als je dit heb mogen meemaken dan kun je gelukkig sterven. Ik hoop dat jij dat ook nog eens kunt meemaken Arnould, soms moet je genoeg nemen met de eer en de roem die je hebt verworven, en stoppen met vechten.’

Arnould antwoordde: ‘Vader, ik weet wat je bedoeld, maar het is mijn wens om als strijder te sneuvelen zoals mijn broeder Boudewijn. Op het slagveld. Ik zal samen met Casper nog vele malen ten strijde trekken, en vanmiddag hebben wij samen al ons eerste krijgsoverleg met de Graaf.’

Zijn vader respecteerde dit antwoord, en zei: ‘Het zij zo.’

Na de felicitaties die Casper en zijn vader Arnould mochten ontvangen werd het krijgsoverleg in de raadzaal gehouden. Jan van Avesnes sprak: ‘Heren, wederom bestrijd mijn halfbroer Gwijde van Dampierre Graaf van Vlaanderen mijn bezit te weten de Zeeuwse eilanden bewesten de Schelde.

Hij heeft mij laten weten dat hij de eilanden goedschiks of kwaadschiks in wil lijven bij Vlaanderen. Goedschiks krijgt hij ze nooit, dus ik verwacht binnenkort een Vlaamse invasie. Mijn spionnen hebben al troepen bewegingen in Vlaanderen waargenomen. Ik wil u dan ook allen aanwezig hier verzoeken uw legers te mobiliseren en op het eiland Walcheren voorlopig te stationeren.’ Een luid krijsgehoel steeg uit boven de stem van de Graaf.

De leenmannen hadden al een lange tijd niet meer gestreden, en extra land en inkomsten wat daarmee verdiend werd konden ze allen wel gebruiken. Onder Graaf Floris V hadden ze soldij ontvangen en onder Jan I hadden ze alleen nog onder elkaar gestreden.

In Vlaanderen inmiddels hadden de Zeeuwse bondgenoten van Wolfert van Borssele zich aangesloten bij Gwijde van Dampierre. Ook waren daar de samenzweerders van Graaf Floris V, en om redenen dat hij in Vlaanderen loyaler werd behandeld voor zijn diensten dan in Holland en Zeeland, was ook Jan van Renesse daar.

Jan was weer veldheer voor Vlaanderen zoals hij ook na de dood van Boudewijn de Cupere was benoemd. De Zeeuwse bondgenoten van Wolfert wilden voornamelijk wraak voor hun Hollandse ondergang en zouden vooral de Duivenvoordes en de Sandhorsten in de strijd gaan opzoeken.

huidige huis Duivenvoorde

De Hollanders hadden voornamelijk het doel hun eigen bezittingen weer te kunnen terug te veroveren met behulp van Vlaanderen. Gwijde van Dampierre was nog steeds ernstig ziek, en de invasie werd dan ook geleid door zijn jongste zoon Gwijde van Namen. Deze hoopte samen met Engelse steun de Fransen aan de ene kant af te houden en richting Zeeland een invasie te kunnen beginnen.

Hoofdstuk 23

Vlaanderen zette de invasie in. Met alles wat waarde ging het Vlaamse leger aan land op Walcheren.

Arnould en Casper streden zij aan zij, ze voerden een tegenaanval uit, maar moesten terugtrekken want de invallers waren te sterk in aantal. 'We moeten Veere om versterkingen vragen,' riep Arnould naar zijn veldheer Nicolaas van Cats. 'We hebben ons sterkste leger op een verkeerde plaats staan,' riep weer een ander.

Casper was niet blij met zijn eerste slag. Die zou gewonnen moeten worden, en nu zag het ernaar uit dat ze een stuk land moesten prijsgeven aan de invallers. Arnould probeerde hem een beetje op te peppen. 'Met een slag heb je de oorlog nog niet gewonnen,' zei hij, 'Als we nu terugtrekken, komen we straks twee keer zo sterk terug, en drijven we de vijand weer terug in zee.' En zo gebeurde het ook.

De volgende dag kwam Jan van Avesnes met het hoofdleger de verdediging versterken. Met enkele charges werden de Vlamingen na een mislukte aanval terug in zee gedreven.

Nochtans hadden de aanhangers van Wolfert van Borssele diversen van hun vijanden onder de Duivenvoordes en Sandhorten kunnen uitschakelen. Ze deden dat via besluipen van hun vijand en hen dan met pijl en boog neerschieten.

Arnould die naast Philips van Duivenvoorde zijn kwartier had, hoorde geruis vanuit de bossen, plots zag hij de sluipschutter en riep Philips uit te kijken. Het was al te laat, de pijl zoefde door de lucht, Arnould wierp zich voor Philips, en ach arme, hij werd door de pijl in de borst geraakt en viel onmiddellijk dood neer. 'Vader,' riep Casper

Philips schoot onmiddellijk een pijl terug en raakte de sluipschutter die na een ijselijke gil uit een boom viel. Hierop ging hij direct naar Arnould, maar zag dat er geen hulp meer mocht baten. Arnould was strijdend en als een beschermer van zijn medestrijder gesneuveld. Niemand had hem kunnen verslaan. Een pijl van een sluipschutter met de naam van een ander erin gekerfd moest hem vellen.

Casper liet zijn vader Arnould opbaren met zijn schild over zijn lichaam heen. Hij nam het zwaard van zijn vader in handen en.....

Was dit nu echt of verbeelde hij het zich.

Een warme gloed maakte zich meester van zijn lichaam en hij voelde een ongekennde kracht in hem vloeien.

De Vlamingen werden terug de zee in gedreven, en vanuit Frankrijk werd Vlaanderen bezet.

Gwijde van Dampierre werd met zijn oudste zoons gevangen gezet en stierf enkele jaren later in gevangenschap.

Arnould werd begraven in de Abdij van Egmond met het grafopschrift:

"Hic jacet nobilis et strenuus miles dorninus, Arnoldus de Cupere, comiti Hollandiae capitaneus, qui oblit anno Dom-1300."

- Hier ligt de beroemde en dappere soldaat den Heer Arnoldus de Cupere, kapitein van de Graven van Holland, die gesneuveld is in het jaar Onzes Heren 1300.-

Aldus volgens de Memoires van Swer-Almus de monnik en geschiedschrijver.

EINDE.

Verantwoording

Voor de historische feiten wil ik verwijzen naar de bronnen die ik heb geraadpleegd.

De Zeeuwse encyclopedie

Encarta 1998 encyclopedie Nederlands.

Leven in Holland tijdens de dertiende eeuw, vereniging Muijderslot

Kastelen van Europa, van Fibula.

Weekeinde Telegraaf 29 juni 1996

Algemene geschiedenis der lage landen

Complément au Nobilliaire des Pays -Bas van Baron van Herkenroy, waarin de genealogie Familie de Cupere beschreven staat.

Illustrators,

Mark Peppe, Johnatan Adams, James Field, Angus McBride, Mike White, Terry Gabbey, Jerry van den Oort

The freelancers knights Florida

**Silver Dancer and Roy Cox
Florida Renaissance Festival**